

AB-490

ივ. ჰაბეაძე

თქვენი

(დაწყება)

ფიქცი

899.96 -3

ИВ. ПАПАСКИРИ

საქართველოს
აкадеმიის გამომცემი

Т Е М Ы Р

(ПОВЕСТЬ)

БИБЛИОТЕКА
Академии Наук
УРСР

2480კმ.

I.

აკაკაპია არბაღქუა რქოტბეჲ იგუ იანაა-
ქუჲ იშობააპ იპიან იიართა დააქუტიეიტ აპ-
მათ. ეილარპიჲ იხანუ იქუბ იმათიქუა იშიწანუ
ღვაგღლან აში ააირტიტ. ამრაგღლარანდ იაა-
ციჲწლაშხანდან. ილახდ, იჯემშ ძატიუა დენდი-
ლწიტ.

იზიაშხა აპიარაქუა აგუაში იადგღლან, აჟი-
ჟიპია ნთჲწყა აპირა იაქოტბ რანაცია რანდ იკ-
ლფშოუა. აპმათ ეიმაა წარფალაქუა დვარუხან
ინაიშაწანუ ამარდუან დნალბააიტ. უბრი აამ-
თაბჲ ამარდუან აწყა იქმაქმაძა იტიან ალა
ჯაგღლან იწუხუარშიშიო აპმათ ახუ ნაიქუცხუ
არაარხხეიტ, ნას იქუას-ქუასუა იარა დანდციოზ
ინაიშთალჲეიტ ქჲტ-ქჲტპია იაგმააქჲჲშიანუ. აპ-
მათ დშთააიუან ანერბა აჟიქუა აპირა იაყუწენ
ეიბარღბუა აგუაშიანდ რქოაარხხეიტ. აპიარ-
ქუაგდჲ ყააუა აგუაში ინადიბაცალტ.

— შიემშიან უაჟიჲწიყმა შიანაცია შირუწას-
წაპ! — იპიან იმაშცაშია იყაბ რუაჲღ დნადგღლან
ახუ ააშწნუ დენთწიტ აპმათ, აქუაწარაქოტ იქოა-
პიან აკამბაშ იფჲრტლანუ იაუიშთრაცუ. აკამბაშ
ახუქოაპიან დანწეი იმბეიტ, აკრგდჲ დნაფშოჲ-
აფშოიტ ანა, იბდქოაპიან აწლა აშაპაქოტ
დნუშთაფშოჲბარ, იბლაქოაპიან აშოახა ფწიანუ
უაყა იკარშიუა.

— ჰაქუნამხეკუა იყამ არი, იაშთან ამხე/ ითალტ.— იჰიან დეკუა ამხანძე იქოხეიხეიტი. აანდა დენხეწენ დნალალაბარ, აშთა თდუნაა იალაგალოუპ, ამხგდ ეილაჟიჟია იკაჟუა.

— ალაქუა უეიმჯრწიააირ, სენტიატიი სჯა- ბაა რაცია იმკუროუტიიტ!— იფსახე ნეილალან ირცკაკენ ამხე აჟიპარა შოჟყაბ დნალალოჟიტი აკამბაშ ფშოააუა.

ფუტკ დანენასკმა, აბხარაჟა აღუაპაჰია იჟოა- ჰიო აწლა ამწა იშოტიაბ იბეიტ. აჰმათ დშოააი- უაბ ანგუანათა აჟოაჰიარა იააჟუწენ, აღემჰაქუა რჯოაჯოა ინეიხეფშოიტ, უი აშთახე ალაქუა ჯრშოაჟდ-შოაჟდო ივაწყდანი იდოქულოჟიტი.

— ჰაშოფეიმუწიეი ალაქუა ბელრეხაშოა!— ილაბა რეხხო იქოააიხეიტი აჰმათ ინარკდულუა- ნე. აკამბაშ აქოჯოა ინათრეხიტი იბლათალოაბ ალა, ამხე ეილაჟიჟიო. აჰმათგდ დნაშთალოჟიტი. ილაბა ანაბეშა ანეშიგუალქუა აკატაჰია იაშ- კლაწო.

ამხე ითეწენ აღიე იანააქულა, იჟოაჰიო, იკუაჯოჯ-მაჯოჟა აქოხენანაბოჟიტი აკ ყამლოაჰაშია, იშოააიუაბ აყეგუჰია ანე ნადეკშოალანე იხედ- ქოაჰიალოაბ ალ აშაპე ინადგლოტ. აჰმათ დჰიარ- ფსარუა იფნაჟიაბ აანდა ნეილოშ-ააილოშშია ინეიბითან— „აფსციაჟიქუა ურემგო უქოასშეპ არაჟა“ ჰია დალდჟა-დღფსო დააინ აშოახა ნეიფ- შე-ააიფშენ ეითანადქოჟიჰიალოტ ალ აშაპე. დაა- ხენჰიენ აჟიქუა რფაცია ნარეწაწანე იხეიტ. ანშო იმა აუნე დანააი, იფჰიეს სელმა დემგლოაცებტი.

— უაჟიეგდ ბეშოლოჟმა ბარა, აჰ-ბესრეგბ, ბე- ლაგდ ფწიოიტიეი, ემენას! ბგლოჟიშ ლასსე, ანშო ციგდანოიტი!..

აკვ იგუ იშხალაბ უდგორრატოე დგუამუნ-ხამ-
წუა აკუასქმა დუკხალტ აჰმათ.

— იუხმბეი იახმა შოაანდა ჰარკუხეზო-სეჰეჰე-
ლმა აჰმათ გუბლან ითარა დალაგოეიტ აცია
დანაალოზინ.

— ისეჰუშიაბ, აკამბაშ ბაბწაარ იბანაჰიაპ! —
ილახმა ეიჰუწა აკამბაშ ნალჩოფნიკელტ.

— უჰუასშუბ, — იჰიან ვაფხმა დაღმუა-დღესო
აგუაში დენთეწიოტ აჰმათ, შოახა შიპა დუკ ჯრ-
გმალო იკნ.

— ალლაჰ, ალლაჰ, სჰოჰ ბაყა იაშოოუბეი,
აშოჰდ სეხმრა სეყოუბ, — ლჰიან დეხუიწიოუა აგ-
ლარა დალაგოეიტ სელმა, შოაანდა აჰეჰუა ბუ-
ხმაბეი ჰია აჰმათ იბჰ ლგუ ნერხო. ამაწუოთაჰჰ
დანააი, ამცა ახჰ ნეიჰთალკენ აჰარხაჰუა ნა-
ჰულღესან ეიჰულწეიტ. ახშო რშინჰ იააკნღ-
ნოუან ეიფშო ბინაგდჰ დეწიოგშოგუაჰდა დააკნალტ.

— ბარა მაკამანა ბეზგლახთი, სარა საბჰმ-
ხოზი ახშო ათჰფ აჰუწარა!

— იაშოოუბ, დი, ბარა ახშო ათჰფ აჰუწარა
ბაბხოწ, ახა აბრი ბაბა იხმბეი მშოან, იახმა
დაღმუაშია სგუ იჰუკუან აცია სახმალაბ? —
დწააიოტ ბინა.

— ბაბ იყაბშა უაჰე იბბამა, აკამბაშ ამხჰ
ითალაბარ აკუწაპ...

— უნან, ჰამხჰ ეიმნამწიაკუა იყამ, იაშოან
ჰთანარხოეიტ!..

აშოჯრჰია დენდიელყმან ამხახმე დცეიტ ილ-
ბარაცჰ. დანნეი დაარა იჰანჰ, იკუაჰა-ჩაჰანჰ,
ეილაჰეჰია იკაჰენ. დნალს-აალსუა ბხჰ იახუარ-
ტოე იყაჰუაბ დნარჯხა-ვარჯხო ილჯრგლოტ, ბხა-
ლა ბჩოჯბაანემკლაჰუოზგდჰ ალაბაჰუა ფშოაა-

ნე ირწმარგლო აფშო შათაქუა ეიპაკ დანრეცხრაა ლაბ იქოუ დააინ აკამბაშ იფნაფიბა დაადაყარა დახმაქოუბ აუს იცურა დაღაგფიტი

— უაქიშთა ავნიყა ბცა, დად, აკერეიუ ბანი ბარეი! — იფჰა ავნიყა დცარაკუ ინალედიწეიტ აჰმათ იუსურა ანააირმარია. ბინა ავნი დააინ დნაგმაგმან აბესთა ლუიტ.

ფუთკ აბეჟსხმან აჰმათგე დკარა-ფსარახა დაავნალტ ილაბე ეიქეშშე.

იეინაფსეხუ დანდაავნალაბ ათძამც ინკედერ-გელანე დანენატიაწიყმა, — იაბააურეზი, ალაქუა ზელრენაშთა! — იააცეირიგფეიტ აკამბაშ ატიე. — აკამბაშ ჰაიუანუბ, იადერუანბეი, უარა უოფი-იზნაროუ, აჰაპერნუა იაზენკლომა ალააპკ იავკ-ზოუ აკამბაშ მეზთალა, უარა ჰაპერნუალოუბ იბლაქოლოუჰიო, იუქუნაგოიტ იუნნაუა ზეგე...

— სელმა აჰმათ გუბდან ნაითანე დააცია-ეიეიტ. — ჰაპერნუალამოუ ღბა შთანალა იქთაბ-ჰიარგე უი აკე იაბაანკლომ, — იჰიან აჰმათ უი აყარა დაქთამფაკუა ირთაანკლანე ილაბე ნეი-ქუნანე დნატეიტ. ფუთრაკ აძიგე კოითძომეზტ. ეიქეშშე იაბეძერკუაბ აკქთავრაქოუ ბინა აჩანანქუა ანდციერელოგობ ლყეგუ-მეგუ ბექუა რაკუნ იუაჰაუაბ, დაჩთა ფუთკ აშთანე აიშია ინანატეიტ. ჩარაბეჟთარა ააივერშთახმან ეიფშო აჰმათ დეითანალაციეიეიტ აკამბაშ ატიე.

— იაგმა ციგმა ჰაზნაურგე ჰალა თრია ჰაზნაუაფშოუა იაროუბ, იბმარ ურთქუა ზეგე ჰზანარშოუბ, შიეშშიან! — აჰმათ იგუ ანნდაფსა აკამბაშ რჩხუნანე დააციაეიეიტ ითააცია რგუ ირლულუარც.

— უსოუბ, ანა აზარალგდუ მაქ ჰნათბდოუ-
მა!—სელმა დნახაშოშააიტი.

— ამხუ ითამლოზბარ იპაბარგოუზი ბაბა! თაქა
აჰმათ დნეიქთაფშოიტი ბინა.

— დადხეიტი, აკ ზეგდამ არახუ ჰარა იპაბ-
თაგუშოდა, ამხუ ითალოიტი, ანა ხდარალა იბ-
ზიოუბ, იკამბაშ ბარაქდათუბ, იხდარ ანშო ეიმ-
გუქიო იაუქილავ, ბემშიან.

ილა-იქოუ იხაჩო იფჰა დნალეზუაფშოიტი.
აკრჯრჰეიტი. ლანი ლაბი აიშია ნარემწელგან
ამპახმუ ლეიფა იქურშინუ აირეძ კნუ აჰმათ
დნააიდგლა დნალქთაფშოუნ უს იპიეიტი:

— დად, ბინა, ამათია ბეგოუბ, ბეილაჰიაგა
აფარა სემამ, კადერრაა რყუნდა სცაპჰიოუბ ფარა
ფსახრა, იშოფაბბარი?

— ბინა ლარმა ნაპუ ალა ამპახმუ დანან
აჰმათ ინაილოთეიტი.—იშოუთახეუ, ბაბა!—ლჰიან
ლოეირეშ ნარგელანუ ალაგდან ააიმწეგანუ აშიახმ
ლქოუნალხეიტი.

— კადერ ანადუნ აცწანუ იაჰირშიოიტი უარა,
ჰაქუიხეიტი ბუნდა! დეგურემ-შირემუა დააქთა-
ფეიტი სელმა დახმტიაბ.

— იააურეზი, ბინა დთეფჰაუბ შთა, დეილაპ-
ჰიაროუბ!...—აჰმათ ილაბაშა ააკდუნუ დენდილ-
წიტი.

აჰმათ, ლდარა ხუკ აქოუ დექუნბონ. იაფხეი
იშთახი აკუარაქუა ივსუან, იქთაფნმატიი ახკაა-
რა ინთარშინუ აკუარა აყუნდა ხდაცარა-კვარანუ
ინაშთუნ, აკუარა ნერცი კაძლშია ივხაგალან

ათუბასი აჯანყებული რედა დართა შთაფუძვლით
ქუგულადაძე. აკარა უნდალარ, ანა, არა
აშიორ ეიხაპაქუა ეიხაშშე იშოქნაგულაქუ უბონ
აბადაცაქუეი დარეი ეილაგულა. აჰმათ რუაჰუ
უბემდერუაბარ, აკარაქო აშიორ ეიხაბჰაბ დარბ-
ტიი ხაგოუ ააუგუაბურენ. იშთახდტიი აკუარა
აბექუ იხაეაწანე ივნე ააწრანდა რასათრან, ბაჰ-
ჩან. არაყა ეილაგულან წვამამებ აშიორ ხეკქუა:
აწია, აჰა, აბჰია, ატამა, აშოქმჰა, აცა, აბგედრა,
ალაჰა. ალადახდტიი იხეაარა ითაგულან აწია
ეიხაპაქუეი არაქუეი. იუთრა უნთაფშოქ, უბ-
რაყაგე ითაგულან აშიორქუა, აქალაქტიი წლა-
ფშოდაქუა, წას ადაფა წლა, აშოქც, აკარწანულ.
აჰმათ იაიკურშთანე აბაჰა დაგულატთან. აფ-
ხენრა შთააყალალაკე უი აჰაბლა ეიბართას აჰ-
მათ იქოქ ირემან. შიორ-ჰარა იაიიუან აუაა
ააშაქუა იჰილკე-სოლკე-უა, აჰმათ იმძრხაქოქ
იგულაბ აბადაცა შიშორა იამწაენ რსამქრულ
იაასუა, აშიორ-ცია ეიქუყუაყუა იალატთან. აჰმათ
იბაჰა დბახედააუამებტ, დარა ფხაშომებტ. უბრი
აყარა ბაჰა შოიმაგე, ეს-აათენრა აჰასარა დნე-
ლალახოუან, აბნაპაქუეი, აბნაწიაქუეი ეიხაპაქუა.

იაბუუაბი აბრი აყარა შიორ?—ანჯრჰიალაკე,
აჰმათ დერხეჩონ.—ახუ სთიუამ, აფსა სთიუამ,
ჯაბაას იამოუბეი აშიორ ეიხაპარა, იანდო ირე-
მჰარა!—იჰიონ. აჰმათ დხაგოუბ, ადუნეი ხეი-
ჰააუა ჯიშოიტ ჰია ეილაციყუნე იხეჩონ ეს-
ფხენრა იშიშორა იწაენ ამუჩაცია. აიაშთა ჰჰიონ-
ბარ, აჰმათ იგქუაბგე რაცთან. აშოქქუსან შიორკ
კლგანე ითიუა უბადომებტ. უს ბმამებ აჰაბლა
უაა იციორჰონ აწლა იშოქთან აშიორხაგე ამთა-
კუა. უბას მაცარა დშოაიიუამ აჰეიდა ლუღუა

იხაშიალო დალაგურიტ ასოვეტ ჰიენტიქარო
ახაან, ზნე აკოროპერაცია იაანახუო, ზნე აკოლბობ
ბაბარ აქოუ იკეღგანუ ითიუა დანალაგგინახაშია
ლახუ მაქეშეკუა ინათო აქოაანახურიტ, ნას იარ-
გამე დახებააუა დალაგურიტ.

ნხარა-ნწერალა აჰმათ დავცამებტ. იბგვლან
კ-ქოჯკ ზმამ ლუტიე ვნე ხუქეკერი, ესერლა იბე-
ბებ მანურთაკერი. ხმარეიტეს კამბაშხდაკ იანა-
კუბაალაკგამე ინეყუიგონ, ნას ეიკე კე-ეიკ. ილ-
შოობ ალა დუაჰუ ხანდეიკენ, აწარაქუა ქებ
ანერპიობ დგვლანე უსურა დცონ. დუაჰკიან,
იხარტიე ფხდაშოალა იაარეზნე იიქობ ადა აძიე
იტე ითახემებტ.

II.

უი აუნა ბინა დგურღმაწია დეყან ამათია
ქოჯცქუა სბაარხუოიტ ჰია. ადერკაჩხნე შოაანდა
აჰმათ დუაირგვლან ოჩამჩერაყა დიმა დცეიტ,
უა იახხეიბ ადიქმან აქოუ ლარა დალარფშინე
ილთახებ ამათიაქუა ლბააიხუეიტ. იხენჰინე ავნე
იანააი, ლემათიაქუა რეძახრა დნალაგან კუმშ-
ხემშო რულა დეიტუქებ ლჩეილალოჰეიტ. ამა-
თია ქოჯცქუა ანელშიელწია ლგუ თგურღმააუა
დყალურიტ ბინა. აჰმათი სელმეი ანენდიელწლაკა,
ასარკმა ააქუხნე დნაჰიე-ააჰინე დანფშოლო,
ლხე ფხმაჰიო, ლძარა გუათო დჩერბონ. ქურალა
დმაქენ ბინა, აბა ლოურა, ლუთბაარა ნაძახეიტ
უჰიარატიე დეყან. აყარმაშია დყატ-ყატო დვეი-
უან ახშოცია ლხეკუკუო. აფშეკ, ლხე-ლქოუ
ააბეგეენე, ეინაალონე ლულა თბააქუა ლლაგწია
ინეწფერ-ააწფერუა რხალა ითუჩიააუნ. ლხეციე

ფშოქა ღმაყქოაჰიარა წალშია აყენდა ეგდააგემ-
ხო ინაძახდან. ლაქია ნააკუაყუარადა უფუ ინა
ყუნქაბლო, ინადძეთლო ანუშო ნაქუნაშუან
ჩონაკ აჰმათგამ დეყამებტ. ლანი ლარეი ჩმა-
ბავ ბარა ინეიტ აგულარა ჯარა. აჩმაბავ დხუა-
რთამებტ, აკურგამ იანხუეიტ. ავხე იანაი ბინა
აკუასქმა დენხალტ. აშთანბტი იუათახ დნეკნა-
ლან ბნე ღძარა დახუაფშოიტ, ლემათიაქუა
ლრჩოეიტ, ღცია იაქურშიო, ნას ღეხციე აალურ-
ტლან, ცქმა იფო ასარკმა დშოანფშოლოზ ასარ-
კმა იაფეჰიჰოზ კონვერტკ ლულაფშო ნაქუშიეიტ.
ღეხციე შქამურუა ინაულეშთენ ლარღმა ნაპე
ნაგძანე აკონვერტ ასარკმა იააფწელხეიტ. და-
ხუაფშოებარ, იხურტლადამ ლარა ღეხმძალა
ივუპ. იაახლეიეიტ აკონვერტ ნქოურჰიეცაანე.
ითახ აქმაად დანათხმა აბას აჰიონ:

ზინა!

სეგუთეხა აბასყამთა იბასჰიომებტ, ახა უაქიშ-
თა ისეზომ, სემს უაჰა სელნამერშოეიტ, სში ია-
ლაღან ბეზზიბარა გუაყრაბა სეგურვაქუა ინარც-
ლეეიტ. ბზია ბეზბოიტ. ბარეი სარეი ჰარნიარ სთა-
ხეუპ უავე ჰახიმბო დგამლ ფხმაკერთაქ აქოჲ. სმე-
ჰიოიტ მამ ბეშჰიარაკე. აღგრა სეთ იაარღისნე.
ბზიაღა!

თინგა.

არი აშიყუ ბინა უამაშია იღბეიტ, დხუცუა
დგღლან აკრაამთა ღეხციე აუშთნე. ეიჰარაკგამ
სირშია იღბამ ლუათახ აქოჲ იარა ანაგაშა
ბლასალამ აკუნ.

— იახმა აშეემთან იყადამებტეი აბრი აში-
ყუ. აშიქუა არკნე ჰდიღლწიტიეი სანი სარეი,
იააბგაღა მშიან?

ზინა აშოყუ ნარჰი-აარჰიუა ილკენ დახუა-
 შოუა, დაფხმო დეითაფხმო, დეიგურღმაქი...
 — იხათაგმუ დუბბანდა, შერი!... ლჰიან...
 ფსანუ კდღეშიშო, ბზია იბანუ ინალგუდღღრ-
 ლულღუალტ ასალამ შოყუ. უბასყან სეღმა ლა-
 ავნაშოღლამთა აქუშიეიტ. იშოღლკუბ დუვნალარ
 ჰია დაციშიან ლკუა იხთაჯგუანუ ვაფხმა ლუბ-
 ციე ფაუა ასტოლ დნადგელტ, ასარკმა დანუ-
 ფშოღლო.

ზინა ავრეი აფხმარეი ლღღრუან. დანუხუკუბ
 აშოკოლახმ დნუყუახმან ხფაყა შოჯქუსა. ბნუ ლან
 დუჩმაბაჰხან აშოკოლახმ აცარა დაყურხეიტ. ლან
 დანბზიანგამუ უაჰა დღღმეშთიტ.

— იაბუღუაბი აძღაბ აწარა, ილწაბ ლუბ-
 ხოიტ. ავნუ დსუცხრაალარ ეიჰა ეიდღუბ, — ლჰიან
 ნაუ-ნაგმა დაანღლკელტ. ზინა ხუკუ აწარა ბზია ილ-
 ბონ. აკრგამუ დანმწიუეეიტ, ახა ლან ლჰიატიე
 დანუფანუ იყალწახუაბი.

აშოყუ ლბუბკუბ თემერ უი აქთაქთ დუნხონ
 დაჩთა ჰაბლაყ დეიუან. ზინა აშოკოლ დანთაბ
 იარგამუ უბრაყა დთან. იხუკქუან, ახა უბასყანგამუ
 იარეი ლარეი უაჯუშალა ეიჰა ეიქუშიონ. აკარა-
 ნდაშ, არუჩკა, აპერო ანერთაბუბ ემერდონ, ეიდ-
 ტიალან, აშოყუ ეიცაფხმონ. თემერ აშოკოლ
 დთეწიტ ზინა დანთეწ აშთახმ დუყ მერწეკუა
 იაშა დანერშ. ხუკუკ იანუეიდასქუა იანუხუკ-
 ქუაბტი ი რუყაბშაქუა რუბკამეეიტ.

აფსხურაქუა რქოუ, აჩარაქუა რქოუ იახმააი-
 ფღლოზ ანა, არა ამვაქუა რქოუ უჰია უბას ბე-

ხმენჯარაგამ რეფსქუა ნეიკოპიაარახო, ეიზრანა-
დალანდოუ რეიფშო რეგუქუა ეიზბუღუა და და
ზინეი თემერი ბზია იშოეიბაბოზ აქანდოუ ეიზბუ
რემპიაცებტ, უი აიბუპიაართა როლამებტ, იროუ-
რგამ ეიცოფხნაშონ. ანა გუნხუწესთალა ეიბადე-
რუან დარა-დარა. რელაფშოქუა ნეილაწიანე
იშოეყოუ, რეფსქუა ეიზმეზუნუა იშოეილოუ ინ-
ეიფერწუან ჯარა იანეიბაბალკამ.

თემერ დებლან აპაბლო მუცხუ აპათერ იქურწ-
ონ, აქკუნ ბზიაპია დრეფხმაძონ. აუაუკ იზ დრაბენ.
აცეგმაურა ილამებტ, იიუშოა, იიპიაშოა იდერ-
უან ქურალა დეშომამებტგამ. აზმერ-ზმერპია დე-
ჩრო დანუაციამეოზ, აბრი ახაწა აკ იგუ იალო-
უბ უბპიარემებტ, უბას აკუნ ახაარა შოიწაბ.
უახიხუაფშოუან იშიაგაა უამაკ იავცამეკუა, ამ-
ცაბბ იქოქუპიპიო, უაუკ წარკ, დეშოხუდამებ უს-
გამ იუდერრატიო-დეყან. იკუმეიო ძერძ აპაბერთრა-
ქუა კალამ შოკუაქულა ირეფხნე იგუ იკედენ. იხე-
ეივბბე თბაა იანაგელაბ იხუდა თარყაცა ეიბა-
რკენ იაგმარაან დუბარგამ. იყამა იტაპანრა
დექუნებლა დეილაპიან. მალლა დლარენ თემერ,
იხოეიბ ნხარა-ნწერა იმამებტ. ესერლა იხებებ
იმპარა ბაწიო ეცაყმაძა იყალანდან, შაყა ვაქია
აწეიბაპია, იმპარა ავადანდშია იგელაბ ამაწუ-
რთაგამ უამეიო აამთა ახეწუან, ახებ კათსანდან,
აშოგშოგამ აილაყუქორა იაქოენ. იცა, იბოურა,
იმალაბა, ხებრა ქოქც იზგელაძამებტ, ბეგამ
აქიხდან, რელანდ ეიქუშშე აკაპარანდ რხე კედენ.
აბრაყა ინხო დეტსმა უპიარენ იაშოთა უნთა-
ლაანდა. აშოთა უნთალარ უგუ აათგულადაუან.
იმძერბა ასარკეიფშო იკაბ-კაბუან, ავხუწყა ბე-
ბეცკ ჯარა იხერშიგელაძამეკუა. იმპარა ფშორა-

ციგმა უნჯუნალარ: აფჰალ, აირჰდ, აკელურა
დასუ იახმერთუფუ იგღლან იცქმაქუაქუარადა
ეილურგანუ. ნაპვლა ყაწარა აურჰალ ზეჰქუაქუა
კდღრშიღლან იახმაბალაკჲ იფშოძაძა. უბასყან
იუღერჟუან უბრასყა ინხო იფსუ შოთოჟ, აღმა-
რაჰია დშოჯოჟ. ახა უაგმააბზუკუან ანხარა-ნწჟ-
რა ნაპალაკრა თემერ უს ზამთაჲ იშოილნა-
მერშოზბ.

III.

თემერ იაბ პახუალა იფსუ ანთაზგდჲ უამაკ
ზელშოზბ იაკუმებტ. უავ ლასჯკ. ერგმაჰია ბხ
ნეჟუზგოზ აძი იაკუბ. აუააციგმაქუა ნეიხეკულა-
სუა ირთაბჟუ ილარჯგძონ. ბეგდ რეიჰაგდჲ თჟფ
ინათომებტ, იარა აღმჯჩრა, ხარ ზმამ რახუჲ ია-
შოთა იაათაგღლანკ რუძომებტ, ინეიმწჟრთააუან
იქანზა აღიჲ იქუზაბშია, ხულოფაბლა ირახუ ან-
გუარჯმლოლაკჲ, მა იახმთეიწაბ ახკაარაქო იანიმ-
ბალაკჲ იშოჯრგაბ აყუფჰია იღეროჟან, დნაშია-
ააშიან დაახუნჰიუან ავოჟყა. უაჰა დაგდჟფშოა-
უამებტ, ახა იარა უბას შოიუაბგდჲ იტიჲ და-
ქუირძიტი მერზაყან. უი აბას იყალთეიტ:

ააფუნრან. აშიერ-წლაქუა იბებჟშო-ბებჟშოძა
იშითხმან. აკკარა მწაქუა, აღდარაქუა უჰია ბე-
ხმუნჯარაგდჲ აკაკაქქუა აღგდჟლ რჩოეიუატიხე
ეიკუაგღლან ფშოთიჲ ვაჟილა ეილარცეროჟა.
აქუხმ ციგმა იარეიჯხმაბ არახუქუა რჩოა: იწჟ-
ხნე აღიქუა ირჯქულლა იჰიუან, ამერხუაგა რჩოა-
თანე. ამრა აცუფხმქუა ნკელურყმა-აკელურყმო
აფხმაკერთაქუა ირთაფხონ აციბაკერაქუა ჯრფსა-
სიუა. ააფუნრა აასკდონ იაჰა-იაჰა აფხარრა ციჲ-

რგო აუს მშოქუა აფწო. აჩონჯ ანხაცია უანა
 სახაპია იციალოო რპივსთაქუა ირთან. პახუალა
 გდუ დციალოონ აკოი-სიპია არხა იანჯუანდ აუყყან
 ჩყდან ბექუა დგრბეძერკუა იგუ რხაწანე. ახუ-
 ლბეჩხხარა ანჯყალა, იციქუა იაფცა იქოაიხან
 ავნე ახკაარა ინთეიწეიტ. უი აუხა პახუალა
 აკრეჭა-აკრეჟი დნეშთალტ გურკვა ზმადამ აუაკ
 იეიფშო იჩოჯრრაპათნე, იციალუატი მაცარა და-
 ზხუცუა. დალან აცია ხააკუაქუარა. დააფშოიტ
 აშოარა ფუთკ შოაგებ.

— ჰაი! სეციქუა გუამთაძაკუა, — იპიან აჟიჟია-
 პია იჩოაილაპიან დენდილყდან დნაფშოჯ-ააფშო-
 უა ახკაარა დაათალტ, ახა იაბაყოუ იფსე ხელროუ
 იციქუა იმბეიტ. პახუალა იგუ ნთშააიტ „რაბყე
 ზმადამ სარა სეიფშო აფსაბარა დემიკბააპ“ ჰია
 იშამხქუა ნაიწყუალტ. ცქმა იშოანდა ჰია დე-
 გუჟიჟიო ახკაარა დთან აანდაქუა დნარჯვაფშო-
 აარჯვაფშოუა იგუ ცანე. ალაშცარა ნაყ ინფ-
 ხდანაცან სეჟიბო ჰია ამრაგდუ აბბ ააწნახეიტ,
 აცფხმქუა რუაკე პახუალა იფაცხა აქუ ილაარხანე.

გულაკგდუ ადჯრრა იმთაკუა აშოაცაპია აცი-
 ქუა რეშთა დენხელან, ამრა კერ ივხაშოლახდან
 მერბაყან იგუაში ინთეიგალტ. იგუ ნაიმეჟეიტ
 პახუალა. ანეირეი ამნეირეი დეიმარკოუა დხუ-
 ცუა დლაკ-კაკოუა აგუაში დაადხალტ. მერბაყან
 იუაკეშაქუა ზდჯრუაბ აუაკვ. „ზკუტე ბციეძებ
 ისაძბალ აშთეიყეიტ“ ჰია სეციქუა სრექეირ-
 ძეჟეიტ. — იპიან დააციშეჟეიტ. ბნე იშთახმყა იქოჯ-
 ნეინოჟეიტ იხე იქუენე დხუცუა, ნას აშშეპია
 დეთაახენჰიენ აგუაში დაადგელტ. იფსე ძო ფშა-
 ალა იაარტნე დხთალოჟეიტ, დნაფშოჯბარ იციქუა
 ჟოაპიო არახუ ირელაგლოოუბ აშოთა ალადახ-

შია. აშოქდ ბეხმეზ აუაჲ იეიფშო აყუარაჲია დეი
წასუა დციეშოჲკარადა იხუ-იჲ ნეილეგელტ...
ირახუ დანენარუხუაფშო. ანუში ეიკუეჲაჲნ...
ზარ ეილეიშეიტ უბრაჲა იახიბაბ. იბემეჩჲაკუა
ამაწურთაბჲ იქოხნეიხიხეიტ. ამაწურთა აგუგუაჲია
ავნუწყა რბჲე გონ. პახუალა აბარწა დნეწალხეიტ.
ახა ავნალარა იბემგუალიტ. იხჲ აბაყუ ინადიწან
ინაპქუა იგუწაფსა, ილა თრაა იციქუა დრუხუაფ-
შოჲუა დაათგელტ. უბრი აამთაბჲ იაადილეწიტ
კჲჲა ამაწურთა, რუადიჲ პახუალა დეზდერუაბ
უაჲენ.

— იუთახუდაბ, პახუალა? — იჲიან დწააჲუა
იქოააიხიხეიტ იარა იახჲ. პახუალა ილაქუა
ლაშოარა რბადომეზტ უსყან. აფსაბარა ბეგმე
ლაშკაბა, ანაყუ ბააფს ახატოანჲ იყაბშია იბონ.
ალაშკარა იალრიბააჲუაბ იციქუა ბაწიეკ რაკუნ.
ამაწურჲე იაჲია, აცია დალაბშია ათჲარციჲია და-
არქოხიხეიტ.

პახუალა აშშეჲია იხჲ აბაყუ იაადიხენ ილა
ლაშოარადაქუა ყდებნეიბა იაციჲაჲიჲიბ ინაიხუაირ-
ფშოიტ. ინაპქუა ააიგუწინენ იოჲრა-ბოჲროჲუ
დწეს-წესუა დააციჲაჲეიტ ერგმჲია იქოჲ ეილეგო.

— დად, იახა სერშიტ უმბოი... სემცახაარა
დერციეიტ!

— იუბმეი, იუბერუბეი ციგმარას? — პახუა-
ლა დაარეცჲაშანჲ დწააიტ ამაწურჲე.

— აბანთ აციქუა ავბაგმე სარა ისტიჲუბ,
რჲდა ფსუათლა სემადამ, იახა იარგაგუშეიტ...
ისუფსუხოჲეი უმბოი, დად? — დანაღბჲ-ღებიტ
პახუალა, ინაპჲ იციქუა ირჲქურენხო. ამაწურჲე
ილაბჲ ააიქუიწან დეშთაფშოჲუა დააქუფსჩჲაიტ.
ნას, იუმბოი აშოთა თინჲ ითოჲუ არახუ! — ინაპჲ

ნეირეხხეიტი ამანუკე პახუალა დიხუაფუშოე, აბართ ზეგამ ტიემ რახუეპ, ააკმესკა ეიმერ გუეიტ. — იბეე იწაგამ იაირმაქენ ხუთ-ხუთლა დსიამო, — უარა უეიფუშ იაგმავ გუაყოუა იაირ-ხეიტ არაყა, პახუალა, ახა აძიგამ ირაბუ ხნერჰინე იმგამატი...

— უი სარგამ იბდერუეიტ, დად, ახა ფსეხუაკ სოუპჰია სემგულუეი!

— უი ფსეხუას იამოუ სეზდერუამ, — იჰიან იმთყამლოზ ალა ამანუკე იხე ააირწესიტი.

პახუალა ილაღრძქუა იფაწა ინალეფეფიტი.

— მერზაყან ავნე დეყოუმა? — დწააიტი, იცია დთაძძო, იგუ ცანე.

— მერზაყან დეყოუპ, ახა მაკმანა დეციოუპ, დემგლატი. უბრი აამთაბე ამანუკე, იცდილ-წებ ივება დეშონეიუაბ პახუალა იცაქუა რუაქე ატივკა ენე არახუ შერთანე იმა იქსააინხეიტ, დნეილეფსააიტი პახუალა. დბაძიამოზ აშოერჰია დნაიდყმან აცი ააბგოზ დნეიფენხელტი.

— იაბოუგორ არი? — დწააიტი პახუალა. ამანუკე ილაკთა ააირეციგმან დნაიხუაფუშოე. — იაბაზგორ უმბორი, იაჰშეეიტ! — აცი იმა იქსენეინხეიტ.

— მამ, იშესერშუამ არი აცი, სარა ისტიუპ, — დნეიფერაგლტი.

— ნაყ უნასკამა!.. იხუდაცია დნეწასიტი. პახუალა დბერბერუა განნა იქსენეინხეიტ, ახა დკამძაკუა დააირთაფეიტ ფხაყა. იააიბარხხეიტი ავუჯაგამ. უბასყანწიყმა იფაშ კელეშუ, დკამქო-მქოთუა ასოჰ დააქეგლტი მერზაყან. იფაწაქუა ჯრშო, ქოერთიელა დააიმჰიან დენკაქციეიტ. და-

ხმუნაფშოვბ აშოთა აწეხუაქოვ პახუალოვი ამანუჭვი
შოვიბარხხოზ ილაფშო ინეწაშოვიტ.

— შიარბაქუან უარა უაყა ეიბარხხოზ იგე-
ლოუ? — იბე გუაჰა ნარეჭუირგოვიტ. ამანუჭვი
პახუალა დაიყუაწენ აშოვრჰია აჰთნეჰა იქოა-
იხოვიტ.

— აცი ჰირშუამ, უხაწკ სცივიტ. სარა ის-
ტოუბ ჰია დაჰქოაგელოვიტ აბნი! — ინაპე პახუალა
იქურეხხო დაინ მერბაყან ინაიეიჰოვიტ.

— მერბაყან ილა ჟაძაქუა აშა ნარეხწიალოტ.

— დაბატი ილახოლოუ საჰთნე აქუფარა ბგუ-
ლდებ, დეკნე არახმ შიაიხოვი! დყააუა იშაპგდ
ადეჰიჰია ინკედოვიტ. პახუალა ბეგა შოიხუა-
ფშოუაბ აშოვრჰია მერბაყან იახმ ინალა იქოა-
იხოვიტ. დშოაიხწოყდა იკალთ ნამწოფაა დაგუ-
ძუა დნეშამხნეშოლოვიტ. მერბაყან ილა ყუბარ-
ქუა ილაციბაქუა ნარეჭუიქენ, იგდამ-გდამუა იხაქო
ფსელა ნხოირშიააიტი.

— იუთახოუბეი უარა, ალაქაააქერ? — იბშა-
პეკ ვეშთიხენ ირელოლუანე დნეიგუთასიტი. იშამ-
ხნეშოლან იგელაბ პახუალა დენხეშოთენ დეიბყდა
ალურა დნექუჰაიტი.

— სეციქუა!.. სეციქუა!.. რედა სემაძამ... დლდ-
წიე-ლდწიოუან დახმეკეებ.

— უციქუა რხოუმა საჰთნე უან უბეჭოლო,
უარა აქაააქერ! — იხაფეციქუა აქოქოა აარეწი-
რგოვიტ. პახუალა იფსე ალაგა-ვაგარა იციოუა-
დავხანე აჰიქწიე-ჰიეწიოა დახმალაგაბ, მერბაყან
ეიჰაგდ დარგუააიტი.

— შიაი იემჰიეი უარა ლასსე! — ამანუჭვი
დაარეფნეიტი, ადლჰია იაახოვიბაჰიალო
არფარცია.

056-2110

— აბრი აწლაპივსთაჲი უაჰა სელა დამძრ-
ბაკუა დააშთეხნე აბნი არაშთ აშაპე დამძრ-
პიალ, იქუნაგო უი აუპ! ამძრხაქოზ იგელაბ
არაშთახნდ ინაპე ნაირეზხეიქ. უაჰაგად ღმა-
მფშოკუა დეკეტო-მეტოუა. აშიახნდ დნანენჰიქ.
უიაკუნეიქ. პახუალა ამაწუცია დეიმდერხხე-
ეიქ. იქსაჰიარა იანალოგა დღეზ-ღეზუა სოუშიე-
შთჰია დრეჰიო დალაგეიქ, ახა ამაწუცია ირე-
ღეზ ნარეგდონ. აშთახნა ლაიკურშო, ეითალი-
კურშო დფახანე არაშთ დნადქთარჰიალქ, მე-
რბაყან იშთიჰიაბ ეიფშო, უი აჩხნე პახუალა
იგულაშეიქ გუაყრას იხიგახნაბ ზეგად. ღეზ-
ლაქთაჰიაბ აშთახნა იდაქუა ხუარნე იაკენ იფსე
ალაგა-ვაგახნა იმთო, იქე იალაპანე იანდჰეაბ
იბეზ-ბეზუა იმცახა იცრან. უბახყაკ აგუაყრა
შოიმაზგად, ალაშთარა ზეცემაქხანნაბ ილაქუა
თაა აციქუა ირეზუაფშოუან, იფსე ითახნაბ ახუქე
უბართ ირეღრაწანე. ამრა აშებე აგუაზად ინეი-
ხნან, მერბაყან ივნე იააჩთეიწიქ თაუადაა ირეი-
უაბ სასციაქუაკ. ეილავეილასრანეიქ, გურლმა-
რახეიქ აჰთნე, იალაგეიქ აჩარა დუ აჩთაბე-
ყაწარა. პახუალა იცი ააფდერტლან აშერთაქო-
წიყმა ინექედერგელქ. უი ანიბა პახუალა ზენდა
აფსრა იბააიქ. აგუაყ ფხძე იქუნათიოზ იშაპე
იანდჰეწიწიანე იკათიონ. დაჩთა ფეთრაკ ააწხნან,
პახუალა იცი ამაწუცია ახეიბაგუა აცია ახეხრა
იაქოზ. იხე რეცკა ღნდეშშენ იეივახერ ინე-
ქუჰაიქ.

აჰთნე ავწუწყა გურლმარან, ავკეიუა, იჩიო,
იხუმარუა აჩარა იანატიან.

მერბაყან იბინ ალა ახულბეჩთხა პახუალა
დფერტლანე დაურეშთიქ. აღიე დანააქუგელა

ილაქუა თერხაზა იცი ახა ცალაკკი იპიუა იანჯ-
ქუბ დნახუაფშოიტ.

პახუალა იხე აშთა იბთემგო, უაჟი-უაჟი
იციახდ დფშოუა აგუაში დენთწიტი. ამჟა დან-
ნქელა დხელდა-ძელდო, დენკედფშოულა-ააკ-
დფშოლო აფსაბარა კოცბარახა იბონ. დნეიუან
იბლახაწ თუუა, დხრაა-ძრააუა, იხშოკ ათფ-
აქო იყაძამკუა. იიულაკგამ ავხეა დდიქულაფიტი
იფსე ახაარა იქმეში იქუენე. ივნე დააინ იჟი-
გუარა დანთალა, ალქუა დრემწაფშოუა დენთეს-
აათესიტი. იციქუა ბზია იანჯერბობ რტეართაქუა
გუათო. იციეიე ბებ-ბებუა იმხმუაბ ჰია ქქოაწა-
კამ იქუმებტი. იმაწურთა დაავნალან იცია ხტნე
დახუაფშოებარ, ანა, არა იქქუა შიეტა-შიეტაძა
არაცია ეიფშო ეიქუაწიახხერაძა იყალახმან. იგუ
იწალანე იყაბ იციქუა ააინაშთოენ უაძა ილემშოო
დნეშთალტი.

მერბაყან ბციეძ აშთა იდებგალოზ იარა იანდ
იმნეიდაკუა იხენჰიუან. ირჰიარ ეგამერბალხოუა-
მებტი. იაქუირძუან. „შიერახუ-მოუ შინათაქუა-
გამ სარა შიესტიუა, შიარა ალა გებმალქუა“
ჰია რეიჰიონ. ამაძარახქუა არგამა ითიუან, არ-
გამა იშნე იჰონ. დახმალანხომ აქეთაქო ნხაკე
აჩო ბზია დაქუტიან ყალომებტი. „იანოუაბი ან-
ხაკე აჩო ბზია“ ჰია აუაა შთნე იდააირგონ.
ხაწაწახ ნხაკე ირსაარლაჰიანე აიზარაქო დკლ-
სერ იუამებტი. „აწლაჰიესთაჟიქუა“ ჰია დრეშთან
აქთარაციეი ათაჰმდაციეი ხეიხეფხმაძალან. მერ-

ბაყან რეიპა იგუ ანციეციებ იარფესგმთა დანჯ-
ქუმ აკუნ. ჩონაკ იქუნეიხან აქეთა უიხარბქო
დენკელსიტ. ადღჳია იჩოქსკელ ინაწერბაჳიან
აკერთა რეიბამთო დანააჩოქეიოზ, ატამჳია იყა-
მჩე ნეშთეიკშთან აშიშერა შოქყაბ იქთააინთეიტ
ასთარშოზნ დეკუა აუსჳიართა. დენხალან მერბა-
ყან აშიშერაქო დნეიანდა აყუარდი ნაგანუ ინაი-
რგგელტ. მერბაყან დშთააიუაბ დექუტეიეიტ
იშამხე ეიქურშინე. ეიკუაღლა იააინხაძგელაბ ან-
ხაცია შიტიაქუაჳიაგდე რამჳიაკუა რაციაეიარა
დნალაგონ ეიფშო, ნხავე ჩთეილაჳიაჳ ბამანაკ აუს-
ჳიართა აშთანხშია დააჩოქეიწიტ ჩოზბზიაჳ და-
ქუტეიანე. აბლდააჳია მერბაყან ილაფშო დააწა-
შიეიტ.

— არახხე უშთააირა უარა აბერჳიე იააჩოქეი-
წებ!—დნაჳინე იბეჳ ქთაცადა ინაიქუირგთეიტ.
ანხავე აუაა ახდეყაბ უსგდე დააიუნ, აშოქრჳია
იქთააინთეიტ მერბაყან იქუენე.

— უაბანხაღიუ, დად, უარა?—ილაქუა ჳრ-
ყუს-ყუსუა დიხუაფშოუა დიბწააიტ.

— აყუარჩიუჳ, უხაწკე სციეიტ.

— იუბთადა არი უბქუტეიოუ აჩო ბზია?—
ინაცია ნაქუირხხთეიტ.

— სნაპალა ისააძეიტ, უხაწკე სციეიტ.

— იბზიამი უნაპალა იუააძაზარგდე...—აკუა-
დღრ იაქუუ აბააუბუეი?—აკუადღრგდე ეიერგდეო
იაასუეიტ.—ააი, უს აკუნაპ,—მერბაყან იხე
ააირწესე-ააირწესიტ ანხავე დიხუაფშოუა.

ირეკუშთან იგელაბ ანხაცია რელაქუა წერ-
ქუნე აძიი-აძიი ეიხუაფშოუან მერბაყან იციაეია-
შაქუა რუმხაციაგამანე. მერბაყან აკე იჳიაცუფ-

ხმადა ილათშო ააითაგანუ ღბაციაჟიონ ანხავუ /
იტაპანჩეი იყამა ჩაფეი ინარკქუიკოჟუან.

— იუშოჟ აკუმჟიუ აბოჟდახთი? — დეიფაჟიჟიჟიჟი
იარა. ანხავუ იფშოთიხუ ციგმანხეიტ, დთინაადო
დანალაგა. დხუც-ხუცუა აკრაამთა აცკე იმჟიეიტ,
მერზაყანგად ანხავუ დხეიცოშოეიტ, იყაბშაქუა ან-
გუეიტთა. აძიუ იყუტ-ფსუტ ბჟე უმაჰადო ეიციაჟიონ
აკ-ხაციაკ ირზდქრკუან, იყალარზჟეი ჰია აკე
იშთაცოშოიბ მკაშო, რუგუქუა ხეთ-ხეთუა ინეი-
ხუათშოჟ-ააიხუათშოჟუან. მერზაყან დანდტიაბ
იჩთააიწეხნუ, — იუხმძუბეი უარა? — იჰიან დიაბ-
წაახტ.

— ალიას სეხმძუა! — ინაქურცცაკნუ აცკე
იჰიეიტ ანხავუ.

— უყამჩ სერბეი ნას? — ინაპუ ნეირგხხეიტ
მერზაყან.

— იაუაბეი სყამჩე? — ილაკთა აარკციგმან
იჩთააირჯაჟეიტ ანხავუ. დააწყეიტ მერზაყან.
უარა აქმააქერ, აბინ უბთადაბ ქედაკ რზ იყამ-
ლო აჩუ უაქურტიანუ, აბას უჩაეილაჰიანუ, თაუა-
დაა ახმეიუა აიზარაქუა აკელსრა? იაბუუაბეი
უარა აბრი ეიფშო აჩუ ბზია, იანუაადა სარა
ისზააუთინდა. სკუადერ ჟეერგმეთ იაასხუეიტ
ჰია უსქთაგულანუ აქუქთაჰია უციაჟიოიტ, უფნამ-
შადაკუა. ზნკერ უაბ ჟეერგმეთ დცან დეხუჰა-
ხუთხაზმა?

— ასთარშოჟნ უაბაცეი?.. იბჟე ნეირგხეიტ
მერზაყან იჩთხერშიაანუ, ილაქუა თჟნუ იცო. არა
სყამი! — ინაპქუა ივაფსა მერზაყან დააიდგულტ
ასთარშოჟნ. ალიას ჩოჯრწესე ყამწადო ითუფ აქოჟ
დგულან ილაქუა ჳრშოაყდ-შოაყდო მერზაყან და-
ხიბობ.

— აბრი აქმაყერ იკუმეივ აკალთქუა უაგო-
წყმა ინერქტა! — ინიდირეიტ. ასთარშოზნ
ალოას იკუმეივ დაცრაფშოუა დააღაგუაგვრტქა
იიურა იზმდღრუა.

— ინერქტა სემშიეი!.. დნაიქუყააიტ. ასთარ-
შოზნ იაპბებბა აათიხენ იხე ლარყუნე ალოას
იკალთ წსერქტოიტ ჰია დანენაიწარია — უნას-
კმა ნაყ იპიან, იშაპე რეხბა დნეიგუთასენ, ასთარ-
შოზნ დბერ ბერუა მერბაყან დნეიგუდპალტ.
ალოას აშოზრჰია იტაპანჩახხ ინაპე ანენდიქუ-
წა, აშიშერა იწაგულაბ აუაა აგურქმაჰია ინაიე-
ლოფიტ. მერბაყან დვაწყდან იტაპანჩა თეხნე არა
აშაპე იჩონავეიკენ აათშორა დალაგოეიტ, ალოას
ხუდაკგამე იაკუმებტ, უი აჩონე იმჩემბოეიტ უმ-
პიოდარ. იაბჯარ იმერხეიტ, აეილარ ანაპეილაფ-
სა ეიბარგოეიტ იარეი დარეი იახეიქუფობ. იდღ-
რუან უი აქთაქოე ეგამშოილემშოობ იალა იქოე.
მერბაყან იბბეციაშამებ უაგ დეყამებტ უაყა, იხუ
ნაბგობ, იაპთენე ივნაბ რაკუნ ეიპარაკკე. მერბა-
ყან დებთაქტუამბგამე იაალღრყდანე იგუ ანერბარა
რელშოომებტ. ურთქუა ბეგამე იდღრუან ალოას.
იაბჯარ ანიმერხ აკგამე იჩონიმიკეიტ. ასთარშოზნ
იაპბებბა კნე დნეიპითყუყულან იცერკუაგუდა ინ-
წირქტეეიტ იშქამერუა იყაბ იკაბა აკალთგამე ნად-
კლანე, იხე იზმდღრუა ალოას დებრაა-ძრააუა,
დნაფშოე-აათშოუა დგელან უაეიე-უაეიე იკალთ
დახუაფშოუა. იკუშოან იგელაბ ანხაცია აშშჰია
დნარღლოსენ დანენაფშო, მერბაყან შოლკე იცნე
აუსპიართა დაავსენ ალოას იჩოე იწფრააუა და-
ქუტთანე ანეშოენთრაქუა შოეყაბ დნეიუან, იაპ-
თხეყა იხე რხანე.

ფხვნრან. ამრა კელშიომა უჭიარატეჲ აჩუნგ
 მცხნუ იკაშოუან. ახაპირა დგდელქუა არქელქუა
 რა ქთარბარსთა ჰარაკერაქუა რქოჲ, აჰასკდენ
 იაწია იხვანდ, იხექქაანდ იქუგელან. აცემწ
 იღვრგუაყუბ არახუქუა, იჰაშო-ჰაშოუა, ეფხმტტა
 აფშთაჰიაქუა ირევან, ანაყა-არაყა აბარდ შიშე-
 რაქუა ინარციწაგვლა-აარციწაგვლო. ათაკარ
 ბბარბბარუა იტიან ეიფშო იკუალე-კუაჯო აჰაირ
 იალუბააუან აყუარა იახმქუცციოუაბ. შინა აფხ-
 ძე ლელხუათო. აშებჲ აგუაბჲ აბამბა რაშიარა
 დააყუწენ, ავნე დეშთნიეიწიყა ბარფ ბაწიე აუა-
 თახ აქოჲ დნექუიეიტ აშიქუა ნკედწანე. დკარაფ-
 სარახა დენთაჰან დეციეიტ. დეციან აკრაამთა,
 უავგდ დიმერქოზხაკუა, დაარა იშოოურან ავნე
 ავნუწყა. ფშთაცკ ბკელმშიომ აუათახ უხე უბჲ-
 ნამკოუა, უფსე ვნახუაჩოუა ათაკარ გეჲუა ივნან.
 შინა აილარშო დაახერგაბშია დშოიკნე, ლხარფ
 ლცია იადქაბლო, დბაადეჲოჲოჲრაბა აცია დაალ-
 წიტ. აფხძე ილხმშოზხგდ აგურვა მკეკუა აჭერ-
 ჰია დვაგვლან აში კვეწრაანე ამრა დნახეფშოიტ.
 შებჲეშთანდტი იამრა, აგვლარა ინახესენ აკერ
 ინთაგმალახანე, აჰაქაჰია აჰიარაქუა ლგუ იაა-
 თაშიეიტ. ხემა-ფსემა ლჩთააფსახნე დენდიელყდან
 დემდო ახკაარა დენთალტ, აჰიარაქუა აძე დერ-
 ეინე ლუსახმ ირლასნე დცარაცე. ილემბეიტ
 აჰიარაქუა,

— ითეწნე იცაბარგდე უამა სეხიტ, — ლჰიან
 დეცცაკ-ცცაკოუა არყუარა დაუალანე ლქოჲ-
 ნალხეიტ, აბარ რკელსერთა, აბუც ამაწკმარ
 იახატატა. დენხეწენ რეშთა დაფშოუა აკყარა

დნეწალან, დცო, დცო აცშთა დნერჯნ აკაძდე/
დნაქშალტ, ახუ იქუდოუ ამვა დუგამ დანაი-
გუანო დალაგოეიტ.

საბანძაი ჰია აპიარაქუა აბგანუქუ იანუტოუა
დუშენიუაბ, აშოქვიჰია მღკ ლშარგუაცი ინაქო-
ზან ლქუ დაარა ილნარხიტ, აშაგამ აალეჟოჟოიტ.

— ამცა უაგააიტ ამლ, უაბასქოათანოი! ლე-
ლანდ ეიმარცსა ლაფხმა იგვლან აბნა რასა ამა-
ხუ აალურტარჯნ ინეიდკვლანუ აბლმქუა ააქოლ-
ხეიტ. ლხე ნარყუნუ ლშარგუაცი აშა რეცქმო
ლააგვლამთაბუ, აქოატაჰია ყამიქ შთბქუკ ლა-
ჰაიტ ლქოათანა ამვა დუ შოქყან. ლხე ანჯეი-
წელხ, აბარ თემერ ჩოლა დააიუეიტ. ათჰარა-
თჰარაჰია ლგუ ეისუა დააყალოეიტ ზინა, ლშა-
რგუაცი ზლოლრეცქმოზ აბლმქუა ნკათსანუ ამვა-
დუანდ იკვლგაბ ამვანუასთა დნანუთალან აშოატა-
ჰია ლქოანალხოეიტ, ეილაფათანუ იკაეგზ აჟოც-
ქუაგამ დერციემშიაკუა. თემერ დანაანმაფშო,
ამვადუ ახქუ აქო დგვლოუბ ზინა. იჩო ახუ
ანიკვლან, — უაა მშოზბზია! — იჰიან ახამეშითჰია
დენჩოქოეეეიტ. უაკვ იგუეითაროტიე აკვჯაგამ
ანენეიხუაფშო რეფშოთიხუქუა რეფსახეიტ. თემერ
იჩოანამერნაკუა, — ბეშოფაყოუ ზინა? — დლაბწა-
აიტ. ზინა დააფხაშან ლულაქუა თემერ იციეწია-
ხოუა, დნაჰინუ დუშთაფშოუა, აცკვ ასალამ ილ-
თეიტ. ეიბერჰიარაცე ირთახეზ იგუალანუ ირბ-
ციერემგო, ილაკ-ვაკოუა ინეიდბალტ, აფსშიაქუა
ანააიბერჰია, ზინა მცხუ დუფხაშო ანიბა, თემერ
იჩონალოეიგალტ აფხმა აციეიარა.

— აჟოაქუაკ ბასჰიარაცე სთახენ ჰანდგვლოუ
ხუქუკ იმანშიალამ, ბგუ იაციემღემზარ ჰნემვა-
ხეწუკ!..

დნალქთაფშოიტი იგუ იაუა, იამუა, ლაოთა
ლოთეიფშო იარგაქ დეფხაშო. შინა ლებქუ აარ-
ფსუჩონქ, იბზიოლუბ ჰია ხლანწუ დეფშოლუა, დეფშოლუა
ნალხოეიტი დეზლააიბ ამვახუასთალა. თემერ ირთუ
ალურა კნუ აკაკალა დენთგლო დნალქშთა-
ლოეიტი. ხუქუკ იანენასკა ავჯაგაქ ნეიდგლტ.
აქერჰია თემერ აციაეიარა დნალაგოეიტი.

— ბარეი სარეი აღგაქლ ფხმაკერთაქთუ ჰამ-
გულდო ჰაიქუშოეიტი, ილამუსემ ბჰიარგაქ, ჰშოეი-
ციაეიო ჰაბბარქდა აბნა ახავაძარაქთუ. აწესი
აჰიეჰიი ეითარჰიარემ ჰაეიახუ, ციგმახუც ზეყუნუ
ჰააიგუარა დეშოფაყალარი?.. ლადა, ვადა დენ-
ხმაფშო-აახმაფშოიტი თემერ დციაეიო. შინა იაა-
ლემფხმაშიაბ მაწიეკ ფუწიწიანქ იკაფსო, დეგლან
დექრუქა, თემერ იაეიექუა ჰასაბ რებუა. დანუ-
მეცცაკათუა ირხაა იჰიონ, — იშოებდერუა სუავე-
ზაწილუბ სარა, სემაცარა ამჰარა სეკნაყუყუტუ, ისე-
მოლუ შეგაქ ნწიახეიტი, მაბარალა სლარუბ, თენ-
ხალაგაქ იშოებდო სეყოლუბ. ბარა ხუცერფას ბსე-
მოლუბ უახთი ჩონი, სეფსე ბექთჰიაროლუბ, ბზია
ბებბოიტი... ახა...

„ახა“ ნაცწიანქ იაეია ააქთახთიწიან, იბუშთემ-
ხთუა ედარა ხმამთაქ იხუდაჯალ ინექუჰაბშია,
დეინალულუა დააქუფსუჩაჰიტი. შინა აბლმააჰია
ლუხშოქ აბულშთიტი თემერ იხაქბ. „ახა“ ბაკუ-
ბეიშ აალოგუახუიტი, დნაბწიარ ციგმა ილუმბა-
ზარგაქ, იაეია საფეკლოარ აწკაქს ლჰიან იჩჰანქ
ლჩთაანელკლტ. ირთუ ალურა ზხარშიებ იარ-
ლმა ნაპალა იყამჩქ აქთი ანუი ეიდერლულუალა
იკნუ, დხუც-ხუცუა აეია გურფშოააგაქუა იჰიონ
თემერ.

— ბარა ბებზიაბარა უბასყა იმგურვირ
საილაგანუ, იზუა, ისპო საქუმშიო სყლორიტ
ზნუ-ზუნლა, აბარ ისუნახლოუ: მარტინეშვილი

ააკვასკამოუბ. შებუნე აშიშერაკურ ზმარშაძ
ნკასურშიენ ამართაქ სხუ ინაწაწანუ სქუიეიტ
სუფსუ სშაპ, სუციაპ ჰია. აჩუნუ აკუ სარგუაყუან,
შაპვლაგდუ ფუთუ სნუყუანდან, საათსახა სუყან.
სულაცია ანუნეირებუა ბაასგულაშიეიტ. სნაპიუ-
ააპიუა, სპიუცუ-მუცუა სუქუიან, სუბმუციო, სბერ-
ჯეიუა. უს სულაცია ნთააიტ. იშთაყდ-შთაყდო
სგუ ინთაგეეიტ ბებზიაბარა იაასბერჩაულამ სპი-
არატიუ. აქერპია სააქურხეიტ დაარა ზგუ ზჩა-
ნუ აძი იეირფშე, სხარა-ხაფშოუა ისციემლნუ—სნა-
ბაციპაყაშთა აძიუ დებზარგდუ სთახხეიტ უი ამი-
ნუთ, აზა ააიგუა უაუკ დუყამებტ, ზეითანუქუიეიტ
სგუ აათსახნუ. იამუიტ, სუბმუციეიტ, იხდუ-ხდუა
სშა, სდა ინართალხეიტ ბებზიაბარა, სუაგულან
ამართაქ სნუქუტიეიტ კოუცხაყა სუფშოუა, სნუ-
ცუა. აყუგუპია ლაბაკ აძიუ სხუ ინააირხაბშია
ბბეიტ სახატიაბ.—ჰაი!—სპიან სანვაწყა, კოუც
ისანუ იყაბ სხუ ინუქუფრუნ იგეე-გეეუა აქოუნან-
ხეიტ ალ-ბლდუცკ. აწლა იქოშიანუ იშთააიუაბ
სხუ იქუშიაბააპ. ინუშთესხეიტ სულაქუა თაა სა-
ხუაფშოუა. აბლდუ იახარაბშია ბბეიტ სგურკა-
ქუა. უთარბლააიტ აჯნუშოპია სმაქარუა საფხმა
ინკასურშიენ, ასუფჩკა ნაცრაწანუ, ინუშთეზბლააიტ
იანააყუშინა, სარგდუ ისუფეშოუ ბდერხუადა
სპიან სციავა ააშიარერჩააიტ ისუნა სუბმდერუა.
ეითაბგურხეიტ სუფსთაბარა, ისგულაშიეიტ აუაა
ანხარა-ანწერა იშთაქოუ, ეიხაჩაფა აუნუ ბბი-
აქუა შოდერგელო, სარა მანურთაყ ადა კნუ შოხ-
მამ, სუშოლარუ, სუშოზაწიუ, ბარა ბბია ბშოუბბო.

აბრი შოგსხუცუაბ ბეჯ სგუ იააქუვიტ, სხუ ანუ
ვეიწეს აბარ ბაბ აჰმათ ჩოღლა დესხაგლოღუბ,
კამბაშკ დაშთაბააპ.

— იუნბეი, დად, უგუ მაქუმა? — დსაბწააირ
უსესერ შა-კუარაკ სულემწუა საათხაშეიტ.

— სეგუგამ ცქმა ეიყარამ სჰიან სეიწალუ-
ლუა სვაგლოტ. აგუაში აარტნუ დანთალობ სემ-
ბეიტ, დანააიუაბ იჩოშთებე სმაჰაიტ, იააჯას-
შეიტ ისუბეზ, ახა იყასწოზი.

თემერ აგურღეი ალაბდ ეიქუწარეი დეი-
მარკაშუა დციაეიონ. დარგურღდონ, ზინა ლღლა-
ბარა იოუნუ იგუთუბა ახალოფიჰიობ, ილაბდ
ეიქუნ იუსქუა ახაოფეიმებ. იყამჩ აქუტ კუატა-
ლოფეიუა აწლა იმაბუქუა იახაბარშიებ, აფწაწა
შთაკდესუა ხმარჩ-ხმარჩ ჰია აბღდუეიქუა გრცუბ-
ცუბუა ირაციაეიონ. ინაცინბდუ გუათეიუა უაჟე-
უაჟე აკალამქუა იმაბურთრა ინთანარღულღონ.
თემერ იაჟეაქუა დრღოგანდა ჰია დრღეიფშოშუა
დგღლან ზინა, ლჰპარა უაჰა ნალუმშო, აცია-
ჟარა ლგუ ნაბჯუა. თემერ დანააღვა, იფწიწიო
ილკებ ამაწიქუა ნკალღესან დააჰიწიუ-ჰიწიიიტ.

— აბასწიყმა უშოჯყაბ ზსოუმჰიაბეი? — დიაბ-
წააირ.

— თემერ განბა დხაათშოზნ ილაბდ ეიქუწა, —
იბასჰიარგამუ ყალონ ახა...

დამშოთუა „ახა“ ნაცწანუ დააყუწიტ. ზინა
აკრგამ დიფეიფშოიტ უაჰა აციწობარ ბბაპ ჰია.
აუაჯუ აკუ ანიმხაციგდამალაკდ აბუტრა დშოჯ-
თანაკოშუა ეიფშო იბშოჯუ აკუ ინაბცადეიტ თე-
მერ. ზინა, ხუქუ-ხუქლა დყაფშხო, ლღლაქუა აბაა-
ძარა ნარჯწაჟოჟოიტ, ლუბციუ ქამბქუა რუაკუ
დააბან ირყწუ-მეწუა ანაძარა გრტლო, იფო იბ-

თალკვიტ, ლელაღრძქუა ლეზნემკელაკუა ღდა-
 მვა იანააქუიბაჰია, ლეზციე ლეშთაზყა ინაღრძ-
 შიენ ლკასე აქთაცი ლელა ინზელშელტე ლეზნეჰაჰა
 ინარჰინე. თემერ დშთაყა-შთაყაო ზინა დაალ-
 ფერახთეიტ.

— უს ზამთაკ ეილზრგატისე ისემოუბ, ათფე
 იშოქუსწალაკა ჰაიციბაჰია!..

დაასკაძან დნალღდგელტ.

იბციემღმზარ იახდშინე აშებეონ აბრაყა ჰაი-
 ქუშიაბ, უბრანდა ეილზსკაბ სუსგამე!.. იაირმა-
 რიეიტ იუს მკცხუდაკ ანემჰიააკუა. ზინა ლელაზდ
 ნეიწელზენ ილთახუშია-ილთახემშია ლჩთაბ-
 ჟარატინე დნაციბაჰეიტ.

— გლკაა უს უმაზარ, უხე უახუა, სარგამ სუ-
 გუალაშიაარ ზბაბ.

ლაჰია უაყა იააკთახელწიეიტ, ჰიეზბა წარგ-
 ლა დნასეზშია. თემერ იციემღლზთეიტ ლაჰიაქუა
 ანდესქიზნაბ, იწაგამამე დილაჰიერ ციგმა იმ-
 ბეიტ, იგუ ნთფსააიტ იხე-იქთე იახუბაალო.
 ნხარა ჩთეი ახიმამ აკუზარგამ ზდერუადა იხე
 ზეყუნისო ჰია დაარეცჰალშეიტ ზინამამე იან-
 გუალთა. ლხე ეითანაიქულკენ აგულრა ითო
 დნაციბაჰეიტ.

— აუატიეკსა ზეგამე აჯალ რემოუბ, უსგამე იუ-
 დერუეიტ, სეფსერ უაჰაბ, სეფსერ გუბლელა სუ-
 წიუუაჰიაგამე სგუ იაანაგორტ, ანაკუმზა უარა
 უფსახრა ზეყალაშთამ, აუავე დეფსუეიტ, აჰია
 ნხოიტ არი უხოუმერშთენ.

ნასკა იგელაზ აჯანწა ფშოდა აქუ დნაზე-
 ფშოიტ, ლელა ზაახარეზ აკე ლბაბშია, ლჩთნა-
 თან დნუკუა. თემერ იგუ თყუანდაანა ამერხუა-
 გა ნაქუჰეჰეიტ.

— სგურვა ბერმარიეიტ იბულაკა, ინაგდანე ეილესკააიტ ბზია სშოზბბო, უაქიშთა სტაქათუბ აფსადარა დესბქულებ ბზია სეზბო ლაფშოლა დეფხმეშააუა დნეიმიდეიტ ლშაპე იარკნე ლნაქუსიანდა.

— ბაზერაბუმა ისპიაბ აჩოპიარა? — დლაბწა-აიტ დელქვაფშონე დეჩია ჩხო.

— საზერაბუბ, ააი!

დნაიხუაფშოიტ ლარგაე ლელაფშო ილარ-წიო. ლნაპე ააშთიხენ იკნე იააიშშიტ. ხუქე-ხუქლა დნახო იმპეწეხნე, ლეში-ლეში ეიქუწო. დნასკეიტ შაკთაქუაკ. რეფსქუა ეილანაბ ირბეი-ყუმკოუა, ნასკმა-ასკმა ეიხუაფშოუა იგვლან აკე-ჯაგაე. თემერ იალურა იმანუქთა იაახეიხენ იყუა-დერ ეიქურშიო. ამგურხაქუა რელულუო იჩოე დნაეაგვლტ, შინა დააიასენ იშკვლ კნე დეჩხო-ეიელწეიტ.

V.

ბინა დხუცუა დნახენჭიიტ თემერ ლელაფშო ინდემსო დანენასკმა. უბასყანწიყმა იეიგუში კნე დააციორყეიტ უატიი აკულაკ იფა მკკე. მკკე ბეცაკთარა აღდარახე დცობაარენ უბრი აამ-თაბე, თემერი ბინეი შოეიციაეიოზ ანიბა, იჩპიო ეილხოკაარატოე იჩოფხმაკნე დერზეძერკუან, რააიგუარა არასერხუა დციეწატთანე.

— რაცია ბაქუსკეიტ აქმააქერ, იშოფაბუეი უაქიშთა?

ილაკთა რეციგადანე დნალქვაგვლტ. ბინა ფხმაგაე-შთახმაგაე დზახემწესუა ჯარაკ დადერ-სეზშია. დააშთანხოეიტ, მკკე დანენაიგუდფშო-

ლა. ლარა ილდერუან ლემარია სოუნდა ჰია
 დციეგანუკუა დეშოლუშთაბ (ზენგად ამგაურდნიჲნი
 ხმან, ამხანად ახუ ანელგობ). ზიგლირთჳკა

— ჯემ-ჯემ, უაბგაბეი არაყა?

ერგაჰია კოალოთიტ დშიანუ ლგუ თძედააუა.
 მკკეკ ეიგუში ნეიკვწრეიკენ, აქია გუბზღლა
 დციეჟიო, დეფხაჩო ლარა ლახე იქოაიხოეიტ.

— თემერ ბარა ბიჟოიტ, ბარა ნასუფდა!—
 იჰიეიტ აკაკალა დაასკადო.

— უი უაკ ბეესუბ, ახერციეჟიარა დაშკუ-
 ლოუბ. ბზია ბიბოშია იჩოჟყაწანუ ბგუ ითოუ ბირ-
 ჰიოიტ, დეზხჩიოიტ. იბმაჰადაცი თაკუნა ილბიუბ?

— ილბიუბი თაკუნა?

ინაქურცკაკენ დწააიტ ზინა.

— ილბიუბეი ბემბოი, უბრიგდ ბემგოიტ ჰია
 დიჟონ, ბარა ბეიფშო. იგუ ითაბ აიაშთა ანუ-
 წელხ, აკაკოეიჰია დიწაყეიტ, ალაჟი ეიფშო
 დეფხალწეიტ უსემბახააიტ ჰია.

— უი სარა ისაჰაატ, უბუ ითუჰიააიტ!—
 ლჰიეიტ ზინა, მკკეკ იაჟია აგურა ხამწაკუა.

— ნას ბარა ბეჟომა სარა? ისთაბარ წა-
 ბერგხაპ?..

— ბზია ბიბოზარგად თემერი ბარეი შიეი-
 ფშოუმა. იაბ დბაკურთეზგად ბმაჰაცი, ამშოგაცი
 დეიგუდწო დეშოარემაბ? პახუალა იოუმი, მერ-
 ბაყან აწლა დადქოეიჰიალტ ბზერჰიო! უბრიგდ
 ბმაჰაცი?

აკკე იალემჰიარ ყამლოზშია იაჟია აარემჩენ
 დლაბწააიტ.

— თემერ იხაროუბეი ნას იაბ აწლა დად-
 ქოარჰიალბარ?— ლჩოაწამერხაკუა იაჟია ააფელ-
 ყოეიტ უი აბგად.

ამათ იცპარაც ანათახხო, ბნუ ახუ იკახანუ
 აბბ ლაკაჲ-ლაკაჲუა ითნახოუეიტ, ნას, აქოაანახოიტ, უი ეიფშო მკკჲქ იბბ შოჰამ ლუ-
 ლუალა თემჲრ იზირსრაც დალაგოეიტ ხარახ-
 ტიელა, ნას იხათაგჲ იქოააიხარაც.

— თემჲრ დიფეიხარ, ალამჲს იმაზარ, იაშა
 დებშებგჲ დიფშოაარჲნ, იშა იურჲნ ასყაამთა! —
 ინაციწეიტ მკკჲქ.

ზინა უი ეჲია ლხუდაჯალ აახნაჩოიტ.

— სეცკაკოუეიტ, სოლშო, უაციაჲიახა სემამ,
 აპიარქუა სეფშოააროუბ...

დნეიფჲრყმან აშოაცაპია ლქოუნალხოეიტ.

— თემჲრ ბანიაციაჲიოზ აპიარქუა ბრჲშთა-
 ძამჲბტეი? ბაანგელ, საჲია ნასეგძაპ!

— დაალქოაგელტ ეიგუში ნეიკჲწერხნუ დცია-
 ეიო. ზინა დყაფშმა დნეიცრაშეიეტ. დახიმჲშთებ
 ლხაფჲც აქოქოა ჲწგო, ლჲფსახჲ ნეილალო.

— იჩოჯრბაჲიჲუა, დპალუ-მალუა, ადიჲ დანგჲ-
 ქუუ იხჲ იდგრუა ჲგბშომა თემჲრ, იწაგგგგჲ
 დჲჩარხნუხარა დჲყოუბ დჲშონეი-ნეიუა. ბჲფშო-
 ლხოეიშო იხჲუა. იაგმა დჲსირბარგჲ იაბ დი-
 ფამი, პანუალა აჩჩია დიყურქახოუბ... ივნეჲი
 ეიცაყმა ყაუარკ აქუიწარ ეიპა იხმტუბ უი აწ-
 კაგხ...

დალდუან მკკჲქ თემჲრ იცია იხეხოუა, იქოჲ-
 წაშიალაკჲ იბჰიო.

— ზინა ლგუ ინგწახხეიტ დანაყუმწდა.

— თემჲრ სარა დებლასბჲმდგრუა უარა ეგ-
 უბჰიარემ, იასასაჰიშტ, ციგმარას იუბიოუხმოუბი
 უარა, თემჲრ? — აცარა ლჩოაბჲრმანშიალო, დიაბ-
 წააიტ.

აყვრ-ყვრპია დაახეჩიეიტ მკვტ ბინა დღებიაბ-
წააბ.

— თემერ ილშახაბუეი სარა სქტ, სცინგმა
რა სბიმუკუა!

იქმეში დნქუიწეიტ.

— ნას იმოუკუბეი, დრკუპამი?

მკვტ დბუც-ხუცუა, — იიაშოლუპ უი, აბა ბარა
ბრკუპასშოიტ ანუ აუბ იბესპიო, აჩარბუ იფა
ბეშთაიცცი, პარა პხე ნაბედაპკლანდა პპია-
რატოე ბათსოლუბეი ბარა?

— ჯემ-ჯემ, უარეი სარეი იაპბეილოუბეი?
დააგაჩამკვიტ ბინა.

იაპბეილოუ რაციოლუბ, ბარეი სარეი!

დნალდფალან ლევივახერ აანკლანუ, — სარ-
გმე ბზია ბეზბოიტ, — იპიან ლლუმპა დენთახუთ-
ხუთიტ.

— უნასკმა მშინ!

დნეიგუთასშია ლეშთახყა დეთაფეიტ, მკვტ
ეიგუში ნეიკვწერშიან ამკარგუ ინანშიალტ.

აყვტპია დნეშთასენ ეიგუში ნეშთიფაან დგუ-
არც შოთახებ უდერრატია იფშოთიე რეციგმა-
ნუ დენლუბუაფშოიტ. ბინა ილამხაციგმახუეიტ
აზნეკ აბუ მკვტ იფშოთიხუ, აბა დემშიაკუა ლლა-
კთა რეციგმანუ ილაწიყმა დნეფშოლო დააგელტ.
მკვტ დანეიფნახუცაა, ნუხ აგუაარა ისნათომეი
იგუახუბარ აკუბაპ, — ბზია ბეზბოიეთეი აბრი
აყარა ამთა წუეიტ...

იაქეაქუა ერხააუა, იხე-იქოე ინახატიაბ
აფთა ეიქუარა ჩჩაფშლა ივანხოციეიტ. იწერყა
ჯეზახდ ინაპე ნდიქუიწინ, აშიაძა აყარა იშოკუა-
კუამ ბარქენ ჩაბრაკ აათგანუ არი ბეიფშოროლუ

ბბუო იპიან ინალზრბანე იანააიწიხ ახმე-მაცხანბ /
 ცვრ-ცვრუა ილაპიან.

— აა, ბბია ბშოზბო ზერწაბერგუთა, რბეს
 თარც აკუნ აბართ!..

ინაპსერგუწა იქუწანე ინაირეხბოეიტ.

— ურთ უარა იუმაბ! — ლპიან ბნეკადა დაგმ-
 ხმამფშოკუა ლხე განბა ინალზრბოეიტ. უბრი
 აამთაბე აფშოა ნასუნ აჩაბრა მკკეკ ინაპსერგუწა
 ინექუფრნე იშოაყდ-შოაყდო იშონეიუაბ არასეგუ-
 გუ ინაბათეეიტ, ამაციბგმე შონეიუაბ მხმარჩპია
 აბლმრა ინგლაშოეიტ. ინაფეც აქოტჰა ააწირ-
 გოეიტ მკკეკ. ბინა დნალზხუაფშონე. ამაციბ ფშოა-
 აუა იხე ლარყუმთაბე დხმაფშო-ხმაფშოუა ირე-
 ლულუანე ლქოზნალხოეიტ ბინა, ამჰა დუ ანმ დკე-
 ლსრააც. მკკეკ, აჩუან ეიფშო დეიქუაწიადა დნეხ-
 შიააირ ბინა დეშოდიქულაბ ანობა. აკუტე აფ-
 შოც ანეშონათააუა ეიფშო, ალოეი-ფსი რებეარა
 იარაბნაკ დნაშწასნე ამაციბ ნეშოთაანე დექო-
 ყმა-ქოყმა დნალეშთალოეიტ. ბინა ილოულაკ
 ამჰა დუ დაბეკლსიტ მკკეკ დლეხმდაანდა. უა და-
 ნაი, ამჰა დუ აქოჰ ეიციაეიო ავადახმალო იააი-
 უაბ აჩოცია რაფხმა დვაგელანე აშშეპია ლქოზ-
 ნალხოეიტ. მკკეკ უაპა დლეშთამლაკუა ამჰა დუ
 ახექუ აქოჰ არას ჩოგუ იჩონაფაძანე იჩოანნი-
 კლტ.

— ბცალა ბახმუნდაბცო, თემერი ბარეი
 შინეზბუტია ფესწიაპ. — იპიან დმაქარ-ჩაქარუა დნა-
 ხენპინე იმჰანმ იქოზნეიხოეიტ, ეიგუში ახუ ეილა-
 რლულუა იკნე. ბინა უი აჩონე ნანეს ლპიარაქუა
 ბაწა დრეშთამლარეზ, დბექუშიაქუაბ აკაკალა
 ინეიდბუცლო დგუთყმა-ფსუთყმაბა დეშოზახუობ
 ავხეჰა დნეხპინე დააირ.

2480 km.

— ხუ-მაათკ რაკუნ ისემაბ, ირესთეიტ ბეგამ.

— უნან, ბზია უმბააიტ ასაუნარა მათელო.

ზოუ!..

აჰმათგამ ბინაგამ იყალა რბემდერუა სელმა ეიცენლუხუაფშოიტ.

იბბან, იბეხმბეი? — რჰიან იაგამეიცელუმ-წააიტ.

სგუ ეიყარამშია სეყან, უაწიფ ამულა იყენ-და სტაპ ჰია აკუმბი!.. უბართ აფარაქუა სრკქუ-გულნე სეყან...

— ხაირ შიმბააიტ ამულაგამ ბარგამ, იაკუმ აკე ბუზ ჯეშა სეშოფაბერშიეი.

— ბააი, ბინა, ბააი, სემსქუა სეშხ, უი ილ-ჰიო აკუმ ახა...

იხე ნაირყუნ იეიმსქუა დნარეხა-აარეხო და-ლაგოეიტ, ბინა აკერ-კერჰია დააჩჩან ლაბ იახმ ლქოაალსოეიტ ახუშოთაარა დნახკეუშოანე.

სელმა ბინა ლახმ დენხმაფშოენ: — ბარა ბბერ-ჩჩოხეი? დლაბწააიტ ლულაქუა წერყუქოუა.

— სმეჩჩაკუა, დი მეფოდა, ამულაცია ბერ-ყუამწიქეიტეი, აკე ნაბელაკამაკმა ცეფხმაძა ჰკუტ-ქუა რყეჟოუა ბეშოგუარაბ ბრელგოეიტ, უაწიფ შთა ფარალა ბალაგამბარ აკუნაპ, ჰყურეშქუაგამ ურთ ინარექუბერძეშოტ!

— ბესთეჰი, აგებმალ! ბარა ბუხ ალამ ამუ-ლაცია რაქიაბე, ბეძღაბბარ, ძღაბწას ბეყაბ!..

ბინა ლჩოუნარყუნე ლაბ იეიმსქუა აკუეკუჰია დრეხო დახმგულამ დეჩჩო ლან დელბეფშოუან. ბინა დახმეჩჩოხ სელმა დაქოგუაან აღდრა იაჰა-გამ იაულეშოიტ.

უბას აუპ იშოათახეუ ჰია ანი ფჰაი ეიჩირჩო დალაგოეიტ აჰმათ დერხგულუნე.

აგაზეთ „აფსნუ ყაფშ“ სოჟა სალიგარ ჰარბ-
 წააპ ბარეი სარეი, დი, უაყა იანერწორტ მამულ
 ლაციეი აყუდგოთაციეი ამც შოჯრჰო, უაყსუ
 ააბჯმაგდუ საფხდონ...

უბრიგდუ აალგუამფხეიტ სელმა, ანა აცკ
 მპიაკუა ლელაქუა ნწალერყუქორტ ზინა დნალ-
 ზფუშონუ. ფუთრაამთაკ აძიგდუ ქოჯითძომებტ. აპ-
 მათ ამცახდ იქოჯ რხანუ აკვ დაბზუცუაშია დტთან
 იშაპქუა აკვმსაგ იქურგულანუ, სელმაგდუ ლყაფ-
 ყაფქუა ლშაპქუა რთაკენუ ლეზნაპკ ლეცლამპიო
 იაწურგულანუ დნუცუან ჭერაბნაწი ხუქკა ანუა
 ინერჰპიოშ-ააჩოპიოშუა, ზინა აჩუან. ააკენლხენ
 ანერგდამა ინთალერგულტ ამესთხუაგ ალა აყ-
 გუჩეგუჰია ეილანუო.

— იარაბი, იზაკუტი უაა მქუოდოუბეი აბართ
 მკკეკრაა! — იპიან აპმით დააპიცემციტ. — იაბ
 იყაბ შაქუა შთუნუ დეშოფაქუგლოფეი მკკეკ უპიეიტ
 პია, აამთა იმოუიტ აკუმზარ მაან ჰასან იეიფშო
 პბორწიონ იუააჟილარ, დაარა დუაჰუ გდანგდა-
 შოჟუ, აძიო სიხზუცუპ ჰია იგუ ითაძამქუა. იაზმა
 თემერი იარეი აჟია ანეიმარკ უბას ირჰყაიწეიტ,
 იაბ კადერ დანუქკუნაბ აასგულაშიეიტ. კადერ
 მქუოდამაგ იააიჩაქმბდოუბეი. შოქქუსკ ბნუ დ-
 სთარშოჯნან მაში-მაათ აჟილარ რფარა იქეიტ.
 უსყან აჟილარ დაარა იმგუააიტ, იზაშოშორტ
 აიპაბერა რახდ. ისგულაშიოიტ, აუსპიართაქო
 აიზარა ჟყან უბრი აწეზუალა, ჰაიზანუ ჰაშოგ-
 ლაბ ანაჩალნიკ დაარჰეიწეიტ წვა ზმამ ასტრაჟო-
 ნიკცია იცნუ, დანააჰალაგლა მშოშობიპიაგდუ
 ჰაიმპიეიტ. უბასყაკ დგუაანუ დეყან. კადერ იწ-
 ხუა აბერჟიო იფწიეიტ პპიეიტ ჰაზდგულაბ ჰგუა-

ნელა. იარა უსსგამ იმამებტ, ანაჩალნიკ დიქტა-
ხუთ-ხუთუა აყერ-ყერჰია დეჩიო დლაქისუსთან

— შიიას არახამ! — დჰაქუყააირ ანაჩალნიკ.
აუასაქუა რეიფშო ჰნეიკუაგვლტ იყალარბეი
ჰია ჰაიქუძერკუა.

— შიარა შიოლუმა კადერ იბაშოშოზბ?

იშაპგამ ნკვდიყეიტ იყამიჯ ჰაქურზხხო. შიარა
შიშოფეიბაკუუ ზეგამ შიეიქუქენ კადერ შიიფ-
სამ. დარბაზნე იციგამ შიჰიო, შიიბაშოშოუა სა-
ჰააირტ!.. კადერ იოუბ შიარა ზჰიარტოე ხაშიწალა-
შოა, ეიჰაბეს იშიეშოუ, იშიმაჰაუეი!..

— ითაქკუმიგამ ირაწიეიტ, დმაქარუა.

— შიეიმძწ ნაყ!

დჰაქუყააირ უავე იშოიმბაც, აცკე ზჰიანხოუა-
დამ, ჰნეიმგებლამეიდაირ ზეგამამ ლუარა-პარა,
ჰგუ აღებ-დებჰია ეისუა, ჰგურლმანია ჰაფსე ახმე-
რციააგამ. კადერ უსყან იარკე-ირციჰია დდიქუნ
არტილა იმჩხბაკნე. ხაწა ბზიან, გმააურხშოა!

— კადერი მკეკეი ჰარა ჰზენ იაგამციგამამ,
დარბაჯარა იშოყაზაალაკგამ, — ქრალთირტ სელ-
მა. ამცა ანლენშო ლყუარდი შთახმლა დნახო.

— იაჰზერუხმოუბეი უსყაკ ბზიარას? — დწა-
ირტ აჰმათ, აწკერტ ჰია დნეჩოჰიაეციან.

— იაჰზერუმეყუა, რედა ფსეხუას იჰამოუბეი,
ფარაკ ააჰთანხაცუფხმამა დარა როუბეი ჰნაბ-
დებხლო. შინა დამოუგობ უბართ აფარა ჰად-
მერფსახერ, დყმანტამბა დჰამმეწანანე ლყანეი,
ათეფჰა კვბლუ.

— ზაყა ბეზამეყუუბეი ბარა მექოდა, — აჰმათ
იფჰიეს დნალბეფშოიტ. აფარა სდერფსან ზაკუ-
ხორ სდერკმათახეიტ, ისდერფსახხოუაზარ აყარა

აქვანგამე ისდერშიორტ, სრუცჰაშანე
ჯებშოლუ?

ბინაგამე აბესთანწარა დახმაქოჯბ - რაალგუაფ-
ხეიტი მკეკტი იტიო დნალაციაჟიარაცე.

— იფარაგამე ხუართამ, იარგამე, მკეკტიკუა,
ახაარადაჟი!..

სელმა ლელაქუა ააიმალოარხუხუნ ლეტჰა-
ლანხ დენხმაფშოტი მკეკტი იბჰ აბანს დანააცია-
ჟია.

— ბიმგარ დშოფსრა იდერჟანდა, დხაარა-
დაბარგამე...

ბინა დააფხაშან კოჯლემთიქიტი.

— ნან, ურთ აკერ ბელშოლ უააუბ, ეილალა-
გამე იშნაყმაციაოუბ, აამესთარახამე იფშოჟეიტი...

— აჰმათ ითაკუაჟი დნალბჟფშოტი ილჰიამ
იგუამფხადო.

— იბაკუტი შნაყმაროუბეი ბარა ბებქოუ,
აჟილა დურა აუაა იანკარჟეუა... იაბაყამ უაჟიო
აშნაყმარა, აბაკუან კოჯც ააიეთეი... „ამყუბა
ესემშოა აძე აანაგო“ ჯებშომა.

ბინა რუხუქუა ანლერხოია, აიშია დაახან აჰ-
მათ ინაიმწალერგელტი, სელმაგამე დაასკამან ინა-
ხატიეიტი.

— აშნაყმარა ბაკუბეი, მშიან?

— დაბწააიტი ბინა ლხე აჰმათ იქუენე.

— აშნაყმაცია იბაკუუ დარგამე ირუბდერჟუა-
მებტი, დადხოეიტი, ჰარამოუ. „აჩხაგაჟი ჰაფშა
ხტიგოუბ“ ჰია თაუადრი აამესთეი ციგმა ხტიგას,
ციგმა რხუხუგას ირუმაბ რაკუნ ანხაცია რქოჟ.
დაარა ჰარციემღენ ურთ ჰარა, ანხაჯეილარ, ალა-
აყარა ჰათერ ჰაქურწომებტი, აჩხადაჟი ეიფშო
ჰარფხადონ.

— ურთგდუ ჟემდღრნუ, იციგდაციოქჷანუ აქილარ
 ირჯლანხაქულუბ ირიააიბაარუნ, — ქოაალთირქ ში-
 ნა ლხუ ფჩოუა.

— ააი, დად, იაგდავუ ნუყუგატოვს იჰამაგუ-
 შან ჰარა რეცჷაქუა.

— აჰმათ ილახა ვეიქუიწან, დააგუნქდუნ
 იხუ დნახაშოშააიტი, აქიტირა ანააიგულაშია.
 სელმა უამაკ ილგუამფხუეიტი აჰმათ აშნაყმარა
 იახოიჰიააბ.

— ურთ ნხაცია ცქმან, აქუნამგა ახფარბუ-
 ჰიო... ლგუ ინალღრსიტი.

— იცქამაქუა, ირჯბარგუბ, ჰარა ჰაკუნ აყმ-
 შქუა ჰია!

— უს ანცია იშოეიტი ნას, აუაა ზეგდუ ეიფ-
 შოხომა, უნაცოკმარაქუა ეიყარაბარ უმბოი?

— ჰნაცოკმარაქუა ეიყარამ. რაშოლუბ, ახა
 აბაკუნან ქოჯუ ჰაიყარანატიიტი, იბმაჰადაცი, აქილა
 აკუმ იყოლუ აუაჰ იოლუბ ახფარჰიო?

ინეითაჰ-ააითაჰოუა ლანი ლაბი დერზეფშოუა
 აჰმათ იიჰიაბ დნაქუშოაჰათხეიტი შინა დახეტიაბ.

— აიეი, დად, ჟილაყადამ, აუაჰ იოლუბ იყოლუ,
 აუაჰ იხათა დეზბიაბარ იქილაგამ ჩოეიუბ, იხგდუ.

აქილა შოჯყამებ ეითააშაქუირღულუეიტი აჰ-
 მათ. რციაჟიარა უაყა იაანკვლან აკრჯქო რქოჰ-
 ნარხეიტი.

VII.

შინეი იარეი ეიბაბეიქოთეი იხუცკრთაქუა და-
 არა ირაციაბხეიტი თემერ. მკცხუ ლგუბღლრა
 შთიხეიტი ნაჯ-ნატი აახუს ბზია იიბოზ აფჰიებბა.
 იგუ ითახუხუა ითან ლღლაღღრქქუა ზაყუყულა

დშთარწიულებ იციაქიაშა, უი ამჩებეუ ნაყმა და-
 ჩთა ხუცურთაკ იმამებტ. ამშთქუეი აწხქუეი იმამებტ.
 იგონ გურვალა. ენიარაცე ეიბერჰიანბ. აწხქუეი
 აასკამო იანალაგა, ეიპაგამ აგურვაცვიგმა დშთ-
 თნანერტ. აძარა სუთ ჰია ილთეიჰიანბამბ აკუნ იბლა
 ფებწიონ, აბრი ლასჰიანბ ჰია იაახწიანუ აკუმბარ-
 გამ იმძბაცებტ. აწხქუეიანუ თემერ იჰასაბირტ უაკვ
 იქოქ იიმჰიანბ იმამა ციერეგარაცე, შინა დანერ-
 ხუცენუ ილთეიჰიარაცე, უბრი აკე ისხუაპ ჰია
 დაქუგულენუ. — ოჰ, გუშა! — იჰიან იფსუ ააიშეიტ,
 იგუაყრა ცვიგმა ნაიხყეიტ უბას ანააიხუშად.
 რენიარა აღერვარხენუ აკუნ. უი აუხატეი აშთარა
 ლაციეიხმშერა ყამწადაკუა ირხერგთეიტ აკვჯა-
 გამ, ეიბგანუ ეითანაიხუაფშოჰ ჰია რგუ ეყამებტ.

იააშთეიტ, თემერ დანდიელწ ამშთ შიშენ,
 ლადა-ვალა ფსთჰილა იწყამანუ. აქუაურა იალა-
 გარა იყოუბ ჰია დააციშეიტ თემერ, ახა იეი-
 ეიტ ამშთ. ამრა ანჯხალა აფსთჰიქუა ნეიმბე-
 ააიმბუა იალაგთეიტ, აკე აგარანბ იდიქულთეიტ,
 დარჰაკე ამრათაშეარანბ, აშხარანბ ინდიქულაბ
 ყუწიაკ ფანავ ინახატეიტ არხენფსაყმანუ, ამრა
 იათერახაშია ბჩთანბგლაბგამ ხუქუ-ხუქლა აფ-
 რწრა იაქოქენ ვადაყა ახუ რხანუ. ფეთრაკ აშთანბ
 აქივან კაბ-კაბუა ფსთჰია შქწირაკ ჯარა იუმბო
 იააყალთეიტ.

აშებეუ აგუ ინქულაბმან. თემერ შინა სნა-
 ლეხუაფშოქენდა ჰია იგუ ხთე-ხეთუა იშამხე იწფრ-
 ააუა აგუაში დენთესენ ახშერა ითაგალაბ ამვა
 დნანელტ. ახწესთა დაბააიგუანბარაცე ეგეგემკუა,
 ბეჰკ იგუ ინქულეიტ იანდენტეი იბეილემკააუა.
 დაანგულან დნაფშოქ-ააფშოქიტ აძიუ დებბობარ
 ჰია, ახა უაკვ დიმბეიტ, უაჰაგამ ბეუ იმაჰაიტ.

აშშეპია ახწესთახმ იქოენიხთეიტ ილქმა კკდ-
წანე, დქერკუა.

— არახმ თემერ, არახმ! — აბეუ იარმარახმტი იბნაჩოგუ ინელკენე.

დებუსთნარელა აბნახმ ისეფნაო? — უარბან უარა?..

— იბეუ ნეირგოეიტ ბნეკგე, კენტოგე. აცკე ანიმაპა ახწესთა დენხეფან იტაპანჩა თთაა იქოენიხთეიტ აბეუ ახიაპაბ ახმ. დნეიბარ, აბარ ბინა არასურხუა დეწაგელოუბ, დლაშთა-ლაშთო, მათია ქოეკლა ლჩოეილაპიანე, დეხეკატო, დესირხა.

— ბააბგაბეი არაყა?

უამაშია იბანე დწააუა დაათგელტ თემერ ილაქუა ააიხმერსელმძაკუა დელბეფშოუა.

— უაასკმა არახმ!

ლნაპე ნალერხნთეილტ იარა იშოყა შაქთაკგე დნაიბენასკმანე, აშთაცაპია იქოენიხთეიტ იარგე ლარა ლახმ.

— სახმენძაა უმბოი, თემერ!

— აა, უიამი, ბბააბეი არანძა, სარა უახმ სემნეიუაბბ?

— უსოუბ, აბა...

— ნას იყალაბეი? ბინა აცკე აპიარა ლციეუადავენე ფუთრაკ დააქოახეიტ.

— ისეუაფხანე სააიტ... იუციემლქუმა? ლხეკეიწელხენ თემერ დნეიქოაფშოეიტ დიხუაჩიო. დაალაკ-კაკეიტ. თემერ, ილქიაბ იბხამწო.

— ისციემლქამ, ბელაბარა სამეიგურდომობარ, აბა აკერ ნაბეოუპეი?.. ბეკოყმო!..

— ილციემლქოეიტ ბინა აბანს ანიპია. გურამგართას აკაბე სყაიწარგე ბდერუადა აალგუახეიტ.

— მკვკე ჰაიბარ ჰია სშიან... ლხე ნარკუნე
დნეშთაფშოიტ.

— მკვკე ბა?... იშთა?... დაბაყაბ...
— მამოუ, ჯარგამ... ჟიანაზნე ჰაზეიციანეჰობ

აბნაქოუ, აუარდენ იმა დელოუბ, აბეცა ეიზგარა
დაქოუ... დანებბა არაბმ, უარა უანმ სქოაას-
ხეიტი...

იგუ იამეზუეიტი თემერ მკვკე იძბაზუ ანაა-
ლჰია, იცია ინალაშეიტი მკვკეი ლარეი ჯარა-
იშთეიქუშიაბ.

— უგუ იალსმა სახდააბ? — ირხანე დიამ-
წააიტი, ლაფშოუ ნაალა დიქოაფშოუა.

— მამოუ, აკემზარაკ... არაბმ ბშოააბგამ
ბზიოუბ...

ზინა იაილულკააიტი ინაგძანე ლაჟია აგურა-
შოიგაბ, ანა უაჰა გუჰარა იმთაკუა, — ნას იუბ-
ბაზეი, თემერ? იარეი ლარეი რუს ანე აათშელ-
გუეიტი.

— სუსქუა ჩოეიმ, ზინა, იბძარ ზეფსოუბი!

აძარა სუთ დერჰვაგამეზ ფეთრაამთაკ, — მკვკე
იტიე უაჰა ალაქოემთაკუა ზინა ლაჟია აცკე ნა-
ლეიჰეიტი იარგამ.

— იბბან, ჯემ-ჯემ? — იჯალშეიტი ზინა ინა-
ქურცკაკე.

— ბარა იბციეზძო, ისემახოი, იბასჰიაპ სგუა-
ყრა, ბაბხუც ბარგამ.

— დალაგუეიტი თემერ იმაძა აციერგარა.

— იშოებდერუა ეიფშო მეტა დერშგუეიტი,
დებშებ იახდაგამ დეილკაანე დსემამ, აშა სუდუბ,
სუავებეოოუბ, აფსთაბარა აწკამეს აყამზარა ელმე-
სშოიტი, სხე სციემდოუბ.

ზინა ლელაზა ნეიქულწან, არდიენა ეიფშო
 დეჟიოთა დაათგელტ დეჟრუა. თემერ მთხე
 რყუნე ხუქე-ხუქლა აციათიარა დაქოჯნა დერხა
 ლულუა, — სულაქუა სეზციერგომ აუაა რქოჯ, ეი-
 ლაციყუნე ისხეჩოშია ბბოიტ, სგუ იალარსუბ-
 იშოჯბბო არგუაყვა წიემალ დუ, თოუბა ზუიტი
 მეტა იშა შოჯბურაპია. სათაბემწან ამდჯრრა ისე-
 ხაჯბ, ისელემშოთბ აფშგანე აგურკვა ბახმალასწაბ.

— თემერ იფშოთიხუ უაჟიე-უაჟიე ელაგო,
 დწეს-წესუა აკუნ დეშოციათიოთბ, თენჩ იბპიომებტ
 აშაურა იღებ ათეძშია. ზინა ბემჰაკე დეფშოუან
 ლელაქუა ჯარაკ მაცარა იაქუკნე. თემერ ილთეი-
 პიაბ აჟია ქოჯც ლულუალა დარხუციტი, იაალ-
 გუალაშიეიტი თემერ იზე მქკქე იყაიწოთ იჩოფნე-
 პიაქუაგამე. ილპიარა ლბემდრიტი. აფხმა ილხუცბ
 აშთახბტიი იხნარბგალთეიტი. ლგუაანაგარაქუა-
 აკოი-აკოი ეიქუმშიეიტი ილციეილაფსეიტი.

— იუასპიარ აკალაშია იყალოიტი აკუმბარ,
 უგუალა ფსეზუა ამოუპ! — ლპიეიტი ლხე ჰერიწე-
 ხხე, ილპიაშიაბ ააძბანე.

— იამოუბეი ფსეზუას? — დწააიტი თემერ აპია-
 ხაგამ ლამრადაკუა, უბასყაკ დახეცცაკნე.

— იამოუ უიოუბ, უაყუნწ, უგუ აბკარში-
 აუაჰშრა. მეტა დერშიტი იაშოოუბ, უარგამე უბა-
 წოუბ, აძი დუშეკ, ახა იალუგოთეი უი ჭეიდას,
 უთარკკბ, უხდჯრწიაპ, უაბ ითენხარა ხუქე ბენ-
 დასყ იქმაფთაბაბ. იყალობარ სუპიოიტი უაყუნწ-
 რაცე აშოურა.

ზან ლპიატიე ბამწაკუა ქულარა იცოთ აფპიეს-
 ეიბა ლფაბაწიგამე უსყაკ იალპიარუმებტ ზინა
 ლგუ ფშაარა თემერ ბაყა დიდლდჯწიე-ლდჯწიე-
 ლომ აყარა. ზინა აბრი ეიფშო აუს ხამამთაბე

დიდძიანაწალანუ თემერ იალქიაბ აჟია ლმერქიარანუ
 ილქნაბ აბლაძია იხშოუკ ნაბცანუ იხუ^{ახმაღოქი}
 კელარა ხუცუა, შაპქია ლაქიარა იხუ^{ახმაღოქი}
 აშაურა აყუწრა დახუართაძამეუა დააიმდერხხუ-
 ეიტ თემერ ახრა იაქთანაბ დიკუბანუ, ხუნაგად
 დემნამლო, წაყაგად დბლემბააუა, ააიგად ამა-
 პგად იხეიფშონუ, ავბაგად რგუაყვანუ.

— იბქიაბ იაშოოქუბ, — იბჟეიტ დაარა დანაბ-
 ხუც, — ბარა ბბუ იხმქაჟაუა იყოლები აფსაბარა,
 აძერშოუ ძურყუანდას იფნაძანუ სთაფალაბ, ასუ
 ხაშიაშია ბუმბულ ციართას იფნაძანუ სელაიაპ,
 სააშარემ, სშიარემ ისეღებწო აკაბუ, ახა ახამუ-
 ძლ აჩპარა სელშოომ, ბგუ იალემსუნ, საშოოქუბ
 სალა იფშაარა, იშრა სემი აქუმბარგად დეილუ-
 სკაარ სთახოუბ, იარეი სარეი აუავშრა შოპაბ-
 ჟოუ ბდერუანააიტ.

— იბზიოქუბ უი, ახა სარა იშოფაბური?

დააქთანაკეიტ, თემერ უი აჟია ხანთა აცკუ
 ჰიარა.

— ისპიო ბაჰაუოუ!

იხუ ნალქუიკეიტ ილშოაშოაბ აძერქია ია-
 აძბანუ.

— უახთი ჩონი საშთაბააბ სუს აილკაარა,
 ათფ იშოქუსწალაკა უახკგად სეფშორემ, უბ-
 რაანდა ბაასფეფშო, ფსეხუა ბბეყაწობარ, ბაბხუც
 საჰათურ ბა, შაპ ანაკუხაგად, უბას ადა ფსეივ-
 გაშა სემამ, სგუ აწიემდელ შოალარსუ ფჰივსს ბგა-
 რა სელშოომ.

შინა ლებლა ააფნაწეიტ თემერ იიაქიაბ, უი
 აყარაწიყა იხააგანუ დაშოოქუბ ჰია ლგუ იაა-
 ნაგომებტ აშაურა.

— უდერძერ, მა ურშერ ჰაბაეცარი?

დაადეწივ-დეწივიტ ლოურაბოუროუ დწეს-
 წესუა. იარგმე უბასწიყმა დნეიწანარლუღუღიტი
 იჩპარა ლარა ლეჩპარა აწკმეს ინათესტან
 ჰიომბარ. აღუფსაა დეზბეგქოროუ ილანხ ეიჰა ეი-
 წინხრენ თემერი ბინეი რაასთა, უბასყაკ იგურკონ
 აკუჯაგმე უი ამთაბე. თემერ ილანხ დაარა
 იშთეიქუბგმე ლაშთარას იიბომ ბინა ბაწივკ
 ლაკუნ. აბარდრა ცეწერლაშთააუა დშთეი-შთეი-
 უა იათბმა დანდგვლაბ მრახა დიქთაქქოშია იგუ
 იაბონ, ლარგმე უბასწიყმა თემერ დელქთაქქო-
 შია ლბონ იაგთა უს ბაათეს იაქუშთარგმე, ხე-
 ნთა-კუნთარა რბეყალარგმე მეშთკე მნე ჰაშთფეი-
 ცეძერი რჰიონ დოუსე რგუანალა. იქთათბმა
 იგვლაბ არას შაპქუა დნარღლრაგვლანე აქქაჰია
 იათფიწიეიტ თემერ, იხე ნაირყუნ რუაკე შთახნე
 ინარხა-კარხო დაბუაფშოუა ქთააითიტ.

— სუძააიტ, სუფსააიტ სარა, აფსაბარა ბექუბ,
 ახა აკგმე სუბაუამ, უი ბაცემშთან.

— უს ანაკუბა დაჩთაკაბე სუბაწააუეიტ სა-
 გმუჰიოიტ მამ ახეუმჰიარაცე.

დააქუფესტჰან დიქთაფშოუა იარა იანხ აფსეკ
 დაგმუნასკეიტ ბინა.

— სალარხუ სარგმე უბქუშიო აციგმარა,
 ფშომა ჰაინემიბარგმე უაყა მა ჰაიცუფსეკ.

— თემერ იგურკა ნეიხყმან იკკაბა იაიბ-
 შთეიტ, უბასყაკ დეიგურლეიტ უბრი ეიფშო აჰია
 ახიალჰიამ.

— მამ, ბინა, ბარა ბეზსერგუამწუა უს სუმაბ
 სარა, სხალა სუმი აქუხოიტ აშაურა, იამუდაკუა
 ბესთახნომბარ, აღერა ბესთამ, სბეიგმარუმ, უაანმა
 ხდაას აკგმე ყაბემწან, — ლგუ შთათანე აბას
 დნაციაეიეიტ.

— იყაბაიტი ნას უარა იშოუქიაბ! — ილგუა-
ფხა-ილგუამფხა დაბურაბხუიტი ილაჰაბ ^{ინათაჟი}
აქია. ნას ფშშალა ზემუკაჟ დნაჰიენ, ^{ლგუა დ}
ნთათფშონჟ ლუათახ აქოჟ ილბაბ თემერ ისალამ
შიყუ აათღღოჟიტი.

— იაასაჰიოშტი, სა სეყაძამეჟა აბრი სუათახ
აქოჟ იბლანოჟუგაბ? — ლჰიან ინეილერბეიტი.

თემერ იციოხდამთარახა დნაზღფშოტი ზინა
ილბიკვზ ასალამ შიყუ, უაყა იანიწაბი უაქიჟ
იიჰიოზი ახეიქუმშიოზ აყნეტი.

— უი აჩონჟ სხდააქუა ზეგდჟ ებჟკუჟუანჟ
იყან სხ ანდგზგარა სუძამეჟა, — იჰიეიტი თემერ, —
აკჟ ახუაჟ ეიფშო ისეღრალან სგუ თებჰააჟა,
ანდმძღ ისეღღუ სჯაბონ, ჳბაგდჟ, ბარა ბებზია-
ბარა, სგუაყწიაყუჟან, სეგუჟეაქიონ, სეკნე ხუჰჟ
სახდჟნარტიაბ, აღუნეი ხუაჩოგგახა, საკოჟამებტი,
სეფსე სციორაციან. სხდაა, ფთორაკ იბნაჩორატიჟ
იყოჟ იმარიამ უსკ სნაღანაგაღანდა ჰია სუშო-
ხუცუაბ, სგუ იაასნათეიტი ასალამ შიყუ ბებზკჳ
ჰია სნარტიან იაგდგზვიტი. ისემა სჰოჟლასხან შიჟ-
კნე სლოჟეიტი აკჟ სთახებშია, ბარა ბეჟამებტი. აჰმა-
თი სარეი ჰაიციაქიო ჰტიან აბალ აქოჟ.

— უნეჟნე სდიღლწუეიტი, ახა უაქიჟ სააიჟეიტი,
ღად, — იჰიან აჰმათ აკჟ ითახენ მინუთჟ დანენ-
დიღლწ, აჰერჰია სჳაწყდან აუათახ სნეჳნახხენ,
ასალამ შიყუ ასტოლ იქუგღლაბ ასარკმა აშთახდ
ინაჟარშიენ, სხენჰინე სთჟფაჰოჟ სნარტიეიტი. აწა-
ბერგ ამი, სგუ აასეჟიტი უბრიალა. იბღერჟან
უსგდჟ იბნემიარ შოზეჟამლოზ, ბშოაფხდომ, იახე-
ლჰიაარებეშ ზინა ილბებჳჳ აშიყუ ჰია სგუ ითა-
ხუხუა ითან, სხდაა სხნაცონ.

— უბრალოდ მაცარა აუმა იბუკვბ, უხდააქტა
ალოუხუგარაცე?

— მაპ, ბინა, უი აბე მაცარაგდუ იბბეზმუკიტ, ანა
ზდაა ხჩუგასგდუ ისუხუეიტ, სგუ იალარსუ აწიე-
მლ არკუადეიტ.

— იბზიოუბ უს აკუზარ, — ამრა დნაბეფშოიტ
ბინა აბარდრა დკელფშოუა.

— უმბოი, ხულაბააპ ჰშოეიციაფიომ, ათაა-
ციაგდუ უაეიშთა იხენჰიხეიტ!..

ბზილა ჰია ნიალჰიან ლაფშოელა დააიფ-
ზმელშშან იფერწრა დაარა იშოელციეზხადამთარა-
ზგდუ ეჰიალახარა ლმეზდკუა აფიერთ დელალანუ
ლქოენალხეიტ, თემერგდუ იხე იქუენუ დბუცუა
ავნეყა დნაგეეიტ.

VIII.

მეკეკ იაბ კადერ ანზარა დუ ბმაბ უაკენ.
აკემენტ შაპქუა ბწაგელაბ აკნე ჰარაკე ბზიანო-
ყა იბგელან. იხეზრაქუა რეზეჰაკ აკინკა რექუნ.
იფსასა გუართა აჩნერცია რეცენ. იხაბე ილფეიწ-
ომ ინამცხუნე აშოქუსან 2—3 გეკტარ ადგდელ
რენდალა ანზაცია იდირყაწონ. ესემბა აბაჯ იბაა-
ნაშთუა იბთაგელან ვ-ლუკ ბზაბ აძლაგარა, 3 კოჯე
ბმაბ იკაზარმა ათათენ ააბრეზოუაბ ათერქუცია
აგუგუაჰია იწან. ანაძენ ყანაწო 500-600 შაათ
აფარა ანიზელამებ ყალაძომებტ. აუსჰიართაქო
იგელაბ იდიქმანგდუ ხაბე აჭეიდა იბაანაშთუან.
აქეაკალა, კადერ დაარა დუაჰ ბეიან.

დაზმალანზომ აქეთა ინაპე აზვაწიყდანე იკენ.
იქო-ადა ქო-ციაეიარ ყალომებტ, ირთაბეუ ზეგდუ
ალაიგდონ. აძიი იარეი აკე ააიმარკერ, აცკე

ეიპიადომებტ უსყან, ანა უაშთან დახირხუჟან,
რიულაკგმჯ უსკ დაქუიმერშიარ ^{ყალომებტ}
უბეს დახმეყაბ აბე ანხაცია დაარა ^{რიქიმიონ}
კადერ.

დახმალანხომ აქეთაქო 12 შოქუსა ასთარ-
შოჯნარა ნეყუიგახმან. უსყან უამაძა იხაშიალონ-
იარა. აწართეშოპ არგამაწიყდა ირციიგონ ანხა-
ცია, ეიპარაკგმჯ ილაფშოქუწიან იმან ზეგ-ბქო
იამშიომ აუაა ნანამგაქუა. დაარა დუაჲ ფაგმან-
კადერ, უაჲ დიათიეიშადომებტ. უბრი ეიმაკნე
იქილანტიი იარეი ეიმაციგმან. ურთგმჯ ფსუ
რხას იბდერუამებტ. აქუყარაქუა ჰია დრეშთან-
დერხეჩიო. დეშინეი-ნეიუაბ, შიარეი სარეი ჰაიშ-
ციადამ, სარა საბშორა ხაბუბ იპიო დალაგუეიტ.

აჰიენთქარცია აიბაშრა დუ იანალოგომ ალა-
მთალაშია აკუნ. კადერ უსყან ასთარშოჯნარა
დალწიეთეი აკრააწუან, ქურალაგმჯ იუაჲვბეჟა-
რა დნახეფახმან. ჩონაკ ხნე აქეთა რეიზარაქო
მეკეჲ იხმდ რჰიეიტ, აქილარ რმაწურა ასაულრა
ჰიბბააიტ ჰია. მეკეჲ უსყან დეჰკუნან, იხუ-იჲ
აინეშიშელონ, აჩონე აიზარაქო დეყან იარგმჯ.
დააციერყეიტ „სარა ასაულრა შოფასშიერბოი,
თაუადი აამესთეი ირბო იალაგარ, სარგმჯ იბ-
ბაბ“ ჰია დააპკეიტ მეკეჲ.

დადნეჲეიტ, ასაულრა უმბაკუა, იუუაბეი, აქი-
ლარ უჰაიუამი?

დდერგუბბეღეიტ, იხე ითარგალტ ასაულრა
იმბარ შოხეჲამლომ, მეკეჲ ილემჰაგმჯ ეიმერჰაიტ.
აქილარ ირჰიომ. იფა ასაულრა ანირთაბ კადერ
ბენდა დარააპკეიტ.

იბაკუტი საულრაბ სეჰკუნ ირთოჲ; იბბაც

ირბალაბიტ ასაულრა!.. აქილარ დაარა რხე
 იაქურწეიტ კადერ იახიათიეიმშაბ.

— იაგმა ინაჰაჰაჰანმაზარგმე არი აუს სცია
 იჰაბთაკდომ, — რჰიან იაშთალთეიტ უსლა. უი აბე
 აფარა ეილაფსანე აშოშოცია აღხნე აუჩასტკატი
 ნაჩალნიკ იახმ იდიექურწეიტ, უახმ ეგმანერბა-
 ლმერშთა აყუაყა აოკრუგატი ნაჩალნიკ იახმ
 იცეიტ, იააიტ, უამა ბეგმე აჯაბაა აღერბალტ,
 ახარჯ ლულუა აქუყარწეიტ, ახა ჯარამზარ ჯარა
 ეგმარულეშთეიტ. კადერ იმჩხარა ეიჰახთეიტ აქი-
 ლარ რემჩხარა აწკეს.

— შიარეი სარეი იჰაიბარბაჰ! — იჰიან აქი-
 ლარ დრეზდათლო, დრექუმეჰარუა დავალთეიტ
 დანერიაი. უახეკ ბნე კადერ, აბრანმა შიაი
 შიესთახუბ ჰია იქილანტი ივნეყა დრეფხეიტ.
 ბგუ ფიწიანმაზ აუაა, დალაგანტ, რჰიან რცია
 ინალაშიეიტ ირეიჰიაშთაბ.

ეილახულახმან. კადერ იკაბა აჰიენწირაქუა
 ჯრტლანე იჩთეიმერტალა აუათახ აქთე აციაარ-
 დალუ დექუიან, აღერრა ბითაბ აუაა ანაბილაკმ
 ირასჰიაშთაჰია დხუცუა. დაარა იქმაჰ ჯყან კა-
 დერ არი აუბა. უაჰიე, უაშთან ჰია დეზბეფშოზბ
 იქილანტი შთაბილაკმ ანაპე აწაწა, აშაპე აწაწა
 რხე ითაგალანე ინარეიჰიაშოტ აამესთარა აშიყუ
 ჯლორემხერ ფსეზუა შორომამ. — შინეი, იყაშიწაჰია
 დაჩთა შოუკე ირარჰიარ ადა მანურა დარა
 იშოროქუმეშთაბ, ჰიენტჰარაა რეყნეტი ჰამთას
 აპლან დგმელქუა შოროლუშთაბ — უბას უბრი აბუ-
 ცრა დხანაგალან დშოყაბ ეიშთაგელა იაპუნალტ
 იქილანტიგმე. დჰიარ-ფსარუა ეიშაა წარფალა-
 ქუა ნაიშეიწან, იკაბა აჰიენწირაქუა ეიბარკოუა,
 — ბბიალა შიაბეიტ, იჰიან დაპუნალან აყუარდი

დნქუტეიტი, იბნაპეკ აყუარდი აკამუშ ინქუ-
რელულუანე იწარგუაშია.

— შშიან, კადღრ უანა ჰაბზააუფნაბ იანგუ-
ზეი, იანგზუოუბეი? — კადღრ იხე ნაიქუენე, იცია
ინალეჟოჟო-ნალეჟოჟოუანა უჰიო დწააიტი იაინე
იტიაბ რუადიეკ.

— დადხეიტი, უარა უბზრგუამწუაზეი, სარა
სოუბ იგუამწეშა, თაჰმადაკ აწეიცია იყაშიწა-
შა აუს საქოუბეი, — იჰიან აქკუნ გუბლან ნაი-
თანე დააციაჟეიტი. უი აჟია აძიგდე ალაქთიმიტი.
კადღრ დნუც-ნუცუა ილაქუა ააირყუსყუსენ, დვა-
გლანე ასტოლ დნადტიალტი. იფენწა ინაციაგდეს
თარკააკო, ჭეტი-ჭეტი იჰიან აციაჟეარა დნალა-
გუეიტი.

— დადრაბ საშცია, — იჰიეიტი იარა, — ანი-
ფეი რგუაიბაგოიტი, ჟილაკ ეიცუზხუ, ეიშციოუ
ურყუაწ. აკრეზბეილოუ აკრეიბზრჰიოიტი ინა-
კუბაალაკგდე უი ანცია იაფიწაზეიტი... (იაშციეი
იარეი აგუეიზენნარა ირემაბ უბრი ალა იხეი-
რეშოშოარცე იაქუიკეიტი). იბხესჰიიააუა შიემბოი,
დად, აყმასა-ჰიასა ჰაქუცალან ჰაშორგმოუ, ჰამაწ
ჟიულაჰია ჰშოხთარკ, ჰმაწ ააუა დარბანუ, და-
დრაბ, ანკმა მჰაბესთალა ზეარა კედჰარშოააუაბ,
ჰაბაცია რხუეცია როუმა... ჰქეთა იალანხო ჰარა
იაჰხდეფშოუბ, ჰჰიატიაქოგდე იააგაროუბ, დად,
უბრი აზე ამსთარა შიყუ ალხრა ჰარცცაკროუბ!

ინეიხუაფშოჟ-ააიხუაფშოიტი იაშცია ამსთა-
რა ატიჟ ანიჰია, აბა აქუქოშმიტყუა იძერკუა ეი-
თანატეიტი იყუიტი-ყუიტიძა.

— აამესთარა შიყუ ალხრა აკზრ იშაქუსცა-
ლანეიტი, — იაჟია ნაგძო ვაფხმა იქოზნეიხოიტი,
ხუქეკგდე დაფეიფშოუა აძიჟ აკე ანთიჰიიააუაბარ

ზბაპ ჰია.— 300 მათ აფარა ანაჩალნიკისთვიტ
 ციგმა დჰაცხრააუეიტ, ახა იწაგდგდუ ეგუ-
 მწარ, ილამესუმ. ისშიახმოუ ანავსან ისშიორტ
 დაჩთა შიკუ, ზენდაკ 600 მათ აფარა იაჰთაპ
 იშიციემღემზარ, 200 მათ რბუ შიარგდუ შისუკ-
 ხრაა, აშიყუ უსგდუ ზეგდუ ჰახმძალა იყალორტ,
 ჰშუეიშციოუ ეიფშო.

— ააიტ!— რჰიან იაალავეილასიტ იაშცია.

— იუაჰამჰიანეი, ჰარა იჰალწნუ კაპეიკ
 აფარა შოუმოუა აამსთარა აწეხუალა. ანაჩალ-
 ნიკგდუ უარგდუ ჰეანუ იაჰციეშიძახმოუ შიეზხორტ.

— აღმღმაჰია იააილალტ იაღმუა-იფსუა.

— იშითახემი აამსთარა?— იბუე ნარჯლაირ-
 გუეიტ კადერ დგუაანუ, იეცია აცფხმქუა იფაწა
 იალატატა.

— შიარა აბააქუა, აამესთარა შიაფსამ, აბრი
 აზოუმეი აჰათერგდუ ზშიექუსემწო, ხაწაწას აძი
 შიეყაძამეკუა.

— იაჰთანემ, უაჰყუაწ, იაჰთანემ!— ინეიბარ-
 ჰიჰიეიტ, იარა იჰიაშა აბაშთრალა იბააიგუაქუაზ
 იარა იეიფშოწიყმა აამესთარა იაშთან ჰუჯა
 რუდა, ურთ რმაზარა აბეჰაკ აამესთარა აშიყუ
 აღხრა იაქუდერძხან. კადერ არღმაჰეჰას ივა-
 გულან აამსთარა აშიყუ აღხრაბუ. ახა უი აუნა
 ირამხაციგმაახა ზღერუადა აციგმაგდუ აბზიაგდუ
 აღაქემთუა იტან, იძლუდა კადერ იიჰიოზ იაბუ-
 ძერკუა, კადერ იმხაციგმაახეიტ იეილანტი რეყა-
 ზშა.— ართ არნეგქუა სერგუბზღროუჰ, — იჰიან
 დააკუარაწან აფსშია დუ შთეიწეიტ, ალაგუბზღ
 ეიფშო დწეხუარ შიშიო დქმაქეიტ, იხორგგზმალტ,
 რბუ ათაგალარა დეითლაგუეიტ აამესთარა აშიყუ
 რეძამეკუა იშოხუართამებ, ახა აკგდუ იმეხუეიტ.

იაშცია ირჰიაც ვითარჰიეიტ, იმერგუბბეიტ
 იაგმა იუნდაზგამ.

— ილხ, იააგა აამსთარა შიყუ, უნუ იარნუა,
 ჰარა ჰაუფერბაგამ, აფარაგამ ჰაბშიომ... აღრუ-
 ჰია ინეწირბაჰიეიტ.

— შიააგულ უარა, შიააგულ სემჰიეი! — ას-
 ტოლ დახეწუ დეკნუ აშიაყენძაგამ დვასკეიტ-
 იფსანუ ვილალოტ, დყააიტ, ილაქუა წეირფალტ,
 იციირკშოეიტ, ანა იაშცია მიაგულაკუა იცეიტ.

— სნაზვანუქუა შიეგემნააიტ შიარა, აჩარ-
 ხუქუა, აკუ უსს იშეგმაძამკუა, აამესთარა შიათია-
 ზმა შიარა...

დმაქარუა ალოეი აჰიეი კედყმო დნაზენჰიეიტ.

— კადერი აეილარი იწაგამამ ინეინა-ვეი-
 ხეიტ უი აშთანა, ასაულრა ვიმაკნუ, ანა მკეკუ
 ასაულრა იმბეიტ. იაყუწიტ, აეილარ დერი-
 აიტ კადერ.

* * *

მკეკუ უახინუაფშოუაბ უავუ ნაძააძაკ, უავ-
 ეიტუაკ იაკუნ. იყთაკმა ვეიტუაწიაქუა იხარშოა-
 ლან ირჰიუან. იპლანი იხე-იქო ვეიტუეი დაარა
 დუავეინაალან. ამალა აკაბუ უანითანემებ — ჩა-
 ფშკ ილაკწა იწშიომებტ — იაბ დეშნუ იხუდა
 დეზშუშია“ დეყან იაგმარაანუ დუბარგამ. აკაბუ
 უსთანუბ ჰია ანუეიჰიალაკა უიმეცხრაარ, მა
 დეზუჰიაბ აუს იმეყოუმწარ უარა უჰარამუბ ჰია
 იუჩოფნიჰიო დალაგონ, იაგმარაანგამ იხაშოთ-
 ძომებტ, აწიუ უაბაწა უიმა დდიექულონ. უარა
 დანუთანუ დნაფშოუნგამ დუხუაფშოუამებტ,
 ბაწა დუცემხრაარებ, უს იყან იციავა.

მკვლქ იგუ რფაგადაძან, ინაანგა გუფურა ბა-
 ხაძუ დაქუძშიაცებტ. დანხუკებ იაბ ინარჯალო
 აყუა აშოკოლ თალარაბუ რწავეკ იქოუ ინაანგა
 წონ. აკაბენ დანაანახუა დებნალან ავნეყა დააბტ
 იწარა კაენე. დღუბჟეიტ. იბჰაბტ. ახა აკგაგ
 დაქოძამებტ. ინაპუ ახუ უწიაანე ამშოგო დღო-
 ქუნ. აწუხუტთანშია აბჟახუჰახუთრა დალაგჟეიტ.
 ბტიე იქომ ანხაციეი იარეი ადღჰია იააისუა.
 უბრი დშოაქოუბ ასოვეტ ჰიუნთქარრა აფსნე ია-
 შაქუგვლო.

მკვლქ დქკუნან, იაჰიშა კატია ათერქუა მაჰ-
 მეთ დანიგომ. უსყან დაარა აჩოზრბაჟირაქუა ნე-
 ყუიგჟეიტ კადრ.

— სეძლაბ ათერქუაჟი დიგა ბახაძუბეი, სარა
 აამესთაკ დისთონ, დიმესხეროუბ, — იჰიან დაგაგ-
 ნღოქულჟეიტ, ახა კადრ უი ილშოომებტ, იბბან
 უჰიარ მაჰმეთ აკერბმაბ უავუნ, დთუჯარუნ.

— უჩოუმერხაგან, დად, დთერქუოუბ, ახა
 აკერბმოუბ, აკერბმოუ დაგდათაუადუბ, დაგაამე-
 სთოუბ, — რჰიან დებთანებ იაბჟარემგჟეიტ ინ-
 ქუიკებ. აწაბერგ აბუ, აკრაამთა იფჰა დიბომებტ.
 უს მკვლქ დანგვეიდას საჰიშა დებბაროუბ ჰია
 იაბ დებთეიკეიტ. კადრ იგუ ხმაფსსახან იფა
 იიჰიან დამბერაბხჟეიტ. ეიბაბეიტ იფჰაი იარეი.
 იმაჰი დააიგან ჰათერ იქუიწეიტ, აკერ იითეიტ.

უბრი აშთახე იწიტ ჯე-შოქქუსა. ჩონაკ მკვლქ
 იქოუნეიბან იმაჰი იაჰიშეი იბარაცუ აყუაყა
 დცეიტ. დანხეიზ ციგაა ეიგურლეიტ.

— უგუნხააგან სყან, უაჰიშა იფსეშოა, —
 ლჰიან კატია ლაშა დიკუბშოჟეიტ, დიბბატიბიტ.
 დნაგაგაგან აუხა აკრჰქარა ბბია იბჟყალწეიტ.
 მკვლქ იგუ დერქოუნარაცუ დაარჟფხეიტ ლგულა

აუროს ჰისახუქქუა. ურთ ანააი ხუმარხანხეი
 აპიანინა არჰიარა უბაპ, აგიტარა არჰიარა, აკუა-
 შოარა, აყაიმათ რუმშოხა იააკუნალტ. მკეკტე მნიხე
 დეფხაშოშია ანგრბა ხუქე-ხუქლა აწიე მნიხე
 დაადერლახთ-ქოხთიე. იარგმე იოურესშია ყუ-
 ეი-ბეეი ციერეგან იხე ნარელეიეგალტ; ფეთრაკ
 ნაბეესხმან ეიფშო ასტოლ დერხშიან ინახატი-
 ეიე. არი ჰმერბაბ რჰიოზშია აჰისახუქქუა აკუ
 ეიმაკნე აეირა იალაგეიე. მკეკტეგმე იითახეზ
 უი აკუნ ატოლბაშრა აარემიხენ ანეჰიაქთაქუა
 თერკუკუანე იქურგელო დაარა იქმატე ყაიწეიე,
 ნას იწაგმეგმე დაალან-ქოხხეიე. — აშია მჰიადა-
 კუა შიე შოფატო — იჰიან აჰისახუქქუა აშია დირ-
 ჰიეიე, ნას ანაპენყმარა ინახლაგა აქერჰია დვაწ-
 ყმან დქამს-ქამსუა დნექულოეიე, კენტიე-ზენტიყა
 დანელოეიევი დაშა ზანმძებ ლქოე დააინ დი-
 ცკუაშოარაცე დნალოეიეზრხეიე. უი დვაწყმან
 ბზია დიცკუაშოეიე. ახუმარობ, აჩარა რემან
 უაჰა ათახეშეყუა, ასტოლ ხოია იახატეან, ქმატე
 რუან. აჰისახუქქუა რუადიე დვაგელან აპიანინა
 არჰიო დნადტეილტ, ასტოლ იახატეაბ ეიქულე-
 ზუა, აშია ააკიერგან იშოაცერჰიოზ ატეგუ-ტე-
 გუჰია აძიე აში დნას-ნასიე.

— ბნეინე იაარტიშ ბარა, აძი დააიე. —
 იჰიან შაჰმეთ იფჰიეს აში აალერტრაცე ნალედი-
 წეიე.

ლხაწა იაჰია ვბამტიეკუა კატია დვაგელან
 აში ანაალერტე, აბარ თემერ კკუნა ქუფშოკ
 დიენე დელაგელოუა.

— ჰნეირ ყალარუ. — დწააიე თემერ. კატია
 დაგამეიეგურღმაცო, — შიააი, — ლჰიან აში აა-
 იმეღხეიე.

— ასტოლ იშთახატიაბ ანიბა — აფხრა
ლმენ, იანაკუმებ ჰშიფხთგულაბააპ! — იპიან კატრა
დნალქოათფშოიტ თემერ. აში აფხმა ჩფარმეზნი
აშაპრეცქაგა რშაპქუა ნახმერშერგმე უცგმა
ილემბეიტ დამგენარეშკლაფშოიტ, ახა დარა
უი ზენძაგამე იგუამთაქუა ერშთაგულა იაპუნალტ.
დაარა იციემელხეიტი თემერ მკკეტი დშოკყაბ
ანიბა, იქამეში აძიე დენთასებშია შთახმლა და-
გამენათრესიტი. ასასცია ანენჯუნალა აფხმა მაპმეთ
დვაგულტ, ნას მკკეტიგამე დკაწებზაშია იუიტი.

— შიტიაქუა შიფხნამ ზგუეიტი, შიახმფაგვ-
ლორი!

თემერ ინეირა უამაკ იბემანშიალამკუა იხე
ფხანიშო მაპმეთი მკკეტი ტიარცე დნარეპიეიტი.
მკკეტი თემერ იააირა უამაშია იბანე, ილაქუა
წერხუნე დერბეფშოუა დვარეიტი. ასტოლანამ
შიააიპია აპიაშია იაქუმშიაშია იაანხეიტი აფში-
მაცია, თემერ იჩურმანშიალანე დააიასენ ანაყ-
ტიირახმტიი აღივან ტატა იგვლამ დნქუტიეიტი,
იკვზაგამე იარა დნაივარეიტი. ეიბარგურლმანია
ასტოლ იახატიაზ აუაა იშფერფერხაგახამ რდ-
რიტი თემერგამე იკვზაგამე, ახა უი აბე ვბა მკცხუკ
რხე ირბადწომებტი, ზალემე აბუიტი რპიარატეი
ეიფშო იახმეყამებ აბე.

— ასტოლანამ შიააირ, ყამლარი? — იპიან
ისასცია დნარაციაფეიტი მაპმეთ ფუთრაკ ანაბეფს.

— მამოუ, უხხამ ზგუეიტი, აკრაპქანეიტი!..

აძერპია აცე ნეიპიეიტი თემერ. აპისანუქქუა,
იააიბ ასასცია უამაკ ხრეკ რხემუკუა რეჩია, რ-
ხუმარ ეითანალაგუეიტი, ბნე-ბენლაგამე მკკეტი აწიე
ნაილაწო. მკკეტი იშშოჯე დაჩოაჯარა იშთხე, ი-
არპიომ აცე იმპიო, ფასა ეიფშო დამეიგურლმო

ანერბა, დარგდუ რჩობანერკელტ. რუადე ღონძე
იანბ ასათ დნახუაფშოზნ ღვება დნალქობახუთ-
ხუთიკ. ბქადჷ ყაბწახმან, აშიაპიარა, აჟუდშინარა
ბგუ აპიომ აპისახუქქუა იაალურყმანჯინს სტან
რა რელემშეიკ.

ითაბუე აკრანდჷქოაშიწახ, უაჟიშთა ჰცალაპ,
შიეწხ ააბზიანხეიკ—რჰიან ივეიბარგელან ინდი-
ლწიკ. აფშიმაციეი ინეიბ ასასციეი ინეიხუაფშო-
აიხუაფშოა, ეიბმანშიალარა ჩოეი რემამქუა
ფეთრაჷ იაიიდხალტ. ანა უსგდუ აპისახუქქუა
რცარა იაარლასიკ ასასცია ბზაიბ აუს აციორ-
გარა.

— უხხდ ბგოეიკ, მაჰმეთ, ჰარა აკუ ჰარგუა-
მწნე ჰაიკ...

— იაჟია ჰათურ აქუწო, აფშიმაცია ჰათურ
რგქუწო, დააციაჟიეიკ თემერ ავნე ავწუწყა
დლაფშო-კაფშოა.

... აბრი აქკუნ სარა დსუოლუბ, იაშიეიჰაბე,
ხენდგუ დეჩმანავ გუაყნე ახუშიტიერთა ვნე აქთ
დუშოლუბ, იხხდ ბგოეიკ, აბრა მუკჷგდუ იდერ-
უეიკ. უარა იუტიხე წუფხ ათათენ ქდერა იაი-
გაბ ახურახხ ში მაათ უდხალანე იყოლუბ ჰია
დციეიოიკ აბრი აქკუნ, მაჰმეთრაა რყენდა უს-
ციეიროლუბ იჰიან აბაბარაქო ჰანეიბაბაბ სიკაიკ,
იშოუბო საბიკ იოლუბ, უაჟიე ადაგდუ აყუა დმააც-
ბარგდუ ყალაპ... იუთაროლუბ, უხხდ ბგოეიკ,
აფარაქუა.

აქკუნ უი ეიფშო აუათან ხოია იხანგდუ დ-
უნამლაცებტ დაბდფშორა იბემდერუა დტიან ანა
ბეგდ რეიჰა ილა ააბანე დახუაფშოუან ალემ
სახმა ბენე იფშოდადა ათდამც იკედერშიელაბ
აუარჰაუ ბნია. თემერ აფარაქუა რტიე დალა-

ცაქიო დანალაგა აუარჰაუ ილაფშო ხაყუიგან
ზნე მაჰმეთ იქუკოლა, ზნე მკკეტი იქუკოლა, აფა-
რაქუა სოუეიტ ჰია დგურღმაწია დააყბღოფორტ
მკკეტი ილაზმა ინაპე აწურგუანე, იმეშხულწე ანტოლ
იქუკნე დხუცუა დახმტიაბ, იკუმეიო ამალრა ხმა-
რჩორაქუა რუაკე ანაძარა იაფხმა ითინე იქუგე-
ლაბ აწიცა იძააკამსლანე ავე არ'შაყდ-შაყდონ,
ანა იარა იგუეითაძომებტ. თემერ დააკნალთეი-
ეთეი აფსეიქუარა იეიქუარანე, იხე-იქე ჩჩათშე
უბექუმბააუა დააყალთეი.

თემერ ივეზა ხუქე უამაშია იბონ მკკეტი და-
ხმერმაციაციომ „ჰარა ჰყენტოუბ, ჰაიბადურუეი-
ტი დმაჰმაციაციომბეი“ ჰია იგუ იაანაგონ, ანა
ილრაბ იბდერუამებტ. მაჰმეთგამე კატიაგამე ირე-
ზდერუამებტ თემერი მკკეტი აგუნქეზმა ირებეაბ,
ანა კატია გუვარას ილკეტი თემერი ლაშეი
ბზია იშოეიბამბომ, მკკეტი ავე ილსმაშ ჰია უი
ინაქუიწეიტი მაჰმეთ.

— ცქმა ისგულაშომ იმბოი აუალ ატიე,
ზეიფშოაანებ უდერუაბარ აქმერა ანაარგაბ? უა-
რა იუდერუაბარ, დადა? — ახუქე დნაიბწააიტი
მაჰმეთ.

— ზეიფშოაანებ უარა? — დენხმაფშონე ახუქე
დიაბწააიტი თემერგამე. ახუქე აბწარა ირთაბ
აკეპიარა დაციეფხაშანე დყაფშმა დნეიბაკეტი.

— ააფენ აუბ ჰია სეყუბ, — იბიეტი დამეცე-
მეცუა, იხე შთაცალანე დეფხაშო. მაჰმეთ
აქერჰია იაბხუნდა მკკეტი იახმა დენხმაფშოტი,
მკკეტიგამე მაჰმეთ იახმა. მკკეტი აკ სეიჰიაბ ჰია
დგულთუაშია აკუნ მაჰმეთ დშოფშოუაბ, ანა
მკკეტი კოემთდაკუა ნაყ დანენხმაფშო, მაჰმეთ უს
ქოაითიტი.

— მკვებ, წევნ შიქთა აყნუტოი ათათუნ ქაჯე
რა ბაასურგაბ აუარდენ ხამცია უნაპალო აფარბ
რბუნასუთიიბი, შშიან? მკვებ ილაკთა ^{რუტაპიქს}
შოუა, აბრი აბწაარა ილახმ ააიქუნაწან, იფაწა-
ქუა ჳრშოო, აშშუპია იმაპი იახმ დენხდაფშოიტ.

— აფარაქუა უსყანწიყდა ხუნდღეგუ ისთეიტ,
ბაკუზეი იშიპიო, იანბატოი უარდენ ქაჯრაბ!.. აუა-
რდენ ქაჯრაპია იააიბ აგუბლან ნარჯთანჯ იარა
იხჯ ააირქიეიტ.

— ისშიანდაბააპ უმბოი ნას აფარაქუა, მკვებ
ინაპალო ირბუნასთიიტ.

— მამოუ, მამოუ, მკვებ ამც იპიოიტ, ხუნ-
დღეგუ ფარა იიმთაძეიტ...— დვაწყეიტ აქკუნ, აპი-
პიუპია ილაღჯრძქუა აახაჯყყოულანჯ.

— ამც სპიომა ნას სარა!!

აქკუნ დნაიქუსყეიტ მკვებ იბეჯ ნარჯლუ-
ლუანჯ. მაპმეთგდჯ კატიაგდჯ თემჯრგდჯ იშოანხანჯ
იანხუეიტ, მკვები ახუქი რეიმაციგმახარა ია-
არგაჩამქენჯ.

— ჰაიტ მკვებ, ფსათა უმოუააიტ, აბართ
არეკვაქუა რტიჯ უჭამა...— იფსჯ იბულამშიეჯ წნა-
ხურააუა, დგუანჯ მკვებ ინაიეიპიეიტ თემჯრ.

ნან, მკვებ დღეშოქოუმა, უარა იუბემდჯრუა-
ბარ ყალაპ აკუმბარ აფარაქუა იშიახეიტ, —
ლპიან ახუქ იახმ ლხჯ აარხანჯ ქოაალთიიტ კატია.

— მკვებ აფარაქუა იჭარატე, შოიფაკა ჳყა-
ბარ აკუხაპ. მაპმეთგდჯ მკვებ იახმ ინადიცოელტ
იფპიეს დნაღმეფშენჯ.

— ატიემუაა რხახუ მოუ უნატეჯ უს უბბაახ-
უამ, უბლაქოუბეიშ...

თემჯრ იახმ იხჯ ნარხანჯ დააფეშოჯრჩეიტ
მკვებ.

თემერ, მკვებ დანიბა ნახესგამ იღვრიტ ესა
გუაციენამკ ეიბემპიაკუა იშონენივემსუბ. იაგამ
ინთაციინმაზარგამ იამუიტ. აუალ აკუმბარგამ
დაჩთაკ ციერგონ მკვებ თემერ იგუ ნბზინაშთამ
უსწიყმა უმცალარგამ ბზიოლუბ, ანა ბნემბარ ბნე
უანმხურ ყალამ.

— უაალა უარა, — იპიან ახუქე იმანციე კნე
ღვარიგელტ თემერ.

მკვებ აყერ-ყერპია დააჩეიტ, თემერი ახუქი
ანმცობ დრეშკლაფშოუა.

X.

ადრვარჩონე აკუნ, ხულბეჩინან. იკუკუაძა ინ-
თალაბ ამრა აშიათშ წეხუაქუა აქივან აგუანამე
იაუნაშთენ, ხუქე-ხუქლა აჩურთბაარა იაქტენ.
ამშონ იათეწუბ აფშთა ბააკუაკუარაძა აქა-
ლაქე უაა ირეხულაგალო აგაქთა ახექუ იაეა-
ლა, შოუკე ნეიააიუა ეიქთაციაქიონ, შოუკე
აგაბქექუა, აშიყუქუა ირეფბო ასკამქუა რქოე
იტიან. მკვებ იგუ აბკარშინე აულიცანბ ინიას-
აიასუბ დერბეფშოუა აბალკონ დექუგელან, ია-
რგამ დენტეწერ ციგმა იმბო.

— უაალა აგაქთანბ, ფეტრაკ ჰნეივეიბ ჰარ-
გამ, — იპიან აბრი აამთაბე დააიდგელტ იმაპი
მაპმეთ.

— უცა ნან, მკვებ, ავნე უშთიაბ უგუ ქოე-
ლიტ, უმაპგამ ნეიწუბს! — ლეჩოვემთელბენ ლბე
მკვებ ინაიქუენე დნაციაქიეიტ იაპიშა კატია,
ლბე ლეხამუა აკრაუატ დახმანიილაბ.

— იბზიოლუბ აგაქთანბგამ ჰცაპ, — იპიან ავნ
ავნეუწყა დააწიიიტ მკვებ. იხლთარჩ იხეხნე

ასარკმა ნაძაბა იგელობ დანდუშოლო რხე ანძა
აღშუა იფხვიჰიეიტ, ნას შთანძლა ფხძალა დნა-
ჰიე-ააჰიუა იძარაქუა ირჩიეიტ, იკაზბ მანქლანა
ცქმა ეიბაირკეიტ, უაალა იჰიან იმაჰიეიტ. ირ-
გამე ნეიციდილწიეიტ აუაა ეილაჰია ბამანაქუა
ეიციქოზრბო ნიააირა აგაქოანბ იდიექულაეიტ.
ალოიბი იტეატრ იანნავალა, მკეკე იმანუარ მაჰ-
მეთ ინაპე ნკელიდან აგულაეირთაქოზ ინკელსიეიტ,
ასქმალა შოჯყაბ რქოაარხეიტ ეიციიეიო ვენტ-
ხენტი იციეიტ, იააირ.

— მკეკე აკაზე სნაუაციეიარაცე სთახენ უგუ
იშობარა სეზდერუამ აკუმბარ?

— ბაკუბეიშ?

— ბაკუუ უი აუბ, უალაგა უარგამე ათათენ
აახუარა. ბაშოა ავნე უტიაბარ იუოუაბეი, იან-
ხაშოა აწარა უმიოუბ, აბეზშიაქუა უდერუეიტ,
აკგამე უი უფნაკდომ. ჰარა ჰაილაბურაქოზ უჰა-
დაჰკელაპ უთახეზარ. ათათენ აუბ აუაუკ დფეჰეიო,
აჰეიდა ლულუა იბაბერშიალო. აჯექურეი ეიფ-
შოუ ჯუშომა. წეფხ ბნეკ იდიექუაჰწაბ პარტიაკ
ათათენ აქოზ 2000 მათ სხაშიალოეიტ სემაცარა,
უბრი აყარა, უბრი აყარა ახაშიალაბუ როუეიტ
სვებციეამე.

— ვ-ნეზქეწიყდოუ?

— აა, ვ-ნეზქე, აუს ბლოუ აკაპანროუბ. შიქ-
თაქო მაცარა წეფხ 400 ფუთ ათათენ აასხუეიტ,
უბრი ანბტი ანხაცია ირჯსთაბ 330 ფუთ რეხუ
აუბ, ეგი აკაპანრაქოზ იაციეზბეიტ. ბენძა სარა
ისხატეუშია ისთიიტ.

აბარ ასსირ, უსწიყმა ეილკაანე ისეზდერუა-
მეზტ, — იააჯეიშეიტ მკეკე.

— ჰარა ჰაკაპანგაქუა ბეგაძე ათათენ რძოლი
 ატსა რეწართიოლუბ. წუფნ შიარა შიქუა რეგლან
 სკაპანგა ფუთუ აყნღო მ-ჭუნთუ აძონ. ანნაცია
 ირეზგუათომ ჟი. იგუარათადარგაძე ბეგაძე აკოლუბ
 ანუჰანუთრაქუა აუაუკ დეზფარანაროლუბ. ანუჰან-
 ხუთრეი აუაუკ ქიარეი ეიმათიანუდამ. წაბერგნე
 ჰაკაპანგაქუა ათათენ შურძო ანდჰაციგუართა-
 ქუოგაძე ეყოლუბ.

მკაკე დიქთაფშოლა დააჩეიტი მაჰმეთ,—ზნე
 ქეთაე აქუა ათათენ შოაჰაკაპანუაბ, ნნავუკ ჰაკა-
 პანგა ატსა შოაწართიან გუეითეიტი.

— არი ბაკუბეი, ჯოუშთ,—იჰიან დყააიტი
 ანნავუკ.

— უაჰა კაპანგა უმბადაცი, აკაპანგაქუა ბე-
 გაძე უბას აუბ იშოჯოლუ ჰია ჰანააიბარჩია დააფ-
 ნაშეიტი იიჰიარა იზემდერუა. უი აშთანდგაძე ჰა-
 კაპანგა დაარა გუჰარას იყაწანე დნაკუშო-ააკუ-
 შოეიტი, ანა ეგინანემჰიიაიტი. ამბატი აჭეილა
 ალოლუბ ათათენ მკეოდა.—აკაპანგაქუა იაციიამ-
 დოგაძე ანუ ნაგდა რაჰთო ჯოუშო, ჰარა იზლაჰ-
 თილა ანუბეოა აუბ ირაჰთო. 22-22 მათ ჰია
 იააჰუაბ ათათენ 42-42 მათ ჰია იაჰთიტი, იჰა-
 მაბ ანარჯქუა ჰნარელწნე, აყარა ინეიჰანე იავა-
 ნარგელტი, იშოუბო.

მკაკე დძლუდა დძერვუან, მაჰმეთ იიჰიან
 აქიაკ ილემჰა იავმერშიო, ინეიიანილა აგაქუა ია-
 ნდქუბ ინარვეს-აარვესუაბ აჰისანუქქუა ზნე-ზენ-
 ლა დნარეზუაფშოლა.

— ატიელა შიერბგობააბ უბო!—იჰიან მაჰ-
 მეთ დნეიქთაფშოტი დფე შიერჩიო.

— ააი, აბასოლუბ იშოჯოლუ ათათენ აანუარა...

მაჰმეთ იაბზუნდა ათათენ აახუარა დაღღღღღ
 გალაწიყმარაცე იაქუიკვიტ, რემადაქუა სემაღ
 იგურაგანე იაჰიო.

— უალაგა უარგამ, მკეკე, ათათენ ხუჰარა,
 აქეიდა რჰაშა უწაბ, უთუჯარხაბ. სარგამ სუც-
 ხრაალაბ აქორმაქუა ცქმა იუწიანდა.

მკეკე დაარა იხშუჯ აბიშთიტ იმაჰი ეიჰიაბ.

— სეშონეილაკწიყმა კადერ იასჰიაროლუბ, სა-
 ლაგაროლუბ ათათენ აახუარა.

იგუ აათნარგურღმააიტ მკეკე.

ათათენ ატიე იშთალაციაეიოზ აამთა ფეტკ
 ირციენასკეიტ. — უაეიშთა ჰცალაბ, — რჰიან ეიშ-
 თაგელა რქოზნარხთეიტ, ასქმალა იამარიაშთანე
 ვადაყა იბჰეგალოლუ აულიცალა იშონეიუაბ კრე-
 ჰართაკ ინჯნალტ, ჰერჯანქუაგ აუატკა რეჰი-
 რაცე. აუაა რაციავუშია ანჯრბა, აშთახმტიი აუა-
 თახ ქედაქუა რუაკე აქოე ინჯნალან იტიეიტ.

XI.

მაჰმეთი მკეკეი ახმჯნალაბ აუათახ აკრეჰა-
 რთა ანაყტიირახხშია იაქოაკუნ ლულა იყაწანე,
 აგდრა აღაშმა აყენდაგამ ინჯნამშო. იანჯნჯნალა
 ინარკნე რეგარახმტიი აუათახ აყნეტი ციაეიაბეკ
 რლემჰა იაათასიტ, ეიციაეიონ შოუკე ხუთ-ხუთ-
 ლა. მკეკე ილემჰა ნკედრიწადან ცქმა დანაბჰძე-
 რვე, ხაწაკოი ფჰიესკოი აფსეშიალა აეია ეიმაკრა
 იაქოენ.

— უარა აბაა, უუაჯუნდა საჰათერ უმბოზ, —
 იხნურჰიეროლუბ იუგაბ აჩოე!..

აფჰიეს აციჰარა, აღდრა დაქოენ ლეფსანე ფე-
 ეიეიო.

უი აკუდამ უი ჰია ახაწა მამ აციიკოუან.

— ახათაწიყყოუბ. იზააურგაბგამ რუეიტ, იანდღეჭუუწაბგამ ეილესკააიტ, იანდღეჭმერჰიე სხათალაწიყმა საშთალოიტ, იაბგარ უშობზაბ უმფსი!.. უარა უბზეციაშცია რეიდგჩრა უაშცელოუბ, უაეიე იუმბეიტ, ახა სარა სზაადამ ურგლაკამესურ ზუამ, ურთგამ აკერ რელაუგმახეიტ, ხარ უმადამ „ახაჰი ურშოჯრგამ იფეიოიტ“ უდერუოუ? დაარა აკერუნესჩაბხეიტ.

- ისნებჩაბხმოუბი უი აყარა?
- იუნესჩაბხმოუ უბემდერუეი!
- დებულწხეი უბზეციაში, აჰმათ?

ინეიკოფხელკლტ

- უი სარა ისებდერუამ.
- იუმდერშოამებტ, სარა იბდერუეიტეი!
- იბდერუაბარ იპეიეშ ნას?
- ჰე-ჰე,—დააჩეიტ აფჰიეს ლებეე ნეწაკნე.
- იუასჰიამ უთახებარ?
- აკერ ბდერუაბარ იჰია, მამ სჰიამა.

აფჰიეს დნალოგოეიტ აკაკალა ამწაარაქუა ნაითო, დწიელხოუა.

— აჰმათ იაჰიშა მამა ლეფსეშა უგუალა-შიომა?

— ლეფსეშა ბარა იბგუალამშიოი, სარა იბესბერჰიომბეი?

- უარა იუჰიარ აკუნ ისთახებ.
- მამ, ბარგამ იბდერუეიტ უი, ციალა ბემციაეიან.

— შახუუბ ნას,—ახა, ლცია ლტიემკუა დშოჯყალაბ უსგამ იუხამეშოთეიტ?

- ისხამეშოთეიტ, ააი.
- იასაჰიეშტ, ილკუაიადა მამა?

— აბარ ასსირ ახმსაპაუა, ილჯაუაბ ბარ-
გაჯ დებდრუეიტეი?

— დებდრუეიტ ააი, უარა უამი, უარა ულა
ლცია ლტიემკუა დყამლოეი, დფხასთაპტიეპ ჰია
ანუში ლეთარა აჰმითარაა ირაბეოუმგფეი?

აქია ეიმაზკუაბ მერზაყან იფჰიეს ნაბიეი ია-
რეი შორაკუბ ანეილიკაა, მკკჰ იჯაშანე ზენდა
ილემჰა აბკედწანე აძერკრა დალაგფეიტ, დარა
აქია ეიმაკრა იშთაჰოჯე იაჰოენ.—ბღრა ცქამ
ბარა ნასეფდა, აბრიგა აქიოუბ ჰია ისჰიალოუ,
ანცია ისყუინააიტ სარა უბრი ეიფშთ აფსათა
ყდშრა.

მერზაყან ახერქიაგა აქიაქუა ნკაირწიეიტ.

ნაბია დგუანე,—უარა უაკუდამ, ნას?

— იყალომა, სარა შოფა საკუუ, ჰალოუ ია-
ჰააიტ არი ეიფშთ აქია!

— იბზიოუბ უი, ახა მეტა დერგუბზღენე არრა
დდიქუბწანე უარა უაკუუ, სარა საკუუ?—დწააიტ
კატია.

— მეტა სიცეზმა სარა, იგუაფხანე დცაბარ
აკუხაპ არრა.

მერზაყან უი აბგაჯ მამ ანელციიკ ზენდა დგ-
ქთალერგეეიტ ფსცახა იმთო.

— იუგუალაშოო, ჰავნე უანიფხდაბ, აშთახმ-
ტიი აუათახ აჰოე დერტიანე უანიაციაეიომ, არრა
აცარა ზაწაროუბ ჰია დანურგუბზღოუაბ?

მერზაყან უაყა დფიხოიტ აკე ნეიზანემჰიააუა.

— უი წაბერგეუბ, ახა მაშა ლუსაბე აკუბმა
დემსურგუბზღოუაბ არრა უცაჰია?

— ნას იბზე?

მერზაყან იფჰიეს გაძას დფხმაძანე იბე რწე-
სუა,—უბრიგა ზმანოუ შოებზეილემკააუა უბო,

ური პოლიტიკა უსუჰ... იბნაშთმა უსყან თაუბ-
დრი აამესთეი ჰაიციანეიან ჰშოყაბ, ანხაციანეიან
გუბზლნუ აიბაშრაბი იდიქუაჰალარაჰე... მტაჰე
ბაწიეკ იოლმა უსყან იდიქუსწაბ, უსყან იდიქუს-
წეიტ ლეუარსა, თემრაბ, კუაკუანა...

ნაზია ლხაფუცქუა აქოქოაჰია იაიხალრუდუ-
ლუეიტ დგუაან.—სარა სოუმა უი ბგულაშშიო,
არრა სარგდუ იდიქუსწეიტ აუაა, ახა მტა მანა
ლუს აბგდუ უნუ დაურხუეიტ კუსკ ილაუგდეიტ.

— უიაბუ აკუმ, ინაბწოზარ!—ახერქიარა დეი-
თალაგუეიტ მერბაყან.

— დაარა იხირუპ, იწაბერგზააიტი უბ-
რიგდ, ახა მტა არრანტი დანააი, აჰმათ უია-
ციანეიან დიუმერშიეი?

— იშოფაყალოი არი?—ბენძაკ დარხაგუეიტ
მერბაყან არი ეიფშო იალჰიაბ.

— იშოყალა უბას აუპ, იშოხსჰიაბ, მცუმა
არი? ხულფაბუკ აჰმათ დააფზმანუ, აშიაქე ითანუ
დდიქუმწეი მტა დალაშუ ჰია. აშიაქე ანომერ-
გდუ იუმთეი აკე იხუარაშია დადეალანუ...

მერბაყან იქოჰ რაჰანუ დაანხუეიტ იიჰიარა
იბემდერუა. იფიჰეს ილდერუეიტ ჰია იგუ იაანა-
გომებტი ართ აიწაყუაყუაქუა იყაიწახმაბ. აკაკა-
ლა ირწაბერგოჰუა დანიქოაგულა, დეფიოტი აკე
აიბეყამწო.

— უარა ამშო უგონ, უაა გუართაკ ეიდუ-
შელოეიტ ხარადა-ბარადა. ურთ რრეცჰარა გე-
ლართა უნათარემ უარა იაგარაანუ უყაბარგდუ!

მერბაყან უაჰა ათახემკუა დგუააიტი.

— ეიცოოუგდუ ყაბწახეიტ აჰ ბესტი, ბეჩონებ-
კლარ ეიჰა ეილმხაპ—დნალქუმეიტ იფიჰეს.

— სარა იყასწახლოუ უარა უნაპე იანუმი

— სარა იყასწახლოუგდუ ბარა ბნაპე თანუმი
ბალბაციაჟიაჟია ბშაპე ზკდა? რგუაბინგუაჟიაჟია

— ქოუმთუნ უარა აფსუ, უარა ალამესდა!..
ნაზია ლთაქკუმ ასტოლ ინქულუკშოეიტ.

მეკეჟე იმაჰი მაჰმეთ ათათუნ აახუარეი ათეი-
რეი ატოჟ ვითაცოჟრიგან აბადაქე დასუა უბრი
ღნანაგალან აციაჟიარა დაქოუნ ზნე-ზუნლაგდუ აჰჟ-
რჯანქუა ლოჟეიშთაწო. ახა მეკეჟე აჟია ვიმაზგ-
ქუომ იზუსთციაბ ვილიკაბიეთეი იფსუ ძანე, ილჟ-
მჰა კდწაძანე დერბეძერკუან. იმაჰი აკე იჰია-
ცეფხდაძა უსოუბ ჰია ბაშოა იხე ირწესუან, აცია-
ჟიარა დალანაგალარ ირჰიო იმაჰარჰია დაცი-
შიანე.

— აკონიაკ ანებჟი, იაგა ბჰიაპე უაჟიშთა...
ურთ აკგდუ სარა ისხარამ.

დანეიფხმხუცაა მაჰკრა დეითალაგოეიტ მერ-
ბაყან.

— ჰალოუ დუაციაჟიარიტ უარა, ამაჰაგდაჟი
„აჯმა ახუდა ფუყარგდუ ალა ააფშოჟეიტ“ უბ-
რი უაჯუზოუბ უარა... — ალევჰია აში ნკდჟელანე
მერბაყან დაანეჟნე დენდილჟეიტ აჰკუაჟი ნაზია.

მეკეჟეგდუ იგუ აათრჟსიტ დაზბტიაბ, იაჰაბ
აჟია მაძაქუა უბრი აყარა იციემაღნოეიტ, ახა
მაჰმეთ იმერდჟრჟუა დეითაათჟშოენტიალტ. აკ-
რანერჰა — უაჟიშთა ჰცალაპ — რჰიან რხუ რეზ-
თაბ დაარფხმან ირჰაბ ახუ ნაითანე ივაგვლან
იანენდილწ მერბაყანგდუ დარგდუ ააიქთაჰაირტ.
— მერბაყან იდილწშთა რეჰქუშიაზააპ.

— არა უაბაყაბ, აჟირაციგდა მეკეჟე! — იჰიან
დნეზშიაირტ მერბაყან მეკეჟე დანენაიზუაფშო. აკ-
რაჰჰონ არა, — დაგდააციეშოხოეიტ მეკეჟე. უაჰა

დრულამციაჟეაკუბ აშუჯრჰია დნარჯეყდან იქუჯ-
 ნეინხეიტ მაჰმეთგდუ დიმბაძაბშია. მუკუკი იაჰან
 ამბაძეია ჯაშო, დხუცუა მაჰმეთ დიშთაგულა
 იქსაინხეიტო.

XII.

მუკუკი ამათია-ვკთია იგმუბტ, აჩო, აკუბადრ
 იგმუბტ, იანითანუ იახითანუ დცარატო დეი-
 ქუშიან. აქეთაქო აქმაჰურა იყაბ თაუადი აამუ-
 სთეი რწეიცია იჩორდკელანუ, ანბაცია რახმ
 მუცხუ იხუ ნეიგომუბტ. ანბაცია რუკუუნცია რახმ
 დანნეილოზგდუ იხუ ზემუაკენ იბონ, აუავუბიარა,
 აქილა დურა იჩაბკენ. აყუა იაჰიშა ლახმ აან-
 კთასრა დეყან დაიჩეთეი, დახიბ, დანდააძაბ იქ-
 თა იგუ ალაქოულდუა დალაგურეიტ. ხარ ზმაძ-
 ჰია იფნაძანუ ფასა იხუ ზდიკლოზ იქულაცია,
 უამაკ იათსამშია იბო დყალურეიტ. აფსურაქუა
 რქო, აიბარაქუა რქო, დანნეილაკა „საყარა
 ზდურუა აუავუ არა დაბაყოლ“ ჰია იხუ მუცხუ
 ჰათურ აქუიწო ანურბა, იეიფშო ბეიფშო იქუ-
 ლაციაგდუ რგუ ოციუნაშიაშიანხეიტ.

ათათუნ აახურა დალაგარ უამაკ ილწრაშია
 იგუ ინათონ მუკუკი. იმაჰი დაარა დიქუგულურან
 იათხდაყაბუ. აყუა ავნიხაგელაქუა რუაკუ შაპე-
 ქუყადალა იაასხუაპ, ანაჯენ, იჰიონ, იგუ თუფრა-
 აუა. 2000 შაათ ზნეკ აბუ იხაშიალურეიტ მაჰმეთ—
 სარგდუ უბას ჰია 100-100 შაათ იცოზ აქმაად
 ფარაქუა იკაფნა-კაქქო ილაფშო იწაშიონ, იგუ
 ყუანდაბა, ილახმ უბრი იბაიწნახურან. ამალ
 ირჰაშოაბ აკუნ იხუ ზეზცოზ, ფსთაბარას იათხდა-
 ყაბუ იბოზ. დაარა ბზია იბონ მუკუკი, ინაპაქო
 დააგანუ დიმბარაცუ, იგუქოულდრა ზლოურეიტგა-

ლაშობი ნხავჯ ფჰიბზბაკ. ახა უი ამუნგამ დღა-
 ფშოუან. რქეთაქო იყაბ აჰისანუქქუა ზინა დღა-
 ლხნუ დიმიან. აჰასკამუნ იაწია ქაქაძა, აჰასკამუნ
 აკაკაქქუეი ეილაარცოროუა, აწარაქუა ნეილღფრ-
 ააილღფერუა. უნაცოკამეს ძააუკულარ იხნაწიო
 აძეხმ ხმშიაშია ახმეწწუაბ რეშთანდტიი ავქწა-
 ქოუ დტიანუ იხოიოჯხმუან. იარა აშოოურა
 ციგაქუა რაან. იჰიენწირა ფერტლანუ, იქოუ
 ძიძია, იშაპუ ძიძია, აძეხმ ახექუ აქოუ აშაც დღ-
 ლაიანუ იფსუ იშონ. აფსაბარა რეიჰა იახმეფშოძან.
 რეიჰა იახმეფხმაკეზ ზინა ლგულაშიარა ფსცაბა
 ინათომეზტ, დკაფხნა-კაქქო უბრა დააგან დიმაზარ
 ითახუნ. აკუ დაანნაკულაშთამეზტ იარა თემერ
 იაკუმზარ აქეაქოუ ეიბერჰიალაკამუ ახაწა ლუ-
 ლუარაქოუ ინეიბაცარ თემერ იქოუ ეგილემშოარ
 ჰია დშიონ, იაწკამეს დშოაიაიუაბ იგუ აბკონ.
 იაგა უს აკუზარგამუ აკუ ლელსერშოანდა ჰია
 ლეცოქწრა იხემგულაღუა ზინა დღლშთან.

მეკეპ ასოფ აქოუ დექუიან. იშაპუ ეილღხნუ,
 იჰიენწირა გრტლანუ, ილაქუა ხვო, იბტუა, დნაჰი-
 ააჰიუა დეზმეციო. რუნაყტიირახმ იგელოუ არადღუ
 აქოუ აქერ-ქერჰია არაშიეგა აბეჯ გონ, რლაგამუ
 ნთწწ ამვა-ღუ ახმ კაამეთ ამჩოხაკ აკუ ეიშოუან.
 მეკეპ დვაგულან ეიმააქუა ნაიშაწანუ, იკაბა ნეი-
 შიწანუ, იხოეილაჰიანუ დენთწიტი. — იბერქერ-ქე-
 რუაზეი ანცია იშიიაატი, — იჰიან დღშხნეიუაბ
 არაგამუ ლაპყდაკ ნალთეიწეიტი, არაშიეგა აბეჯ
 ახიაჰაუაბ იაქუქნუ, იაქუშიოუ იაქუმშიოუ ზღღ-
 რუადა ალაპყდა ირშიეზ, ახა არაშიეგა აბეჯ
 უაყა იააქოუციაატი. აგულაში დანუნთეს ალა აბეჯ
 ახმგობ იქოუნეიხოეიტი, ახა ალა ხმაფარჩენ იბეი-
 შოუაბ, ქღუანუაკ აშაპაქოუ იბღმათო, ააქააქ

გუარაშია ათამც დნავაგელტ. ლეფშობარა /
იფსახე ნეილანაწეიტ მკკქქ.

— დყატ-ყატო არაკუა ვიფშო ესუქან,
ჩონე იშოფალეზბაუეი... ააიგუანუიტ რარა.

აიაშობე, დაარა აცია ლხალოეიტ ბინა ააძარა
მეცხე შოლომამეზგამე. ამქწმეჯ ვიფშო ლხე-ლქოჲ
ელეფხა-ელეფხო, ლეჯემშ ვიწეზქუა, ლელა თშოა-
შოაქუა, ლეპლან ვინაალა, დბერქენ ბლამეცხა
აკენ ესაირა იშოლოზბაუაბ. აჰმათ დიაციადეიოშია
მეკექ ილაფშო გრკუარაწანე ბინა ილქუეკენ.
ლარგამე ილბონ მეკექ დეშოლოზხუაფშოჲაბ, ახა
ლეზშოჲჲ დაჩთაჯარა იკედენ.— თემერი სარეი
ჰარიციადეიო აბნაქო ჰშოეიდობალაბ, საბ იქოჲ
იჰარგამე ბდერუადა დბააზეი ჰია დაციშეიეიტ
დხუცუა დახმგელაბ, ახა იშოფეიჰიარო, ბენძა
დლამესდამზარ ააყალწან, ლგუ ვითაალერკლე-
ლუეიტ. მეკექ ინაყტიირაბხმ იქუბ ამართაქ დაახან
იშამხე იქუიწეიტ, იმშხულწქუა ავბაგამე ნექუი-
რგელან, იაფხდაყა იჩოენხერშითშია ილაფშო-
ქუა ბინა ინალელაირყაცეიტ. უბრი ამითაბე
ბინაგამე ლელაქუა ნციეწლოერფშოიტ მეკექ დი-
ხუაფშორაეც. ინეიქუშეიეიტ რელაფშოქუა.

— ბტიეიშ, ბარა ბემსიტ, ბეზხანგლოუბეი!..
იშამხე იქუბ ამართაქ დნავუთასენ დვაწებზეიტ,
ზინეი სარეი ჰალაფშოქუა ეფელაანძა დსერტიარ-
რემ ჰია იხუშადნე იმანშია.

— მამოუ, უხაწკ სევიტ სტეაძომ, აუს სემ-
ოუპ!.. აშოჯრჰია ათამც დნაფერყადან ავხე დნე-
ვნაპყოეიტ.

— დგელაზააიტ, დკაჰაუამა, დედლაბუპ!..
იშაპე ახუდა ააიბალე-ააიბალეიტ აჰმათ დახმ-
ტიაბ. ბინა ნაყ დანეკნალა ფუთრაამთაჲ ქოჲმთ-

დაკუა დხუკუა დტიან მკკტ — ხელა დღებშია
აფიქიზბა ახასუმამ ჰია დანცამ ტიამბაშაქუგდუ
იააფხდაძანუ, ნას დააქუწიიიტ იარა აჰმით
აუალ ახდ.

— აფარაქუა სუთაროუბ, აჰმით, აჩჰიარაგდუ
ეიამშო ახელახეიტ, — იყჰაკაქუა ნაირშოა-ააირ-
შოან იშამხგდუ ნეიქუირშიიტ ამართაქ ნექუწანუ.

აჰმით ილაქუა თერხანა, — აჩჰარა იახლუფეიტ
უჰიამა, დად?.. — დწააიტ იაახდააგაშოა.

— ააი, აჩჰიარა იახლუფეიტ...

დააიხანარლულუფეიტ აჰმით ანაძენ შიარა.

— აეიამშო ირექუნაგო ანაძენ სემამზარ
ყალაბ, დადხეიტ, იუმსეფსახებ აფარა აყაროუბ
ისერხოია; სეკაბლა ბაწიფ სთიგუშეიტ...

— უსოუბ, ახა ინაგძანუ იუშიაროუბ, ანაძენ
ახათა ჰია ჯყოუმა, ესემშოააირაგდუ იაცლოიტ,
უარგდუ იუბეილდუბ...

— დად, ფეტრაკ აძარა სუთ, ირხოიანუ იუბ-
ნაბგაბ ანაძენგდუ ახათაგდუ, უი აწკხუალა არა-
ნდა დაჩოაზენ უსერააფსარკემ?

— მაბ, აჰმით, იახდა ისოუროუბ სუალ, დაარა
სარგუაყუფეიტ აფარა, იუთახხანუ უყალოზარ
უაშთან ეითაუსერფსახებ.

იმუიტ მკკტ, აძარა იიმთეიტ აჰმით.

— ბაყა აქუშიოზეი, დად, უბრი აეიამშო
რტი?

იხათაგდუ ჰასაბ აბუა დწააიტ.

— უაჰიფიყდა იაჰჰასაბებ! — იკნიშოკა ხუტი
იკარანდაში იშამხუ ინექუკენუ იჰასაბუა, — 12 მათ
აქნაწეიტ. — იჰიეიტ მკკტ.

— ისემამეი, აჰბესებ... — დააიხანარლულუფეიტ
აჰმით 12 მათ ანაძენ ფარა აშიარა.

მკვებ ხუჭუ-ხუჭ ათამც ირადინხლო ^{ხუჭ}
რეყუნე იხუცუაბ აჰმათ დიბგუამთარატე აშუჰიპ
აფენჯერ პარტნე აბერკადელ იბლა ნკედნანე
მადა-მადა აბალ დეკნაფშოუა დაატეიერ, ბინა
ლციაარაკ ბბობარ ჰია დფეფშოუა. უბრი აამთაბე
ბინა აუათახ დააკნეუნ ლქაალხეიერ.

— ბაბა, 12 მათ აფარა უგხეიერ სგუახუ-
უეიერ, — ლჰიან აჰმათ დნადგღლან 12 მათ
აფარა ეილაჯგუანე ინეილერკეიერ.

— იბებთადა, ბხაწკ ბაბ დცააიერ?... დგუ-
რლმაწია იფჰა დლაბწააუა იაალემიხეიერ.

— იწიანხე ისემან, ბაბა, აკვ აასუარცვ სგუ
ითან... დნახენჰიერ დემტიაკუა.

— ახშოარა-ცქმა დუმოუბ, აჰმათ, ანცია
შეიერგომერხააიერ, უმბორ, აფარა სემამ შოუჰიომბ...

— დცქმაგუშოუბ, დემფსუაბარ ნაციწიან,
იფჰაბაწი დაალხერხეიერ აჰმათგდ. ბინა ილ-
თაბ 12 მათ იფარაქუა, ინარეციწიან იფხმაძანე
ინაგან მკვებ ინაიითეიერ. მკვებ აფარაქუა ანიოუ
აშთახგდგ დემცაკუა დარა ფეტრაამთაკ დტაან,
ახა ბინა უაჰა დციერემწიერ. უაჰიე-უაჰიე აფენჯერ
დეკლფშონე აბალა დეკნაფშოუა, იფაკაქუა
ერშო, იშამბე ეიქუნბოუა ეიქუნწო, ტაკუ დჰიეცვ-
მეციერ, ახა ბინა უაჰა დეშოდელემწიუაბ აგურა
ცქმა იანიგა აცარახდ იხე ნკედნიეიერ. დსახ-
მებტ მკვებ, აფშიმაცია რუს იდერძელანე იდტა-
ლარატე, აჰმათ იუაჰკიარალა იუან აკუმბარ.

— უაჰიშთა სცალაბ, — იპიან დვაგღერ.

— დად, უქოვ მერწესდაკუა უცოიერ, აფსრა
საუნდა... აძლაბგდ ახა ლემამბააბ, — დაშოშოუა
დალაგოეიერ აჰმათ.

— იანდფოუპიო, აჰმათხეიტ, სსასუმა სარა,
სჯენე ეიფშო ისფხაძოიტ არაყა...

მკვეტ აფშიმარა იჩხაბკოუა დშოციაფთხე ხმერ-
დუან ინალბააიტ აჰმათგაჟ იარგაჟ.

XIII.

თემერ იხე იმხაციგაბა, უაჟიჟ-უაჟიჟ დქუფს-
ჩჰაუა დააჰნალან აციართა ეიქუწარა დენკედია-
ლაშია აციარდალუ დნექუტიეიტ, კბაყა შინუთ
რეშთანხ დაიასენ ნასთხა იგელაბ ასქამ ხუბუა
დნექუტიეიტ. დტიან ასქამ აქოჟ კრაამთა, ილანდ
ინაპქუა აწერგუანგ, იხე კნე დხუცუა. უანტიი
დვაგლან აშიგაბქუა ნაყააყ იკნე აში დნეღლა-
გელტ. ილაქუა ეინემერსელმძაკუა იქოაფხმა
აბარწა დეწაფშოუა. თემერ იფერ-ფერუა იცრა-
ლანგ ზინა ლეზბიბარა დაბელოუან, იგუ თენჩნე
ჯარაკ დარტიომებტ, დარგლომებტ. აფჰიეს
ააგარადა გურკა იმამკუა დეყაბარ დეკუა აბერ-
ჟიწიყმაგაჟ დელზემცობ იფსე ეიფშო ბბია იიბო
აფჰიებბა გულემწიახ. უანტიი აშიშჰია აბარწა
დნეწწენ აკე იციეძჰშია. დემლო ამძერხა დენ-
თაფშოჟ-ათაფშოუა დნექულოეიტ. აღიანდ დშოჟ-
ყაბ აკერ წიტ. ამრა აშიბჟე აგუ ინხწენ დაარა
აკერ ინთალოეიტ, აჩონე ჩაღდ ზემჰაცუბ, აახწიაკ
ბგუ იამგობ თემერ დემლაგა-მლაგო აკრესჰან-
და იპიო იგუ ააიშშიეიტ. უი აჩონე ეიფშო აკერ-
ნტი იხმხან თემერ. იგურკაქუა ბეგაჟ იბეზკუ-
კუანგ ხუცრაბა ინაისნე აკრჰარაგაჟ აინადრ-
შოთუან. იში-იში ეიქუწო, იგუ იაუა-იამუა
იმაწურთა დააჰნალანგ აგჰოჰრა დნეგჰოალტ.
აბესთა ასაან ინანიწან ახუართა აში თესხოეიტ
ჰია იააკინიხოუან ეიფშო, — შშოგბბია, თემერ! —

იპიან მკვკტ აში დაალაგელტ. ზგუ კარშნუ ლან-
ლამსუდა ამჟა იანღლანუ ინეიუა აშაყუაჲ. ნაჲ
ციერყმან ბგალაჯუ დუკ ნეიკთაპარ ეგუ...
ყალორი? აძიე იაიირა, იაზფშოძამებ თემერ უბას-
წყმა იციემელხუეიტ იაალურყმანუ იარა დებციე-
მღებ მკვკტ ინეიგუდღფშოჯლარა, ახა იჩაზებ-
ზიარინუ იხუართა აკელურა ინექურგულანუ —
ბზიალა უაბეიტ, უაიი არახმ! — იპიან მკვკტ
იშოყა იქთააიხუეიტ.

— ბზია სუბა, ციგმა სუბა სააიტ... უბას
გოუა-გოუა დციაჟიო თემერ ზენდაგდუ დიბზამ-
ფშოძაკუა დაიასნუ დნარტიეიტ მკვკტ.

თემერ მკვკტ იყაიწაბ უამაშია იბანუ დააშთან-
ხუეიტ, ახა იაჟია იაქუნაგობ აცკ იეიმპიეიტ.

— იუათიასშო ეგმსუდამ, ახა აკრაპჭაპ უხუ
ანუღმბააუაზარ?.. დნეიკთაფშოიტ.

მკვკტ წაბურგულაწიყმა უს იახმეყოუ აკრე-
ჭარა იაგიათიეიტომღებტ.

— სარა აკრეხჭაბეიტ, აკრეჭ უარა, — იპიან
განხა დენზმაფშოიტ, იქმუში დნექუწანუ, თემერ
დაიიასუნ მკვკტ ინავსან, იქოჲ მკვკტ იახმ ინარ-
ხანუ აციარდალუ დნექურტიეიტ. მკვკტ დაარა
იხუაფშოთიე რეციგმან, აჟია ხაა იქთაშშიო და-
ნიბა აცკ ლულუა იაპიარა იჩოუნაბწიოღოიხუეიტ
თემერგდუ.

— ზინეი სარეი ჰქუს აიწაყმარა უაშთალოეიტ
აკუუ, თემერ? იულშოარუ უარა უბრი ეიფშო
აუს! იაალურყმანუ აბას აბწაარა ყაიწეიტ მკ-
კვკტ. — ზინა სარა დღებპიანუ დტიოლუბ შოქქუსკ
აახესგდუ. — ნაციწეიტ იარა, — ხაწაკოი ფჰიქსკოი
რეიფშო ჰაიქუგულოუა ჰაყოლუბ ლარეი სარეი,
აკრეიმაადახეიტ, ბზიაგდუ ჰაიბაბოიტ. უაჟი

უარა უაბეჯალან ჰუს ახერბგალარა უაშობ
ლოფიტი. უაყუწროუბ არი აუს, უაყუწმწერგდ
ბზია შხალეძეწუა ადგორა უაქინატი იუსთორტი
უარა, სარა ბინა დუბხემაკრემ უავზმირარა
ჰაიფშოქმი, ქილალა ჰაიფხანაგაღლაქიამ, ნას იუ-
თახუბეი უარა სარა სქოჯ?

ბინა იარა დიბჰიანე დტიოუშია, ბზია დღლ-
ბოშია ნას უბრი ინაქწანე ბქუაირხანბ აქია
ბაათსქუა თემერ იბემქჰაუა იგუ ინქწახხეტი,
ახა ყუშორა ყაწანე იაარფსქრხე დაგაბხ-
ჩჩანე, — ჰაუბ მკკქ, რაკიაკ სგუაწია უთათშორტი,
უავკსგდ სუფხმაძომ, უარა უბლაბბო ალა? ია-
ქიაქუა უსყაკ იჯბარამტიკუა ინაიეიბიეტი.

— უატიაბბანე, უკალთ საგუძეჰ ჰია უყოუმა,
უი საშეცელაძამ სარა...

— ჰე-ჰე, — იბიან იფსახე ნეილაღან მჩლა
დაათეშოქრჩეტი თემერ. — აკგდ სშხათსამეზ ეი-
ლუკაბბარ აკუნაბ უს ბუჰიო!..

— უარა უბეფსოუ, სარა სბეფსოუ აუაბ ირდუ-
რუეტი. — მკკქ იჩხაარფაგანე თემერ ილა დენ-
ხეფშოქლოფეტი.

თემერ უი აქიაგდ აჩჰანე აკკ იმჰიეტი.

— ნას, ისოუჰიაშხა აკ საჰიშ, სეცეაკოუეტი.
უაჰყუაწუამა ბინეი სარეი? — ინაიდიცალტი.

— უარა იურშიო არაყა უავ დეშოტიამ
უდერუეტი ჰია სეყოუბ. იბათახუბეი აბრი
ეიფშო აქიაქუა რჰიარა, აკ აწეზუალა უაიბარ
ირხანე იბია, ჰაიციაქიაბ უავწას.

იანაკუბაალაკმ თემერ იქოჯ აქია ბაა ბემჰიოზ
მკკქ იხე იცოზმჩანე, სჩოზბილაბგალარებეი ჰია
დირგუბბეღრაკ იაქუიკეტი თემერ.

— ალლაპ, ალლაპ, უაჰწაწ ჰაიციხაჲაჲ ჰინ
იიპიო ზაკუხეი! იჯეიშეიტ, ილაკუიშეიტ, მკეკჷ
თემერ იიპიან.

— სარა უარა სუხეომ იაგმა უურგამ, ბა-
შაგამ უაქუმგულენ მკეკჷ იფიხს დინხნ ღებგამ
პია, უი უარა იულშარემ.

თემერ ილაქუა თუნე იცო, ღებშიანე დაა-
ყალბეიტ აბას ანაიპია.

— უაბგამ საბ იფსე ანთაბ დიღრედააუამებტ,
აწიე ილაკშო, ღერგუაყოუა დიმა დღექუნ ვეი-
ხარაძიმეკუა, უარგამ სარა უსლაგაგეიტ უაჲიე,
უფიხს ღუწხნე ღებგოშია აკე სქოურფარცე
უალაგეიტ, ახა უაყუწენდა ეიპა ეიღამენ...

იბეჲ ნთეგანე ილაკთაგამ ტაკუ იათარბა-
ღმანე დააციხეიეიტ თემერ.

— საბი სარეი ჰტეჲ აკუმ იუპიაშო სეზბაიბ
აუს აცე აჲია სოუჰიარცე უგუ ითაბარ ირლასნე
იაასაჰი, ნას უგუთეხაქუა უჰიალაპ.

იიურა, იიპიარა დაქუმშიო დეილაშიეიტ
თემერ უბრი ამინუთ, იფსე ააკლყდან იხულამშიე
ნქურჰიციპა იაანაკლტ.

— წაბერგნე, იუჰიომმა მკეკჷ აბართ აჲიაქუა?
— დწაიეიტ თემერ.

მკეკჷ იძარაქუა ნბეწია იკნე, — წაბერგემეკუა,
ნას მცუმმა, იუთანებ!.. ინე რწესუა იააირმაქარტ.

— ააიეიტ! — დააწყეიტ თემერ, უაჰა ნიბაცე-
მწო ღებშიანე. — უარეი სარეი იპალაქუოუ ფი-
ბაშიამ უაჲეშითა, უარა ბაა უაკუბმა სარა სეზ-
ეობ, ბინა დსებჰიანე დტოოუჲ პია. ბინა უარა
ღუმბიანე დტოოუ დტიაძეუ სარა დაარა ფშოძა
იბდერეეიტ, სარა საკუმ უარა უოუჲ იაყუწშოა,
უფხაშუაბარ, უშიობარ.

თემურ იაალურყდანე იჩორეციგდარა მკაკე დააიწანარყულა.

— უს ახდფოუჰიო, თემურ, უსერშიორი ჰია სააიზშია, უარა სარა უშუესციემშიოგდე ბდერ-უეიტ, ამალა უგუ ბნურხოზეი?

აჭერჰია დააკუარაწეიტ, იბეზშია ირხააიტ ღმამანახუმა, ახა თემურ დანგუაა უიაზგდე დფ-სეჩომნაკუა ილა ბენძაგდე დთეიმერფშოუა და-ლაგჷეიტ.

მკაკე იბელფარჩ დნახა-ჯახო ირჩეიშია ინი-ხაიწან, იხე ლარყუნე დაახუციტ.

— იყოუ უდერყოუ, თემურ! — იჩოჯეიწეხნე დნატეიტ.

— ბინა უარა დფგართამ...

— იშოფა?... იბბან?..

— იბბან უასჰიაპ უძერვლა. — აციაჷიარა დნა-ლაგჷეიტ მკაკე.

— მერბაყან იეილეიშობ აჰმათ უა-ბბია დიმა-მეზტ. აჰმათ მერბაყან დანეჯნეიდლობ, იმაბარა აბეჷა იითეიტ. აჩარა დფ იბიუიტ. იმოლუ აკე დეიგძომეზტ მერბაყან იბე, ივნე აშოახა ნახაწანე იგობარგდე იყოუწოზეი ჰია ეიჰიომეზტ. მერბა-ყანგდე იბეჯციაშცია ბეგდე აჰმათ დრეილიშონ, უბასყაკ აბბიეიბაბარა რეძან. შეჷემთანე მერბა-ყან აჰმათრაა რეჷე უაჯე დააიშოიტ აჰკუაჷი დე-ჩმაბავუპ აბრანძა შიააი ჰია. აჰმათრაა შოენთა-აციაბ აჰთნეჷა იცეიტ. იანნეი აჩემაბავ დაარა დგუაყოჷან. უბრი აჩენეწიყდა აჰკუაჷი აყუაყა დენდიქურგალტ, აჰმათ იაჰიშა ეიწბე მაშაგდე დნალეცწანე. აჰკუაჷი მეზკე ინეიჰანე აყუა აბუ-შიტიერთა ვნაჰე დეშთანჷეიტ. ლეჩმაბარა ლეხ-განე დეწეგუგუაშია დანეყალა დაარგჷეიტ, ახა

კრამთა ლხე დახუომებტ, ერგმაჰია დეყან. მაშა აჰკუაჟი ლხუ ყაწანე იგო აჰთხუყა დეყო დანუბ დეყან, აჰკუაჟი მეცხუ ბზია დელბონ. იშოჟყან აკუემკუა მაშა ლცია ლტიემკუა დყალოფიტი. ილუ-დეიბალტი ლთუნხაცია, დააიტი რუხუფჰა მერბაყან, ილაბწააჟა რჰჰანაარხა, მეტა იხამ ალთეიტი. უბასყან მეტა არჩა აიბაშრაბხ დცარაცუ აშოყუ იჩანინწახმანე (დობროვოლეცრა). წაბურგნე და-გმციეტი, მაშა ლცია ლტიემკუა დანეყალა ინა-ქურშიანე. აკურ ბარჰიოდამ, წაბურგუწიყდოჟი რჰიეიტი მაშა ლთუნხაციაგმე. დარა რუდა უაჰე იდმურჰაიტი არი აჟს, აბლდეჟი აქურუფსეიტი, ირწიახეიტი აბა არაყა დაანეშგელტი მერბაყან, აჟს აშთამთა ბუნძა ირციაარცუ იაქურეიტი. აფჰიე-ბბა დააიგან იარა იქოჟ დიწიახეიტი, აჰმათ დნა-იაციაჟიან ახუში ლერთარცუ (დუფხასთარტიერცუ) რეჰბიტი. აფჰიებბა ილურთაბ ახუში, ლჰუნუწყა ფეხხაა, აშა ლულრჰყმასო ციგმალა დთანარხ-ეიტი, უახეჰ ვდა ლხმერწყუა. უი აკუნ მერბაყან-გმე დხეშთაზ. — ოჰ გუშა! — იჰიან იფსე ააიშეიტი. იწიტი ხე-შოჰქუსაყა, მეტაგმე დეიბგანე დააიტი იშოჟდერუა, აბა დერშგუშეიტი მეზეგმე იხმერ-წყუა...

— დებშებ დუდერუამა?... თემერ დნაწყმანე დწააიტი.

— დებდერუეიტი, ააი!.. ბინა ლაბ აჰმათ დიშიტი, უაჰა დებშუადაბ?

— თემერ აშოჰრჰია იყამა ნთფაანე დვაწყეიტი, მეკჰე დერჰანე დნეითაფეიტი, აში იჩადნალო.

იბლაურწაბურგოუაბეი, ისოჟჰიაზ, მცუბ არი, უხე ითუჰიააიტი, ჰაიდუშელარცუ უაქოჟე ეგმეზ-ნარამ შოჟყთი სარეი?... უალგა, იჰია ლასსე!

თემერ იყამა აფენწა დნახანე მკვეტ იმგუაცნა /
 იაქურეზხო დიქთაგეყუა დალაგურიტ. მკვეტ მკვეტ
 იწარა იზემდურუა, დშთაყდ-შთაყდო ტემერ დი
 ფერახხეირ.

— სუმშენ, თემერ! — იპიეირ, იფსუ ააიფუგაშია
 — ციგხარა უბესუმურიტ, ნას სუზხურყდოზი?

— იშთეილუკააბ, იახეილუკააბ აბრქიფიყდა
 იაასაპი, უფურა ბგომ... სუჟორიტ .. — იდიცალტ
 იყამა აფენწა იაპა-იაპა მკვეტ იშთყა დნახო.

— აბარ იზლასურწაბერგოუაგდუ, უახუაფშო!..
 მკვეტ იჯუბა იაათიგან თემერ ინაირკვიტ
 ქდაად ხუქუკ. თემერ აყუფჰია აქდაად იმხნე დნა-
 ხუაფშორიტ ილაქუა პაწ-პაწო. აქდაად იანენ:

— „აბრი აშიაქე საბაძძეი აჰმათ რახუთიიას
 ისთეირ“ მერბაყან.

— აბრი ანომერ ზნუ აშიაქე ალა (აშიაქე
 ზაყა ნომერ იცობგდუ აქდაად აქოუ იანენ) აჰმათ
 მეტა დიშირ, უაშთალ, იფშთაა იმცუბარ უმბარი?..

თემერ იყამა ნეიმპქწშიან იტარ-ტარუა ავნა-
 რგუ ინალაკდაკვიტ, იარა დგაჩამკენე აქდაად
 დახუაფშოუა დაანხვიტ. აქდაად აკერ ბხუწუაბ
 ქდაადენ, უი ვაშომებტ, იანებ ავკრაგდუ ქო-
 ცმებტ. მკვეტ უაპა დაანემგელაყუა თემერ იანბ
 დხდაფშო-ხდაფშოუა დენდიელყდან იქოუკვირხვიტ.

XIV.

ზინა ლღდა ხუცურთა იმამკუა ამჟა დანღლანე
 დნეიუან მკვეტ უი აჩონე. დბუღლუან, დეშოუან
 იარა აჰმათ იფჰა სემჩ შოფალუქუმხოვი ჰია, ინაპე
 ანდელკდმსუკუბ იფსახე ფნაქიონ. ფჰიფსს ლგარა
 ზენდაგდუ იხახდუ იბააგომებტ, ანა აციფგდხუცრა
 იაშთოლუ იიმჰასაბრა იყოუბეი?.. აბგანუქე აკუტრე

ინანბე შიარცო ეიფშ, დკლფშ-კლდტრუბ
დლშთალოეიტ. აკე ითახუშია, აკე დამთოფშია
აჰმათრაა რქო ლასე-ლასე ანეირა-ჰაირა-მთო
კიტ. ტიართას, გვლართას იყაიწეიტ. ავნეყა
დანემნეიუაბგმე აჰმათ იკუშთა-მეკუშთა აჰასარა
დციეწან, აანდაქუა დნარხეფშო-აარხეფშოუა,
დენციეწარტია-ააციეწარტო, შინა ლემარიაკ სოუა-
ზარ ჰია. შინა ლქუფშორა იხე იარხუანე ინაპაქო
დააიგარაკე დამთალოეიტ. უი აბე ცხერაავეს
იბონ იარა აჰმათ დებგულატიაბ აჰასაბნარა.

იწიტ შოქუსკეჟი ბეჟაკეჟი აყარა. შინაგმე
ეიჰა ლდერუა, ეიჰა ლხუკუა დყალოეიტ. არფარ-
ცია ბზიაქუა ნალშკლაფშოუა, ვბა-ხეა ქეთა
დეიცვრდერუა ლეხმდ ბზია ინარულავიტ. აჰმათ
ინაან ივნე იიმბაბაცუმ აუაა აკე აარხულშია,
აჰმათ ჩოზბზიაკ ითიუეიტ ჰია რაჰაბშია ივნე
იჩოქეიწუა იალავეიტ. აჰმათ იდერუან იააიუაბ
არფარცია ჩო-აანუარა იშოქმააიუაბ, ბაშთა
აჩოქწგა შოქყარწომ, „ანცია იჯშოლუპ, აბრიგმ
სელა იახმაბაბ“, იჰიონ იარა, ბაწა იგუ იალემ-
სრებ. იფჰა ლწეზულა იააიუაბ ასასცია დრეი-
გურდმაწია დერფლონ, აფსშია რეიჰიონ. აჰა-
თერ უსყაკ იქუმემწაშთაბ არფარცია ზამათა-
გმაციამე „უარა უმსიტ, აჰმათ“ ჰია იციაეიონ,
იფჰა შინა ლაჰათერ აყნეტე.

აბას ჰათერ იქურწო, ფეტვეკ დეიცვრდერუა
დააყალოეიტ აჰმათ. შინა ილოუშთაბ არაბყე აკუნ
აჰმათი ითავუაეი სელმეი ანეშთალობ იბეჰიონ.

ხულბეჩოხან. ამშო კაიია, შთბევეკ ჯარანტი
იუმაჰამო აფსაბარა ძერკუან. ეს-ჩონე უაეიანე
არხანტი, აკკაჰია აქკუნცია რაშიაჰიაბე იგობგმე

ააკუამბტ, ინალარში-აალარშინუ აქმაფთა აყნეტო
 აყუარყუარ-ბეჟ იაკუუაბ აკუმბარ.

ზინა აფჰალ ლეჟივა ინეტურგელანსი-ააფთა
 ხუტგამე ნალვეალკენ ანშერა დენთალთეიტ ძააგა-
 რა ჰია, აძხმა ანაყტიირანდშია იგელაბ, იხმ-
 დხუო იბჭთაბ აჰა დეიგურდმაწია დანაფშოჟა
 ლეფჰალ ლეჟივა იააქულხენ ინალერგელტ. აძხმა
 აწეზუანდ დააიასენ ლოჟეიმააქუა ნალეშხლერში-
 შიან ლშაპე ლეძიძიეიტ, ნას ლეჭოგამე აძე აქუ-
 თიო ილეძიძიეიტ, უბასყაკ იახმეხმაშიაშიან ლგუ
 იახუო. აქოჰიძიძიარა დანალგა, ლკასე აქოაცი
 დაახან ლქოჟ ლერბეიტ. ლეხციჟ ნეფხმაჰია-ააფ-
 ხმაჰიანე ლოჟეიმააქუა ნალეშაწანე, დააინ ალუცი-
 მაყმა დნეტუგელტ, ლნაპე ნაგძანე აკუაპეი აწიჟ-
 გუაგუ იახეხნე, აძე ეიფხმეშშააჟა კუაპეიკ ტანე
 აფჰალ ინთალთეიტ. შიი-ი-უ ჰია ინეწაკენე აძიჟ
 იტრეში ას-ბეჟ ლაჰაიტ უბრი აამთაბე. დაათ-
 რესიტ ზინა, ლხუ-ლეჟ ნეილაგელტ დშიანე.
 ლკუაპეი ახუ ეილარლუღუა ლჩოჟეიწეღლხენ
 დაახარა-ხაფშოშოიტ, ახა უაჰე დლეჰმბეიტ. ლხე
 ნარყუნე ლკუაპეი აკატაჰია აძე ითშუა ლეფჰალ
 ართიარა დეითანალაგოეიტ. ეითალაჰაიტ ატრეში
 ბეჟ, კაფხმა ლჩოჟეიწეღლხენ დეითაანაფშო-ააფ-
 შოიტ.

უაჰ დანელეჰმბა ლკუაპეი აძე ინხერშილანე,
 ლოჟეირჰი ლეფჰალთი აახეჟხე დეჰუა ანაარა დჰა-
 ქთალტ აჰნეჟა დჰარაკე.

— ზინა! ზინა სემჰიეი! — იბეჟ ლეტურგო აძიჟ
 ახწესთა დააეწწიტ, ზინა დშიაფერჰაფუა ილოურა
 ლხემდერჟა ლჩოჰანელკელტ იციორწებ აუაჰე
 დიბეფშოჟა. აბარ მეკეჰ.

— ბშიამა, შინა. სარა სოუმი ატრუში სუაბ!

აცგუ ფსუციგმა ეიფშო, დხრბბაჟურბბაჟიკიქააიხუეიტ აბწესთა დხეწნე, ავნეჟა სცარუ სხუნჰირუ ჰია დაალაკ-ვაკვიტ შინა აბნეკ აბე. ანა ლეფჰალოი ლოეირეძი რახხ დეითახუნჰიიტი ილაქოქოთეჟა. ლეჟუაპეი ააშოთელოხუნ აძე ტანე ლეფჰალ ართირა დეითალაგოეიტ, ლგუ ლჩოანხე, მეკეჰ იახხ დციეწეწეშოჟა.

— კამბაშ მეჟოდაქეჟაკ ბბომეჰტი იახუეიქოთეი, შიარა შიახხ აკრუდნაგალაბარ სჰიან... — იიჰიო წაბერგეწიყელოჟე უჰიარატიე დლაბწააიტი დაალხაგელან. შინა დეჟატაძა ლჩოჰეიწელოხუნ დნაიხუაფშოტი აბწაარა ანლოითა.

— სარა ეგმსემბატ, საბ აკრიბახთაბარ უიაბწაა, — ლჰიან ლჩოჰელოარეუნე აძე ატარა დეითანალაგოეიტ. მეკეჰ ილაქეჟა რუნარფშოშალა ილდერიტი აკამბაშქეჟა არაჟა აკგამე შოჯრხარამეზ. აციგმა იგუ ითაბარგამე ყალაპ ჰია ლციე იალაშიანხე კრგამე დშიეიტ ლარა, ანა, — ავნე ააწრაქოთე ილშოარეზეი საბი სანი ააიგუა იშოჟელოჟე, — ლჰიან ლგუ აალერლეუეიტ. ლარა ლეჟნეტი მეკეჰ იგუ შოჟეჰამეზ ლდერუან, უი იქოალაგამე ილოეიჰიახდან, დელბარ აწკეს დლოჰბარ ეილდელშონ. — იარეი სარეი ჰახეიბამბაშოჟა ჰაიფერგან ჰაჟანდა, — ლჰიონ ლგუანელა ჟარა იახმააიქეჟეილაკამ. მეკეჰ ზენძა დელციეჰელხუეიტ, თემერი ლარეი აბნარაქოთე იშოეიცაჟეიოზ იბეიქოთეი.

— აჩაბრეი ამაციბი ეითასედრიგალარ იშოფაბური ჰია აჰერჰია ლგუ იაალნათეიტ აძტარა

დახმაკვებ. მკვებ დაასკამო, დაასკამო ზენდა დაა-
ქვაგვლტ.

დასკამო
დასკამო

— ხუტკე უნასკამარ ყამლარი მკვებ...
თერლაშია ინაიდელწეიტ დნასკამარაცე, აფსკ
დაგმუნასკეიტ ლაჟია აავბამტიკუა, უბრი აამ-
თაზე ლოჟირჟდ რთინე დვახან იკეშთელხოჟან
აიფშო, აშოჟრჟია დნეითაჟან ამაა ლნაპე ნად-
რელულულა იაანიკვლტ.

— იყოჟნო ზაკუბეი, უნაგახამა, მკვებ? — ლხე
კეიწეხნე დნეიქვაჟშოიტი.

— სბეჟიოიტი ზნეზაწიეჟ ბაანგვლარაცე, აჟია-
ქუაჟ ბასჟიარაცე სთახეჟა... — ლნაპე აჟუმეშთკუა
დელქვაჟშოჟა ქვააითიტი. ზინა დჟიეკემციტი,
დჟიეკემციტი, ანა ლნაპე აჟიმეშოაშია ანელბა, —
იაჟშო სემჟიეი! — ლჟიან ლგჟ ეილაშიანე ლნაპე
აალრაწიან ახუაჟჟია თაქკემლა იმახუარ დნა-
სიტი. მკვებ იოჟიმეშოიტი ლნაპე, აირჟდ ამაა ეი-
ჟაგეჟ ინადირლულულტ.

— იყალოზბარ ბაანწასრაცე სბეჟიოიტი! —
აფსეშიალოჟეი რგუაბბელრალოჟეი დაანიკვლარაცე
დალაგოჟეიტი. ზინა აფჟრჟჟია იმცაჟშნე ინალეზ-
ჟეიტი მკვებ იყაიწაქჟოზ.

— უჟაჟუმბააჟ უარა აბაა, ალამეს უმამბააჟ
ზენდა, — იაჟაბეი სნაპე ეიმლაგჟა იბუკოჟა, სმე-
შოგაგოჟმა სარა? სნაპე აჟშო სემჟიეი! — იშო-
ლეჟიჟე აჟეჟრჟჟია დლახან ლნაპე ნეიმჟეწელ-
ხეიტი აირჟდგეჟ ნხეშითენ იკურ-კურჟა აქოჟნანა-
ხეიტი აჟოჟრ-ჟოჟრჟია აძე თჟკრნე იკათიო.

— აბასოჟე უარა უააგვლაზბარგეჟ უშოხა-
არადოჟ, უშოლაამესდოჟ! — ლჟიან დაღჟა-დჟფ-
სო ლეჟჟალ ლეჟიჟა ინექჟოგვლა ლოჟირჟდ ნალე-
ვაკნე ავნეჟა დენდიქჟოლოჟეიტი.

— ბანგელ, ბარა წაპყა, აჟიაქუაქ ბანჰიორტ სემჰიეი, ატიელა ბგამა, ბესტომმა!..
დეთრუსნუ დაგდენალუშთალარაც ნათეირტ ზნაზუ, ანა ზაყა ლელშოზ ალა დლასნუ დანდიექულა, ხაალა დშოიზნემკელოზ დერნუ ირჰანნიკელტ.

— აუა რაციანეიარაგდუ სათიასშომ ჰია ბა-
ქოლუ აკუუ აძლაბ ხემდერშია იყოუ, იაბაპ უბას
მატარა იბზენაგდობარ! — დლეშკლათეშოუა აბანს
ნეიჰიეირტ. ზინა დჰაქა-ფსეკეაუა რეკნუ აგუაში
დანენტალა, ლეფჰალ ლეჟივა იშოქეუგელაბ ლბუ
ნხერჰიჰიანუ ლეშთახაყა დენხდაფშოირტ. მკეკე
ინაცია ლექუქენუ იაირმაქარუნ დნახუნჰიირტ.
ლქამეში ახუათჰია აძიუ დენტასსბშია დლასნუ ავ-
ნეყა ლქოაალხეირტ ლარგდუ.

XV.

— აბას იშოფაყალთეი აბრი?.. აჰმათ იოუმა
მეტა დებშე?.. ზინა ილდერუოუშ?.. მაპ, მცუპ,
არი?.. ზინა ილდერუაზარ ისალჰიარუნ, ასყაა-
მთა იშოფასეწალკრბ...

აბას აშოურა იბუ ითაშიანუ, დგუაყ-წიაყოუა
ადიუ დექუნ თემერ მეტა დებშეზ აჰმათ იოუპჰია
ააიკაპიეთეი. ზინა ლებზიბარა იმაზი ირებეაბ
აილარეი ეიქუფო, კნუწყალა დეიმქოზრხხა დრ-
მა იქუნ. ივზუ იბუ იბეკნაკოუამებტ, დანდიელ-
წლოკგდუ აფსაბარატეი აჰაუა იბხოშებტ. იფსე
იცოერაციახონ, უაჟიუ-უაჟიუ დეილაშოონ, იბუ
ბქუიკრა იბემდერუა, დშოაყა-შოაყაო, დეგუეი-
ჟიო დექუხონ. მკეკე იეიჰიაზ აგურა ცქაა იბგო-
მებტ იარა.

— აკვ იგუ ითოუბ აქააატერ, ყდაშორაკ
 ინუცირ ჰია, — იგუი-იგუი ეილაფშოუა დილაგონ
 აბა ანომერ იითაბ აბეი აწეზუეი ერლკანაზ
 იმამებტ „აბრი ანომერ ბნუ აშიაქა იფშაა,
 იმცეპარ უმბარი“ ჰია მკეკე იეიჰიაბ ბუნდა დარ-
 ხაგონ. ირჩუა, ეიწეზუა, ილარხა-ვარხო ია-
 ციერგანე უაჟიე-უაჟიე დახუაფშოუან.

— იაშოოუბ, იწაბერგოუბ მკეკე იიჰიაბ...
 მერზაყან იჰიატიალა აჰმათ მერტა დიშიტ. უს
 იყამლაბარ იჰაბეაბი აჰმათი ჰარეი, დარჩა ლა-
 გამე დჰამამებტ...

— აბრი ახმააგარა აკუნ თემერ ფსთაბაარას
 იმაძაბ, აჰმათ იხემთალა მერტა დეფსირ ჰია ია-
 ჰიეიეთეი.

— იყალაბ იარა მკეკე იხათაგამე დალა-
 ხუბარ, ურთ რეშხუაქუა ეივწამკუა იყალარემ...

აბასალა იხე ახკდირეირ თემერ მკეკე იაჟია,
 იხეიწეირ მერტა იშრა აჰმათ იშოინგამებ. ითაქ-
 კუმ ააირაწიან—ე-ე-ტ! შიარა ალაქუა, აუაჯ
 ჟეჰაცია. შიარეი სარეი ახაწა ლულუაშა ბეიფშო-
 როუ ჰაიბარბაბ. ეგამზხარაძამებ არეცჰა იგუა-
 წიანე კლეჟიანე დთაშიერხეირ; დეიგუდრო
 დეშოშიემებ იგუ ფეიანე დეშიშიტ საბ რეცჰა-
 გამე... იქამთაჟიეშიტიირ იეიულაკგამე ჰავნრა.
 ასეს იავუბაბ, საბ რეცჰა!..

თემერ ილაღერძქუა იზნემკელაკუა იაახაჟო-
 ჟელტ, იგუ აწიეუარა იაკუა, ითააცჰა ბეგამე
 ნეიდხუცლოეირ. უი ამინუთ აბე იახეცა, იახმაა
 იმბაძო, ბინა ლებზიაბარა აშოაშიეიფშო ინეი-
 ხეეირ; ბინა ჰია ბზია იიბო აძიე დიმოუშია
 დაგამეყამლოეირ, იგუ ახმწიეუაბ ილაღერძქუა
 დრელფშონე აშოურადა ეგიმბო დააყალოეირ.

— უახანოყმა სალგაროუპ სუს, აჰმად, რეცჰა იშრა იახსერწუაზეი! აბნა სნეღუაფრენჯ: სცაპ, ნას მუკეჰგამე ოლოუ ფესშიაპ, მერზაყანა ალი: აჰმად უფსურთა აბაყალაფეი დსერჰიაპ, ულაშთა-ჰიაშთა-სტიჰ.

იალაცია ზეგამე დრუქუმაქარუა, იტაპანჩა აათიხენ აყუარდი ინჯქუიციეიტ.— უარა უოუპ იახმა გულერთას ისემოუ, საშაზაწიჲ, — იჰიან იააქუხენ, ინზარყულანე აპატრონაქუა ნთირ-შიშიეიტ. ავნე ახუბლი აქმარსთეი რებეარა იაფწაბ აშახუა ააზგოიტ ჰია აციარდალუ დნუქუ-გულანდან ეიფშო — „აფშიმა უყოუმა“ — იჰიან აძიჲ აღინჯყანტი იბეჲ ააირგაფეიტ. თემერ დნულ-ბაყყან, იტაპანჩა ააქუფაანე აპატრონაქუა ნთაფსანე ათრა ინთეიწეიტ.

— ჰაი! — იჰიან იგუ ირჰანე დენდილეეიტ. უატეი აპარტიაჩეიკა ასეკრეტარ მეშა იაკუნ, აჩოჯეიწრა დნალაგაფეიტ თემერ დანბა.

— ბზიალა უააბეიტ! — იჰიან დნეიფეხხულან იჩოჲშეკელ დნამწასტ. მეშა დანჩოჯეიწ, ირჰა-ლურა თემერ იააიმიხენ ავნე აშაყა იალაბ აწიჲ-მელ ინაზარშინე დაახენჰიენ ინაპე იმხენე აფსშია ეიჰიეიტ.

— უააი ავნეყა! — იჰიან უი აშთახმა დნაიფ-გულან ავნეყა რქოაარხეეიტ. აიაჩეიკა ასეკრე-ტარ — მეშა უაჰასაკ იაკუნ, კმაქო მათიალა იჩოეილოფეიჰიონ ესქაენგამე. აშიანუატი კუმეზცია ხელთა ზუქეჲ ინხეიწოზ აწლა კჰალ-კჰალო იც-ლაშჰია იაწაენაჰან იაგმარაანე დუბარგამე, დან-უაციაეიოზ დეცკაკამუამეზტ, იჰიარაცე იგუ ია-თახეუ აუს ცქმა ეიქურშიანე უხე ითაგალანე იუეიჰიონ. ესააირა იქოციაეია ეილიტიუან,

იქიომ ახშოვ აწან, მნე-მუნლა იაქია ანე აბაირ-
ხეი შოუჰიო ზეილდა თამ უსკ აქოე ინკლეგანე იბე...
ძრვრა ეიჰაგდე იუგუაფხო, უგუ აჰიოე უყაიწი...
ლასსე-ლასსე თემერ ივნე დააილონ იარა

ბზია დაბიბომ ანე. დააიციფხადა აქია ყუშოლა
ღიაციაქიონ. იეიჰიონ ასოვეტი ჰიენთქარრა
ათეძშია, აქიეტი, აქოატი უჰია უბას ა-იაბქქუა.

უბანდაყაბ, მქშა? — დწააიტი თემერ მქშა
დააუნალან დანენატია.

— ჯარგდე, ჩხმარაა რყენდა სკონ უსკ აწეხუ-
ალა, უბბაპ სჰიან ბაშოა საამკახეწე. იჯებანდ
ინაპე ნდიქუიწან ათათენ თერშიშიანე აციგარ
ყაწარა დალაგოეტი.

ჩხმარაანდ ახულბეჩხა უცაპ, უანდა არა
უყაბ ჰაიციაქიალაპ, აჩხგდე ჰილააიტი, იაუსე-
შოქა?..

— მამოუ, — იჰიეტი მქშა, — სჩოე აბხარაქანე
იყოუბ, იგელაბააიტი, უამაკგდე სუნხომ, სეცა-
კოუეტი. — იმუიტი აჩოე აქუადერ აქუნრა.

იარა დშოააჩოქიწებ ეიფშო იგუეიტი
თემერ გუალაკ შოიმაბ.

— ულანდ ეიქუუშია ბბოიტი, იუნბეი? —
დაგიბწააიტი იარა, თემერ ილანდ ეიქუბწან აუს
აილკაარა ითახნე.

მამოუ, სგუ აკგდე ალაბამ, იახა ცქდა სეზმე-
ციანტი, სთაა-მააშია სუზერბო. უიოუპ...

დააიასენ მქშა დიბააიგუანე აციარდალე
დნექუტიეტი. — აქიაბქ ქოეცს იყოუბეი აუსჰიარ-
თანდ, შიარა აუს იალოუ ეიჰა შიაჰაუეტი ჰარა
ავნე იტიოუ ჰაწკადეს?..

სელანდ ეიქუდამჰია მქშა იეიჰიამ ალაირწა-
ბერგრაზე დაალახ-ქოეხნაშია დწააიტი თემერ

აქიბეჲ ჰია, მუშა ჭქუ ჰია იციგარ დნათჳიან
აღკეში ნახურშიანჲ ინეიქოქწეიკენ აღკე ნქოქ
ითურბბუა დააციაჲიეიტ.

— ბზიაროლუბ იყოლ, თემერ, აუაა იშობახუო
ანხარა-ნწერა შთურხეიტ, აღმერა მაქხეიტ, —
აციგდაურბქუა მაქხეიტ...

— აა, უიამი აუაა ანხარა-ნწერა ხთარკეიტ, —
მუშა აქია ააიმიდეიტ თემერ.

— ჩხმა იბლა ბაყა ეიწინბეი ჯუშთ, იხუქ-
ქუა იბაადოიტ ჰია სყაძამებტ, ვნჲ კუაფ ხუქკამჲ
ყაიწაბააბ, ქიახა იბბონ.

— აა, იყაიწეიტ ავნგამჲ, ცოულუკ ააიხუეიტ,
აქუათან იმამ, ახა უბრი ამბნგამჲ ჰაიციხარაარც
ჰგუ ითოლუჰ, აფარა იჰარფსანშთღ დაჩთა ფუტკ,
აღარცია რქონდ აყნეიტ.

— ჩხმა ეგოუძომ, დააშავუბ შთურჰიომ დაა-
რა აუს იუხეიტ.

თემერ იგუ იაახუაძანჲ დციაჲიეიტ ჩხმა
იბლა ახეიწინებ, მუშა იაქია უაყა იაანიკელან
ფუთრაამთაკ თემერ დიქთაფშოლა დხუცუან.

— სბერხუცუა უდეროლუ თემენ, — იციგარ
დნაქოქხან იხკარშიენჲ, — აჯრაქთ იყოლ ატოარა
საბხუცუეიტ. უბრა სნავსკუფხმააძა, დააიანძა
უმნეიანიიტ, უაბ რკცჰა ჰახუალოეი, საბ მუქოდა
ყუშითენი აკაბაქცია იანერპყაბ ანგუალამშიო
ყალაძომ.

— უბაყარაბი მუშა, უბასყან? — იგუცარაკენ
დაგდაასკამან დაბწაიიტ თემერ.

— სხუქენ უსყან, აკამბაშქუა რაფხმა სგ-
ლარატოჲ სყან. აჩთნჲ ციალუარა ჰეეიტ საბ
მუქოდეი სარეი. ამშოგამჲ შებეაარახამჲ ინეიხმან,
აკამბაშქუა წაჰმერტლაცებტ აკუმბარ. დგამლ

ბეახალაშია ხუკეკ ჰაგენ, ჰალგაანდა იწპარტ-
ლომ იჰიან ჰციალუო ჰაშონეიუან შიბქე დეჰე
ინარბზალა აციალუარა დეჰეჰე აძოქ დეშთა-
უაბ ბბეიტ. საბ აკაკოეიჰია აკამბაშქუა დრე-
წყადო დციალუო დაიუან.

— ბზია ქოუიტ!—იჰიან დააჰადგელტ' იაი-
უაბ. სარა დეზბახმან, ახა სხუქემეზ, დესხეილემ-
კააიტ.

— უშოთაყოუ, აჰმათ, — იჰიან საბ რეცჰა აფს-
შია იეიჰიეიტ აკამბაშქუა აანკლანე, — აჰმათ
იაკუბაარენ.

— იახმა აჯრაბოუ ეიზაროუბ, ყუშითენ და-
გაჰია კადერ სააიშოიტ, უაალაროუბ, — იჰიან
ინაიდიწეიტ.

— დად, ბაკუტი ეიზაროუბეი იყოუ?.. — იშე-
ბბოზ იფშოთიხუ ნეინყეიტ საბ რეცჰა.

— სეზდერუამ, ეიჰაბეკ დააუეიტ ჰია დაქოენ,
ლასეჰ ჰცაროუბ, უკამბაშქუა წერტლა...

საბ უი დაარა იციემელბოეიტ, ახა იყაიწოზ,
იარა აჰმათგად ილახმა ეიქუნ საბ დანიაციოეიოზ.
დემცარ ყალომეზტ იდერუან, აკამბაშქუა ააწირ-
ტლან, უარა ავნეჰა უცა იჰიან აჰმათი იარეი
ეიმანე რქოენარხოეიტ. სარა ხუკე მბეახშია სე-
ყან, სეზოძანე დორა სნარეშთალოეიტ ავნეჰა სემ-
ცაკუა. ფთოჰ ჰნასეკოზმან ეიფშო კადერ იბეჰ
ციგმანე იგო ისაჰაიტ.

„უცია უთესეჰყააბ, უარა აქმააჰერ“ ჰია
აძოქ დიქუმეჰარუან, დიაციჰაუან უაჰა ათახემ-
კუა. იყალა ზბანდა სჰიან სეკუა სდიქულოეიტ.
აიზარახმა სემნეიკუა აჰიირა სნულალან აანდა
სკელფშონე სეფშოუა ააიგუა სნატიეიტ. საბი

აჰმათი ანლოფი ბენძა დააპკვიტ კადერ „შეიღებოა/ ჰიალანგ აძე შიათატოუბ შიარა აჩრია ციგა ციგა“ დიქუციყეიტ საბ რეცჰა. ეგი, დანაღმანუბა პახუალა გუშა იაკუბააპ, რნაპქუა რევაფსა კადერ იაფხმა იგგლოუბ ავჯაგამე სნაფშოზბარ. იქოუ იანანგომ აკე ნმეკეუა ინარქუიჰიაციეიტ.

— იხუ-იყე ნეილაგლტ თემერ. უბასყაკ იცია იალეფოფოიტ რაბაცია კადერ ირბიუმ აბალუმდარა, მუშა აჰიარა დანალოგა.

— ჰაი, კადერ, ალახშოა!—უბრი აჟიაკ ნეიჰიეიტ იგუ ეიბაკძანე.

— კადერ დლახშოამზარ უაზხუციშ, იარა იითახებ, ბეციგმა ბებბა დალახუმ აუაა ასია იანნიზენ „აბართ როუპ დემქციას იჰამოუ, ჰაბ-მერბზაზო“ ჰია აბაანგამე ციგმა ნეყუზმეგაცუბ ჰაბ-ბაცია ქიაქუა ნანიწეიტ, რეგ-რქოუ აბჰიარემ იჰიან.

აგუგუაჰია აკაბაქცია იცნე დააჩოჯეფიიტ აურიადნიკ, ქლოუტიი დააუენ. უავ კმაქკ, შიბა-ეიპაკ იაკუნ უახინუაფშოუაბ, იფაწაქუა უაეიფ-უაეიფ ირშო, ფშოძაკ, იმაგუქუა ცერ-ცერუა, უაეიფ დებზო ჯესშოიტ. სარგამე აძ ეიფშო სეფსე ძანე აგუარ—აანდა სეჩოკდრელულუალა აჰიირა სელატიან, აძიე სიბარჰია სშიანე, სცია სთაძეძო. სგუ ფეიაგუშონ კადერ საბ დახიაცი-ჰაუაბ, ისელშოანუაბ აკუმზარ. აჟილარ რებლა ეიჯნე იგგლან ჰბექუშოარებეიჰია იშო. უარა უახაანემ იზლოუფუალა შიარებეი აკუმზარ, უსყან ეიფშო აამთა მექოდაწიყმა სემბაცტ. აკერ ბელ-შონე, ბქოუ ციაჟიარატიე იყაბ აბაცია ლულუა-ქუა ბეგამე კნე ითარკვიტ. აძიეკოი-კეჯაკოი აბნა ილალაქუაზგამე უბაბ, აბა ურთ ირგლშოაგუ-

ზობ, იბაწიქუან. თაუადი-აამესთეი დარა აბ-
 ლაფშოციეი რნაპაქოუ იაარგოეიტ აპრა, იმეზრ-
 თახუ ინეჟურგონ აქილარ.

— დარბანუ ასია იანუ? — იბეჟ რეღულუანე
 დწააიტ აურიადნიკ.

— აბართ როუბ, უხაწკე სეეიტ! — იპიან პა-
 ხუალა გუშეი საბ რეკპაი რაფხმა ინაიირბეიტ.

— შიასკეა არახმა, შიეშოფაგელოუ უა! —
 აურიადნიკ დრეჟეციეეიტ იბეჟ რეღულუანე. ია-
 რა იშოყა რეჟაარხზეიტ ეიშთაგელა, რეხქუა
 რეჟეჟნე.

— შიარა შიოუმა უარა იღეჟრა, ატიელა
 ბერბგო? შიცია შითესკაპ, ქაააქერქუა!..

საბ რეკპა აურიადნიკ იქოჟ დაშოშორაცე,
 იბე ეითეიპარაცე ითახზეიტ დააგელაბარ
 დშეშმღეჩკე აბე. აციაეიარა აბინ ანიიმთა,
 სციაეიოიტ ჰია დალაგოეიტ აურიადნიკ დიპიო.
 ატახ-ატახპია აყამიჟ შთებე გოეიტ, — ალლაპ,
 ალლაპ! — იპიან დააღებე-ღებიტ საბ რეკპა. ნას
 ეილაკვიტ, იყალაპია ეგმესმბეიტ, საბ დევენე
 დეშოციოზ სელაფშო ინეწაშეეიტ აკუმბარ.

— აურიადნიკ იოუმა შშეან, აბაპი ბქთაი-
 ებ? — დწააიტ თემერ.

— იარა იმაახზეიტ უმბოი, აფსრა იქუშეა-
 ნდა! იაიგეუა იგელაბ ივებე იოუმ იბაანაბ. ყამ-
 ჩელა დანის იბემქჩააკუა იაფხმა იკაეებ ანაპი
 დუ შთფაანე ირშინე იგუდიწეიტ. იბაანაბ აკა-
 ბაქ საკასალა დერგოეიტ აჩონე. იბე დამეზუო
 კრაამთა ოჩამჩერა დეშთან რპიოიტ, საბ დერ-
 ბემკოიტ, აქილარ რჩეილადერკვენ ირულაკგმე
 დდოქურწეიტ. ჩეხმარაა რეჟო დნეინ ანანერა
 იქუეებ აფერჩა დვალალან იხიძეიტ.

— ჰაბაცია რეცხაქუა ჯაჰანემ ითაგელმეზ
უსყანტიი აამთაზ, აქსატირა იახანხარე მისი
ბარგუმ.

— რაბაცია ახმეფსმაბ იგუ იალვრსნე დაა-
ციაეიეიტ თემერ.

— ახუქე იიბო იხაშთძომ ჰია, იახეიფშო
ისგულაშოიოტ აჩუნტიი ამშო. — ილახა ააიბ-
ლე-ააიბლეიტ მეშა, ნას იქოე ნარჰინე დციაეიო
იჯეზახა ინაპე ნდიქუიწან ათათენ თერშიშინან
აციაარდალე ინექუიფსეი. იააიბიჰიჰიან აციგარ
ინაგულაფსანე ეითანეყაიწეიტ.

— აქეიტტიი აამთა ციგმა ჰავაჰხეიტ იხნემ-
ჰიძო. — იჰიეიტ იარა. — უაეიშთა ჰხე ჰაქუითხეი
შეგა რელა, ნაყ-ნაყ იწაგაგაე რეზლა ეიწერ-
ხეშოტ აჯაეილარ, აბრი ეიფშო აამთა აკუმეზ
ჰაბაციაგაე ირთახეზ?..

— იაშოოლე უი, ანბარა-ნიწერეი, აწარეი რო-
ლე ბლაიწეხგას იყოლე. აეილარ ზაადო, გურვა
ზამამ აჟავ იზე იახმატიი აამთა ჯანათუმ...

დააქუფსეჰჰაიტ თემერ, ხააა დუძდაე ზმოლე
ადიე დანაუბახლოე ეიფშო, იხაჰი ხამთაზა იგუ
აწა ითაეზ აშაურა აჩაჰია ეითააილაშოიტ.

— დარა იაჰფერხაგოლე ჰარა აწას ბააფს-
ქუა იჰამოლე. უმბოი, სეკუნ რეცხა (უი აქეთანტი
ნხავენ) იფსხე ბუროლე ჰია დნალაგან იბაკუტი
ხარჯლე იყალწა იფჰიეს, ლხუქქუა ლბემაადო
ალე დნექუტიეიტ, ამალაგაე ლარკ ლაკუნ... იბ-
ხუართოუმეი აბრი ეიფშოქუა...

აბანს იჰიან აწასქუა რტიე დნალაციაეიეიტ
მეშა.

— ააი, აფსხურაგაე ხუართამზარ ყალაპ,
უავე დეხნარწიოიტ...

— იხუართაბაარტი, — აღმჯირა, არჰირა, აფ-
სხურა აუაჰუ აბჰანნარა იციმჯრძუა დარა ზეგმე
ვიფხნაგლაციოუ როუპ... ურთ რეჰსგმე
ვიციოუპ აშოურა ნასეფდა, დაარა იუს ბაათსნე
იჰამოუპ, ზაყაჰუ წეიცია ბზიანუქუა თახანმოუ-
ბეი უბრი ალა... ჰიენთქარაა დაარა ირციემ-
ღუპ უი. — იგუ ნთძედაბიტ თემერ, აძაძ ვიფშო
იწარჯხუწიაძა ინაილყეიტ დანატიაბ, აშაურა
იციგმოუპგმე იმჰიეიტ, იბზიოუპგმე იმჰიეიტ.

— ურთ აგაძარაქუა ზეგმე შარდაკ მერწე-
კუა რწეხუა ფწიაშოტ, იყუშოხოიტ აჟილარ
ესააირა, რჰლა ხტუეიტ. ფასა ხფა-ფშბა შშოჰ
აყუა ჰქანე ჰბააუამეზტ, უაჟიჰ ამაშენაქუა ყა-
ლთეიყთეი აჟილარ რჰფსე რშეიტ. ინაბყყდანე
აყუა იცო, იააუა იალაგთეიტ. ნას აბრიგმ დაა-
რა იმანშიალარამი, ილახტეგა დუმი ჟილარ
რბე?

თემერ უბრიგმ აქუქოშმთკუა ილახე ნეიქუ-
წაძანე დანტია, გუალსკ შოიმაბ იგუ ეითაბჰვანე
მეშა უს იჰიეიტ:

— თემერ, უარა დაარა ჰათერ უქურწოიტ
აჟილარ, ქურალა უქკუნოუპ, აბა ხშოჰჰლა უბ-
ზიოუპ, უყუშოუპ. იუნე სუბდერუამ ჰაიბარაქუა
რახე ანეირა ხუქეკ იუციემღუპ. უბჰყოუბეი
აკას?

თემერ ბნაბე დაალაკ-ჰაკეიტ იიჰიაშთა იქსამ-
შიო, — აბრი ვიფშო აჟია ბსეიჰიაბეი, ეილკაა
იმოუმა ჰია იგუ იაანაგთეიტ, დაგმაჰეიგურღმა-
ციეიტ იააციერგან აბწაარა იითაბ. დაჩთა ხეკ
ბმაბ, დაჩთა უსკ ბგუ ითაბ თემერ უი ვიფშო
იყოუ აჟიაქუა რახე იმანე იბე იფხმაძომეზტ.

დნახუც-აახუცუნ ილახმ ნეიწეხნე მუშა დნეიტვა-
ფშოიტი.

— იაბარგუბეი აიბარაქუა რახმ სნეილარ,
ახა სუაჰუბაწიუბ იშოუბო, სუკნრა ხუკე სახაშია-
ლომ... აქთართა ნეყაიწეიტ აქეჩრაპია.

— იაშოოუპ უუაჰე ბაწიუბ, ახა უნეილა, თე-
მერ ბნე-ბუნლა აიბარაქუა რახმ, ჰუსუშაქუაგმე
უბაპ... მუშა იხელთა წაყდა იხე ინექურშინე დვა-
გელან იყამჩე ააქუხნე დენდიელწიტი.

XVI.

იქერთენ ფშოატლაკუხა ეილაგეეუა ილრან
თემერ აშაურა. იქაად იანებ ანომერ იწიემღნა
იგუ იალარსენ, ფსეივგახა იმთო.— აბრი ანომერ
ბაკუუ ცქმა ეილკაანე იხემაბარ, იბუშოა ბდ-
რუან,— აბას იპიონ იარა დქუფსეჩქაუა იცი-
ხამათარახა. მუაკე დანექუბ, იხალა აუნე დანტიაბ
იაათემწიადაკუა იხუცუან უბრი აუს. იაშა დებ-
შებ ბენდაგმე დანინემდერუანბ ფასა, ეიპა დთენ-
ჩენ, უაჰიე იოუბ ანომერ მუაკე, შთა-მთაკე დშო-
ქუნაწომ იგუ ამვონ, ახა უბრი ამვა ანელაშა
დაქუშომებტი.

— ჯარა სუმნეიუა აუნე სტიაბარ აკერსაბ-
პიოდა, სნაშია-ააშიაპ, სნაძერკე-ააძერკეპ,— იპიან
იხაფეც ეიხარელულუა იჩპანე. აქილარ რეიხარა-
ქუა ანეყალოზმ აკელსრა დალაგთეიტ. აციგეი
აბბიეი ნეყუბგახმოუ აუაა ჩოხმეშერთას იყაწა-
ნე, ურთ რელა იალა აჰმათ იაკუუ, იაკუმუ აია-
შთა აილკაარა დაშთალთეიტ. უი აუს იაგმახუა-
ჩოუან ბინა ლებბიაბარა იმაბ. იაფხდაყა იიუ-
შთაბ აშაურადა დაჩთაკე იგუ აპიომებტი, დაჩთა

ხმშვკვი ფსთაბარაკვი იმამებტ. არაყა იაცწაღიუ
 უი აუბ, თემზრ აუსჰიართახმ აკელსრა ხთეფეფელსნი
 თეი აახეს იგუ იხაშთთუა, იგუ ქოჯცხმნი დადლამიქა
 გოეიტ. აუსჰიართაქო დანნიელიაკმ ბაა აფხმარ-
 თა ვნე დნეჰნალანე აგაბეთქუა, აშიყუქუა დრე-
 ფხმო აკრაამთა უბრაყა იხოიგონ. ბნე-ბენლაგმ
 ირუმხნე ავნეყა იააიგონ, უახელა დანეშთალა-
 ლაკმ იხაქოე აციემბა ნექურგელანე დყუნდ-შიენ-
 დუა აფხმარა დშოაქოებ აცია დენთანაგალონ.
 ახა ესეუახაგმ თენი დოუბეციახუებ, აშაურა
 იხე იანთაშიალაკმ აბერჯეირა აგუ წკაპრა და-
 ლაგონ, დნაჰიე-ააჰიუა, დგუაყ-წიაყოუა დანექუ-
 ხალაკმ დვაგელანე აციემბა აირკოუან, აფხმართა
 ვნე აყნეტი იააიგაბ აშიყუქუა, აგაბეთქუა აღდ-
 მუდუჰია რუფხმარა დეითალაგონ აწხებოენ. აბას
 მჩელა, რეკპარულა ამშოქუეი აწხექუეი იხოიგონ.

შევემთანენ. ეია საათე გეოუბ უჰიარატიე ამ-
 რა ყდაყდაძა აფივან აროკდნახალახმან. თემზრ
 დკუალააუა აყუარა აახოიწიან, ალაფანქუა დნა-
 რეწსენ აღიე დექუყმა აუსჰიართა შოჰყაბ იქოაი-
 ხოეიტ. აჯ ამწა ვეჯარანე აუაა ეიციაჟიო იტიან,
 თემზრ დანერბა იხეიხაძგელტ; „შიტიატუა, შიებ-
 გელოუბეი“, იჰიან აჟოჟოჰია დნარევეყმან აუს-
 ჰიართა დაახალტ. მუშაგმე უა დტიან, დნაყუდა
 ქააადე იმწაწანე აკე ავრა დაქოენ.

— ბზილა უაბეიტ, — იჰიან დეჩო დვეინაძ-
 გელტ.

— ბზია, უბააიტ — უტია! — ილთეიტბარტია-
 ქუეიტ ავეჯაგმე.

— უავე ბაწიეკ საკუნ, იბესბეჟიუბეი, აბააფს-
 ქუა სბესშიერყმაბეი? — დაარა იგუ ხერხანე, დეზ-
 შიანე ქოათიიტ თემზრ დშოენატიაბ ეიფშოწიყმა.

— სარა ისთახმხეიტი, თემერ, უარა უმსიტი,
 ანა აჟილარ იჰადემრადეიტი, იშოფააურეი?

— აქთ სოვეტი ახანტიავი უარეი უბრეი აყარა
 რა სშიეჰიეიტი იშითახხარ დაჩადიე დყაშიწონ,
 სშიეზრძიტი აბააფსქუა!—დააღმაწიე-ღმაწიეტი თე-
 მერ მუშა დიქთაფმთუა.

— ზტიე უზმდღრაუა იანაკუმბაალაკგდე იუა-
 დავუბ, ზნეკერ აკოროპერატივ სეწაგვლანე სეხუ-
 პახუთხმოლუმა, ატიე სეზდღრამ, ამბა სეზდღრამ.

მუშა ყუტი მჰიადიო თემერ იაჟიაქუა დერზე-
 ძერკუა დეშოტიამ იზე კვიწიზენ— „იააურბეი,
 აჟილარ უალურხეიტი, უაჟიეშთა აუეს უმურ ყა-
 ლომ“...—დნეიქთაფშოტი ხარაკ ზღუ აუაჰე ინა-
 ფშოშალა. — უარგდე სარგდე ჰაიციალურხეიტი,
 ჰამრ აქუმხარ იაბაცოი, იბზიან აუეს ეიცააუბ...
 მუშა აქმად აკე ანიწოშია იკუა დეშენეი-
 უამ იანიწაქუაზგდე ააილუეიგან, იწიალუო იქთე-
 ნეიხეიტი. უს მინუთჰ აყარა აბაჰესტი. თემერ
 ციგმად ილაზბ ვიქუნე დტიან: „აბასყაკ იგუ
 იანფალსი“ ააიძბეიტი მუშა, ანა დიზემწააიტი.

— აკოროპერატივ იალალარაცე შთახეუ ანხა-
 ცია რსია შთახხე იჰამოუბ, დოუსე რეღმშთარა
 ბეიფშოროუ ეიფშო უბრიაყარაგდე ციერჯრგა-
 როუბ; უაფხმა უარგდე, იჰიან აკოროპერატივ
 ალალარამ ზჩანეზბწაბ ანხაცია რსია ააიგან თე-
 მერ იაფხმა ინექუიწეიტი მუშა. თემერ ილაქუა
 ნწარყუქტშია ინაპე ნაგდანე ასია ააქუიზენ დნა-
 ხუაფშოტი. აძიე 10 მბათჰ ალუეიგალაროუბ ჰია
 დანენ, დაჩადიე 20, უბას ეგდერთგდე.

— უარეი სარეი აჟილარ ჰნაპე იანერწაბ
 აუეს ანაგდარა აკე აზესხეციტი,—იჰიან რუს ზლა-
 ნარგდაშთა აქერჰია დნალაციაჟიეიტი მუშა.

— უაი უხანაზარ, ეიჰა ფარა ეიზებგო ჰია
 ჰაისაპ?—თემერ დააფეშიერჩიერტ მუშა აბანს
 ანიჰია.

— ახუქქუა რეიფშო ჰაშოფეისო უარეი სა-
 რეი ეიჰა ფარა ეიზებგო ჰია?—იიკებ ასია ას-
 ტოლ ინქუწანე მუშა დნეიზეფშოიტ.

— აიეი, ანცია ინეს, სეხუშარდომ, უაი უხა-
 წაზარ ჰაისაპ...

— იბზიოუპ ნას, ჰაისაპ! იჯაშახუხა იშოიფ-
 ხაძომ დააბერაბხეიტ. აფარა რეცეიზებგარანე
 იყაბ რეცეიზებგარანე იშოიფციბაეიომ აში დაახეწიტ.
 რგუ ითაბ აისარა ატოე მუშა იანიეიჰია უიგე
 ირხნალაირხეიტ.

— უგუანჯლა ზაყა მათ უბეიზგარეზეი იახმა?

— შიეკყა, კუშიყა ეიზებგარ ყალაპ,—იბეიფა-
 ხერკე ააირწესიტ თემერ, შიეკყა, კუშიყა ჰია იიჰიაბ
 აგურა უამაკ იშოიზებგომ მუშო. ინეიციბეიან
 ახულფაბე იანააუა 300—300 მათ ირეიწამეკუა
 იარგარაცე რხე იადერწეიტ.

— შიესთ, აქმაადი აკარანდაში აფარა ბმე-
 შიხთუა რეხადი რეჟილთეი ზაყა შიერთორ ანეში-
 წალა,—იჰიან დოუსე ახეცაშოა აჰაბლაქუა ნარ-
 შთან ასიაქუა რემა ხამა-ხამა იაიყუაწიტ.

ხულბეჩხან.

აქეთსოვეტ ასეკრეტარ დაადილწენ აუს-
 ჰიართა აში ასერკოფეიტ ჰია ასაპატ ნქთეიწონ
 ეიფშო აულიცა დაანეწენ მუშა იქთააიხეიტ.
 აქეთსოვეტ ასეკრეტარ ასაპატ აში ინაქთიხენ
 იარტნე იააიბ მუშაგე იარგე ნეიცივნალტ.
 ეიციბეიომ იშოტიაბ თემერი ივებეი ეიცნე იაა-

ხალტ. მეშა თემერ დანააინუაფშო აჩხო იბნეშე
ლო იქმეში ქუაც-ქუაცო დალაგაფიქ. თემერ
იგუეითეიტ მეშა იქმეში იყანაწოზ, ახა ინჟერ-
ხარფსე დნატეიტ იგურვა შოხფსაამეზ უდერ-
რატოქ.

— ზაყა შივრთაბეი?—დწააიტ მეშა ბაშოა-
ლა აკუმკუა.—ზაყა ჰჰიამ აყარა სბაამგაფიქ,—
იჰიეიტ რკუზა. თემერ აღრაქოიმთიტ.

— უსგამ?..

— სარა 250, თემერ 300 მათ.

— ნეხ, აბააკ, —აყურ-ყურჰმა დეჩიეიტ მეშა,—
შიხაციაბაბააპ...

— უარა ზაყა ეიზუგაბეი?—იაჟია აარცკაკნე
დწააიტ თემერ.

— აბარ ზაყა ეიზუგაბ, 301 მათ ეიზუგაფიქ.
თემერ იაბამეძღლოშიეიტ მათკ ალა მეშა
დაბიეიჰახამ, ახა ეგიმჰიეიტ.

— ახუქქუა რეიფშო ჰაშოფეისო ჰია უსხემერ-
ჩოზ, ჰმეისარ აბრი აყარა ჰბეიზგარენ შიგუა-
ხუუაბუ?—თემერ იგუ იაანაგო ირჰიანე, დერლან-
ქოზხნე აუსურა ეიჰა დალაირხურცე აბწაარაქუა
ითო დნეხთეიკეიტ.

— იაჰზეიზემგარგამე ყალარენ აა, იცეგამამ
აისარა!—დააფე შივრჩიეიტ თემერ მჩელაშია.

— აფარა ეილაჰაფსოიტ აკოროპერატრე ჰბაა-
შივრტე ჰია აჟილარ იანჰადერწა, ჰნაპე იანა-
ნერწა ახამეძღ აქუჰამგაროუ აბართ ჰანუკგამე;
ცქმა აუს ააურ ხემფადა იჰალშოოიტ...

— ივეიბარგლან ადერკაჩონე შეფე იაარაცე
ინჟიბეჰიანე აუსჰიართა ინალბააიტ.

უბრი აშთახმ კუ-მუბ რაყარა ააწხმან, იმეგრე...
 ილიქმან აყნე აკოლოპერატივი აარტენე ააწხმან, იმეგრე...
 წაგვლანე ახუჭახუთრა დაქოზენ. აკოლოპერატივი
 კოვკ აბარაბე, ახუჭახუთრაბე ანხაცია რაციავენ
 ინეიუან. თემერგდუ ხულაანძა აში აირკომეზტ.
 შებეშთახმეკ, ზინა ლან სელმეი ლარეი ეიცნე
 იავენალტ. თემერ ნაყ იქოვ რპიშთა დგვლან
 ახუჭე-მქქუა ეილერგო, შოუყვ შოვენალაბ გუა-
 თან დანაანმაფშო იგუ ნთუფსააიტ. ბნე დციეშო-
 ხეიტი, ბნე დყაფშხეიტი, იიუა, იიპიო აკვ და-
 ქუმშიო, დშოყაყ-შოყაყო დაანხეიტი. იციემელ-
 ხეიტი „ილაცია“ ახიბაბ.

— უშოფაყოფ, ნან, თემერ? — დიაბწააიტ
 სელმა, თემერ დანაანმაპიწიყა.

— ხარ სემამ... — ერგმაპია იქოვ ააიხეფხეიტი
 ილახმ ემარცკუა. ზინა აში დააფაწიშია დნეგ-
 კოვაგლტ, აღანთა აბაიგუარახმგდუ დემნეიკუა.

— სელმა დაახმაფშოზენ, — ბაასკმა, ნან, ზინა
 იბთახეუ აკრეყაბარ გუათ! — ლპიეიტი. თემერ დეი-
 ხაფსე-ეიწაფსე იხე რყუნე წაყატი ი აპოლკაქოვ
 ამათიაქუა რქქუწარა დაქოზენ.

ასაპენ ზეფსოუბეი, ნან, თემერ? — აღანთა დნა-
 დგვლან დიაბწააიტ სელმა.

— ხაბაბე იათსოუბ, — იპიეიტი თემერ.

ისერბეიშ, ნან, სახუაფშოპე! — ლნაპე ნალერხ-
 ხეიტი. თემერ ლაყია აავბამტიკუა საპენყარაკ
 ააგან ლაფხმა ინექუიწეიტი. სელმა ასაპენ ააქუ-
 ხნე ზინა ლახმ დენმაფშოხიტი.

— იბეხმბეი, ნან, ზინა. ბაასკმა, იბთახეუ აკრე-
 ყაბარ გუათ! — ეითანალდელწეიტი დაასკმარაცე.

— დი, ბესყუაწ, აკუმზარაკგად სთაბძამ,

ლხე ნალქულქუტ.

არონიანი

ზინა თემერ დბიკთამფ შოუა დააყალბეტი კიყამა
შაქუა ანგულთა. ლგუ ცხლემუა, აქია ლელამ-
დო ლუფშოთიე ააღფსახეიტ. ლელაქუა ციქწერფ-
შონე იაგმარაანე დიბეფშოჯრგად აბუაციჟს იბა-
ტიანე, ჩჩაფშკ ილაფშო იწშოიმეზტ თემერ. უი
ზინა იაჰა-იაჰა იმცაბა ილუქილან დაბელოუა
იალაგოეიტ. დხუკუა დახმგვლაბ უჰაა ილძბა-
რეზ ანელბემდერ ეიბერჰიანხმად აუაჰშრა იაქულ-
წეიტ. „აძიე დიშრააცე იგუ ითაზარ აქუხამ“
ჰია აალუძბეიტ.

სელმა მკკეკ იბე აღმრა დაქოენ.

— ბზია ბემბაშოა მკკეკ, ჰცია ჰხიხზოუაბაა-
რენ, ნანხეიტ. 3—3 ძაათ ჰია აკუნ იშოააჰ-
ხუობ ასაპენ ადიქმან იარა იანიტიებ. აკოოპე-
რატეივ ბზიაზააპ, შიფფსენწროე ყალააიტ უი აფ-
შებგაბ ჰაქკუნცია ხმვექქუა. სელმა აკოოპერა-
ტიე აალურჩხზუეიტ. ნას დნაჰიშია ლოეიფკა დვა-
ხან იააწელგოეიტ მაკუან ხუქკე იციაშარშხა
იკალკალო ღმეყა იადქოაჰიალაბ, აკუკუჰია და-
ხო იანაალურტლა, — „ასაპენ ახუ ფხმაძანე ითშ
ბარა“, ლჰიან ზინა ლახმ ინალურხზეიტ. ზინა
ლელახმ ეიქუწა აშშეჰია დააინ ხა-მაბკ აფარა
ქოჯრპე აალხნე ლან ინალურკნე დნახენჰიიტ
ლგულართახმ. სელმა, დგუაამა უჰიო აფარა
ადახთა ინექუფსანე ასაპენ ააქულბეიტ.

— იბდერჯო ბააბგობუ!.. იბეხმბეი!.. ბეფბა-
შომა თემერ იქოე, ჰაქკუნ იოუმი არი!.. — ლ-
ლაქუა ნწარყუქოენე ზინა ინალურბანე დდაულწ-
რაცე აშოახმ ლქოენალხეიტ. სელმეი ზინეი
ანცა თემერ დუალე-უაშოო ადახთა ავხუწყა

ჰა იყასწო ეგაძუამ აჰმათ დფურსხეპ“ ანიგუა-
 ხუუან, ინომერ ააციორგანუ იკნუ ინარხანუკანხე
 დანუაფუშოუა, „იაკუმბარგაძუ ბღერუბღბ, უკმა
 ეილკაატოუბ“ ჰია იგუ აავრახახუუან, იფარათ-
 რა ინთაწა იწიახუუან. უბას გუაყრულა აამთა
 იშოიხოიგაც იხოიგონ თემერ. ზინეი ლანი და-
 ჩხაზნგაძუ ეითააიტი აკოლოპერატივ აქოჯ. უსყან
 ახუჰახუთცია ჟიბავნუ იწაგვლან აჯჯკოეი, აგაბი
 აახუანუ იზგობ.

შეზუეშთახა აკუნ. თემერ აკოლოპერატივ აში
 არკრა იგუ ითან. იანენეიმეწქუა, დნატიან არხონ
 იითიზ ამათია ახუ აფარა იჰასაბიტი. დანაალგა
 აძუ ნხოიჩყყალან აკოლოპერატივ აღურა ფსხო
 იქოზნეიხოეიტი, იგუ ითემწიომ იხდააციგმა დამ-
 ხუცუა. აღანთა წიფსსარაცუ იხუ ანელაირყუ
 ეტარსაძა ქააადკ ილაფუშ ნაქუშეიტი, აღანთა
 აკელჰარა იაბჰყდომ აღაშოარაქო. იბაკუუ ჰბაპ
 იჰიან იუშსაგ ხეიროუნ იაფხდაყა დაახოეიტი.
 იააშთიხზარ არჩოჯრაქუა კაბნუ იყან, ხეზა თე-
 მერ ჰია აყიაბაწიეკ აქუკუნ, აშშეჰია იაახოიტი-
 ლან დაფხეიტი, აქმაად აბას აჰიონ:

თამარ!

„ეილესკაიიტი სარა სზ გუნხარაყ შოუმიზ. იყა-
 ლაზიე? დარბანუ ჰჰიატივ ხოუწა? სარა იუბაც სო-
 უბ, ზინა!

სუჰიოიტი უგულა ზაკუუ სოუჰიარაცუ“

ზინა.

თემერ ზნუ ზინა დღეზგუააიტი — იახდალვი
 აბრი ეიფუშ აშიყუ, იაჰმელაბი ლარეი სარეი
 ჰია, ახა იარა უბასგაძუ იზიციემღემტიეკუა, ახა-
 შიაშიარა იაქოჯ იზზიბარა იყუანდაძა ინაილს-

აილსიტ. ამიყუ აგურა ინარგუიტი იარა, ირე-
 ბუაბ აშოურა ატიუ შინა ზენდაგად იშოუღმეღმღ
 რუაბ. იაგმა უბას აკუზარგად შინა ლსთუღმეღმღ
 კუა ბეყალომეზტი. აჩემბავ გუაყ იეიფშო უაყი-
 უაყიუ ზნაა ეითაშოიბ თემერ, ინათუც აქოქთა-
 ჰია ინეინარლულუანუ, დებშიაანუ აჭერჰია ინეი-
 დიკელტი იფეყიყიანუ, იჩქაჩქნუ იკოუიფსარაცუ,
 ახა ინაცოკმარაქუა ახმენძანეიგაბ იახემწესიტ,
 ირბფემეფიტი შინა ლალერძელა ილკებ ამიყუ.
 იხუ რეყუნუ დხუცუა დემოგელაბ იააირჩუნ ამ-
 შეჰია იჯგბა ინთაწიანუ იწიახეიტ.

XVIII.

თემერ აკოლოპერატრივ აქოუ დაარა აუს ბზი-
 ნუ იუან. იცქმაკუაკუარაძა ინეყურგონ, ავნუწყა
 ბებეცკ ხერშილანუ ყალომეზტი. ზეუნუ ეილაგუამნუ
 ინეყუნგობ აჰისა ააშაქუა, რხაცია ანგუაალაკა
 თემერ იკოლოპერატრივ ხარჩოფნერკლონ. მეცხუ
 ჰათერ რექუიწონ ხუჰახუთრა ინეიუაბ ანხაცია,
 შიხაწკ, შიეციგმა-მეციგმა ჰია ბებშია ხაალა
 დრაციაჟონ, რგუ ყაიწონ, დაჩთაბენგად ჰხუ-
 ჰახუთუნდა რჰიარატოუ. თემერი აკოლოპერატრივ
 აქოუ ინეიბ ხუჰახუთუკოი რგუ ეიბენხეიტ ჰია
 უაჰე იმაჰაცებტი, დოუსუ იქუნაგაა დერნუ დახმ-
 რაციაჟიობ აყნეტი. უბას დახმეყაბ აბუ მეცხუ
 აჰათერ იქურწონ, ბზია დერბონ თემერ ანხაცია.

ჩონაკ აკოლოპერატრივ იააუნალხეიტ თემერ
 იიმბაცებ ვუჯა ასასცია. ინუწათშო-ააწათშოუა
 იგელან აკრაამთა „აკრააშინუარ შითახეუმა,
 შიეხნბ ზგუეიტ“ — იჰიან იათსშია ჰიაშალა ირ-
 ხაანუ დრაბწააიტ.

— მამოუ ვგდააჰუადომ, უარა უოლუმა არი/ აკოლოპერატრე ვიჰაბეს იამოუ?

— სარა სოუბ, აკერ აბე სეშითახტმე...

— უაჰთახენ, აიი!—ინაიხუათეშო - ააიხუათე- შორი, აკერ აბე გუვარას დრემოუმა უჰიარატიო რელა ინუბაალო.

— აიარეიკა ასეკრეტარ მა აქთ სოვეტ ახანტიავე რუადიო დაჰუთეშააროუბ, უსკ აწე- ხუალა ჰააიტი, იჰამბარ ყალომ — ინაიდერწეიტი.

ასასცია აბარწახე ინდილწრაცე ნარეიჰიან აში ნკედწანე დეჟალააუა აქთსოვეტ აქთ დააიტი. უაყა დეყან აქთსოვეტ ახანტიავე, აი- ჩეიკა ასეკრეტარ მეშა დეყამბეტი. ასოვეტ ახან- ტიავი იარეი ეიმიანე რჰეაარხთეიტი. იანააი ასას- ცია აკოლოპერატრე აბარწაქთ იგელან. ასოვეტ ახანტიავი დარეი ეიბადერუაბაარენ, აფსშიაქუა ნეიბერჰიეიტი, ნას აუათახ კედა ინეკნალან ეიცია- ეიო რჰეაარხთეიტი თემერ იწეხუალა. აქთსო- ვეტ ახანტიავე თემერ დაარა დირჩხუეიტი. დაა- რა იბზიანე ამაწ იუეიტი ჰია რეიჰიეიტი. ასასცია ნეიხუათეშო-ააიხუათეშოუა იალაგთეიტი.

— უს ჰმაჰაბტეი, — იჰიან რუადიო აქთსოვეტ ახანტიავე დიაბწააიტი.

— იშოფაშიაჰაბ ნას?

— აფარა იჰაბშია ადერრა ჰაუნ, აკოლოპერა- ტრე არევიზია აბეყაჰწარაცე ჰააიტი ოჩამჩერან- ტიი, ბაა უარა უაბბარ ჰთანხან...

იაცოერკრგან აქთსოვეტ ახანტიავე ინეი- დერბეიტი არევიზია ყაწარა აბინ შორემაბ ალა რეშიყუქუა. რუადიო იპორთქელ იაათიგან

მაშენკალა იკდუფხმებ ქადაკ აქეთსოვეტ აბხა-
ტიაკუ ინაირბეიტ, აქადად იანზნ:

„თემერ იშობალაკა აუს იფეიტ აკოპერატრე
აქოჟ, იბგზშია ხაამ. ანხაციეი იარეი ააისუა იქოჟ-
წაშიალაკა რეიპოიტი, დრაკაპაუეიტ.

უი ალაგაჟ აფარა მაქემკუა იქახეიტ, ირლასნგ
დაფერგამზარ ზენძი იქუიხუეიტ“.

არი აქადად არედაკცია „სოვეტსკაია აბხა-
ზია“ აყნუტი აილკაპარაბჟ ინარუშთებ ქაადაბაა-
რუნ, აქეთსოვეტ აბანტიაკუ იდურიტ.

— მცუბ არი! — იპიან იბკვებ დიბგუაანგ
აქადად ნადირკვიტ შთახლა.

— იყალაპ მცუბარგაჟ, აბა ჰარა არევიზია
ყამწაკუა, ცქადა ეილემკააკუა ჰაბცომ.

არევიზია ყაწარაბჟ იააბ აუაა ნალაგან აკო-
ოპერატრე არევიზია ლულუაწიყადა აბჟყარწეიტ.
შიყულა იშთურხეიტ ირბაბ, ეილერკააბ ზეგაჟ.
კაპეიკ იადამზარგაჟ ფხასთა რბადემშალდეიტ
აკოოპერატრე. თემერ იუსკუა ეილქქაქა იყან
ბაწა ეილატატამზარგებ. აფარა ჰარა აკუმ, აკო-
ოპერატრე აშათა ბზია ირლულუანძან აბაშია-
ლახუ ამაიჟ, აპათერ ამანგ, აქეთა დაარა ირ-
ხუო იყალანძან. არევიზია ყაწაცია ართქუა ზე-
გაჟ ცქადა იანეილერკაა აბამეტკა გუალლა იშოკვებ
არგამა იააწურხეიტ.

— აქერბაწა თემერ, — რპიან ციგადა დდერჩო-
ხუეიტ იუსუშა ანგრბა. ინახუნჰიენ რეშთახმყა
იციიტ.

შებჟეშთახმ აკუნ. აუსპიართაქო იყაბ ამაწუ-
ცია აკრუქარა ინეიმჟ-ააიმპიტ. შებჟე აახგს ეგა-
ბემქაცებ თემერგაჟ შებჟემაკ ნეიქარ ციგადა იმ-
ბო, ამლა დაკნძან. აბა ბინა იბჟლკვებ აშიყუ

იხე დაბეშიაბიუბა კნუწყალა დაბთეძშიანთეიტ.
 ამალაგმე ზგუ ხეთ-ხეთუბან, ზხე თხანშოშ რეჩიკე
 აქია ბაათსქუა ანიაპა, ეითანაიხეცოჯრეყეიტ აშოქე
 რა. „ამაწურა სალწინე სშოქურა საშთალაროლუპ“
 ჰია იძბეიტ აძეჯრჰია, ანა უაყა იგუ იაათაშიახტ
 მქკქე იგურამგარა, იჯება ითაბ აშთაქე ანომერ
 აათიხენ იხე ინაპე აწურგუანე დგურკო ფეტრაკ
 დახუაფშოლა დტთან, ნას ირჩხენე იჯება ინთეი-
 წან უბრი შოხიუცუბან იკოლოპერატრე აში კარ-
 კნე დენდილწინე დცეიტ.

* * *

იწიტ კეშოქესეი ბეჰაკოი რაყარა. თემერ
 აკოლოპერატრე აქოქ აუს შოხიუც იუბან. უბრი
 ამთაბე აიჰაბერა იშთერხებ აქუწარა ამჩალა
 აქეთსოვეტქუა რ-ოტროტი რეითალხრეი მვაფე-
 სუბან. თემერ გუკარას იმაძამეკუა აქილარ ნეი-
 ბერაბხან იხად რჰიეიტ აქეთსოვეტ ახანტიაკს
 დალერხრაცე. დაარა იჩორხხხეიტ თემერ უი
 აჩხენ. იმუწიყმარც დალაგოეიტ. მუშა დნასკმაფ-
 ხმანე დიჰიეიტ, აიჰაბაცია ნაბე დრაციაეიეიტ.
 იაგმა იუნდაზგმე ილმერშოაკუა აქეთსოვეტ ახან-
 ტიაკს დალერხეიტ. „უამა საქუშიეიტ“, იჰიან
 ხმაა დუს იყაიწეიტ, ანა აქილარ რჰიატი და-
 ხეფანე ჯარგმე დებცომებტ, აბეარაკ ფსეხუა
 იმოლიტ. „უსგმე საქუშიეიტ სახმუნდაბაბუო ფეთ-
 რაკ სნაგუაგუანა“, იჰიან აუსურა დნალაგოეიტ.
 აწაბერგაბე, აქეთა დაარა აუს ბბიაქუა აზნეყუი-
 გოეიტ იარა აქეთსოვეტ ახაგლაკს დახმუნდა-
 ყაბ. კეშოქესა რელა აქეთა იუბარ იუბემდ-
 რუა იყარწეიტ ათეფანტიი აორგანიზაცია
 რნაპზგარალა. იდერგელოეიტ აუსჰიართა ქოქც.

იაადრტიტ აკლუბ, აქეთსოფეტ იატინე იყან
 ანებრაქუა ზეგდგდუ დრქოჲციტ, აკუ მარტინე
 იქუდრგელტ, დაჩთაკე აკეც აქურწინე, ლინტე
 კააიტ, იდრჩიფიიტ. ჰაბლა ცუფნაძა აწარადა-
 რა არძერთა შოკოლქუა ეიქოჲრკააიტ, ამვაქუა
 ყარწიეიტ, უბას ეგდერთგდუ. აუს იბზიანე იუა
 ანებრა აქილარგდუ აცხერაარა ირთეიტ, რნაპე
 დქუდრგელტ. უი აქეთან ინხომ აუაა ეიბ-
 ძრკუა იყალთეიტ, აიჰაბი აიწიბი ეიბადრქუა,
 რჰიატიე ზაიბაწო, რნაპე ანააიკუდრქოშა აკუ-
 ლაკცია რეზლა ფერწიეიტ.

აბას დწოურანე დახმეყაბ, ხშოჲვლა აუს
 ანიუან აბე კედალა აჰათერ იქურწო იალა-
 გთეიტ არაიონ აიჰაბერაგდუ. არფეს ბზია თემერ
 ჰია იბერჰიეიტ, ახმდ-აფშოა იოუიტ.

XIX.

ურათაგალან, არახუი აუააი ააილუხო უანა-
 სანაჰია რემბქუა ირელან ანხაცია. შოლუკ, აჯ-
 ჯაჰია აჯქურეი კოჲხრა იაქოჲნ, შოლუკ, აფჰი
 ჩაყუაქუა ეიქურწო აწლაქუა ირექუნ, აუსჰიართა
 აგანახდშია ინეიუან აკო-სიჰია რებექუა ეიქურ-
 გო, აქოქოჰაჰია რუარდენ შოებექუა უაჰაუა აჯ-
 ქურეი თერგონ.

მეშეი თემერი შთააიუან იააჩოჲქიწინ აუს-
 ჰიართა ანაყტიირახმ იგგლოუ აჯ მახუთა რა-
 ლურაქუა ნახადრშიენ ეცნე აუსჰიართახმ რქოჲა-
 რხთეიტ. მეშა თემერ იშთახმშია დააიუან, იპალ-
 ტა კმაქო ააფნაჰიჰიანე ინაციხეფ იმაყა იკლ-
 დანე.

— იშოფააური? — დწააიტ თემერ, მეშა იანდ
 დენხმაფშინე აუსჰიართა დხალარაცე იშაპე

ამარდუან ინკდირგულანდან ეიფშო. მუშა თე-
 მერ დუბიაზწაბ აცკკ იპიარაცე იქოქ ^{მანინხინ}
 ზდანე აუსპიართა აშთახმალა მუკქ ^{მეშახიუა}
 იბეიტ, მუშა იბუე ნუწაკშია „იააიუა დუბუო“,
 იპიან თემერ დენხეირფშოიტ.

— დუხშოლუბეი, აფხამშა, — ნეიპიან იქოქნეი-
 ხოეიტ. აუსპიართა ინხალტ ავუჯაგამე, მუკქ
 დუშთააიუაბ აჯ ამწან დენხოქეიწენ იხოქ ნქოა-
 პიანე აუსპიართანხ იქოააიხოეიტ, უბასყანწიყდა
 აფშოატლაკუ ინასუბ წვა ზმამ აჯ ბლექუა ააქო-
 ნახენ ეილარგეეუა აეიჟან აგუაბდე ინხანაგალტ,
 ხუხდ იმცაკუა წაყა ილხოეიბგამე ახმხდაპია ინეი-
 ქუფსეიტ აღდგამლაქოქ. აუსპიართა იამარიაშთა-
 ნე აეიჟანანხდ აუარბაეიქუა ბბადა აფსთპია აწაყა
 აგეერა იაქოქენ, აფშოა იაცკუა. აფენჯერქუა
 აღევ-ჩევპია იანააკდჰალა, თემერ ღვაგელან ათ-
 დამცახდ ეითანკდრიწეიტ.

— ამშო იანაკუდამუბ იციგდახოეიტ, აქასააიტ,
 ამხქუა რციფუნასთანატირა იყოჟი! — დაახენპიიტ
 ამშო ანდციგდახოზ იგუ იალღრსნე. დნატიაზდან
 ეიფშო მუკქ დააიტ.

— მშოქბზიაქუა! — იარღმა ნაპე კუშთიხენ
 სალამ რითეიტ. ივაგელტ მუშეი თემერი.

— შიშოქსთანხე, ზაყა იმანშიალანე ჰაიქუ-
 შიაბეი, აუსპიართაქოქ შიზნბოიტ ჰია სყადა-
 მუბტ. შიტოაქუეიშ, უარა უმსიტ! — ინარტანე
 დააიასენ იარგამ დნატეიტ. „შიშოქთაყაქუოუ,
 შიზნხდ ზგოეიტ“, იპიან ზნე აფსშია რეიპიეიტ,
 ნას დემეშოქდაკუა აციაეიარა დნალაგოეიტ.

— საბგამე სარგამე აეილარ ჰარმუხუანხაზარ
 ციგმარაკ რზააშუცებტ. — იპიეიტ იარა. — ბუსთა-
 ხდეკ ჰქოიტ ჰია ჰანხოშია ჰაქოუბ ჰაკუკუ-ცკუ-

კუთა, შოუკე რეიფშო აკერ შმოუ ჰაკუნენდა...
იჰამოუ ახუკეგდე ფხდაშოალა იაპჩრეხეიტ, დმა-
ლა აძიერ აკრაუჰაითახ. შიარა უი შინეილკა-
რემჰია სშიომ, სარა არეცჰა სუსმოუ აჟილარ დუ-
ძდა შინაპე იანფეშოლოუბ, შიხელაფეშოციოუბ...

მეკეტ იხელფარჩ ააიხეიხენ იარმა ნაპალა
იხახუ ნაფხმაჰიანე დქურჰასუაშია იქვგდე ნა-
რაჰანე ინაპე ნაფეჩეიკშოა-ნაფეჩეიკშოეიტ, ნას
იხელფაგდე ნეიხუეიწეიტ. მეშეი თემერი ქვემთ-
დაკუა მეკეტ იხუაფეშოუა იტიან, იიჰიომ დაარა
რეხმთეკ ახერეშოუაშია ირბო...

— შარდაე იათსოუ აკე აკუმ შიეხსერგუამ-
წუა, ახა სარა სხე უამა აწანაკუეეიტ, დაარა
აკე ეიფეშოქმეკუა სშიეჰიოიტ აკოოპერატივ ბეკ-
ნოუ სეკნე სახეშიემბაარაკე. უბრი ახე აკუნ
სეხააიბ, იშიგუაფხარ შიარა იშოშიელშოოგდე
ბდერეეიტ.

მეშეი თემერი ნეიხუაფეშო-ააიხუაფეშოიტ.

— აკნე ჰარა ჰუსს იალოუბეი, აჟილარ ირ-
ტიუბ, აჟილარ რმალ კნოუბ...

აქერჰია მეკეტ ინაიეიჰიეიტ თემერ.—თემერ
იშოიჰიანბ აუბ,—იჰიან მეშაგდე უბრი დაქუშოა-
ჰათხეეიტ.

— იშიგუაფხარ იშიელშოოიტ სგუახუნ...
უაჰა აკემწაკუა ფეტრაე დნაბხუციტ მეკეტ, ნას
კაფხმა უს იჰიეიტ:

— აჟილარ რხე საათსარ, ჯაბააკ სხე იასერ-
ბარ სთახუბ აიაშოაბე, ისხაშოთრემ აბზიარა
ისხეეიუა, სუდიქმან სარა სახმ იშიეხმერხენჰიუა-
ბარ იწაგლოუ აქკუნ კეზას სიშით დაარა სშიე-
ჰიოიტ.

მეშვი თემური ნეიხუაფშო-ააიხუაფშორ.
 დაარა იჯარშეიტ მკკტ ირეიქიაბ. ალა...
 რაქა არი აუავ დეფხანშობააპ რქიეიტ...
 რგუანელა.

— აკოპერატოვ აქოვ ათეფ შოუაქამთო უდ-
 რუეიტ, სზაშთოუბეი ჰია იუქიოიტ აკუმზარ, მა-
 ხაბ იმალოუპ აკოპერატოვ, აძი იდაგდუ მაწუკვ
 დათახემ, იარა უბრიგდ არლენცია რეიბარაქოვ
 დალურხეიტ, დაჩაძიე იწარგელარა ჰარა ჰაგმა-
 ქუიოემ.

მახაბ აწარა იმაძამეი აბუჰახუთშა იალლიდ-
 რააუაბეი, ისმერწარეზი, სარა ატოვ ზდერუეტი.

— მახაბ იმოუპ აწარა,—იქიეიტ მეშა დანდ-
 ტიაბ, აფხმარეი ავრეი იბდერუამებტ ფასა, ახა
 უაეი დაფხმოიტ, დვუეიტ, დჰასაბუეიტ...

— იაშოოუპ უი,—იქიეიტ თემურ,—აკოპე-
 რატოვ აქოვ ამაწ ანეზუაბ ასლოტ ისერწეიტ,
 აფხმარეი ავრეი ხუქკ-ხუქკ იდერუან, არწავუ
 დიქოცააუა, აწარადარა არძერთა შოკოლანდ
 დნეკუო იწარადარა ირძიტ.

მკკტ დნეხშეააიტ.—დშიააძაბააპ ნას მახაბ,
 აწარა იშიერწაბააპ ივნე დეშოტიაბ,—დაარა
 აწიე ნალაწანე დააციაეიეიტ. მეშვი თემური აქუ-
 ქოურემთიტ აწიე ალაწანე მკკტ იიქიაბ,—აკერ
 დაარფეიფშოიტ ახა. ინაპე იშთახდ ინიაგანე იმა-
 ყა დნახავანო,—დაჩოაკგდ სჰიაშოან,—დწააიტ,
 იჯემშქუა კკდინხალან,—ჰათერბარაკ ათახემარ-
 გდ სხე სეიგდომ, არაყა ზეგდუ ჰარა ეიბათანეუ
 ჰაუპ...

ერაბნაკ რგუ ინეწახხეიტ მეშვი თემური:—
 ბაკუტი ჰათერბარაბი იათახებ?—იქიეიტ თემურ.

მკვკე დაარა იციმულხუეიტი იიპიაბ, იფშოთიფმკე
ნიხიყეიტი.

— უარა უბერგუაბუეი თემერ, სარა დაჩუა
კაბუ ისპიეიტი.

იიპიაბ აჟია დაჩუაჯარა ინაზიკრაცუ იაქუი-
კეიტი, აბა იბეიპიომ იშოგადამებ დერნუ იბემქარ-
პია დაციშოიანუ იბემქარეიტი.

— იაგმა ბბამეყუს ჰაუფხმაძორიტი, უანაჯალ-
ბეიტი მკვკე, წართუშოალა აუმა ჰშოეილოუგო
უარა აღამესდა, იაგმა უგუალამ უარა უი
ბპიაბ...

— უაგმსაციპაუამა, მეშა? — დნაიხუაფშიტი
ილაკთა ჯრციგმანუ.

— სუაციპარატიე, უბლაცოუ, უასპიორტიე,
ციპაროუმა არი?

მკვკე აბუეცაპია დვაგელტი.

მეშა იხუ ნაიქუიკენ, — შიარა აწიე სელეშინ-
რაცუ შიაკოებაბ, უავწას სშიაციაჟიორტი პია სა-
ხდაიბ, — აშოეცაპია დენდიელყეიტი იჩოერგუანუ.
მეშეი თემერი იაგიხამემგელტი, ბნეკ აყარაგმე
დააქმაფშიტი აბა.

XX.

მკვკე აყუარა აქოუნდამე დემნადაცუა აქუარ-
შოავუ აროერპია აქოანახან ავნუ ახებ აღმლა
ააქუნარგეიტი. თემერ დენდიელყემან აროქუა
ფერტილანუ აუსპიართა აშოახმ იგელაბ ახებრა
ინჯნაგალანუ იქოეიპიეიტი. დხენპინუ დანაავნა-
ლა, მეშა იუაპცია ხელთა ხაჩახმა ქაადეკ იმ-
წაწანუ ავრა დაქოუნ. თემერ ასტოლ დნადგელტი
მეშა იქოაფხმა. მეშა ავრა დააყუწუნ მაშენკალა
იკამფხმებ ქაადეკ უამყმაკ თემერ ინაირბეიტი.

იააილალაშცახმან, ამზაგამე ჯყამებტ აუნა, აშუ-
 ლარა ჩჩხალაკნე აძიადილა იააიუა აუჰქიფრთმე: ||
 აუათახ აადღრთიიტ აპარტია აჩლენცქიქსქსქსქსქს
 სოვეტ აკტივი. თემერ დნარულაგელანე ღერბაფ-
 ხეიტ რქტაქთე აბჯარ წიახნე ირემოუბ ჰია რგუ
 იაანაგანე მუშეი იარეი იშთერხებ აუაა ციგმა-
 ქუა რსია. ინეილაციაჟია-ვეილაციაჟიან, დოუსე
 ანდცაქუაშთაბ ნეიბეჰიანე გუფ-გუფლა ეიცნე ინ-
 დიულწიტ. აუნა, 20 რყენძა ბჯარ ეიბერგუეიტ,
 მკკეკ იქთე ირბეიტ შიაქმკვი ვ-ტაპანჩაკვი,
 უბართ ირნაალობ აჯაფჰანი. აბჯარ ბდერბა-
 ლაქუაბ აგურამგაცია რსიაქთე აღარცია ირეი-
 უაბ აძიე ბაწიეგამე ღეყამებტ არსანა ილა, არ-
 სანა მკკეკ ილა ფსე იხაძამებტ, მკკეკ ღემსიტ
 იჰიარ აძე დანუომებტ, იგუაწიახე დადჰილანე
 ლაბაყდავს დიძან. მიხა ანკაბა დაბრაგამე, თა-
 უადი აამესთეი დრემა იდიქუნ ციგმა ყაწავეს,
 იარა უაჟიგამე აღმეჩრა დაყუმწეცებტ. ომარ ან-
 კმა დპაპენ. ნიკუა დდიკუანუნ, დბერ-ბერუა ია-
 რა უაჟიგამე აუნუამა დთალალონ. შაჰან აღმეჩ-
 რა ხააძაგას იბმაბ უავენ, იარა უაჟიგამე დაქთენ.
 აბას უააციგმას იყოუ ბეგამე რჩხეიდგელანე აბ-
 ჯარ წიახნე ირემან.

აშთერფანრა ყალთეიტ, აბჯარქუა ანდვენარ-
 წაბ აუათახ აყარულ დნადერგელანე რვენეყაქუა
 რახმ ინეიმპიტ. ამეყმთან აუსჰიართაქთ აძიერვე
 აუაა ეიბეიტ. საბჯარ ბააჟიგამეი, სარა სუავე
 ქიან ჰია იჰიჰიო იკელსებგამე ღუბაპ. აუეზდ
 ანდტი იააიბ დაარა ირჯიშეიტ, თემერი მუშეი
 აძერბაცია ჰია რეიჰიეიტ, იარა იაარა იანემფ-
 შოკუა აიმდარა ანდეყარწაბ.—უაჰა აძიერ დაჰ-
 ციენბარებუშ,—რჰიან აქთსოვეტ აბარწაქთ რხე

ნეიდკულანე იშეიციყოზ, თემერ აჰაქაჰია იგუ
 იათაშიახტ იჯღბა ითაბ აშიაქა ანომერ, იმეცაჰ
 ხა ინეიცრალტ აჰმათ ივნე ახეიმერუმდამე, სკრამაჰ
 ბარგამ ზღერუადაზ ჰია იგუ იაანაგო. აუებდ
 ახმენტო იააბ აიჰაბე მკაკე აბრიყარა აბჯარ
 ზითახეზი ჰია იგუ იალსძანე დციაეიო დგვლან.
 უბრი აამთაზე შიაქეკ იეივა იქუწა აულიცა და-
 ხელანე იქსააიხეიერ აძიე. აკერ ნაბეან. ეიდგვ-
 ლაქუაზ ზეგამ რელაფშოქუა უახმ ინადერხეიერ,
 დეზუსთხარელა ჰია ინაიზწაა-აიიზწააუა. დაასკამ-
 შარ—აბარ აჰმათ. ომაშია რელაფშოქუა ნაილა-
 დერყაცეიერ. აჰმათ იხე შოხამ აიჰაბაცია ახეიდ-
 გვლაზ ახმ აშოაცაჰია იქსააიხეიერ, დანაარელ-
 გვლა იხე თემერ ინაიქუიკენ უს იჰეიერ:

— დად, თემერ, აბრი აშიაქა აკალაშია ისე-
 დნაგალას ისემოუბ, ისემოუიეთეგამ აკრაა-
 წუეიერ. იალასხოუბეი სარა აბჯარ, სეიბაშვუმ,
 სქულავუმ. იახა აიძდარა შოჯყაბ ანსაჰა, სხალა
 ივანე ირესთაბ სჰიან იაბგეიერ, უსთ, აა,—იჰიან
 ინეირკეიერ ეიქუეაკაბა. „აბრი აკუნამ მეტა
 დეზლოეიშებ!“ — იგუ აღდებ-დებ ჰია ეისუა იაიმი-
 ხეიერ თემერ.

— უხალა იახდააუგაბ ბბიოუბ, აბასოუბ
 აუავ ქიარა იშოათახეუ.

აჰმათ დააირეჩოხეიერ აუებდ ახმენტო იაა-
 ნე იყაბ აიჰაბე.

მეშა აჰმათ დიხუაფშოუა დგვლან, აშიაქა
 ახიმაზ უამაშია იბანე. იგუ იაანაგაძომებტ აჰ-
 მათ აბჯარკ ნეყუიგოიერ ჰია. ფუთრაამთაკ აშ-
 თახმ აშიაქა აგუთა კნე იქოჯნეიხეიერ თემერ,
 აბჯარქუა ახმეშთაბ აუათახ ახმ. აში აარტნე
 დანეხეჯნალა ანომერ ზნებ აქდაად იფარათრა

იპათიფაან დახუაფშოზბარ, აქმაად იანზ ანომერ/ ახათაწყა აკუნ აშიაქ ანომერგდ. თქმერ ანუ იეუ ნეილაგელტ. იფსუ ააკვლყდან რხულუშიუ ნქონარჰიეცააიტ. აშიაქ ნეიმპუწვკოზ იშთახ აბჯარქუა აღდარაჰია ინარჯლაჰაიტ. აცთარდა- ლუ აწეზუა დნქუტიეიტ, ივნაპკ რელა იხე კნუ დნუცუა.

— იყასწაქუო ზეგდ მცურაბააპ უბუო, ბა- შთა აგურა ზგომებტ სნომერ, ბაშთა. იგურა ზგო- ნებტ მკაქ.

იხე იციუნამთარახა, დგურკო დვაგვლან აშიაქ შთუნუ ინარჰიე-არჰიუა იკნუ დახუაფ- შოუა, — აბრაყა ინთყდაბ ახე ცაჰიციაჰი აუმა მე- ტა იხე ითაშიაბ, იაჰაუეი საბიც, მეტა რეცჰა!

ახე დთაფშოუან ააკვდესკდა ნაპუ იამკვცებ, ითემყდაცებ აშიაქ ეიქუეაყცა. მეტა კოჰეც დეშ- ნე იათხმა დეშთაბშია იგუ იაბონ თემერ უი ამინუთ აბე. იგულაშიონ იარა, აში. ილრეკერუა აუაჰა დელაწანე საკასალა აშოთა დენტარგა- ლობ, იაბ პანუალა რეცჰა იგუ დაათასუა, დუა- ბერუა აშოთა დანთაბ, იარა დწიუა დღებ-ღ- ზუა ავარშთრა დანთაგვლაბ. ართქუა ზეგდ იქოცჰაჰარაჰა უაყა იააიბციერწიტ. ირშინე აღევ- ჰია ეიქუბ აბჯარქუა ეითანარჯლაიეტ. ზნე დციე- შოხო, ზნე დეიქუაწიახო, იფსუ ალაგა-ვაგარა იციუადავნე აუთთან დევნან თემერ. „აში ბაა- უამ, იფსუამ, იარა ახალა აჩოაუეიტ“ ახა სარა უაანდა სეფშოუმა, სალა არა დგვლოუბ, სალგაპ სუს“ იტაპანჩა თფაა აჰერჰია აშიანხ იქოხეი- ხეიტ, ახა იგუ ითეიკებ ანაგძარა ილემშო- შია იბეიტ, აში დაალახეიტ, აძიე დიქოაგვ- ლანუ თნდაყა დიმეშოთუაშია, იხუდაცია დნწასებ-

შია. აკვ, მერბაყან იხარალა იაშა დ'შოჯრ'შებ/ იგუ იაათა'შეიტ, კბაგა, „სარა სუმ'შეიტ'უნა'შია' დ'დ'მ'ი'გ-დ'მ'ი'უა უაყა ბინა დააკ'დ'ყ'ან'შ'ან'ა' იბეიტ. იააიგუალა'შეიტ უაქი'გ ააკ'დ'ეს'კ'ა'ა' ოჩამ-ჩ'ერა თარასხან იუს ანერძობ. თარასხან ასუდ უს იაბ'წა'ა'იტ: „იუდ'ერ'უ'ო'უ უარა დ'სალო'უ'ბ ჰია აუა'კ'ვ დ'ებ'შ'უა ქილარ'უ ბეგ'ა'ვ დ'შოჯრ'ცი'ემ'დ'ლ'უ?“ თარასხან დ'ენ'ბ'ავ ლარ'ენ, ან'ბ'ავ ლარ დ'ი'ში'იტ, ან-კ'ა'ა ჰაილა'ცი'ან ჰია. უი ან'ავ'ს'ან'გ'ა'ვ თემ'ერ აქ'ერ-ჰია იააიფ'ენ'გ'ლ'ტ ამ'ა'წ'ურ'ა დ'უ დ'ებ'ლ'ა'ბ აქ'ეს'ლო-ვე'იტ ახან'ტ'ია'ვ'რა. უბარ'თ'ქ'უა ბეგ'ა'ვ ნეილა'ლ'ან იან'ენ'ა'ი'ქ'უ'ბ'ა'ჰ'ია დ'ბ'ემ'ქ'უ'ა'ც'ო დ'ერ'ჰ'ი'ენ'ქ'ე'იტ, და'ა'ინ ა'ცი'არ'და'ლ'უ დ'ახ'მ'ენ'ქ'უ'ტ'ი'ა'ბ .ინ'ა'ცი'ა'გ'ა'რ'ა'ქ'უ'ა ა'ა'ი-ლ'ე'შ'ო'შ'ა'ნ ი'ტ'ა'პ'ან'ჩ'ა'გ'ა' ნ'ა'ი'მ'ყ'უ'წ'ვ'კ'რი'იტ. დ'ებ'ლი'იტ, დ'შო'იტ თემ'ერ, აი'ბ'ა ამ'ც'ა ი'ჩ'ო'ჰ'ი'ა'წ'ან'ე' ი'ან'დ'ერ-შ'ო'უ'ა ე'ი'ფ'შ'ო, ახ'ა ი'გ'უ'თ'ე'ბ'ა ნ'ა'გ'ა'შ'ა ი'ბ'ა'მ'თ'ე'იტ. ა'შ'მ'ე'ჰ'ია დ'ვ'ა'გ'ლ'ან, ა'შ'ი'ა'ქ'ა ა'ვ'კ'ბ'ც'ია ი'ა'არ'კ'ლ'ხ'ნ'ე, რ'ე'ი'ჰ'ა ი'კ'უ'ა'და'შ'ი'ა ი'ყ'ა'ბ ლ'უ'კ' ი'შ'ო'ი'მ'ჩ'ებ დ'ვ'ახ'ან წ'ა'ყ'ა ინ'ცი'ე'წ'ა'წ'ან, ი'ბ'ე ხ'ა'დ'დ'ე'შ'შ, ი'ლ'ა'ბ'ა ე'ი'ქ'უ'წ'ა, ი'ბ'ლ'ა'შ'ო'შ'არ'ა ფ'წ'ი'ან'ე დ'ენ'დ'ი'ე'ლ'წ'ენ ი'ვ'კ'ბ'ც'ია რ'ა'ბ'ა ი'ქ'ო'ზ'ნ'ე'ი'ხ'ო'ე'იტ.?

XXI.

ავ'ნ'ე დ'ან'ა'ა'ი'წ'ი'ყ'ა თემ'ერ ხ'ე'მ'ა-ფ'ს'ე'მ'ა ი'ი'არ'თ'ა ა'ა'ი'წ'ი'ხ'ენ დ'ნ'ე'შ'თ'ა'ლ'ტ ა'კ'რ'ე'ჰ'არ'ა'გ'ა'ვ მ'ჰ'ი'ა'კ'უ'ა, ა'შ'ი'ა'ქ'ა ი'ი'ბ'ა'ბ ა'ქ'ი'ყ'ი'ა'ჰ'ია ი'გ'უ ო'თ'ე'ზ'ო, ი'ურ'თ ფ'შ'ო'ა-ხ'ა, ე'ი'ლა'ვ-ე'ი'ლა'ს'უ'ა ი'ლ'რ'ან. ქ'ო'ჯ'ც ა'ლ'ფ'ს'ა'ა' დ'ბ'ა'უ'ბ ი'ე'ი'ფ'შ'ო ო'გ'უ ი'ბ'მ'ერ'თ'ენ'ჩ'უ'ა, ი'გ'უ ფ'შ'ო'ა'ა'უ'ა დ'ყ'ა-ლ'ო'ე'იტ. დ'ნ'ა'ჰ'ი'ე'-ა'ა'ჰ'ი'უ'ა, დ'გ'უ'ა'ყ'წ'ი'ა'ყ'ო'უ'ა ა'ცი'არ'თ'ა დ'შ'ო'ჯ'ლ'ა'ბ არ'ბ'ა'ლ'მ'ქ'უ'ა ა'კ'კ'ა'ჰ'ია ინ'ე'ი'ლ'არ'ფ'ს'ე'იტ, ა'წ'ხ ა'გ'უ ე'ი'ვ'ნ'ა'შ'ო'ე'იტ. დ'ლ'ა'ბ'კ'ენ დ'შ'ო'ჯ'ყ'ა'ბ თემ'ერ ი'ლ'ა'ცი'ა ნ'თ'ა'ა'იტ. ამ'ყ'ა მ'ე'ც'ნ'უ ი'ა'შ'ი'ან'ე ი'ყ'ო'უ

აუკვ, მა ინეიფუნკლანე აწხქუა ფუნჩონდო/ აცია დანთანაგალო დეშთფაყალოი, აბას, დღეშენ, აცია დნალალახან ეიფშთ აძიე ავუნე აბაღწაქოქა დგვლანე დღებე-ღებუა დწიუაშია იგუ იააქუვიტ, დააშიაშია დეორესნე დაგააქოქოქოვიტ. იხე ჰეწ-ირბზან დანძერკე აღინეყა ალა აუუ ბეჟ ია-ჰაიკ. აუნა ფეოკგმე იხეშიაშიარახან იბლაყაბ-ალა, ათდამე იააკლეყოზ აქეზა ფშთა ნეი-ქოასიკ, იხე ახეზა ნაქუიწან დააჰინე დნექუიეიკ. ალა ხრეჟ-ხრეჟ აუურა იაქოქენ იღებე-ღებუა იწიეუაშია.

— ალეშკამენტრა უაგააიკ, იუბაბეი უახა, — იჰიან იგუ აათნაშააიკ, იციემელხევიკ ალა აუურა. დვაგვლან დენდიელწირაკე ითახხევიკ, დაგმენაქუაცვიკ დახმეშთაბ, ახა აწხ ბააფსშია ილაშტან, აფშთაცვიგაგამე ასრა იალაგაზმან იიართა დეითანხუწალოვიკ ახეზა იხე ინაქლწანე. თემერ ალა აუუბეჟ იაჰაცეფხმაძა იგუ ხმეუ-ხმეუუა ინთეფსააუნ. იგულაშევიკ იციეფხმაბ ბეგამე: იან, იაბ, იაშა მეტა, უბართ რეფსე თანე ეიბგანე აჯჯაჰია რევენე ხუქე იანევენაბ. იაშეი იარეი იყუბა-ყუშიო ამძერხაქოქ იანეხუმარუაბ. იგუ ფშთააუა, ითწიეუა აიართა დვლან უბართ-ქუა ეიდხუცლო, ალა რეხმეწიეუაბშია იბო. დნა-ჰიე-ააჰიკ, დეითა ნაჰიე-ააჰიკ, ახა დბერჯეიუა, იგუ შიადფერჰაფუა დეზმეციო დალაგოვიკ. აწხ იწაგამე ინეიგევიკ, არბაღმქუა აკაჰაჰია ეითააი-ლარფსეიკ, დეზმეციოაძოშია ანიბა, ხმეშითჰია დვაწყმან იტაჰანჩა იხე ინაწფაანე დენდიელ-ყვიკ. ალა ეიჰაგამე აბეჟ წეუ-წეუა, იღებე-ღებუა აუურა იაქოქენ, აფეჰაჰია ისუაბ აქეზაფშთა იალკ-ალკუა. იგუ აწანძა ინაძეიკ თემერ.

— რაცია იწხე ბაათსუბ უახა, აცგუ ფხე/ ადინეყა იკაურშირემ, — იპიან დაათგლთეფი, უუან ახკაარა აწუნუახეშია. იტაპანჩა ლანე იტუნეიხთეიტი იარგამე ახკაარახე, ალა იაბაბ გუეითარაცე. აგუაში აყენდაგამე დემნადაც-კუა აჩურჰია აქუარშთავუ აქთაანახთეიტი. დამშ-თუაშია ანრბა დაახმაჰიენ აწეჰე-აწეჰეჰია კუნტი დხესირე ალა ახეუუაბ ახე იტაპანჩა ახე რხანე, დხენჰინე აბარწა დამააწაფალტი, აქუარშთავგამე ამეყყაჰია ლადეი-ვადეი იაახეწიეიტი აბეჟ რეცი-გამაძანე. აწხე დშთააპუნალაბწიყმა იიართა დენ-ხუწალახტი. ფეთრაკ ანებჰეს იხე დჰახან დძრვიტი, აქუა ლულუალა აურა იაქუნ, ალა აუუ ბეჟ იმაჰაიტი. იგუ ხეჟუ-ხეჟუუა, ინთფსააუა დშთ-ხუცუაბ აცია დეითანთანაგალტი. დშთციაბ, ფხეძ იაბ პახუალა რეცჰაი იაში მტეი ააუნა-ლან ასჰამ ინეჰუტიეიტი. თემერ იანიბა დგურ-ღაწია დარა რახე იქთაიხთეიტი აფსშიაქუა რეიჰიარაცე, ახა რეღახეჰე ეიქუწა, აციაჟიარა რგუამფხო იანიბა იციემელხან, დრეღამციეჟე-კუა აში ახე დნასკამან დნეგჰთაგელტი დრეხუაფ-შთუა.

— დჰაიხსუა, აწნეყაგამე ჰაიშთუამ არი, აშიიკკა, დეიასირე უბუო ბენძა! — დააქუფსეჰჰაიტი პახუალა.

— იაუგუშარეზეი, დაფსამხთეიტი ჰშოიქუ-გულუაბ ეიფშო! — მტეაგამე ილაახე ეიქურშუჰე პა-ხუალა იიჰიებ დნაქუშთაჰათხთეიტი.

— სწახუტია ციგამაზი; დად, დაძიენ, ახა აბაა-დუ ეიფშო სიქუგულთუან. აჰმათ ალაგებ-მალ, დემშდაკუა უმბოი დეშთდიქუუ, დყმალა-ფალახა. აკემზარაკამე უზარაძამეკუა, აბეჰჰია უშ-

— ჰახაცოგაძე იაბაგუშობერი, ანა უბალო
 ჰდიქულაპ, არაყა ჰარა იაპთუფემ! თემერ ელ-
 ჩიეიუა ეგაგყამ, დიასიტ იშოუბო! ზიგლირთჰა

— პახულა დვაგელან იქუენეიხიეიტ, თემერ
 ბენდაგაძე დიზხამფეშოკუა. მტაგაძე დნარშთა-
 ლოეიტ, დძელ-ძელოუა იხალათ იჩოლაპიანე.

— შიააგელ, შიააგელ!—იპიან თემერ ინაპ-
 ქუა რლლო, დკუა, დღაწიე-ღაქიეუა დღმორ-
 შთაზ იზმძერკუკუა აშორ-სერპია რქოკარ-
 ხეიტ. დღშთამწუაშია ანერბა მტა დააგექენ
 „უზენპიე ნაყ, აჩარხუაეი!“ იცქუა ხერჯაჯა
 დნაიქუყააიტ.

— უაპა ჰხაბარ უბარემ არახმ!—პახულაგა
 დმაპინე იბეე ნეირგოეიტ. უი აკუხეიტ,
 ილაფეშ ინეწაბეიტ ავჯაგაძე.— ჰაი!— იპიან
 ახმეშითპია იიართა დნექუტოეიტ დციერპანე იგუ
 თძედაუა. იყალა იზმდღოუა ილაქუა შიაფე-
 რპაფუა ავნე დნეკნაფეშო-აავნაფეშოიტ. ამერხუა-
 გა აცფხმქუა ივნე ივნაქკონ, ქკუნაგაძე აქმაფ-
 თაქოე აკკაპია აშიაპიარა დაქოენ. იმცაბზხა
 ინეიცრალტ იიბაზ აფხედ. აჩიეილაპიარაგაძე
 დეიუამკუა იხე კნე იიართა დაალახეიტ, უა-
 ეიე-უაეიე იგუ ნაპიე-ააპიუა იბქუიკრა, იყაიწარა
 იზმდღოუა ხუცურთა ვაეია დააიმდღოხხეიტ.

— ნეხ, ბაშოლუპ იხხუცუა!—აეიეიაპია იჩიე-
 ლაპიანე დენდიელწიტ ილა აკამბო, იხე თუუა,
 აბეააფენტი ითეფაქოე იყაძამკუა. დხრაა-
 ძრააუა, დნექუფეშო-ააქუფეშოუა ამძერხა დნექუ-
 ლოეიტ, აფსაბარა ინექუქკაზ შექემთანტი იმძერ-
 ხუაგა ფეშოდა ეგიზალამკუა, იწხე ლაშცარანე
 იგუამყრანე. შარდაყ იჩოაანმძერხაციაკუა აქეთსო-

ვეტანხ დღიქულთეიტ, აფხვძ იიბაბ იწაა-ხმშია/
შიახა იგუ აწა იშთთალულუომ. მარცხენული

— აბჯარქუა რტიე ჰშთაალგალსკმ...
რადა უს სკოუამ ჰია ლულუალა იძბეიტ დანდ-
ცობ. აქეთსოვეტ აქოჯ დანააი ივგბციაგმ აიზარა
იაქოჯნ.

XXII.

აბჯარქუა რუს შიყულა იყაწანე, დარა რხა-
თაქუაგმე, აიჰაბზრა რანდენტი იაანე იყაბ ითანე
დენდოქურწეიტ აუავე დნაიციწანე. ინეიმპე-ააიძ-
პიტ იყაქუაბ აუააგმე.

— საათსეიტ უდგრუოუ, მეშა... ოჰ, რეცჰა! —
იჰიან ილაქუა თააუა ასტოლ იხე ნექუიწეიტ
თემერ, ილახმ იმახუარ ნაწაწანე, იქოჯ ათძამ-
ცაბმ ირხანე.

— უმეციააიტ უარა, უსშიაქუა უზბოიტ? —
მეშა იბეჯ ნაირგოეიტ.

— სეციაბოუ, დაარა ისფერხაგანთეიტ აწნ-
ქუა იაჰნააგაბ, იახა სანეშთალა აკრაამთა სეზ-
მეცეეიტ სგუ ეილახენჰოუა სეიშოარა-ეიწარახა
სეყოუბ აციაგმე ლულუალა საკოუეიტ! — დქოჯრჰა-
სუა მეშა იახმ დნაჰინე იხე ნექუიწეიტ.

— სარგმე უბასწიყდოუბ სშოჯყოუ! — დბუი-
წიიუა დქოჯრჰასუა დალაგთეიტ მეშაგმე.

— უახა სარგმე შიარა შიახმ სცაბ ჰია აუბ,
ციეკმა ჰნეშთალან ჰაციაბ, ჰათსე ჰშაპ!

დააინ თემერ დიქოჯრჰოუა დნეიხაგლოთეიტ
მეშა. თემერ დციეშთძა დეყან, იფსე იხეკუკუანე,
მეშა იანიბა იააიციემელბთეიტ.

— უაათსაწიყეიტ ჰია სეყოუბ, თემერ! — დნა-
იანუმარ-ააიანუმარნე, — უგგლ, ჰცალაბ, — იჰიან

იმანუარ კნუ დვაირგლან აქესოვეტ ინდიელ-
 წნუ რქოზნარხოეიტ. თემერ დეიშოარა-
 აციათარაგდუ უამაკ იგუამფხო, იფხუდ
 და იგუ ითემწოდ ითან.

— აბრი მკკქ იითახებ მშიან აბრი აყარა
 აბჯარ იფსუ იაწაწანუ იწიანუ დრედტიალან
 ანა, იაშთანუ ხუქილა ციგმანუ დჰალახოეიტ არი
 აუაჟ, იყაბშაქუა ბუნდა ისგუაფხადომ, დაარა
 დეგურამგახოეიტ, ჰარა იახდაჰჰიაქუო აკუდამკუა
 დემშიო, დეფხამშიო, ისთანუჟ ყასწალაჰ ჰია იგუ
 ითოჟუ, იბუჟ იმხუგდუ დეფხამშიო.

• აწკერტჰია დეხკაჟციეიტ მეშა აბართ აჟია-
 ქუა ანაიჰია.

— მკკქ დეფხაშონდა, ჟიახა იჰიჰიაჰ უმ-
 ბოი. „ალა აწეზუა აკალაპორტ ითოჟუწარგდუ
 იზიაშახომ“ რჰიოიტ, უბრი დავებოჟუ იარგდუ.
 არაყა იაბუა უაჟნუ დებბომ სარა.

— ეიციაჟიო იშინეიუაბ აძე ინუჩოფენგელტ. მე-
 შა დნატიან აშაჟეილუხრა დალაგოეიტ. — იყოჟ-
 წოი უარა, — დწააიტ თემერ.

— სარა სშაჰე ეილუხხოეიტ, აძე ურბგოიტ,
 უდინანუჟს უარა უშოაყუწრა!

იშაჰე ეილუხხოუა თემერ დნეიქოაფშოიტ.

— აძიჟ ჰიიბარგდუ დაჰხეჩრაჰ უარა სარა
 სშოჯრუგო, უაყუწ! იმანუარ ნთარს იკეიტ. თე-
 მერ დნატიან, იშაჰე ეილუხხნუ მეშა იყუაყუა დეხ-
 კდირტიალან აძე დნურიგოეიტ. იშაჰე ეილოეი-
 ჰიარაცუ ახექუ დანნექუტია, მეშა დააიბუფშოჟნ
 მკკქ იძბახუ ეითანციოკრიგოეიტ.

— ფასა უსწიყდა დეჟამებტ მკკქ. — იჰიეიტ
 იარა, — აიბარაქუა რაან აუსქუა აწიჟ რუღაწარა
 დაყუწნუ იშოგბუ მგადო დთეშოენტიალაშია დებ-

ბონ არი ამბარაკ, უი ამჟ აკუნ ზქუესმთუან,
ახა ბაშაბაბა ურთქუა, უი ირთუ უაფქუაფდღე-
რუბ, იახითუფუ დენდიქუგალბტიუ. ზიხლირთუქა

— უი იგხარჭია სოუშიახრუა! — მუშა დანე-
ნაიხუაფუშ აკუჯაგამ ააფუშიერჩეიტ. თემერ
იშაპე ანეილოფეიჭია აძე აქუე დნეინ ინაპე იძი-
ძეიტ, ნას თემერ იკნეკა ეიმაზე რქუნარხეიტ.
აგუაში იაშათალბ ჰიაქუაკ ეიბარქუეჭუა აკუნ
აბარწაქუე იგუგუნ.!

— იბლათალბეი, ასამლაქე ინნარწიააიტ. —
იჭიან იაიიმფუხმაშიაბ ალაბა ხემეკეშ შთხნე
ირღულუანე იქუააიხეიტ. რელაქუა ზრყუს-ყუ-
სუა ეიბარძერკუა იშეიგაყებ, ამჟაბეჭარა დაი-
ხმან ეიფუშ აშურ-სერჭია იკეწიბარყმან ირუშკ-
ლოფეიწაბ ალაბა რეხმძაანდა აგუაში ინთყეიტ.

— სეკნრა ჰია-გუგურთახა, სეშფაყალოფეი სე-
რა რეკა. — იხე დახაშოშააუა იკუნ აში ააირ-
ტენ ინეკნალტ მუშაგამ იარგამ.

— ააი შთა იშოფოფურ, უუაკუბაწიუბ, ამა-
წურა უალოუბ, ანხარა-ანწერა უახმძაპ უეიბგა-
ბააიტ.

მუშა აბას ჰიანე იააირფესეჩოიტ თემერ იმ-
ჩემხარა, დეშააიუაბ აჩხაბა აბააიგუარა იგღლაბ
აყუარდი დნექუტეიტ. თემერ აგაბ ბთაბ აბათ-
ლკა ააიგან აკუასთხაქუა რხე ეიქუაკოუა დნეი-
ჭითყუყულფეიტ, აკუასთხაქუა რხე ანეიქუეიკ აგაბ
ნაქუთიან ასფეკა ნაცრეიწან, აბერქამაბა ამცაბბ
ანკაწყმა, აკუნ აკუნუწყა ნეკნელაშაააიტ, დარგამ
აციაყიარა რგუ აჭიო იააყალოფეიტ.

— ფჰიგს დახმეკნამ აკუნ აბასოუბ იშოღლაშ-
ოუ, ხაარა აწაძამ.

აფერქვაჰია ამცა ანენიბაკე დნასკადან აყუარდი
დნქუტიეიტ.

— უარა უმსააიტ თემერ, აიაშოაპ მოუსხინა
ფჰიეს ღეჰნამ, ანა უჰნე ბაყა იცქაოუ, ეილერ-
გოუ აყარა მოუჰე-მოუჰე აჰისაქუა ზღერუეიტ,
რეჰნქუა უბას იშოჰყამ.

თემერ ივნე ცქააკუაჰარაძა იახდეჰაბ იგუ
იახუანე, მეშა ინეიჰიეიტ ამცა ანინშოჰ, იყუარდი
დშოჰქუტიეიაბ ინეშოარჰიაბანე აცოართალე აბაი-
გუარანძა ინაგანე იბლაგდე ნეღწანე.

ილაქუა თრაა თემერ დახინუაფშოუაბ მეშა
იბონ, აჩონე ხულანძაგდე თემერ გურჰა დუჰ
შოიმაბ. იაშოოჰე ალოშიაკგდე გუჰარას იმან
იარა თემერ იაშა იშრა გუნგანე დეჰამქუა შობჰ-
ყამლობ, ანა უი აჩონე იააკლეჰანე ხდაას იბ-
ნიკრეჰეჰ ჰია იგუ იაანაგონ.

— აფხადან ზნე იუჰიან ეიფშო, ფჰიეს დახდე-
ნამ აჰნათა უადაჰუა, ახაწა აჰნე ატიჰ უსყაკ
დამანშიალამ, — ქოააითიტ მეშა.

უარა უნეინე აჰიაკ უჰიაბ აიჰა უი აჰია ალა-
ქოიშითიტ თემერ, განხა დეფშოუა დტიან, დაარა
აკე დაბხუცუეიტ უჰიარატიჰ. მეშა უი ანგუეითა
იბჰე ნეიწინეზნ უს იჰიეიტ:

— ფჰიეს დუმაბარ აკუნ უარა, თემერ, უბ-
ლაუაჰეზბაწიჰე ალა...

თემერ აჰერჰია დენხდაფშოიტ მეშა იახდ.

— მეშორაკ უანიეიტ, სარა აფჰიეს დსებთო-
და, აციჰიერა ყდანტაბ სეჰუტიოჰე იშოჰეო, სხე
ჰყამ, სწეხუა ჰყამ, სარა ისეცოდა?..

— იბბან, უბე-უწეხუა შოფაყამ? უი ახე აკუ-
ხარემ, ანა ულაფშოციოზარ ყალაპ, უი აუბ
იუხდ!

ამცა იანშოვზ იხვ-იქოვ არკუეიკუეიუა, დეჩრა-
ჩხო ქოაითიოტ მუშა.

— მაპ, უი სვზდერძომ სარა, აფქიფსხვანგინაქა
საშთამ აუბ ისვზმწიყდა!—დევაგელან აგქოვკრა
დნგქოვალტ, ილანბ ეიქუპატა, დქუფსუქჩაუა.

იგუ ბერქოვხარა იასპიარვბეი, იპიან დაბხუ-
ციოტ მუშა; დაარა იციემდღნ თემერ ილანბ ახეი-
ქუბ.—იგუ იაციემდღნ ისპიანბარ იაკუმვზ ყასწე-
იოტ.—იპიან უიგდვ აკერ იააიციემვლხხეიოტ, იაცი
იახეი რეიფშოწიყდა ილანბ ეიქუბნ დიმბაცვბტ,
აშთაქვ ატიგდვ იარა იალიდვრააუანბ.

— აკ უასპიანშთან,—თემერ რანბ დნაპინვ იბ-
ვქ ნეირგოეიოტ მუშა დეჩრა,—აპმათ-იფვა ბინეი,
საკუტ-იფვა თაკუნეი დაარა იპისანუქქუა შახუ-
ქუამი?

— იპისანუქქუა შახუქუოუბ, ააი!—იპიეიოტ
თემერ, მუშა იანბ დნამამფშოვკუა, აშოვლა აპ-
ყულ ითვხოუა.

— თაკუნაგდვ დებზიოუბ, ახა აპმათ იფვა
ზენდა დსირუბ, ლფშორა ლსანბა უპიარუ, ლდვრ-
რა უპიარუ, აბერქენ ბლმც ეიფშო დეიხვშოა-
შიო დქუგვლოუბ, ახირ აგულვმწიან, ისთახუ
დიდნაგალააიოტ უი ლოეიფშო აფქიფვბბან დვრ...

თემერ იგუ აათქვდააიოტ ბინა დვრჩხხუანვ
ლვძახუ აბასყაკ მუშა დანნალაციაეია.

— ბინა ლოეიფშო იყოუ სარა დსუცციომა?—
იპიან დაახმაფშოიოტ.

მუშა აყერ-ყვრპია დეჩრეიოტ.

— ზაყა უუაკვ გმანგდაშოუბეი, თემერხხეიოტ.
ბინა უარა უაწყავს ეილმუ დშოიმიგო ლარგდვ
ილდვრუეიოტ, სბაშთოუბეი პია იუპიოიოტ აკუმბარ.

— ჰნალაციაჲაბ იუციემღმზარ, უი სპიერ
ჰია თაკუნაგმე დეციგმადამ, იახფუთახე
ჯარა ჰნალაციაჲაბ.

თემერ ილზნუთა აბგანკ ნეიმბეწვეკრენ ასაარა
ინანაპალტ.

— უარა სუბთახეუ უავუბ, — იპიერ იარა მუ-
შა იახმ დააპინე, ჰათერ სეჭეწოზარ უი აძბახუ
უაპა ისოუმპიან. ბინა ლთეძშია ალაციჲაჲარა
იმრ აქუმბო, იფშოთიხუ ნეიხყმანე აბას კუააი-
თირ.

ზნაბე, იალთეიჰიაარა იზემღერიტ მუშა, იაახ-
ჲიანე თემერ ბეჲააირხაბ აჲია, აცკე მჰიაკუა
დვაგლან ახმურძე ამცა ნაწეიწან, კენტო-ხენტო-
ყა ამჰაბესთა ნაწიშიტ. დაინ იტოართაქოე დნა-
ტიერ, იაკუმებ აკერსჰიამა ჰია იხე დაბზუტუა.

— უარა აჲუბეს ააგარა უახეჲადამ, თემერ,
უქკუნოუბ მაკმანა, ჰათხდაყა იაგმა უს ბზია
ურჩოეიბ, სუბუმარუა ისპიერიტ აკუმზარ, უარა
იშოუთახეუ...

იმერხდააკუა, ირხანე თემერ იიჰიამ აცკე
ნაიეიჰიერიტ აბზიარა ნაირგანე.

ფეტრაამთაკ აძიგმე კოითომებტ, თემერ
ილზნუთა ატახ-ატახჰია ინაპქუა ირენყმო აშო-
ლა იზუჲან აფსეიქუარა-აძიქუარა იქუნე, მუშა
ილა თრაა დნუტუა დეჩოჰიარტიან. აჩუან აშორა
ინალაგა, თემერ ასაარალა აშოჲლა ნთეიფსან
აბესთა ეილთეიგბეიერ, ნას აგკოჲკრა დნეგკოჲლან
აჩანახქუა ციერგო უს იპიერიტ.

— სხე ანსრაალახეიერ სარა აჲუკუზაწირა,
საშეკლოუბ უი, უაჲიშთა უს სემკასლაროუბ... —
იგუ აწანძა ინასკმაგანე დააქუფსეჩჰიარტ.

— იმთოფოურნი, იუჩქალაროუპ!—მეშა
 შთიხებ აქენ ფწიანბა არაბშია ანეში ვნარეფუნიან
 ირხეიტი. იტიან ავუჯაგდე ეიფხმხუტაქა
 სთა ცქმა იბზიანბაპ იპიან თემერ დვაგელან აფ-
 სჯე ინპარაკენ დნატეიტი.

— ჟიანბა სირკ სელა იაბეიტი, იუასქიანპიში!—
 იააცვირიგფეიტი მეშა.—ოჩამჩერაყა სელიტი ჰია
 აულიცაქთუ სახმენკელსებ აულიცა აქთქუ აყ-
 ნეწიყმა ჩხმა იხუქქუა ჰიაკ ექურგეფუა იმთგ-
 ლაბ სნარუხმეიტი.—არი აჰა აბაეფორი,—სჰიან
 სრაბწააიტი.

— ჩხმა აყუაყა იგორიტი, ამაშენა ჰაბეფ-
 შოუბ,—რჰიან ინასუხუაფშორიტი ანუქქუა. ცასჰია
 ირჰიომ ჯესშეიტი,—სარა სოუმა იეიფო, შინუქჯ
 ყადეჯჩააიტი,—სჰიან ჰაიციაეიფო ჰაშთგელაბ ჩ-
 ხმაგდე არასრა დელწენე იქთააინხეიტი, ძეკ კაი-
 თიომბარენ.

— აჰია შაპელა იკასცაპ ჰია უგუ იანანგო-
 მა ნანს, ასყატიი მაშენა იყოუ აკე ინთასერტიარ
 ისემგორი, აჯაბაა საბეფსუამა...

სარა ინასუშწეიტი იაგმა რჰიარგდე, ამაშენა
 აჰია თარტიანე აყუა ირგო სემბაცებტი, ანა აუ-
 ლიცი იაფენებ ეიჰა ირემდერუაბ. აბბე ანერგა
 აიდარა შთუხგა მაშენა დუკ აქთაანახეიტი. ჩ-
 ხმა დნეიტათან აულიცა დნანეფალტი.—შოოქერ,
 შოოქერ!—იჰიან ინაპე იყმო დანალაგა, აშოო-
 ქერ ამაშენა აანიკელტი. ინეიციაეიან 10 მათეკ
 ჰია ეილაძეიტი აყუანბა.—იუბამა უაეიფ,—იჰიან
 ჩხმა დგურღმაწია, იჰია ქთქთუა ამაშენა ინა-
 ქურჯენ, ილთავრე იამანე აყუაყა იციეიტი.

თემერ ერგმაჰია დააფეშორუჩეიტი.—ჩხმა
 აუარდენ იმამებტი ამაშენა უაყუწ, ანა ამაშენა-

ქუა აპიაქუა რგო იალაგაზარ, აუაა ბზიან, ამჟა იშოქუნწიანდაზ.

— ასირ უჰიომა რრაბყე ბზიამყუა, ხტერამი, ქმატურამი!

— წაბერგეწიყდოუბ, ქმატუროუბ!—დააქუ-შოაპათხეიტ თემერ.

— სარა სანანდაბ, —იჰიეიტ მეშა, ნხავეკ იმატარა აყუა დცანე დზაადომებტ. გუბლანს იუთობ, დცანე დზემააუაზარგდე, რელა ხტემებტ უსყან ანხაცია, ირეკპან — იმეჟოდან აუაა, ნასგდე აფსშია ზჰიობ აყუა უავე დეყამებტ, აურესშია დარა ირეზდერძომებტ; უაჟიე აფსაცია რაციავეხეიტ აყუა, ამაწურაქუა ირეღალტ, იუაახეიტ.

— არი ნახეს ახნეყუგარა ეიჰაგდე იმარი-ხარა იყოუბ, — იჰიეიტ თემერ, ილანდ შოეიქუც ინეიქუწანე.

მეშა იაჟია დაყუმწყუა ანაგდარა დეითალა-გოეიტ.

— სარა სანანდაბ ჰქეთანე წარა ბმაბ ჰია აძიებაწიეკგდე დჰამამებტ. აფსუა პისარწიყმა დუბომებტ, ეგდერთ ამილათ რაკუნ ბნაპე ჰახეფშოღლაბ. ჟაბა ბნე ისეფხადაძან ჰქეთა იალ-წნე, აყუა, ქართ, მოსკუა, უბას ეგდერთგდე აშო-კოლ დუქუა ირთოუ, 30-ვეკ რაყარა ჰამოუბ. დარა ვბა-ხფა შოქქუსა რევენწყყალო უფშოლოეიმ ზაყავ ყალო უბაპ. აღდეჩრა, არჰირა, აცოგდოუ-რა იაყუნტ აუაა, ანხარა-ნწერა რეკიტ, აწარა შთერხეიტ. დაარა უავე დეიგურდმარატიე იყა-მი არი?—დწააიტ, იხე-იქოჟ ჩჩათშლო ირგურ-დმო.

— აუკ დეიგურდმარატიო იყამკუა, აუიღარ
 ირთახუბ აამთა რხეყამლოვი, არი ეიფუშა, აბაკუანნი
 აბაკოუ!

— აუაკვილყმა აკერ დაფსანუ დუბამ ჰაფხმა-
 ყა, უბას აქორმაქუა ყალარაცე იყოუბ. ტყუარ-
 ჩალ არაცია აწხრა იალაგჟეიტ რჰიო საჰაიტ
 ჟიახა ოჩამჩრა. უიგამ ლახტერამი, მაზარამი
 ჟიღარ რხე?

— ლახტეროუბ, მაზაროუბ ააი!— ილახდ
 ააიწინხეიტ თემერ, იგუ იახუან.— ჩეხმა ამაშენა
 აჰია თაირტიეიტ შოაჰჰიო, ადიუღბაგამ ითაირ-
 ტიო უბარა უყოუბ ფეთრაკ ჰამფსურ,— ნაცი-
 წეიტ თემერ. თემერ იგუ იხაშთთმა უჰიარატიო
 დლახტეხენმა დვაგღლან აბეხთა კნეხრა დალა-
 გჟეიტ, იგუალაგამ იგუაწაქოჟ ჯარა იციერა-
 ყმა-ციერასუა.

XXIII.

თემერ იხუცერთაქუა წვაკ რემამკუა ირა-
 ციან. იხე ხდემძლოშიონ, იხე აგუბლან აითონ
 ეგდსღლემშეიტ ჰია, მუშოკემზარ მუშოკე აშაურა
 ანიმხუცუაბ ყალომებტ, ეიჰარაკგამ აშიაქმ იბე-
 იქთეი. იაგმა უს აკუბარგამ აშაურა დაციხმა-
 შიაშიახო დყალოჟეიტ, იბენამეგძო დალაგჟეიტ.

— აბასყაამთა ისჯჰაპ ჰია სეყამებტ, სარგამ
 შთა საჯალ ააიტ სგუახუჟეიტ.— იჰიონ იხე
 იგუ აქუმაქხა. ბინა ლებზიბარეი დებლაბ ამაწუ-
 რეი დფერემეჟუაშია იგუ იაბონ, აბეარაკ, იშა
 ბიბემუაბ იბდერჟამებტ. ყაბშას იმან იარა აგუ-
 შოათარა, დებლაბ ამაწურა იბზიან აუს აბურა,
 ამააშარა. აძიე ბზიარაკ აბეიბეზური ადა ციეგდ-
 ხუცრა ილამებტ. აშაურა გურვას იმამზარ იბაწი-

რამდენ აგუბდაა უი აყარა იკემბტ. — ამანურა
 სალწერ სხვ საქუითხარ, აღმარაპია სკვნდ ^{სკვნდ} ^{სკვნდ} ^{სკვნდ}
 კბა-ხტა შოქქუსა რელა ანხარა ბბია ^{სკვნდ} ^{სკვნდ} ^{სკვნდ}
 იპიონ აშაურა აგურვა დანკანარ შილოზ ბნე-ბენ-
 ლა, უსყან შინა ლებზიაბარაგდუ ნეიბკლყდონ,
 იშა, იდა ინთალანუ, იგუ ინჯწალანუ დააიმნადონ.
 ახა უი ალთეიფსი რებქარა აკუბონ. ნას დაარა
 იხვ დაბხუკუან თემერ. კადერ იანიამთაბ აკუ-
 ბარ ამანურა შოიმოუაბ იდერუან აქილარ რქოვ.
 „პახუნალაქო იტა ჰია ისე შოთაბარუნ“, იპიონ იგუა-
 ნელა. ოჩამჩერა აიზარაქტუ რახმ დახმნჯყუალოზ
 აუს ღუქტუ ირელა ციაქიო იაპაუან, აყუაყა
 აიზარაქტუ რახმგდუ კენტისა დალხნუ დდიქტურ-
 წახმან, უახმგდუ ანხარა-ნწერა ღუქტუ რტიო,
 ამოლიტიკა ატიო, უბას აყუშო აქიაქტუ იაპა-
 უან, იარგდუ დქუგვლან დციაქიანხმან ბნე-კენ
 რქეთა ახმძალა. იგუ იბერთუნჩუამბტ თემერ
 ართქუა იხშოვკ ეილნაკააუა დანალაგა. აუს-
 ჰიართა ამოლ აქოვ იციქწაწიანხმ აშიაქმგდუ
 იბიხარ შოთუამბტ. იგუი-იგუი ეილაფ შოუა
 დალაგონ. უამაშია იბონ იუაკვ შაქტუა რჩოახეი-
 თარკებ, დაარა იანიპასაბლაკმ, 7-8 შოქქუსა
 რაფხმა იყაბ აამთეი უაქი იყოლუ აამთეი ეიფ-
 შონუ იბომბტ. იმაქბოეიტ აუაკვ შრაქტუა, იაყუ-
 წიტ აღმჯჩრა, აკუტალმ ბელგამო იყალთეიტ აფ-
 სენრა ასოვეტ პიუნთქარრა შაქტუგლოთეიეთეი.
 „აუაკვ დებლას შრებეი“; იპიონ იხვ იგუ აქუმბქ-
 ნა, იიურა იბემდერუა.

იანხა, უაწიო ჰია ინახერთა-აახერფო დშოააი-
 უაბ იგუ ხმაფსსო დალაგოეიტ უარლა-შიარ-
 ლაკ ადა აშაურა გურვას აჩოინამკოუა. აკოლ-
 ხობ ნაამკა ათუშშია ნარელავიტ უბასყან. „იცი-

— აბერეივ აყარა უსთაზნე უმააიკტ, უანდ/ანეორა სკუ იშთაბ უდერუაბშია. უანე, მისხან: და ოჩამჩერა უცაროუბ, აპარტკომ აქვლ: იუფუაქა ხლოიტ უსკ აწეხუალა, უმბოი აშიყუ იუბაარ-თიბ—ინეირკკიტ. აშიყუ იაპიონ, უანე 9 საათე აშეკმთან აპარტკომ აქვლ დყალარაცე.

— სარა სჩაღლა უცა, უსთ, აა,—იპიან მეშა იყამჩე თემერ იახე ინეირეხხეიერ.

— იბზიოუბ, ანა სეზბერთახეუბეიშ? აკრუ-დერუაბარ?—დწააიტ დეზბერთახეზ დაარა უსს იგნე.

— სეზდერუამ უბერთახეუ, აკე უარპიოზარ აკუნაპ,—ეიციაეიო აუსპიართახე რეკუნარხეიერ. ფეტრაამთაკ აშთახე მეშა იჩხე რეკუარუბ აყუარა დეკულანე ავხეყა დააუან თემერ.

აპარტკომ ამანუეცია აუსპიართა ითალახმან თემერ უაყა დანენჩხეიფ.—ბზიალა უააბეიერ.— რპიან, დანენგვანალა აძიაძიალა ინაპე იმერხეიერ. აფსშია იარპიეიერ დნაფშოზ-ააფშოფა დლა-ტეიერ, ისარპიო საპანდა ჰია იგუ ხეთ-ხეთუა. აპარტკომ აუს ეილურგაკე დააინ, დეხუმარუბ, დეჩიო თემერ იაფხმა ინეკუიწეიერ აპროტოკოლ. დაფხმო დეშენეიუაბ იაახიხეიერ:

აკ(ბ)გ აფსნეტოი ობლასტკომ აღწა იყინაწახ ამჩალა, აპარტკომ აბიურო ვადბეიერ მოსკვატიი აკომმუნისტტი უნივერსიტეტ სენტიაბრ ახე იადნა-კლარინ იყოფ რახე დეფხაძიანე დდეკუნაწარაცე აუსურაქვლ იფეშიოლ, აპარტიაქვლ ზგურაგოლ, აკანდიდატ ავ. თემერ.

— სეზნრა ზენდა საციდერძიტ უბო,—ილახე ნეიკუიწეიერ აბნეკ აბე, ანა დანეფხმხუცაა,—წა-რა სდეკურწოზარ ეილფუ იარბანუ,—იპიან იგუ

იფსახეიტ, დეიგურლეიტ. უს აპარტკომ ასეკრე-
ტარ დააუნალტ.

— უჩორხზია თემერ, აძერხაწა დეხსოკა
დააინ ინაპე იმხნე აფსშია იეიჭიეიტ.

— თემერ იშოყუქუა ყაწა ლასსე, — იპიან აუს
ეილერგავე ინაიდწანე აპარტკომ ასეკრეტარ
იკაბინეტ აში ააირტენ დნჯუნალტ.

XXIV.

აღბა აბილეთ ამხნე იჩამადან ქოჯე ივაკნე-
აყუა ასქმალა ამაიგუარა დღოეი-ვეიუა დექუმბე-
ლან თემერ. აღბა აბეუ ანაარგა, ასქმალა ექურ-
თიაა ბქუნაბხაბ აუაა დნარჯლალტ იარგმე. ატ-
ტაპია აღბა ახალარა იაქოენ აფხმა ინეიუაბ,
იოჩერედ ანააი, იბილეთ ნადირბან დეჯუნალტ.
აღბა ავნუწყა ელათერუა, ელაკვენტუა ეილან
წვაბმამ აეილარ, შოლუკე რხე შხაბ წაყა ითა-
ლონ, შოლუკე შააიუაბ აყუარდიქუა ინარქეუ-
ტიონ, წაყა იტიაქუაბგმე უბაბ. სარა საბატია-
რი, — იპიან აკერგმე დშოაყმ-შოაყეიტ, იბილეთ
თენე დახუაფშოიტ, აბა იჩხაბკედიკელაშაბ
ჯარგმე დექუმშიეიტ. დრელს-რელსუა, აღბა
აფუნწაქო დანხეი უაყა იჩაანეიკელტ, იჩამადან
იაფხმა ინაირგვლან აღბა ამააკრა იბლა ნათა-
ნე დენკედიაალტ. — უ-უ-უ! — აპიან აღბა აბე
დუ რგანე შარდაკ მერწკუა ამშოენ ეიმგუ-
პიო აქოენანახეიტ აღებ-სებ, აღებ-სებპია ამაშე-
ნაქუა რებე უაპაუა. ასქმალა ინაფერწნე იანნე-
ქულა, დააბმაპიენ ილაფშო გრკუა აყუა აკუშოა-
მეკუშოა ახუქუა ინარქეუიწეიტ. იგუ ფშოააუა,
იამხააუა იაიგულაშიეიტ იქეთა, ივნ ქუაცხ-
ხუქე, ნთეწ-აათეწ, აკუარა, აქმაფთა, აწლაქუა.

იგუ ხმელ-ხმელუა ინეწალთეიტ უბართქუა. აქს-
 ჰიართა ადამშა აწაყა იცეწაწიანხე ინეწაწიანხე
 ქდგამ უაქიე იბოშია უაყა იგულაშაწიანხე
 ეფეშეშეშე იხუცურთახა ინასიტ ზინა ლტიე.
 „უაქიშთატიი ჰაიბაბარა, ალლაჰ იუსუბ“, დაა-
 ქუფსეჩაბიტ იცეხმამთარახა. იხე ლაირყუნ ამ-
 შიხე დნაბეფეშეიტ აყუა ილა იანააფერწ. იგუ,
 უაქიე-უაქიე აჩოფსახოუა, იბელ-ბელუა აკე
 ინაბხდააიტ, იბაკუუ ცქამამე იბემდერუა, ზნე
 იგურღმონ დახმეობ, ზნე იფეშააჟან თემერ
 იბემდერუაბ უსკ აბე. „ნაძაძა ბემეშ ბზიანხეიტ,
 ზინა“, იჰიან იგუ უაყა იააირთენჩიტ. აჭერჰა
 დენხმაჰიიტ ალბა ავნუწყახმ იქოქ რხანე. დნაფ-
 შო-ააფეშოუა დახმამეობ ალბა აიქთარტიეშაქუა
 უამაშია იბანე დრეზუაფეშოუან, აბა აკგამე ინ-
 შოქ აბეცომებტ. დააფსეიტ დეშოგელაბ, ირამა-
 დან ნასკამაგაშია იაარჰინე დნექუტეიტ.

— ჰარა ჰაუმბადოი, უაბაფეშოუეი? — ლჰიან
 ლჩოქრგუაანე დნაიქუყააიტ ივარაქოქ იიამ
 ფჰიესკ. თემერ ახმეითჰია დვაწყმან, — სმინაუა-
 თუბ! — იჰიან დნახანე დეთანექუტეიტ. ფეთრაამ-
 თაკ აშთახმ ირამადან კნე დვაგელან დნარელს-
 აარელსუა იქოქნიხეიტ, დეშენეიუაბ აკუაყმ-
 თაქო ხაწაკოი ფჰიესკოი აშარშაქ ხარეწარშინე
 იშოეივაიამ იბეიტ. „არაყა აიციეფხაშარამამე
 მაქბააბ“, იჰიან ახაწეი აფჰიესი ახეივაიამ იგუ
 იამეზუაყუა ფხმაყა იქოქნიხეიტ, ბარწაშია
 იბეაგელანე იყაბ დნებეალტ. აფენჯერ დენკე-
 ლეფეშოებარ, ავნუწყა დაარა იბზიან იხოიან,
 ახაცია, აჰისა აუაა რაციავენე ითან. შოუკე აგა-
 ბეთ იაფხლო იტიან, შოუკე აშოახმატ იასუა,
 დარა შოუკე ეიქთაციეიო იხუმარუა, იჩიო

იტოან. „არაყა ეიჰა ეიღმბააპ“, იჰიან დნჯუნალტ
 იჩამადან კნჯ, „იხმაკუმ ჯარა სჯუნალტოუნჰმაი
 ზნაბჟ იგუ იაანაგუეიტ, ახა ზნჯკ დანჯუნალტოუნჰმაი
 ჰიორა ითახემშეიტ. დეშხენეიუაბ აყუარდი ტატა
 დნჯქუტიეიტ. აშხახმატ იასუაბ რააიგუარა, იჩა-
 მადანგმე ნაყტიირახმაშია ირგელტ. უბრი ამ-
 თაბჟ იჰიენწირაქუა ღმაბ-ღმაბუა კმაქჰკ იშინჯ
 აძიქ დააჯუნალან თემქრ დნაიდგელტ. „უბლეთ
 სურბარ ყალარუ“, იჰიან დიაბწააიტ. თემქრ
 აქიქიაჰია იჯგბა დენთალან იბლეთ ციერგანჯ
 ინაირბეიტ. „არაკუდამ უარა უტიართა, უაალა
 სარა უბგაპ“, იჰიან იაფხმა დნაგელან ფასა თე-
 მქრ დაბჯყაბ ახმ იქოქნიეიხეიტ.

— უარა არა უყაბ, სარა სციოიტ!—თემქრ
 იხალა დდიქულთეიტ იაფხმა ინეიუაბ დნაიაფ-
 ყმანჯ. იგუამფხთეიტ თემქრ იბჯრუბ, ახა იიჰიოზი.
 გაგრა ინეიანდა აღბა დენთეს-აათესუა აკერ-
 ქუა ეიმიდეიტ. იფშხააიტ ზებქე იაჰაუაბ აღბა
 მაშენაქუა ახმჯყაბგმე. გაგრა იანნეი იშოულაშ-
 ცარჯბ იაალაშციეიტ, თეფ ხუქკე აალთიხენ იჩა-
 მადან იხჯ ილაწაწა დნჯქუეიტ.

ადიელბა ანჯყუაშია ეიწეხძანჯ იჯეიუან, ლენ-
 ტაწას ეიწეხუხუა, იშთეფრაა. ჯარა, კეჯარა
 ამჰა-რხუაქუა რქოქ, აძერლაში ეიფშო აჩოქრ-
 ლაკეუა ანჯყუაშია ანარმაქლაკე იხჯ ნკელორჰჰი-
 ჰიანჯ ადიელბა ახთი აწეხუეი დერბეფშოთუა და-
 ლაგონ, იბაყარაბ ჯჯშო. ანჯყუაშია რკლულუა-
 ძანჯ ადიელბა ნქულთეიტ დიესაკარა ნეიწეხძაკ.
 „ალოლაპ, ალოლაპ, იაცაშოუბი!—იჰიან იჯჯშანჯ
 აფენჯჯრ იხჯ ნკელორჰჰიჰიანჯ დახმენაფშოებ შოუკჯ

ეიფხმეტობა. ეიჰითყუყულანჯ აუსურა იშხა
 ქოზ ილაფშო ინწწაშეიქ. „იყარწონში აბარტე“
 იჰიან დეშორჯხუაფშოუაბ იყარწობ ეილქაანა
 ადიღლბა ნდიქულაფიქ. უი ანიმწია ილაფშო
 კულააუა ადიე საკარრა ეითანქჟიწეიქ. „აბარ
 ასირ!“ იჯეიშეიქ თემერ იკაჩა-კაჩაჩა თათუნ-
 ლა იქურთიაა იანიბა, უი ათათუნ აქოზხრა
 იაქოზნ აუაა ჟიბა ეიჰითყუყულანჯ, ნას იღერიქ
 ფასა იიბაბ აუაა ბქოზნ ათათუნ ქოზხრა შოაკუბ.
 უი შოჯეიშობ იააცოერყეიქ ინეიფუნკლაძანჯ
 აჯქურეი ახმელაბ აციაჰია. უბრიგდ ილაჩა-ლა-
 ჩაძა, ნაციკამესკ-ნაციკამესკ იაყარან იქოაბ ალაპ-
 ყაქუა. ულაფშო იახმუნძაბეილქააუაბ იარა მა-
 ცარა აკუნ დეზხუაფშოუაბ. ადიღლბა შთხესააძანჯ
 იშოცობგდე ინწიომებქ, იფკააუა, იაცკუა, ირხნჯ
 ეიქუფსოუშია იიბობ აარჯხრა.

ჰარა ჰქოჯ აყარა ათათუნი აჯქურეი იარაყა
 იბემარემაქოამხობააბ, — ინაბიძეიქ.

ადიღლბა ქეთაკ ინალალოეიქ, ანჯყუაშია ხუქ-
 ხუქლა ირმაქუა მაცარა იშონეიუაბ ასტანცია-
 ქოჯ იააგლოქ. თემერ ადიღლბა აძკათიართახმ
 დნეიქ, ახა აში ადჯრკხან. დნალბააყეიქ.
 ასტანცია აძკათიართა აქოჯ დანნეი, აუაა რა-
 ციაუნჯ დნარჯლაფშოიქ.

— აუაა სერბო სეშოფატოი, — იჰიან აჰიირა
 დელაღლანჯ აშოაცაჰია იქოზნეიხეიქ. დეცცაგ-
 ცცაგოუა, დხენჰინჯ ივაგონ აქოჯ დაბიბარ, იც-
 თაბ იკვბცია დნეიბადჯრბეიქ ამჯრკჯჯ დაგაძანჯ
 დშოჯყაბ.

— აბზამეყურა ყასწაბააბ, აფსრა სოუნდა, —
 იჰიან ამჯრკჯჯ ილხოუა იტბართაქოჯ დნატეიქ.

მოსკვა აქალაქი ანალაფშორა გუბერნიის ნიჟნი
თემურ ალემვანჯი წოუპ, იხაან დაბაჯმნივი აქა
ლაქი დუ ატიჲ იზდერუამუზტი, ახა ისეხარეზი,
ადრეს სემოუპ ჰია იგუ ალაირჯლულუონ. შებეჯ-
შთახარა ყალახდან ადიღლბა მოსკვა იანნივი,
აშოჯშოკამს რთრა იანენთეპპუა ეიფშო, წვა ზმა-
მებ აუაა ადიღლბა ინთეპპიტი ახე იარკენე აწე-
ხუანდა. იგუ ხეთ-ხეთუა, იჩამადან დაწალანე
დნარჯშთალხეიტი ზლანწე, ატუნელ ეიფშო ინეწა-
ლოზ აუაა. დეჯბალტი. იშთიარჰიახდაბ ეიფშო
ავოკბალ აკუშთა-მეკუშთა ეიცრეზუხუა იგელაბ
ატაკსიქუა რუაჲ აშოჯქერ დნაიაციიაჲიან იგუ
თგურდმააუა მოსკვა დუძხა დფერნე დვალა-
ლხეიტი. 10 მინუთჲ რეშთახე თემურ იჩამადან
კნე აინსტიტიტი აში დვლაგვლან.

I.

— უი ალა სეფსე დასთაბ უაჰა სელემშთარ-
გამე. იშახაჲუა ზეგამე ჰაჩჰაჲუა ჰანალაგა ჰახუდა-
იტოლუ ნებშნე დეჭურთიარაცე დაქოუბ — უჩთაან-
კელ მეშა, ახე ცაჰიცაჰაჲუა უგუ ითაშთარ იუ-
დღირა ჟყოუბ მეკეჰ დხაკუქოუ!

აბას დმაქარუა აჲეჲიაჰია აჩთეილაჰთარა და-
ქოუნ მეკეჰ აუათან აქოჲ. უბასჲან იაჲვნალაბ
კადღერ აცთარდალუ იჩთნეჭურთ იშაჰე დნეჭუყმა-
ბშია.

— ჰხეჭუშთაბეი ჯოუშთ, აუაა ირეიფშთებ
შოჲეკ რქოჲ აუეს ჰაუნდა იჰაბერგუნი, იატთარემბა-
ძობ აჩარხუქუა ჰაიშწია ჰაშთთაქურწეი, აპარტია
ჰალოუბ ჰია! სედიქდან, სეძლაგარა, სკაბარმა!
ოჰ! სხეჭუშთაბეი! — იჰთან დუალუჲაშთო, ილაქუა
თქწნე იცო უბას დგუჲან დანეკეიხა, იკაბა
აჰიენწირაქუა ეიბარკოჲა მეკეჰგამე აუათან დაა-
დილწიტ. იფა დანიბა ქიჰაგამე აუაბერრა და-
ლაგოეიტ კადღერ. აცთარდალუ იჩთნეჭურთ დშთა-
ჲიო ნაპხეცლა ათჰამეც დეკდებლმათლო დალა-
გოეიტ.

— უს უმუნ საბ, უგუ ბფუჲეიობეი, აკრუ-
ბაანაგომა იყოუწო?

მეკეჰ იაბ იქოჲ დაინ იიდღრუაბ ალა დირ-
გუბბელოჲა დალაგოეიტ, ნას დნეიფურწენ, „აფს-
გუ უთესხეჰ, ალა აფუნწა იკელყმაბ, მეშა“ ჰია

ფეცქუა აქუქუა რეწგონ აკოლხობ ანააიგულა-
 შილაკმ. იწაა-ხაშიაშიაბა, იხანთუჯდაეფუონ-
 თაპაუან აკოლხობი მუშიეი რეძბანუქუა...
 ეიპა ლართახუს დეშთეხნე დიშან იარა, თემერ
 იხათფე აქუჯ იყარწაბ—აქუსოვეტ ახანტიავე
 ქუჯკ კან იაასთა. „ბეზალა ადგადლ სშიერლა-
 წა, შივდა ცართა სუშამ“ ჰია კადერ იკალთ
 მუშა დანავაგეეუაბ მკკქ იახეიფუთ იგულა-
 შიონ. უსყან იდერჯრ დფერიმნუაბი, აკერ იაბ-
 ჰიოდამ, მუშა რეცპა იშრაბე. უაქიე იატეარუმბა-
 ძობ ატიოტიეხქუა უაახეიტი, იაჭფეფუთბი, ანაა-
 ჯუნ, მუშა აქაააქერ, დფერხზარ ჰქეთაგად სნაპა-
 ქუჯ იაბგონ, ჰაბმერბზაბო აჩიაცია რეზუდაჯალ-
 სნექუტიარუნ...

აბას დციეგახუცუა დნეიუან იარა არი აუჯხა.
 დაახრეიწიტი იმაპი მაპმეთრაა რქუჯ. იჩუ ნქუა-
 ჰიანე აკუასქაანდ იკუჯნეიხრეიტი, აფშიმა ჰია იბუჯ
 რგო. ამაწურთა აში აარტნე აციეშმა ხხადა იკნე
 დაადიელფუთიტი კატია, მკკქ დააწიინ ამაწურ-
 თანდ იკუჯნეიხრეიტი, იყამიჯ ვრკუაბალფეიუა.
 აბარწა დანხეწალა,—უნან სეპკუნშოლუ, მკკქ,
 უაბაყაბ,—ლჰიან დგურლდაწია აშიხემს დაახეწენ
 დნეიფნეხხელტი. უაქიეგა შიმეშთალადაცი,—იჰიან
 დნალეჯყან დანხეწხალა დფინაფსუ-ეიწაფსუ დნა-
 ტიეიტი ამცახდ დფუშოუა, კატიაგად დიშთახხე—
 იუაჰანე უააზარ აკუბაპ,—ლჰიან ლელახდ აპი-
 ქუწანე დიბაწააიტი. მკკქ იხე იხუდა ინახარ-
 წინე იაჰიშა დნალეხუაფუთიტი,—იბაკუბი ისა-
 პაუაბ, იშიეხმბეი?—უამაშია იბანე დლაბწააიტი.
 კატია დააქუფსუჩჰან,—იუაჰანე უააბ ჯესშან,—
 დეიასნე დნატეიტი.—არი აამთა ბზუყალაბ ჰარა
 ჰბე აკუნ იშოუბო, ჰაიფუთ ბეიფუთუ რაფხმა ჰა-

ლაძერც ჰაყან, ჰაბეუ ახმაამხებ აკუნ გუაყრას
 იჰამაბ, ეიციაბ არცკარა ნაჰბაცლოფიცი, *მეხუღი*

— იშიეწალაბეი ბარა, იჰიეიშ? *მეხუღი*

— იჰაწალაბ უმბოი, ჰადგაღლ ჰამხნე
 აკოლხომ იართარაცუ იაცუ აშეუძთან კომისსიაკ
 ჰავნე იააიტ. დრეწაყეიტ უმაჰი, ადგაღლ აბე
 ჰააიტ ანერჰია. აჟია შოუნეიმარკ-ააიმარკოუაბ,
 იუავკეშა უსგაღ იუდერუეიტ, აჟია მეცხუ იჩა-
 დომებტ, რგუააიბაგან ყამალა დნაისხე რუადიე
 დიხუიტ. — მკეკე აჩუან ეიფეშ დებშიაანე აყკო-
 ჰია იქაღში დაცჰაუა, იფაწა იხაფეც იბეაკნე
 იყაყო დალაგოეიტ. ლაჟია დანაალგა. — იქუა-
 ქურა ბგააიტ რეცჰა, — იჰიან იგუ ააიშშიტ.

— უგუ იზახუაბეი, ჯბეიტ, ჰახდერწიეიტეი,
 იშოუბო? ლელახდ ააიქუწანე ლაშა იალჰიეიტ.

— დებუსთა იიხუბ?

იიხუბ ხარ ბმამ აძიე იაკუნდა უციგმა-
 მეციგმა სემცობ, კენა ბააჟი იოლუბ დებქუდებ.

კენა ანელჰია მკეკე იააიგუამფხეიტ. — უაჰა
 უავკე დიბბადრბ, ხარ ბმამებ უავკე დრელაძამბი
 აკომისსია? იბმბეი მაჰმეთ?

ირელაქუან, აბა იარა უბას დაქუშიეიტ,
 ლახდენწას იმაბარ აკუხარენ. — კენა უარა და-
 ბოუდერუეი? უარამოუ, ჰარა იგულაცია ცქა
 დჰახდერუამებტეი!

— უაჟი დებბამა კენა; არახუ დანრეცუბ აშ-
 ხა, რთეფ აქოუ იაგმარაანე სნეიხდან, იაგმა
 ხშოცა სირეიხდან. დაბეიფუხმაშიეი უჰიარაუაბეი,
 რეიჰა იჩადან, რაბყუდაროლუბ აკუმბარ!..

— დრთადანეჟმა, აუასახდშცია როლუბ უაჟიე
 აიჰაბერაქუა ბმოლუ!

წიტი, დციიკკვიტი. ჰადგამელ, ჰკაბარმა დუ, ჰადიქმან ჰამერხხმან, უაჟი ჰადლაგარაგეჟი, ჰამერხხი ხეტი. უსგამ იმუიტი უსგამ, ისჰასაბიტი, დციიკკვიტი უბრი აბე მაჰმეთ სნაიაციაჟიარ სთახენ, აბადსეჟუმშიეიტი იაბაყოუ...

კატია ლლაქუა აალერწარეხუწიეიტი აშრა ანაიკიჟეჟყა.

— აშრა უჰიამა?— დიბწაიტი აჰერჰია.

— აი, ისჰასაბიტი იშრა, ფეხუა ჰაიმიეიტი, იშფაბური ჟაჰა!

— უმაჰი აშიიკკაგამე უარგამე ხშოჟე შფაშიემამ, სუფენდა!— იალერჯეიტი ლაშეი ლხაწეი.

— იბბან?— დწაიტი მკეჟე.

— იბბან უმბოი, ახხმარა ათახუჟე, ჯემ, უაჟიტი იამთაბე. აძხწრა უჩოურგარ ხაწაროჟე უგუახულო? უს აკუმ იშათახუ. აუაჟე-შრა, აკშარა ჭეიდაკ ალოგამ ჰია უაქუმგულენ ხშოჟელა აუს ჰაბურ, ჰხე ნჰარხოიტი, მამ ანაკუნა, ახაბამთა ჰალაძეიტი, იდერნე უყაბ.

მკეჟე დძლუდა დნალბეფშიეიტი კატია ლაჟიაქუა იხშოჟე რხეშთუა. ლგუ ფეიო დციიკკვიტი ლარა ლაჟიაქუა ლასსე-ლასსე ლგუ იწახხოუა.

— ბეგამ რაფხმაძაგამე მაძალა აუსურა ჰალაგაროჟე, უალა-თახელა ჰჰიამ, დაჩთაკე ჰჰიამ, ანხაცია რქოჟე ჰჰამაჟე ჰჰამ. აკოლოზმ ჰამბაიტი ჰია იქუგლო, უბართ ჰზეიდკელარ, უკაბარმა-გამე უდგამელგამე ააუმხენჰიემე უძლაგარაგამე მეშა იშითარედნა ნას, იარა იმგობარ. ჰანჰანე ეიბაძო ეიჩჰარჩამ ანხაციეი აპარტიეი. ნას იყალო უბამ. ალაჟი ეიფეშ იხე უბენდერფამ მეშა, უარა იუჟიწამ ალარცია, უბრი ანათაშა უაქუმეიარ. აშრა იანაღამხა, უარა უნაპე ბუყამაშუაზეი, აილაჟ-

ეილას რეიპა იანასაკაპიემთოუ უხე ნალოუ-
 ძუბი! უმაპი დდერძოუ, დენხაუოუ სუბდერძუამ
 მაკანა, ახა უი დდერძგა დენხარგა დუაღა
 შოა ყალოეიტ უაჟიშოა. ხშოვკს ისემოუბ ფეთ-
 ვკა რუბქუა ეინუსყაარაცუ, ფეთრაამთაკ იადამ-
 ხარგა, ისერთაგუ-თასრაცუ აკოლხონ ნხამკა.
 ვებციას ისოუშოაგა აუაა იბალმა-ბალმადა იგე-
 ლოუბ. აშრაქუა უაარყუაწნე, უარგა უბას აუ-
 სურა უაღაგა არღაჟივარა უბეზუშოა აუაა ნაუ-
 ვარგელანე.

— მკვჭე ვბა-ხვა თათუნ დრეხან იკაირშიიტ.
 ათათუნ დანამეხობგა ინაპე იცლამპია იაწერ-
 გუანე ილა ეინმერსულმაკუა კატია ლახმ დეფ-
 შოუან, ილპიომ აკე ილემპა იაემერშიო. კატია
 ლაჟია ანააფელწია, — იფაწაქუა ნაირშოა-ააირ-
 შოან უს იჰიეიტ: — ბარა იბპიაბგა ციგამ, და-
 რა იხშოვკ აჟიოუბ, საწკეს ბდერუეიტ, აყუაგა
 ბაშოა ბეყამებტ, ახა მქშა დთასურხაროუბ, იბ-
 ბან ბპიარ, ჰქეთა ბეგა ბხაგალანე იბმოუ იარა
 იოუბ, აპარტია დრეიპაბუბ...

— ნას მქშა დუშერ შიქეთაქო აპარტია აუ-
 სურა იაყუწბ უგუახუოუ? — იაჟია დნაფეხხელან
 დიამწააიტ კატია.

— მამ, მქშა იმაცარა იაკუდამ ისშუა, და-
 ჩოაძიგა დკლფშოხუნე დსემოუბ...

— დებუსთდა უი?

— უი იახმა დეყამ, ახა დმააშოეი, თემერ
 იოუბ სუბქოუ? კატია დაახუციტ.

— თემერ იხათფაქო იყარწადა?

— თემერ იხათფაქო კან დყარწეიტ!..

— ნას უი უიცემშიადორი?

— მამ, უი სიცოშიომ, მაკანან დეკეჟნეჟუჟი სნაპაქო დანაგარ ყალამ... უაპა სხეცოშიომ უაპა დეჟამ ჰქეთაქო...

— იუტოუ უბემდერუბაბ, მკეკებოეიტ.— ლაშა ილოეიჰიაქუბ ლგუამფხაკუა ლქამში ინე-ქუწანე ლქოჟ განნა ინალერჰიიტ.

— მეშეი თემერი უშერ აკოლხოზ ეიქოკაა-რა იაყუწუა ჯუშუო. უი აკუმ უაჟოჟ უსს უბლა-გაშოა, აკოლხოზქუა რეიჰა ეიწაბყდაშოა, რეიჰა იბერთაგუ-თასშოა აუბ უაჟოჟ აუხ ზმუტინე იყოუ.— ღნაცია რეხხო ლელაფუშო მკეკე ილარ-ყაცო აბას ნილოჰიეიტ.

ეიციაჟიო იშოტიაბ არბალექუა ეითანეილარ-ფსეიტ, მკეკე აცია დაკენ ისასა ნეიბჰიანე აქოჯრ-ჰასრა დანალაგა, — აწნ ფაჰიოზაბ, არბალექუა ეითაქოჯრთხეიტ, — ლჰიან კატია აციაჟიარა და-ყუწნე დვაგელან, ამცა ნხუწალეჰიჰიან მკეკეგდ ლარგდ ეიძანე შთალარაჰია აკუასქამანდ ინდოლ-წიტ, რციემბა ხხაძა.

ფასაგდ ზნე ჰალაციაჟიანეიტ, აფხდაჟ იუგუა-ლაშიაშოტ, მაჰმეთ აყუა დენხოზ. ამენშოევიკცია რქუტუარა ალომთალოშია ივნე ამცა ნაცრალან იმაზ-ინძეზ აკე ააიზნემხაკუა ზეგდ ბლეიტ. უი აშთახდ დიქმან ხუქქეკ აარტნე ფუთრაანთაკ დე-ხუჰახუთუაშია დეკოჟნ, აზა უი, იხე იბალანე-ყუმგოშია ანიბა აქეთა რანდ დააიტ. არაყა იაბ-ხურაა იცხრააიტ, ადგდელ იბაარხუეიტ, ანბა-რა-ნწერა ყაიწეიტ. იფსე ანეივიგა, ათათენ აახუა-

რა დეითალაგოეიტ, ახა ანკეიფშო ანბაცია იბჯმ-
 ქო, იარეი დარეი ბზია ეიბამბო იყალდოეიტ
 დუკ მკრწკაუ ასოვეტ ჰიენტქარაგაგა აფსნე
 იააშაქუგულტ.

II.

იიულ შხა ანწიამთაბ აკუნ. აარკარან აშოქ-
 ქუსან. ამრა ღდაბ-ღდაბუა, იკუეი-ცეიუა აფსაბა-
 რა იქუფხონ. ასაბა ლკაწიქუა ამკადუქუა ირჯნ-
 ჩელა იფსთჰიანა იშთებბე ივეიუნ. აკამბაშქუა
 აშოშოქ რხერგა აძმანქუა იახდურთაეუბ იგელა-
 ძომებტ, ინაჰიე-ააჰიუა, რტეკაქუა ნეინყდა-ააინ-
 ყდო, ითუნჩდა ამშო აიჰარაკ უბრაყა ირხერგონ.
 აქჰაჰია ათათუნ რეფხოუა აჰმათ ივებციეი იარეი
 აკაბარმა იწატიან.—იანდა სშიეისოიტ, შიანი
 რეიჰა ბრეფხოუა...—ეიქუწარაკ აბღღ-ყდაყდა
 აფხდურციჰია იშამხე ინექუიწეიტ აჰმათ.—უშაპე
 უნახ აქკუნ, უსფერხაგამხან,—იჰიან ივება ჩხმა
 იშაპე აზდუშთაბ დნაგუთასტ.

— აისარაჰია აკე აფშიმგარა ჯუშო!..—ილა-
 ქუა ააწეირთალან აჰმათ ინაპერლასეშა გუეი-
 თეიტ ჩეხდაგდ. უი აშთახნ ათათუნ ბღღქუა
 აგურ იახაფსო იტიაქუაბ ზეგდ აჰმათ ინაინუა-
 ფშოიტ.

— უარბანუ ისაცლაბუა, იჰია უაქინატი...—
 აჰმათ ანაპერლასრა დაქოუნ, უბრი მაცარა იხე
 აქუენე.

— უაი, ნას!..—თათუნ ეიქუწარაკ იშამხე
 იააქუწა, ატტაჰია აგურ იახაფსო იქოუნეიხთეიტ
 ჩეხდა. რხე აქურფესუ ათათუნ რეფხრა იაქოუნ ზე-
 გდ. რაფხდაქუა ეილჭჭაქა, იფკააუა იახდნეიუაბ

ზაყა იცქმანუ აუს რუაბეი ჰია უაიგურდარა-
ტიო იყან. უბრი აამთაბუ აკაბარმა აქსდალა
აშშეჰია იქთააიხთეიტ მკკტ. აკაბარმა აქთა-
ფხმა დანააი აქქაჰია ათათენ ბრეფხუაბ დრე-
ხუაფშოუა დაათგელოთეიტ. აჰმათ იაცლაბუაბ ჩე-
ხმა, მკკტ დშოააიუაბ გუეითეიტ ბეგა რაფხმა.
დაგამცისაქიაკუა იმშხულწ ნეიროუნ აჰმათ ივა-
რა დენკდსელტ...

— ჰაი, დადხთეიტ, იახფოუუი, სნაპე აგურ
ალასწახმან! — აჰმათ გუბლან ააყაწანუ ჩეხმა იახმ
დანაახმაჰი რელაფშოქუა ნეიფულტ. ჩეხმა იიუ-
ლაკგამ აჰმათ აღინეყა დნაფშორატიო აგუჯარა
იითეიტ. მკკტ დნაფშოუ-ააფშოუა ავარშორა
დთაგელანუ ანიბა, აჰმათ იხე აქურფსნუ არეფ-
ხრა დეითალაგთეიტ მკკტ დიმბაძაბშია ირეყა-
წანუ. უბრი აამთაბუ ინაპქუა იშთახმ იყაწანუ
დშიეშიუა იქთააიხთეიტ მკკტ აკაბარმა დქწა-
ლანუ. დანაარდგელა, — ბზია ქოუქუეიტ, — იჰიან
ილა-იქოუ ააინაჩჩეიტ. ადრუჰია ივეინაძგულტ
ათათენ ბრეფხუაბ ბეგამ. მკკტ იბეზშია ვრხაა-
დანუ, — შიტიაქუა უარა უმსიტ, შიტიაქუა, —
იჰიეიტ გულაკ იმაძამ უჰიარატიო, დქთაფხა-
ქთაჩო, დაფსეშიახა. იმშხულწკ ამაშენა-ცჰა
ინექუიკენ დეიფხმუცააუა, — შიარეი სარეი ეი-
ცყაჰწანშია, სკაბარმა შიეწოუბ აკუუ, ეე... აჰმათ
უარა უგუ იაანაგობეი... სადგამლორი სკაბარმეი
ნაუნაგდა რგარა შიელშთაპ უგუანულოუ?..

აჰმათ იიჰიანშთა ცქმა იქთამშიო დამააყაფ-
შხთეიტ.

— აკერბდეროუოუ, დად, მკკტ... ჰარა ჰაკუ-
ძამ ურთ უმეზზებ... აბაკუან აუბ, დად, აბაკუან!

მკვლქ იგუ აშა თვხუხუა დშოჟყაბგჯ ილღუი-
შია რბზიანე, დმეციჰაუა, დმადღუა, დრეცაიჟონ.

— შაპ, აჰმათ, აბაკუან აკუმ ისემზხზბ, ში-
რა საშცია შიოლუჰ... შიაკუზბააიკ ათახზბარგჯ,
სგუ იალადამ უი, იახდფა სემშინგი ჰია, იზბან
უჰიარ შირიემუააუმა შიარა, აკაბარმაჟე შიახზბ-
ნაახრუადა, შინაწკ იცეიტ...

აკვ ილამკდაკადოშია, დგურდღო, დეხუშთა-
ხა დციაჟონ უი ამინუთ.

— ააი, უს აუჰ, ახა...—აჰმათ ინამეირია-
შოეიტ აგუნამძარაგჯ ნაცწანე. აჰმათი ჩხეი
რთათუნქუა ირედტიალან ინასკაგანე, აკაბარმა
ახანძატეი აწალართაქოჰ. ჩხმა ითათუნ ანაან-
წია დვავგლან ნასთხა იტიაბ ივგზცია რახნ
დციეიტ. უი მკვლქ იხე იაირხუეიტ. იგუ ითაწია-
ხზ აგდახგდაშორაქუა ააციორიგან აჟია მაანალა
იხერკო დააიასენ აჰმათ დნეიქხატეიტ, იბეჟ
ღწაკენ ხუთ-ხუთლა დიქხაციაჟონ.

— უარა აჰმათ, უაკვ რაბჯ უოლუჰ, — იჰეიტ
იარა, — აძიე იტიე უთახძამ, — უჩეი-ჯგკა უნაპე
იქურგგლა უნხოიტ-უნწუეიტ უბარზაგანხა, უი
ეიჰანე ანცია იუაცირწააიტ. — აბარზაგანრა სარა
ისებთოდა, — იჰიან დაახუნტეი-სანტეიტ აჰმათ
დშთათეშოუა. მკვლქ იაჟია ნაგდო, — იზხსჰიააუა
უი აუჰ ანცია იმჩალა ხდაა ჰამამგბტ, ჰხე ჰა-
ქუიტუნ, აციგეი აბზიეი აყნე ჰაილახუნ, ჰაიცხე-
რააუან. ჰაიხეფა-ეიწეფო აფსთაქუა ჰართან, აშ-
ხაქუა ჰრეჰუნ, აშაბესთაქუა რეიფშო. აძიი-აძიი
ჰგუ ეიზბელუა, ჰაიბამზარ ჰაიქოჰენწიააუა ჰა-
ყან. უარა უტიე უარა იუმან, სარა სტიე სარა —
ეგეიმაჰკოდმგბტ.

მკვლე იფანა ხაშხალაქუა ააქთაირწინ,
დციწფშო-ციწფშოუა ნახანი იტაქუაბ იფ-
კააუა ილაფშო ინეწიგოეიტ. მკვლე აქმათი რე-
ქთაციოაქობა რმაჰადო, რხე შთაცალანე აუსურა
იაქონე ანიბა, იაქოა ანაგძარა დეითანაღაგოეიტ.
— სარა სხე მაცარაბე აკუმ, ბეგდ ჰბოლუმ იბესპიო,
აკერ სემერხებარ, ჯარაკერ იაურგან, აა იანდ-
ყოუ, შიარგდუ სარგდუ ჰარა ჰაუბ, ახა ჰაამთა
აყაბშაქუა სგუაფხომ, დაარა იშოართოლუმ ნაყ-
ნაყ აბე.

აქოა მკცხუ ირთალამგალაქუა უაყა იააქთა-
ფიწიან, დეითანარულაფშოიტ იიპიო ეგდერთ
ადოერ დაბეძერჯუაბარჰია დაციშო, რგგურა იბემ-
გო, ნახ იხე დვახან აკაბარმა დაწაფშოუა, —
ეგდშიემრფხცხაბამ ათათუნ? — ბეგდუ ირაჰარატოე
იბეჯ ნთუგანე აქმათ დნაიბწააიტ დაქუფურდო.

— იაპრფხბოუაბეი დადხეიტ, ააკდუსკდოლუმ
არუფხრა ჰანაღაგა, არწიერაქოე ეითაჰანე იჰა-
მამ აფუთ ფასაშია იყალან აკუმბარ, მაკდანა
იაპრფხბოუა ათათუნ ჰაბთადა, აარჯარა იქუნა-
კიტ, ირუიმიხეიტ ჰთათუნ?

აქმათ აგურ ფუნწახმ ინეიგარაცუ იააშთიხებ
აბლდუ შეწირა ინაციაქუა იშორებეაკებ ინაიეი-
ჰიეიტ მკვლე.

— დაარა იფასანე იყალაწიყეიტ, მამზარ
უაქოაანე ათათუნ იაწერხბოუა სემბაცტ. — მკვლე
იქმეში აიბითან აწკდრტჰია დნაქუფციეიტ იმ-
წა იკარშიებ ათათუნ ბლდუ კუამყმა ხუქე, აქმათ
იხე ნეიქთეიკენ ხუთ-ხუთლა დეითანაიაციოაქეიტ.

— სშოიოტ აქმათ, ჰაფსუარა ბბიანუ ჰაცი-
დერძერჰია. აქეტიორა იახანუ იშემდერჰეი იბა-
კუტი ბარაქმათროლუ იყაბ. შიკვ-ჰეში შოქუსა

ნერწუნან აუაა, უბას რხე ნეყურგონ აბე, უაფიჯ
 ათათენ გუამ შიხმტატა აკაბარმა შიხმარდერ
 ტიეიტ ჰაბაცია, იბზიოუმა ნას არი? შიხმარდერ
 ბაცია შიხლა ჰაიქუნაროუმ, აჰმით, შიარა აკერ
 ეიდერუეიტ იაგმა უმჰიან, დერვაგდებ ხეკ ჰაქუ-
 შიწაროუმ! ზეგდუ ჰარაბიდკელანუ ჰაიბარჰიჰიარ,
 აკე ჰალემშარაცუ ზეყალანშამ.

იხე დაციშოშია, იგუ ირანნე, დენხმადშო-
 აანმადშოუა იიჰიაც ეითუიჰიეიტ მეკეკე. აჰმით
 ათათენ რეფხრა დააყუწენ ზებეჟა ირთიხმამ
 აგურ იშამხე ილანწა მეკეკე დინუაფშოუა დნა-
 ტიეიტ. მეკეკე ათათენ ყაწანე, აჰმითგდუ დარხანე
 ხუაჰაჰია დატჟხნო იაფხმა იაჰიცი ნექუეიტ.

— იყალამ უს აკუბარგდუ, ანა ჰარეაულოუ
 ნას აპარტია იალოუ? აქესოვეტ იალოუ?—
 დწააიტ აჰმით მეკეკე იიჰიან აგურა იზემგო.

— აპარტია იალოუგდუ რეგურა ჰაზგომ, ურთ
 ეობგოუ ჯუშოუ, ეითაჰიარტოეს იუასჰიომ ანა...

— ჰაი, დადხეიტ, სეფშოქამ-სჰასემ, აკე
 შოფასჰიომ. მეკეკე იაჟია დანბუცუა ნადადა იშა-
 მხე იქუენე იიკებ იგურ ათათენ ანასწოიტ ჰია
 დწააქოებ ბლმ ყდაყდა დუკ ნატჟახეიეიტ. მე-
 კეკე აჰმით ზენდა დინაიგალადოშია ანიბა იშა-
 ქუა ნიაჰითათესანე, იწაგდგდუ დაასკადან აჰმით
 დწიკტარტეიტ.

— იუაჰანდოუმა უბან, მა იუბანდოუმა ჯა-
 რაკერ, აბრი ეიფშო აამთაციგდა...— იცია დთა-
 ლო, დთწუა იაგმა ციგმა იდურუბარგდუ
 იიჰეიტ.

— იიაშოლუმ უჰიარატოე იყოუმ ურთ აჟია-
 ქუა!— დაზერანნე იხე ნაირწესიტ აჰმით, ივებცია
 დგუარემთარატოე მეკეკე ირუნეიფერაკშია.

— აქვს უასკრშიტ, ხელს სეზბააიბ ჟამშიადა-
კუა. — იჩუკვიწიხიხიტ მკკკ. — უაბა ნეჭბაგბტმშიადა
აკე ყაპწონ, უააფსოიტ, ანა უბნეირ ციფმა სეჩქა
გურღღონ... კადერგაჲ, აჰმათ დეყამეკუა ანეჭბა-
გატო შოფაყაპწონი იჰიან...

— იბზიამი, დად, ანეჭბაგატო შიემაზარ, აღ-
ფხა-აგუაფხა შიოუაბიტ, იაუაბეი სემნეიკუა ანე-
ჭბაგატო აბჲ, — დააიგურღღეიტ აჰმათ, კუაცკგაჲ
სჰაპ იჰიან... — უაჰა იუასპოზბეი, აჰმათ, უნეი-
უეიტ ნას?..

აი, სნეიუეიტ!

— მკკკ დანეკაგელა დნაფშოჲ-ააფშოჲ
„შიუს ააბზიახაბიტ“, — იჰიან დეჩრო იქოჲნეი-
ხეიტ აკაბარმა დნეწსნე.

III.

— მკკკ იახმა დშოჲყაბ გუაშითოჲ უარა
სდინანეს ყმაშრაჲ იგუ იშოთოჲ, აფინა ეიფშო
დეწხურშიშიო, აკანიტახჲმ, აბას დეზბახმადა..

მკკკ დანცა იკეზცია ირეიჰიო დალაგჲეიტ
ჩეხმა.

— აი, ანასსენ, — იხე ნაირწესიტ იარა დცო-
ეო, — აფსუარა, აჩეიჯეკა ჰია დეზლაციაჲეიქო-
ბეიშ, აქმააჰეჲ, კაპეიკ აფარაბჲ უხუარხე უი-
უეიტ, აფსუარა აბაილოჲ ანი აბაა. აკოლოპერა-
ტივ აქოჲ აკე აასხუონ აბჲ, სფარაქუა სნარმეგ-
დაბტ, იშოიციემღჲ ხ-მაათჲ იმსეფსაბეიტ აუხ-
ჰიართაქოჲ დაასემფეხმაშიან. თახა სითომეზტ
ისტაანდა „იანბა სუთო, ჲ-ჲ“ ჰია დსაბწააუან ჰა-
ხმააიბაბალაჲ. ანაძენ აბჲ სიკერჰია სშიან,
იბულაკგაჲ იფშოაანჲ ისთეიატ იფარაქუა.

— ხ-მაათკ რნაძუნ უბახდოუ, ემუნას?—
ჩეიტ აჰმათ.

— ურთ ირუმგულდუთა ეგდუყადამ, შაპ ჰია უყოუ იჰიარგდუ, აფარა ბანუ უაჰ დერ-
თახდამ. აკუ ჰაბილღრშოლობარ ჰია აუბ იბუშთოუ
იხაანუ აძიუ იანიაციაეოგდუ! იკაბარმა, იძლაგა-
რა, იდიქმან რაკუხნაპ იფსანუ თუზუა, დეიყუბ-
ეო. ციიკრაჰ იხუციტ უაჰიუ, აჰმათგდუ თშიარ-
რაჰ უაფერეიკეშოტ ჯარა, იბუ უაირხუაშოტ იუს
აკუჰ. უი აბუ აუბ დხერბზა-კურბზო, უდა დხუარ-
თამშია დუბუშთოუ. დაარა დუქუახუთ-ხუთუეიტ,
იეჰიაქუა ნავაწა-აავაწო უსშიაქუა საჰაუნ...

აჰმათ ლაახდაფეშოიტ ილაკთა რეციგდანუ,
ჩუხდა იიჰიაბ დაბგუაამა უჰიარატო.

— უარა იუჰიოგდუ სახდაზერაბქუამ რაციო-
უბ, უდეროუოუ?

— იბბან?—
დწააიტ ჩუხდა.

— იბბან უმბოი, უხუცნუ უციაეიომ, იუქუ-
წაშიალაკუ ბზიოუ ჯშა იუჰიოიტ. მკეჰქ აქუ-
ნამგა იბააუიტ, ფსათალა ჰციაეიობარ, იაბ თუზ-
ხა იადგდულ იციააგუეიტ, თააციაჰ ბააძაშოაბ
იკაბარმა აჯჯაჰია ჰაწატოუუბ, იაპტიემ, იჰა-
მაამ, ახუ იაჰამთეიტ, აფსა. „აბნატო არბალდ
აბინ აუნატო არბალდ დიულნაყეიტ“ ჰია ირჰიო-
გდუ აბრიამი იბახდოუ. ეიეტო-ნატო აახუს ქუთაჰ
ჰირცალანზოიტ კადერი ჰარეი, ჰაიგულააციოუბ,
აფსრა, აბბარა ჰბეილოუბ, ალაღერძ ჰაბეოუბ.
უაჰიუ ჰააიასუნ იადგდულთი იკაბარმეი იციაა-
გუეიტ, იდიქმან იმაჰზეიტ, იბუჰ იმაჰხმან უს-
გდუ. არი აკერ სგუ ცინარბბულუეიტ იალოუ-
ხუეი, იუაჰუმრაშია იყალთეიტ დაარა.

უტო-სტო ჰამამკუა ჰაბზუართოუბეი ჰარა,
სასკ უვნე დაირ ჰათერ უბიქუმწო, ჰაკალბობი
გამ ბნიოუბ ახა... გიგლირთქა

აჰმათ ხუქე-ხუქლა მკეკე იანამ ადციეღარა
დანალაგა ჩხმა იგუ ინეწანხეიტ.

— იბბ ხუშიუმა, იბბაბ თარბლააიტ, დნაუ-
ქათიჰია-ააუქათიჰიან უშოფეილზეიგეი ერაბ-
ნაკ.—აჰმათ ჩხმა იიჰიბ ხამძღმანე აქერჰია
დააწყეიტ.

— შიარა უაფეიტი აქარქუა აბასოუპ
შიშოჯყოუ, შიხე შიკუაროუპ ზეგამ, უამა ქიდე-
რუაშია შიციაჟიოიტ, ეიჰაბე დშიემამ, ეიწბე.
უარა სანუაყარაბ აიჰაბაცია ბაწა აჟია რუმასემ-
კრებ, რიტა-რიტაჰია აშოაქუ სასუა აფშოაჰია
საგან.

ჩხმა დეჩრო დალაგეიტ.—სეფშოქოუმა სა-
რა, აჰმათხეიტ, ვაჟეი ეიაბა შოქესა სრეი-
ჰაუბეი! აშოაქუ სასუა აფშოაჰია სუბლაგალარე-
ბეი, აჟია სხეჩრო.

— უბრი აყარა ანხეწუაბ აკუნ აშოაქუ სა-
ნასუაბ, უაკგამ დესხეჩაძომებე, უსყან ზეგამ
უბას აკუნ იშოჯყაბ. უაჟი აჟია ჰამოუკოუეიტ
აიჰაბაცია.

ჩხმა ქოიშოქეიტ, აჰმათ უბასყაკ დანაცრა-
ლა.—მკეკე დიმერკაშო დეყამ, აფსრა იქუშიან-
და.—იჰიან ახარარა მკეკე ინაიდიწეიტ.

— სარა სანაბმდაბ თათენგამ ჰრუფხუამებე
დაჩოაკგამ, თაუადე, აამესთაკ იმაწ ჰამუაბარ,
ჰაშნაუან, არახუ ჰრუკუნ, ჰძახუ-ძახუდა, ჰშია
ჰალფხო ადიე ჰაქუნ, უმბოი, უაჟი სარა ისბე-
რუბ, სძეშოდა, თაჰმადაკ, ავსთაა-ჩხს ათათენ ყაწა-

ლა ჰია აკაბარმა სნუწადერტეიტ. ჰათსურა ბენ-
და იშეირძიტ შიარა აქუარქუა, ჰთაშეირტეიტ.

— ჰარა აიჰაბჰჰია უჰიაფნადოიტ, ანა აქუ-
ნამგა ანუჰიალაკა იაჰზჰჰაუამ, — იჰეიტ ჩხმა
იაარხააშია.

— ისჰიაზეი ქუნამგას?

— იუჰიაზეი უმბოი, მკკჰჰ ჰიდგლარატოჰ
ჰაბლაყოუბეი უარეი სარეი, ჰცია ჰხეზხხმოუ,
ჰაბჰანმოუ აუაჰუ? ითაბუჰ ანაჰჰიარ აუმი აბრი
ეიფშო ამთა ჰბაანგაბ ანაკუან ქოჰჰ. ჰაშოფა-
ნეჰროგობ მკკჰჰრაა რხაან, უაჰეიშთა ამთა ჰარა
იჰამინააიტ, აკჰ ჰალწჰჰ, ჰუანანაჰ... იფხაშარო-
უჰ იუჰიო!

— მკკჰჰ ჰაიმჰაცტ ჰია უასემჰეიტ, — უი
აკრაჰციიჰანეიტ, სარგჰჰ იბდერუეიტ. — იჰეიტ
აჰმათ, დაახუცნჰ, ანა იაბთუნა ადგაჰლ ანციჰაა-
გაბ აუჰ ისთახჰჰ. კადერაა აბრა იანნხოზ, იან-
ეიფშო ისგუალაშოიიტ, კადერ იაბ, უბრი იაბ
ირთუნაბ დგაჰლუჰ აბრი ადგაჰლ, დარგჰჰ
აბრაჰა იიტ, იააჰეიტ. უტოჰ-სტოჰ ჰათერ აქუა-
ჰწოზარ, ჰარა იბააგარჰი აბრი ადგაჰლ?

— მამოუ, აჰმათ, — იჰეიტ ჩხმა აჰმათ ია-
ჰია ახჰ ანდცობ ანეილჰიკაა, — ადგაჰლ უარგჰჰ
იუტოჰჰ, სარგჰჰ ისტოჰჰ, მკკჰჰ იაბდუგაჰ იტოჰჰ.
ადგაჰლ ზეგაჰ იაჰზეილოუჰ. მკკჰჰ იაბაცია
რხაან დარჰა ამთაჰ ჰყან, უაჰეი დარჰა ამთაჰ
ჰყოუჰ. შაწააირა აუაა ყუშოხოიტ, რელა ხტუ-
ეიტ. სარა აკოლხოზ იალასწაბ სადგაჰლ ხუჰჰ
საბდუცია ირთუნხეიტ, ანა სგუ იალაჰამ. იბ-
ბან უჰიარ ზეგაჰ იაჰზეიფშოუჰ, უარგჰჰ იუტოჰჰ
სარგჰჰ ისტოჰჰ, სჰმაცარა ისჰმაზარ ეიჰა ალ-
სერშოჰაჰ უგუანუჰაბუ? მკკჰჰ იაბთუნა ადგაჰლ

ჰია უბჭოუ ინაპალა ილოუიწოზ ჯუშო, იუგუა-
ლამშოი, ბაყანტი ამგუა სირხუჰანგჰი სიღაჰი
ენაგა ისპიონ, იანმაგაჰ ისპიონი ~~ჩხალგაჰი~~
ზნაპალა იქუარჯხუა დაქუითზბაიტი ჰია, ბა-
შოა უგუ იალოუბ მკკჰ იადგაჰი...

აჰმათ დერკაგა დააყუნდ-შოენდირი, ახა ჩეხმა
უაჰა ანალაქოიმთ, ინალა დაყუწირი.

მკკჰ იადგაჰი შოეიმაშოეოუაზ ჰარა ათა-
თენ-დუ ჰრუფხეტი, ო-ოჰო-ჰო აჰმათ! — რკუზცია
აკოლხობაა, ირხუო რემწაქუა რკუკმანუ ივა-
გულტი. იდრუფხეზ ამაშენა ინანერწან ადიანგე
იყაზგაჰ აკაბარმა ინეწაგალანუ რკუნჯყაქუა რაზმ
ინეიმიტი ახულფაზე.

IV.

აჰმათ ავუნ დანააი სელმეი ზინეი აჩორ-
ხოიარა იაქოენ, იშოააშოალაკა აყუაყა ამჰა
იქულარაცე. აეტაპ დართოირი ჰია ზეძბანუ რა-
ჰაბ სელმა ლემაჰი იბარა იცონ.

— შიაბაცოი ბარა, შიჰიარ-ფსარუა, ჯარა
ადიქულარა შიჩოაზშოერხოიოშია შიეზბოირი?
— დწააირი აჰმათ დშოენატიაზ ეიფშოწიყა.

სელმა დეგურემ-შირემუა ლკასუ შოკუაყუა
ამცა ირჰიაკენ არბარა დაქოენ.

— არაზყუდა იბარა ჰამცოი, ჰაბაცახოუეი
უაჰა!.. საჰიშა ლაშია რკუნანუ ინევენატიააირი,
უი იბარაძამყუა აუს დაქუბერშიაზ. ფსცანა იმთო,
დეკდყამო დეშოკმაზ ითენჩხოეირი უაეიშთა მ-
შიეი თემერი, აგზმალქუა...

სელმა უაეიჰ-უაეიჰ ლქამში წეს-წესუნ, ლ-
ლაღერძქუა ააუნან დახმციაეიოზ. აკასუ ანლოერ-

ბა, ლშამხე ინტელეკტუალური იეციარსადა ილგორჩიტი,
 ნას ლხახუქუა დნარუხა-აარუხან, ლხე ინტელეკტუალური
 შიენ, ლულახე აყენდა იააგძანე ლხე ინტელეკტუალური
 დვაგელტი. აიხაწიე იახარკადაკანე აკლურა
 იქუგულახე აკურტი აალგან აქქაპია ირწიიუა
 დაარქიარტიეტი.

— აჩაში მბლაატი ბარა, იგუათუში!..— ლებ-
 ექე ხმარჯურდა შინა ინალექტუალურგუეტი. შინა
 აქთათარაქთ აკე ყალწონ, წაყატიი აშიალა
 დაპუნალან აფლაკადახე ლქუენალხუეტი. აქმათ
 შინა დნალუხუაფუშოტი აშიენქმს ლშაპე ანაახელ-
 გაწიყდა, ახა შინაგამე ლულახე ლხეიწემხუა
 იეიქუნ.

— იშიაბქიადა ბარა, ხაკუცი დეშხერწონ?
 — დაარა იხადაგანე იფქიეს დლაბწაატი აქმათ.

— იბქიადა, საქიშა ლექქუნ დეყან, უაპა
 იპაბქიოდამ!

აქმათ დაექუფსეჩქატი.— აქილარ ბეგამე ქუ
 შხერქიდაბ ალმეჩრა, ჰალოუ დალაგაატი უაქი-
 ტიი აამთა, იფხაშარამი!..

სელმა ლეხუდა აძიე იწიხურააბშია ხხეტი,
 ლქიან დენკაქციეტი ახჩნეზანხე, ნას ლლაკთა
 აალრეციგძან აქმათ დნაიხუაფუშოტი.

იუაბქიადა უარა ხაკუცი დლმეჩუეტი ქია,
 ფხედ იუბამა?— ლეკურტი აქქერ-ქქერქია ირქიარ-
 წიიუა დწაატი.

— ფხედ იბბარუნ ააი, ფხედ ისემბეტი, ახა
 ლაბქობა იბბეტი. ხაკუცი იააბაც იოუმი, ან-
 კდა ალმეჩრა აკუნ ხნეყუგაგას იმან, იარა უაქი-
 გამე უბრი დაქუუ.

— უჩოუბემდერაატი, ალგაყი ფსციეირემგა,
 იუდერუაპა!

— ჰე-ჰე, — იპიან აჰმათ დააცეფწაჩეიტ.

— იბთადა ნას იღვრბალაბ აირმანცხაჩკაში ბაშქუა? შახლირთხვა

— იბთადა უმბოი, იყმაღან იდნაგალტ.

აჰმათ უი დაარა დახეჩეიტ.

ხაკუცი ჰარა დაჰციემღამ, ბარა ნასუფ-და, ახა დაფსამ, დუაკემ ხაკუცი, იბმაჰაუეი?..

დუაკეხუმა უაქიშთა დანთარკ, იბუმჰიოზეი?..

სელმა ლემაჰი დღმეჩეიტ ჰია აძიე იბიჰიარ ლთახემეტი, იბემდღლშონ, უბრი ესემშთა ეი-მაკტიეს ირემან ლხაწეი ლარეი.

— სარა ისეღნამგალაძეიტეი აკამბაშ ყმა-ლაქუა? — იგუ იწახხუა კთააითიტი აჰმათ და-გმენკაჰციეიტ აწკმერჰია.

— ზეგდე ირეღნაგალომა არახუ ყმალაქუა?

ლლაკთა რეციგმანე აჰმათ დიბგუაანე დეი-თანაიხუაფშოტი სელმა.

— უი აუმი ისპიო, იბღმეჩუა იოუბ ატიემ რახუ ზეღნაგალო ჰია.

— ციალა უციაქოიტი უარა, ულრა ცქამ, ურაბემ აუა იბე... — ლქამში დნექულწეიტ ლხა-წა იანაალემეიკა.

ზინა აჩაში ყაფშმა იძნე აფლაკა იააქულხენ, აჩანახ ყმაყმა იანწანე აკელურა ინექულურ-გულტ. აგუაბლაა იანეზ აჩა კუაჰაი, ჯამე აზნა აშიერყუტი აალგან დაჩთა ჩაშიე აქუსწოიტი ჰია აჩურხურიარა დალაგაეიტ. აჰმათ ინაპე იცლამ-ჰია იაწერგუანე ზინა დჰიარ-ფსარუა აუსურა დახმაკოზბ დღეხუაფშოუან ილა კედრხნალა, სელმა ლეკუტიე აძრა დახემცკაკუა, ამცა ია-ციერხარანე იკნე აჩჰიარწიირა დაქოენ, იარა

აკუტანზე დღეშოა, უაქი-უაქი დქუფსკრ-
 ჰაუნ.

ეიქუძვრუა იშტიაბ იაალურყდანე აკურმანა
 ყურჰია დეჩეიტ აჰმათ. ზინაგამ სელმაგამ აჭერ-
 სერჰია უანხ ინხაფშოიტ.

— არუჰაპ დინალოეიტ ჰია სეყოუბ უანა! —
 აჰმათ იჩაშა ჯაშანე ინალჰეიტ სელმა.

— ზინა ბლუზუაფშოიშ იყალწო, აფლაკმ
 მერშოდაკუა აჩაში ეითაშოაქულწო! — იკმატეიანხ
 ფწიო სელმა დენხეირფშოტ.

— უნან ხაას, ზინა ნასუფდა, ბეილაგამა
 უანა!.. ეგამბულწუამ ბარგამ, ბქოჯშოჰადა ბაშოა
 ბსაადონ, აჩაშიწიყმა ბბაქულწომ, ჯბეიტ, იბეხმ-
 ზეი?

— ზინა დყაფშმა დნეიცრაშიეიტ, დენხაფშო-
 აანხაფშოა, ილუხამებ ათეფ აქუწაშა ცქმა და-
 ქუმშიო იაალციემღლხეიტ.

— დი ულუზხუცუა უალოგარ იუმეხმრა
 იყოუბეი! აციგმა უურგამ დადეფეიტ, აბზია
 უურგამ — ილჰიაც ლჰოიტ, ლარა ილუჰავე-
 შოუპ უბას...

ალაბაქუა ინარუბეალკენ აფლაკმ რჰიაბო
 ილემი ლქოაალხეიტ ამცანხ. ზინა ილჰიაბ
 სელმა ილგუამფხეიტ.

— სარა ბან სოუბ, სარა სბებეალარ აწკეს
 აჩაში აფლაკმ აქუწაშა ბწარ ეიჰა იბზეილმანაპ.
 მუშოკე მხე აძიე ბიგარგამ, ბარა ბბეხშოან ჰია
 სუფსათა იმეციჰაუა ბყალაპ.

ზინა უი აცკე მჰიაკუა სელმა ლლოეიშია
 ააციერგანე დეითანალაციანეეიტ.

— ხაკუცი იტიე ჰაჰაიეთეი მუშეი თემერი
 რეშიირა ბშოაქოჯც ბაქოუბ, მა აკერ რხარახენ-

და, თენზადა უაა...—უახმა ინალჯრხხერიტ ათაქ/ აქია.

— თემერ არა დეყოუ ჯღლმობარგგგ...
ზინა, უი ბებჰიოზიეი!—სელმა დატიაშბაშია ზინა
ლანმა დენხმაფშოიტ აჰმათ დეჩჩო.

— არა დეყამკუა, დმააუეი!—ლოჰიეიტ სელ-
მა. თემერ იოლუმი აკამბაშქუა ანიდჯრბალა იუ-
ძეიტ ჰია დეზკუბ. ლაშპარა იმბააიტ, თემერ სა
დესხეჰიაანდა.

— იძეიტ აზუჰიან იჰიეიტ.—აღმარაჰია დაა-
ქუაფეიტ ზინა.

— დნაასხარც დეყაზააპ არი აქმააძერ, თე-
მერგამ აკე იზაჰჰიარ ლუამ „ლჯამ ზლამ ლემ-
ჰაწი ალაწო“ ილჰიაქუო უაჰაყოუ უარა?—
სელმა ლეზეუ ნარლუღუანე, ლხაწა იახმა დნაფ-
შხნე ზინა დელზაშოშოიტ. ახა იფჰიეს დაგმ-
ლმეცხრააკუა აცოეწაჩჩარა დალაგოეიტ აჰმათ.
იხე ნალეჰიეიკენ, —იბგულაშოყოუ, ზნე ბარეი
სარეი ჰანეიციჰაბ ზაკუცი დეიმაკნე? ხაირ ბემ-
ბააიტ, ბლჰეიშია შოფაციგმოუ. უბრი აქია ნა-
ჰიანე ილაბა ააკედხნე დენდიელოწიტ, აჰმათ ფეტ-
რაკ საანზოიტ, შიესზემფშოკუა აკრეშიძა ჰია
ითააცია ინარაჰიანე.

V.

აჰმათ დანენდიელოწ აფსთჰიაქუა რჩჰეიბარ-
კოუა აქივან აგუახმა ახალარა იაქოენ.

— აშოშო ციგმანარ იაჰბეიციოლუბ, ჰუსქუა
ჰნარყაწომ, ახა ალოლაჰ იდჯრპ, აშიშე აარკარა
იატოუბ, აიგუახუტ აჰმათ. იბდჯრუადა აქუა
აურგამ...—დააიფხმზუცაან უახმაგამე აგუჰარა
ნეყაიწეიტ. აქივან ავწაქუა რახმა დნაფშოჯ-ააფ-

შოვნ, იკუეი-კუეიუა აიწიაქუა ჯარა-კუჯარა
 ინციფწყა-ააციფწყაონ, ზნე-ზენლაგამ ურამაღელა
 სნე ილაშოონ. უი ანიბა აარკარა (მაქუაქუაქუა)
 იკუენეინხეიტ ილაბქაშ ნეწარსუა. უს აქმაფთა
 დეკხალტ. დანენათუშო ავადახმაალა აძი დააიუან,
 იარა დახმცობ ახმ იხე რხანე, აღიე აგუთა დე-
 ქულანე. აჰმათ აქმაფთა აახეიწიან აიუზაა დანენ-
 ბეალა უი იააიუაბგამ დნაიხმდიეიტ, ხულებბია
 ჰია ანააიბერჰია იააიბადერტ. აჰმათ აკოლხობ
 იცალაბ იკუბა სთიფანა იაკუნ.

— დარბანუ ჰია სეყან, უაბაცოი უარა
 ახულბეჩოხა?—აჰმათ იხთეგულაბ იკუბა დიაბ-
 წააიტ.

— ჯარგამ, ააიგუა ჯარა სნეიუეიტ.—
 უარა უაბაცოი?—დწააიტ იარგამ—სარა მკეკე-
 რაა რყუნდა სცოიტ.

— ჰაიმჰვალაციოუბ უსაკუზარ, სარგამ უანბ
 სცოიტ. — იახმცაქუობ ნეიბერჰიეიტ.

— შახუუბ, ახა, უახატოი მკეკე ინეჰიაგატოე
 ზმანოუბეი, შშიან?—ხუკეკე ინასკამხმანე ეიფუშ
 სთიფანა დიბწააიტ აჰმათ.

— აკერბდერუოუ, მკეკერაა ნეჰიაგატოეკ
 ყარწეიტ ჰია სმაჰაცტ სახმეუბო სააიტ ახა.
 ურთ თაუადი აამეხთეი ირაცლაბნე ანკმატი
 რნეჰიაგატოქუა კარეჩმან, აუხუამაწიყმა ითა-
 ლომებტ ანცია იჰიარა.

— აა, ისემდერუეი. უამაშია იბბოიტ სარ-
 გამ. უარა იანბა უეიჰიეი?

— სარა ხეშშოყა წუეიტ ისეიჰიეიეთეი. სარა
 იახმოუბ იანსეიჰია აკაზარმაქო დნეინ. ჰნეირ
 იააბაბ იბაკუტი ნეჰიაგატოე, კუაკეკამ ჰნახა-
 ვახაბ,—რჰიან ალაშცარა იაგულეფუხენე ინეი-

ჭაფუშორი ეიბუაჩრო, ილდე-მედლა უბრი ატოქ
 შერიბერპიოზ სთიფანა ხუქე-ხუქლა ^{ქაქაქა}
 იხნალაფიგალტ.

— ამენშეფიკცია რხაან მკეკე იიუბ უგუა-
 ლაშოიუ?

— ისგულაშოიმ უმბოი.

იშთაუგულამშოი, ამათქუა ავნე აშიქუა
 რქოქ იკედრქაბლო დანდიქუბ! აკაამეთ ყა-
 ლოიქ ჰია ესეჭრაა ბარბარუა იანპალაბ.

— ა-ა, აიეიწყა, აბა სარა. უსყან სქჩმაბა-
 ვნე სუშთამბი!

— იიაშოლუბ, იიაშოლუბ. ჰეშთადერშიეი
 უჰიარაუბეი უბასყანგე.

— იშთაყალაწიყეი, მშიან, უბრი? — ია-
 ციერიგორიქ სთეფანა იშთყალაქუაბ. — ასე შთან,
 იუგულაშოარგე ყალაბ, დაარა იძენრა ბააფ-
 სუნ უი აშთქუსან. ზეგე ჰგუ ცანე ჰყან, აკა-
 მეთ ყალოიქ ანერჰია. ჩონაკ ესეჭრაა რქოქ სნეიქ,
 აეიფაშიაყა დასერფშორაცე. აშთთა სანენთალა,
 ავნაში ეწარყაცა იშთარკეზ ბბეიქ. აგულარა
 ინეიზარ აკუნაბ ააყასწან სუნჩოქეიწიქ აბარწა-
 ქოქ. სნარა-ხაფუშოუა სგელან აკრაამთა, აბმთაგე
 საკვიქ. უავ დანესემბაძა, ჯარა იცაზარ აკუნაბ
 სჰიან, სცარაცე სუნდიქულონე ეიფშო, აძიე დენ-
 დიელწმა სჰიარატიე აწაყატიი აში აშთებე აასა-
 ჰაიქ. ხუთ-ხუთლაგე შოუკე ნეიციეაეიბშია
 სლემჰა ინთასიქ. აჩოქეილარა სააყუწენ სძერკუა
 სუშთგელაბ. დეიმჰიო ავარშორა დაახუფან აბარ-
 წა დააწალაფიქ ესეჭ. ილახე ეიქუნ უავ
 იშთიმბაც. — მშთებზია, — სჰიან ინაპე ანააიმსზ,
 ილაკეწა ააწირლაშცაან ცქმაგე ილა სთეიმერ-

ფშოიტ. გულას იმოუ აკაამეთ ყალარა აკურაპ/

პია სააშიაძეძეიტ. აში არტნე ჰანენჯუნალა აგუგუშაძე-საშეცხა
 ეიქუნ. გუვარას იყასწეიტ აკ შოჯყაბ. ჰნატეიტ
 ესეჭგაძე სარგაძე. ილახე ეიქუშია იანეზბა აცია-
 ჟიარა მუცხუ აფშემგაკუა იაარლასშია აჟივანშია-
 ყმა დასერფშოძე სპიან სჯეზახე სნაპე ნდიექუს-
 წონ ამითაზე, აგუაში შოჯყაბ ჩოუაჯეკ იქოზნეი-
 ხეიტ, ააიგუა იგელაბ ანანერა დააწწიტ სპია-
 რატიე. ცქმა სნეიზეფშოშარ, აბარ მუკეკ. იუაპა
 აჟივანერქუა რგელანე, იხთერფა ხმაა მაცარახა.
 აჩხუ გრგალო დნეიუან იჩოლარჯ დაქუტიანე,
 სახედოღოშოშე ესეჭ იშოციემლნაბ აბლდააპია
 იგუასთეიტ. უავე დსემბაძაბშია ააყასწან სეჟივა-
 შიყმა თხნე ინეისერკეიტ. იაასემხნე დნასქოფ-
 შოიტ ზნე, ნას ილაქუა ინარფერაკნე ალაშხა-
 რახე ინპარეიკეიტ. დაბუაფშოუან დგემბალხა,
 იგუამფხაქუო რაციანე იანინოუაბშია იჩორ-
 ძეძო.

— ალლაპ-თაალა ჰრეცპაშა, უნაპე ჰანუბ
 ჰარა რეცპაქუა! — დააღეზე-ღეზიტ. სგუ აათძე-
 ძან, სულაქუა თერხახა სნეიგუდფშოლტ.

— ათააცია რეცეფხაძაძა მათე-მაათე იცო
 აქმაად ფარა ავანაში იკედურქაბლახმოუმა? —
 იპიან აქერპია დსაზწააიტ.

— მამოუ, იკედსმერქაბლაძაცტ, სუაზწაარც
 სააიტ, — სპიეიტ სშიაფე-რჭაფუა.

— ანცია უათეიმწააიტ უმდერრა, დაამატა-
 ნეიტ. — უშოზახუო ავნეყა უდიექულა, უშონეი-
 ლაკწიყმა ხუც ეიქუაწია ზლაძამ აუასა შტია
 კურბანს იექუწა, აციაშე ფშოძა ყაწანე, ათა-
 ცია რეცეფხაძაძა მათე-მაათე იცო აფარა ლა-

წარტაბნე ავნაში იკედწა. უაწიე აჯრაქუე თა-
 ციანელა შინეი, ავნე აში იკედე შინოე ამატქუელა
 გმე აციაშგმე შიეშანე, ასაბიცია აძეღი დაწუქუა
 ენ. აქილარ აკურბან რექურწოიტ უბრაყა, ია-
 ნმა ადქორა როლეიტ აყუარჩაი ნაკმოუაი,
 იყაშიწაქუაშთა უბრაყა იშიძიაპ.

აქევაშიაყმა არახმ იაასირკეიტ, უაჰა ეგმა-
 ხემძიააკუა.

— ყურეშქუაკგმე ნუყროუმ, წასემ, — იძიან, —
 დნასქთაფშორიტ, სჯება იათეზგან ისთეიტ ვ მათე
 აფარა. სენჩოეილან აგუაში სენტეზხმანე ეიფშო,
 ესეჰ იაშთთა ინთალოფეიტ სარა სეიფშო ქივა-
 შიყმა ფშორა ინეიუაზ ნ—ნ-კეკ აუაა. სჩო საა-
 სენ ავნე სშთაიბწიყმა იიძიაქუაზ ბეგმე აკაკალა
 იყასწეიტ. სთააცეი სარეი აკურბან ჰაქუაწეიტ,
 ჰმატანეიტ.

ადქრვაჩონე იანააშთა იშთაგელანე ასოურა
 იაკოზხ. ახუქქუეი რანი სემანე ამჰა ჰანეკულა
 ასოურა აახნაგოფეიტ, ახა უახენლა ეიფშოწიყმა
 იწააუან, აფშთაგმე სუან. დლაშშ აძაქოე ჰანაი,
 ზნე რანი ახუქქუა რუაძიი ჯრზგოფეიტ, საახენჰიენ
 ეგმერთგმე აჩოე ინაქუსურტიან ჰაშთნეიუაზ, სჩო
 ლულუაკგმე აკუმეზტ, ინეშაციხესლან აძაგუთა
 ინალაჰაიტ. აჩთახუდა იქუეზ ახუქე დნასემძეწ-
 შიან აძე დნალაშეიტ.

— ჰმექუდქრშიაბეი, ალა ჰმააჰერქუა... —
 იხაფეც აქოქთა ააწირგოფეიტ სთიფანა.

— ნას, ნას იძიალოფეიშ... — აჰმათ ილაბაშა
 ნეწაკშოლ აფხმა დნეიუან ალაშცარა ეიმერტ-
 ტააუა.

— იბულაკგმე ახუქე აძე დამესხეიტ, იცხა-
 ხუ ეიხაშინე. აძლაგარაქოე ჰანაი, იმათია ხუქ-

ქუა იშიგზნუ იპარბეიტ, ააწიალა დთაჰიძო ვერ-
 გმაჰია დჰარფხეიტ. აჯრაქო ჰააიზარ, აუაჰიქუღლი
 ტუკუა ითინუ იქუენ, ასაბიცია რეცხაჰიქუენ
 შინუ, ეიბარკიუა რანაცია ირგულჰიჰიალა ირ-
 კენ, ახა აძიგდუ დგუამწუა უაჰაძომებუ, ზეგდუ
 ეიქუგურდმოშია იაქოენ, რეფსთაბარა იაციშია-
 ნუ, ახმთა ირულალოგდუ რეზგუამთო. ზეგდუ ესეჭ
 იააირა იაბფშოენ. აჯ-დუ აშაპაქოუ იკედჰაბლან
 წვა ზმაშებ აციაშქუა, ხაზშია ინასკაგანუ მათკ-
 მათკ იცობ აქმაად ფარა ეიქუენუ იშთან. უს
 ესეჭ იბუნგა ააციერწიტ ალადახდტი იული-
 ცახდ. მკეკტი იარეი ეიენუ იააიუან. დჩუჟიწუა
 დანალაგა არფარცია, იჩუშკულ ინაწეიბაჰიეიტ,
 ნას აქილარ დაარულაგულან აქადაქმრა დალა-
 გუეიტ.

— ანცია-დუ შირეცჰაიშაპ შიემშთან. აბას-
 ყატი ი მაალქეცია რაჰათურ იმბო დეჟამ ჰაბ-
 შობა. იეიბომა საბიკგდუ დშოემწიოუა, არი ნა-
 შთანოუბ, ჰაიქუხორიტ ილფხალა. უახაკუნ ადუ-
 ნეი ჩოჰიარას იამაბ, ზლუფხა ჰაურა ადურრა
 უბას იყაიწახდან. ახა იახმატი შიჯაბაა შიეი-
 ქუნარხაპ, დეშებლფხაპ იჰაქუითუ. შიიჰია, შიმა-
 ტანიე გუკ-ფსკაალა, შიეიქუმგუამწენი..

ესეჭ აქივანახდ იხუ შთხნუ ინაპქუაგდუ უბ-
 რახდ ირაჰანუ დეძო ანცია იაშაპკრა დანალაგა
 აგურქეჰია ასე რჩონულარფსეიტ ხუქგდუ დუგდუ.
 ესეჭ ანცია დანჰიობ უაქიუ-უაქიუ იაქია იალა-
 წანუ იჰირნ აბოლშოევიცია ანცია იაჰააუმე-
 შთენ, ჰალოუმერძენ ჰია. აბოლშოევიცია რეძ-
 ბახუ ანიჰიალაკე მგუ ნთუფსააუან ზეგდუ ჰანდ-
 მატანიეიუაბ. ესეჭ მბატოეს იყოუ ზეგდუ იჰიეიტ,
 უაქიუ იბლასგულაშიაჩუბეი აკუმბარ. — აბოლ-

შოვეციკცია როუპ, — იპიეიტ იარა, — ანცია ღებნიმ,
 იმაჰაგდაციოუ, ანრეი ფარეი, ციარა-~~ქრეი~~ ქმედი-
 ლამ, აუაატოევსა რჩჰიარა აასკაბგდ~~დქა~~ ღებნიმ
 ქიტ ესეჰ უაჰუ იიმბაც ალა. ანცია იბაწარა
 ჰამაბარაცე ხუქი დუი ღებბეეიტ. აფილარ ესეჰ
 იიპიომ დაარა იაბეძურჰუან, აბა ილაპიიტ, ანდ-
 თა რელალანე ეიჯჯფ-ეიჯჯფდა ეილაგელან ირ-
 ცჰახუნა, რგუ ცანე, რელახმ ეიქუშმუ. მკეჰ
 ესეჰ იყაიწაქუმ ბეგაჰ ყაიწონ. ესეჰ ანცია და-
 ნიპიომ, იარგაჰ ანცია დიპიონ, დანემატანეიუაბ,
 იარგაჰ დმატანეიუა დეშოგელან აშშჰჰია დნა-
 რელწნე არა აშაპაქოჰ დნეინ, ილახმ-იჯჰშმ ძა-
 ტიუა დნახერხუნ ამცა ბერკემებ აციაშქუა ამცა
 ნარცრეიწეიტ. ართ აუახუნამა ითაგალატოუა,
 იპიან დყუნდ-შიენდუა ამათქუა რჩჰნე იჯჰბა ინ-
 თეიწეიტ. ესეჰგაჰ აციაჰიარა დააყუწენ რჩჰქუა
 რახმ რქოენარხეიტ.

— მშიან, უბასყან აუმი მამსურ-იფა ანდთა
 ილალანე აგუაწიებდ დაგოეიტ ჰია იანაქოჰ? —
 დწააიტ აჰმათ.

— უსყან აუპ, ააი, უსყან მამსურ-იფამოუ
 აფჰიეს ეიბა თაყუშიეში ლხუქგაჰ აჰნე დანააი-
 წიყდა დაარუხმთშენ აგუაწიებდ დამგოეი?

— დნეწარყუაყუააიტ ესეჰ! — იპიან აჰმათ
 ესეჰ იფსათა ააიშიიიტ.

— აფარა აუახუნამა იაბენრეჰემა, ნას? — დაა-
 ჩეიტ აჰმათ.

— აუხუნამა აკუმ, აბა, მკეჰ რაფხმადა ახუ-
 ჰახუთრა უბრიალა აშაპე იკეიტ რჰიოიტ. იწა-
 ბერგემბარ უაბხუციშ, დფსაანდა აღიქმან ესეჰი-
 იარეი ირბეილან, ესეჰ დანფსე იარა იქოინეიტ.

— იაშხანაწიყდანე იაგმწაბერგუქუ, აჰმით-
გმე დააქუშთაჰათხეიტ.

— უსყან ბზეფენტი იტაჰაკ იქოჯაბატნე
აქიაქიარა დალაგაბშია, ანა-არა ანაშხანქუა
რბომშია აფარა გაშაქუა ბეზუშადებ მკეკეი აჩ-
ბაკთი როლუბ რჰიოიტ, აშთანხა აფშოკე ესეჰგმე
დრეკდერხრააიტ აკუმბარ.

— იაგმა ეილაჳ-ეილასრა ჰრექეშიახეიტ, ახა
ზეგმე ჰარციენხო ჰაიგიუშოიტ მაკანა, აქილარ
რუნასუფ დუქუ, — იჰიეიტ აჰმით დახანეიუაბ, უს-
ყან ირჰიქოვზ უჰიარ ჯეშატიუბ, ანააჯენი.
სარა ზეგმ რეიჰა საციშოინ აბოლშოფეიკცია
რტიჳ, თააციაკ სემოუბ იშხაარაჰალაკმ რგუ
თძედააუა იალაგონ, უბასყაკ ირციემდენ აბოლ-
შოფეიკცია რთეძშია რაჰარ უსყან აასთა უაქიჳ
აწარა ბმოუ აუაჳე ჰაივებახეიტ, ბენდა ჰგადა-
ზაარენ, ანაჯალბეიტ. ჰზეციშოვზ აბოლშოფეიკ-
ცია ააიტ, ახა ეგმაჰმუნდტ, ანცია იმჩალა, დერ-
ვანდებ აქია მცხუქუა რჰიოიტ, ახა ურთ რწარეი
რემცრეი მაკანა იჰაბდერუამ ნაყ-ნაყ ჰაფშო-
ლაბ იყალო ააბაბ მაკანა ხარ ჰამამ.

— მკეკერაა რქოჳ ჰააიტ, — იჰიან აჰმით
აგუაში აარტნე სთიფანაგმე იარგმე ეიმჰიო
აშთთა ინთალტ.

VI.

აგუაში იანენთალაწიყდა ალაქუა აარფულტ
აყუყუქუჰია ირეიშოუა, მკეკე დენდილყეიტ აკა-
კოეიჰია დრეწაყდანე ალაქუა რეყუცო, აჰმით-
რაა შორაკუბ ამიბა, — ბზილა შძაბეიტ, შიადი
არახა! — აკუასქმანხა დნარაფეზან იქოუნეინხეიტ,
ასოჰ იანეჯნალა ასტოლ ანაყტიირახხშია ამა-

ცასრა იშხაქუბი რბეიტ დარხა ვუჯა აკოლო-
 შაა. რგურვა თფ ინამთო—შიტიაქუეიშ, რუჭრუჭი
 უმსიტ ჰია დრგვაგეუა ინაირტეიეიტ მეკეკე...
 თი სთიფანეი, ნას დშაყა-შაყაო დენდილწუა
 დააუნალო, ტიამვანუ იმაძამკუა ავნე დააუნალო.
 აჰმათ დყუბქაძა დანატიაბ მეკეკე იყაბშაქუა აკა-
 ტაჰია რჯაშარა დაქუენ გუანელა, აკგმე დაბ-
 წააუამებტ ანა.

— ათათუნ ყაწარა ჰარა აფსაცია იზლაჰამა-
 თიანი, აირმანქუეი ათერქუციეი რაკუნ აკუმ-
 ბარ!.. აუსურა შიენნამერწიეი, იციგამი, აჰმათ
 ათათუნ ყაწარა?.. — დჯაჯა-მაჯოო აჰმათ დააი-
 ხაგელან დწაიეიტ მეკეკე.

— ააი, იუადავუბ, დად, ათათუნ აარუზრა,
 ამჩ ათახუბ, ანაჰერლასრა ათახუბ...
 — მეკეკე დნეიქთაფშოიტ დნაპერყუქუბ აჰ-
 მათ. დაარა ცცაკრაჰ იმოუშია დეითანდილყეიეიტ
 იარა, დნარაციაეია-ვარაციაეიანე. დუკ ააბეემ-
 სეცკუა აღინყა მოუკე ახეუნეუჰია ალაქუა ნა-
 რეიშოტ. — ცუუ. ცუუ! — რჰიან ვუჯაყაგმე რებ-
 ექუა ნადერგოეიტ. — იბუსთციადაშ, — რჰიან ზე-
 გმე რლემჰაქუა კედწანე უანბ ინაძერვიტ. იაავ-
 ნალოტ არსანეი ძეკური.

— ჰაი, ალლაჰ შიინეჰიააიეიტ, შიარგმე შიბა-
 მა! — იჰიან, აწაყატიი აში ალა იაავნალან მეკეკე
 არსანეი ძეკური რააირა ციგმა დააიგურლეიტ-
 ინეიბარტიაქუეიეიტ ზეგმე.

— ამლა შიამეკოთა შიეყამ, აფსრა სოუნდა.
 აჰმათრაა რგუ უმერქთდანიშ ძეკურ, უნარაცია-
 ეალა, აკუაცგმე უაეიშთა იეილაშოტ, ალლაჰ,
 ალლაჰ, ამლა შიეშთფანსურწიეი უანბ!.. — დენ-
 დილყეიეიტ მეკეკე დგურდმა-გურდმო.

— იშინააიდა უარა? — ამბაცასრა იაქუზბ კუ-
 ტკაფი ლუუარსეი დრაბწააიტ ძეკურ დმეცაღი
 ტიაბწიყმა. — იიააიც დიააიტ იჰიან ზღუეუარსმეცა
 დგორსუო იაბწააუაბ ძეკურგდუ დიბხდამიუშოკუა
 ჭურტლა ეიდუჰიჰიალა მაცაგუართაკ ააქუიხეიტ.

— აკრეჭუნანუ შიასუამა? — აკრეჭუნანუ ჰა-
 სუეიტ ააი, 10 მათუ იციებგუეიტ, — იჰიეიტ
 დაარა იჩურდადნუ. ურთ შოეიციაეიოზ მკკეტ
 იაჰიშა ხაფთინა — (ფჰიებბა ბზამეყუშია დეყან
 აბუ დუყ ჰათურ ლეჭურწაცომებტ), აბესთა
 ააუნალგალან ასტოლ ინეჭულერგულტ. „ასას-
 ციაგმა“ ვეიბარგულან ინდილწ-აადილწქუეეიტ.
 ხაფთინა დცო-დააუა ჭატიელა ასტოლ ნალერ-
 თიიტ: აჩაში, აკურტუ, აკუაუ, ავუ, აუატკა,
 აჭატი ნეჭუა რაციახუ იაალგუეიტ.

— შიხაწკ, შიეციგმა-მუციგმა, — ჰია რხაწკ
 კამერშიუა დერხაგეეუა დერხაგულან მკკეტ ისას-
 ცია. რნაპქუა ანდდერძიძია რააკუშოან ასტოლ
 ინაბატიეიტ. მკკეტ აყუარდი ააიგან ბეგდუ დერ-
 ჭათეშოუა ასტოლ ანაჭურწიყმა დნაბატიეიტ.

— ალუფხა ანცია იშინითააიტ არი ზნეჰიაგა-
 ტიუ, — რჰიან, აძი ილახდ იუემშ იძატიიტ, აძიუ
 ფსემილოლაჰ იჰიან, რნაპქუა ნეილუშ-ააილუშუა
 აკრეჭარა ინალგუეიტ.

— იშინწოუ ეგდუყამ, ახა ხუტკე ჰნაცჰაპ,
 აჰმათ, ანცია იჰაითაბ აუპ... — ატტაჰია რქთაწა-
 ქუა ვაგო „ისასცია“ დერხულაფშოუა კთააითიიტ
 მკკეტ.

— უაბა ანეჰიაგატა ყაჰწო ჰანალაგა აბართ
 შიეიფშო იაჰთახქუოუ აძიეკთი-უჯჯაკთი ჰაარეფ-
 ხდარ ციგმა ისემბაბტ, კადერგდუ აჰმათრაა
 შიეზმდ ანიჰია სააიგურლმან ადერრაქუა შიეს-

თეიტ...—აძიადიალა იხე ნრეჭეკოშა, დრეხეხეჩი
ირეიჭიეიტ.

— ალუფხა შიოლუააიტ დად, იბზიბზიბ...
რა...—აწიეცაქეუ ააქურხეზ, იანხეპიან ინეიხეფ-
შოშა ირეიიტ.

— ათააცია რბე იბზიოლუბ ანეპიაგატი ყანა-
რა, აბარაქმათრა აცუბ.—იანიმადრეხეხეიეიტ
მეკეპე „ინეპიაგატი“, რაწიეცაქეუ ჟეინე იანხექე-
დრეგელა. ვაფხმა რნაპქეუ ნეილეშ-ააილეშოშა
აკრეჭარა იანაღლაგა ანეპიაქეაქეუ აფშგო 5—
აწიეცა ავი ბუატკოვი დირეიიტ. ნას იაჟია ნახ-
გა-აანგო, ხუქე-ხუქელა დეუარაწო იხე ნაზირ-
ხეიეიტ აპოლიტიკა ალაციეიარა.

— ხუქეკე სგუ კაპანე სეყოლუბ სააბქელა ზ
აპმათ...—აპმათ იხე ნაიქეიეკეიტ მეკეპე.—იანმა-
ბნე იუასპიონ ეიფშო, აამთა დაარა აჩეითანა-
კეიტ ართ ჰხაან, ანციე ილფხალა ჰაიქეშხოზარ,
დაარა ჰშიართოლუბ.

— დაარა, დაარა,—მეკეპე დნაიხეუაფშოიტ ანაბ-
ნხავე არსანა, აბესთა ფეხოშა, იქეგდე ფეტე შოთაბ.

— იიაშოლუბ უი, ანაბაამთა ჰთაგელოლუბ!—
დააბერაბხეიეიტ არსანა ივება ძეკურგდე. ხუქე-
ხუქელა აპოლიტიკა ატიე ინალეიეიბაგალან აჟიეკ;
ვაჟიეკ ნარპიაქეიეიტ.

— აბაკუნ ალაციეიარა აბასყაკ იანეშითა-
ხნა ხუქეკე ჰაიბეძერეკეუაპ, შიდინანეს...—აჩი-
ჟიეგა აწიეცა დუ რთიხე იაფხმა ინექურგელანე,
დნაკუშოშა-ააკუშოშო აჟიეპიარა დნალაგეიეიტ,
მეკეპე.

— ანციე შიპაგეიმერხააიტ აპმათ, შიარა ჰა-
ბაციე, შიელა ჰანმათაფშოშა მილოიონე აფარა
იანაბათსოლუბ შიეკეუნციე...

— სარა სხეფსოუბეი, ახა კადვრ დაპციადი-
 გუშეიტ, სგუ იალოუბ. — მკკტ იაჟია ინაციიბეიტ
 აჰმათ დახტიაბ. — ართ ბეგდუ შიეიბგაბაბიტ,
 ნაციწან დებტუბ აჟია ანაგძარა დეითანალა-
 გუეიტ მკკტ. — იუდვრუაბეი იყალაშთა ჰაფხდა-
 ყა, — იჰიეიტ იარა, — იახმა აკეყოუბ, ახა უაწიფ
 დაჩთაკ ყალარ აღშოოიტ, აგმარგმაალასა ია-
 ვებოუბ, ამთა ეიკუშოოიტ ესეშთა, აჟიტი აბა-
 რაქმათრა ჟყაგუშან, შიარა ჰაბაცია შიანტკუნ-
 ციაბ, აურესცია ანაი იფხასთარტიიტ აკუმბარ.
 ანბავ, ამსთა, ათაუად რჰიან აუსტუა ნაფშერ-
 გან, რეიჰა ბელშოთ აუაა ეგდვრთ ტიეს ინა-
 რუთანუ დარა ინარუდვრკულან ეიჩდვრჩეიტ აფ-
 სუა ჟილარა. უბრი რხუ იარხუანუ თვრტუტიფ-
 ლანყა იხდვრწიეიტ.

— ააი, იიაშთაგუშოუბ უი! — ილანდ ააი-
 ქუიწეიტ აჰმათ, ეგდვრთგდუ ფთვკ ნაბტოლემჰა-
 ნან რგუ ინალდვრსიტ.

— აკომმუნისტცია უსწიყა იყოუბ სჰიომ, ახა
 რუსუშა უბრანდ ახუ ხოუშია იბბოიტ.

აკულაკ, ანბავ, აღარ, აკომმუნისტ, აკომსო-
 მოლ რჰიან ინეილუბ-ააილუბხუ ირშოეიტ ანბა-
 ცია, აჰიენტქარ იხაან ეიფშო ჰაიჩდვრჩეიტ დვრ-
 ვაგდუბ.

ეითაჰიატიეს იშოესთომ სჰიარგდუ შიარა შიფ-
 გურა სემგოშია სყალოოიტ, ინეწუ-ააწუნუ იბლარ-
 ჰიო აღა, აკომმუნისტცია აფსენრა ბუნდა იქურხ-
 რაცუ რგუ ითან. ჰეი-ჯეკა ჰნაჰე იქურგელა
 ჰანერფელა, ირებმერჩოეიტ აკუმბარ.

ძკურ უაჟიფ-უაჟიფ იხუ ირწესუან მკკტ
 იიჰიო წაბერგუბ ჰია, ეგდვრთგდუ აკრუჰარა
 იაყუწნუ რელა თრაა უანდ იხუაფშოუან.

— ჰარა-ჰარა ჰაილაღლანე ჰაისერ დორა
 ირზეღმეუბ. შიარა ბეარა შიექუმბააპ ჰეიღტფეჯუ
 აბას აკუნ, შიშოჟყაბ შიეითაყალახტ მარჰაბშოტქა
 ბაკუნ ფშორაკ ნათაშია ინაჰაგუთასნე ამშოენ
 ეიქუა ჰაითანზერწახეპ თერქუტიეღლანყა შოჟყო.

— ჰაი, ალლაჰ, ალლაჰ!... — იაილაჰვიღლასტ
 თერქუტიეღლანყა ჰია ამჰაჟერრა ატოე ანაარეი-
 ჰია, ინმაფშო-კუაფშოუა, ირჰა-შიჰაუა. ძეკურ
 ბაწიეკ დთენჩდა უბაეიე-უაეიე იქოაწაქუა ვაგო,
 ირეიღმეუ აკუაეც ეზნუთა ფსღლაქუა იმწაწო
 აკრეჰარა დაქოენ ივებცია რეღმეკაა.

— აკაამეთ ყალოიტ ანერჰია რაფხმა „ახუ-
 აც ალა თნახიტ“ ჰია აბრი ჰმეხმააიტ, დად-
 რაა, უი მხესჰიააუა აკოლხოზ ალაღარა ჰანმა-
 ხეცეკაგბ აზე აუპ, ჰარა აფსუა ეიღარა იჰაქუ-
 ნაგომეზტ იყალოზ ააბანნა აკოლხოზ ჰაღლაღ-
 რაეც. ანა მაკმანა აამთა იაჰციახემფაეტ, იაჰ-
 თახხარ ჰხე ჰანუარატოე ჰაყოუბ. აბართ შიე-
 იფშო ხარ ჰმაქუამ ფეთჟეკ ჰნოენეიდკლანე აკე
 ჰმეძბარ, ჰასაბეკ ყაჰწარ ჰშოფენასთახო ეიდერ...

— აკოლხოზ ბზიანდა, ჰარა არეცჰაქუა
 იჰაბთოდამ, — დააყუნდ-შიენდიტ არსანა, აკრე-
 ჰარაგმეღნაღაგოეიტ.

— ჰამფსერ აკოლხოზ ეიფშო იაგმა მებმტი
 ჰდურბაპ აკომშენისტცია, — იჰიანტ მეკეკ, იაი-
 ბარყუნდ-შიენდქუეიტ დოუსე იანმტიქუამ.

უბრი აამთახეღვაწყეიტ ძეკურ, — სარა
 აბართ შიეიფშო აკრეიღმეზჰააუა აძიე საკუმ, —
 იჰიეიტ იარა, — აწარა სემამ, აფხმარეი ავრეი
 სეზღერუამ, ალაში სიკეზოუბ, სეზმჩან, აბნა სე-
 ლან იშოჟეიდერუა ეიფშო, ანა... აჰარტია აქოგმე
 აკე ბუაშია, აკე სჰიოშია საქოუბ...

— იაუბზეი, დად, ჰაყარა ჟიბაგაგე უღერ-
უეიტ, უმშობაზ უისასუბ!.. — აჰმათი არსანეჟი
კურჰიეიტ. — აიაშობაზ მეკეტ იიჰიო წაბერგეჟი
სჰიარატოე იზბოიტ, იაბანდოუ აკეყაძამ, აჰასტ,
ბზია უზეყოუბეი ჰია აუავე იზერწიარა ბაკუან-
ზარ შიამზუც შიართგაგე...

— იშოფაყალოი დადხეიტ ბაკუანზაარა-
ტოე... აჰერზაწა, აჰერზაწა, უარა იუჰიო რჰიო-
ნდა აპარტია იალოუ ეგაგართ უკვბციაგაგე... —
იაილარფსეიტ აბეჟქუა.

... ანცია დეყამზარ, აიჰაბე აიწბე ჰათერ
ქუწარა ჯყამზარ, ნას იყოუბეი მშიან? შიარა
შიბეიოუბ რჰიან რეიჰა იაჰთახებ აუაა რებეჟუა-
რემერზეიტ, სარა ისკვბციაოუ, აიჰაბერაქუა ბებ-
ნეჟუმგაშობაზ აუაა აიჰაბერაქუა ნაგან ირერ-
თეიტ. ბაკუანუმა არი, ანცია უმშობა?... — იია-
შოლოუბ, დად, იიაშოლოუბ!.. აჰერზაწა!.. — დაადე-
რჩხეუეიტ ძეკურ.

— ჰნეილაციაჟიანე იყაჰწაშობა აკე ჰაძბაპ,
ჰხე ეიდაჰკელამ. სარა უბას ეილდეუშია ბზოიტ...

მეკეტ დგურღმა-გურღლო იაჰიცი დბეჟუტო-
მებტ, იგუ ჰაწ-ჰაწო. — შიეფშოიშ, იეიბომა ძეკურ
იიჰიო! — ჰია იზ რწესუა ძეკურ იზუაირფშოუან,
ინაცია კმაკაძა იქურზხო. დნატეიტ ძეკურ
იჟია უაყა იაარკმაქონე.

— აჟია შიამპარშიტ, აფსრა სოუნდა, აძბა
შიამეკეჟა შიეყამ, — იჰიან მეკეტ დვაგლტ იაწი-
ცა ააშოუზნე.

— ანცია ჰაიდინეჰიალააიტ აბას ჰაიბგა,
ჰაბკუდა აზდერფარ ჰაიწაზააძაბ შამ იაკვბოუ
ჰაფსადგაგლ ზდვეეი ჰარეი, იაჰციუმერძენ ჰიე-
ჯეკა, აიჰაბერა აიწბერა, ჰაციენერზა აზაზაამთა,

ანდემდლ ჰაქუუმუნან.—იქუჯნაკენე იანაათირკუ
 კუა,—ბზილა იუკირ, ძეკურ,—იჰიან, იწიფი
 რთინე იაფხმა ინეჭურგელტ. ძეკურ იღახნეჰინან
 დლახან იუიტი. აწიკა ზეგდე იანაარულს ანაზენ-
 ხავე არსანა დვაწყეტი.

— უახა არაყა ჰაბლაციაეიო აუს, დაარა
 იუს დუუჰ. მკეკე ინეჰიაგატი ალღუხა იოუააიტი,
 ახა აბრი ანიგულაშიაბ ითაბუჰ ჰია იასჰიოიტი.
 ჰარა შოუკე იაჰთანეწიყდამ აკომხოზ ნხარა. ეი-
 ციააძაქუარ იზუართოუბეი, ჰგუ შიზენხანე ჰა-
 ყოუჰ შიარა აკოლხოზაა, აბჰა ჰალაეიგალოეიტი,
 დადრაა. მკეკეტი ძეკური იდერფეშოძაბარგდე სარა
 არგამა იშიასჰიოიტი არი აუს. ეგდერთ ზეგდე
 რაკუმ თერქეტოელანყა ჰაშხერწოგდე შიმაჰა-
 ცი? გაგრეი, აყუეი ანუჰქქუა კენე მაძალა აღბა-
 ქუა რუთარა იალაგახეიტი, იშიეზმბეი უარა, აკე
 შიმაჰაძო „ალაში იიბას იკეტი“ ჰია იაგდეფხა-
 შაროუბეი! შილემჰაქუაგდე რუჯგუამა, ემუნას,
 მკეკეტი იხე ითიჰიააუა ჯეშიშომა, ჰარგდე უბრი
 აუჰ იშიაჰჰიო. შინეიხმდეფეშხე აკოლხოზ შიალ-
 წეროუჰ ზეგდე, შიაშცია, შიაფხანაგდლოცია
 ჩარჰიარა რბეეემუაბარ! აბას აუმი უარა?—დნა-
 რულაფეშოტი იკეზცია—აა, იშოუჰიაბ აუჰ,—რჰიან
 იააქუშოაჰათხეიტი დბზნაბ იკეზცია. არსანა დნა-
 ტიეტი უამაკ ბელშოაბ იეიფეშო იხე დულა იბო.

— უაეიეშოა შიარგდე აუაქუაჰ ნაჰაშიჰიეიშ,
 შიგუ იანაგო?—აჰმათ იხე ნიქუიკეტი მკეკეტი.
 აჰმათ იკეზ აბავწი აბესთა აგანახაშია ინა-
 ლაირკდაკმან, ილახმ ბელ-ბელოუა იარგდე მკ-
 კეტი დენიხუაფეშოტი.

— იშიაჰჰიოზეი, დად, მკეკეტი, იშიჰიო ჰაჰა-
 უეტი, შიარა ჰაშიფეკლანე იარბან ჰაბლაგო,

ჭაუააჟილარ ჰშიეიკანუამა! მღერაკ ჰანდბარ
 აკუნამ. აიაშობზ, ასწიყდა ჰხვ ითაგალანუ მჭეფალა
 მებტ, იპარჰიამ აკუბ ჯაჰშიეიტ, ჰალწუბ მკურთმაცხე
 ხობ, მამ აბაჰჰიამ...

— შიგუ იანანგობეი უარა? — დნარაზწააიტ
 აჰმათგდუ ივებცია აკოლხობაა.

— ჰგუ იანანგობეი, ართ ზეგდუ იშიჰიამ ჰა-
 ფვულანუ ჰაბაცოი! — რჰიეიტ ურთგდუ.

აბას ინეილაციაჟიან მკეკტ „ინეჰიაგატი“
 გჰანუ ინეიმწიტი აუხა.

VII.

— ძკურ აპარტიანდ დკანდიდატენ. აუავ
 ლარ დიფან. იაბ კუტ რუცჰა უავუ ჰალალკ ია-
 კუნ. ეირგაჰია იხუ ნუჟიგონ, აგულაცია დნა-
 რჰია-აარჰიო, ზნუ-ზენლაგდუ აკამბაშ ხუდაქუა
 აახუო დკუჟუ-ცკუჟუ ფუთ-ჩუთუ იაირუზხუაბ
 იცა კმაფუთ ნაა ხუქუ ინთეიფსონ. ინეიყურქქო
 უბრი იბირზონ აშოქუსან.

ძკურ იშთანეიუაბ იფა აბქუ დიციაგანდან,
 იძლამ აიჰაბუ ზაწა დრჰმან. იაბ დიხუარატიჟ
 ძკურ დანუვიდას, კადერ დნეიხაფან ხუშოქქუ-
 სა ჰია ჩნერს დიმიხეიტ. 4 შოქქუსა რაყარა
 ააიხუწხდან, ამენშოჟეიკცია კოჰუ აფსნუ იანააიბ
 აკუნ, კუტ დენკაჰან დეფსიტ. ძკურ იან ათა-
 კუაჟი ლჰმაცარა აქმაფთა დანქქუსა, ივნუყა
 დენხემჰიჟრ ფსუხუა იმოჟა დყალოჟეიტ. უსყან
 ირჰჰიარა შოქქუსკ აგენ. „ურჰჰიარა იშოაგჟუ
 უსუშთუამ“, იჰიან კადერ ირჰირეციგეიტ, აბა
 ძკურ დმააგულაკუა დციეიტ. უბრი იაახორ-
 ყდამ კადერ, ძკურ ინდჩაფსა აბუჰაკგდუ იიმ-

თეიტ. ძეკურ აუს იალფეიგალტ. აკერქუა დამო-
 შორტ, ანა აკემზარაკგამე ილემშორეიტ. იყნე
 იყნე, იყან უს. აფსნე ასოვეტ ჰიენთქარრა
 ლაანდა. აფსნე ასოვეტ ჰიენთქარრა ანაბი ძეკურ
 კანდიდატს აპარტია დალაღეიტ. აქილარ
 აპათურ იქურწო, ამაწგამე ხარ ამამამკუა იუა-
 დააყალახმან, ჰაინეშიაროუბ ჰია მკეკე აუაა იბ-
 კაუა დნარშთალან ინამ აქოღ დააიგოვეიტ. იყნე
 დააიფხმან, იარა იითახქუაბ ფუთვეკგამე აუაა
 ნადგალანე აპათურ იქურწეიტ. „უარა ჰიეიჯეკა
 უჭახეიტ, ჰავნე უალახუუბ, მდურშოაქუ იჰანბ-
 ქუაზგამე ჰხაპარშოთებ, ეშას უსთახუუბ“, იჰიან
 ბელმაყამებ, იყნდაბ ალაშოა ბზიაკ იითეიტ. ძე-
 კურ მკეკერაა რქოღ იყნ ეიფშო, აკგამე დანებააძამ-
 კუა დყალღეიტ. იანითახუ დნეინე იშოითახუ
 ეიფშო დტიონ-დგულონ, აკე დანახგუაყლაკამ
 დემწააძაკუა დნეინე იააიგონ. დეშხეი-ნეიუაბ
 მკეკე იჰიატოღ დნახემფო აყენდა ინაპაქოღ დყა-
 ლღეიტ. ბენდა იგუ ანე დადიჰიალტ.

* * *

მკეკე ძეკურ იითაბ აჩოღ ათოურგხქუაკ ჰამ-
 ჰიარ ბეყალარემ, აქია წაბერგ იჰანდაწოიტ, კა-
 დერი მკეკეი ირემჰიადობ წიახეკ აფხდავ იაჰ-
 ჰიარცე.

შოქუესეკ მნე ძეკურ იაბ კურ რეცჰა დშოემ-
 გულონ ამბარა დგამელ აქოღ იბელაბ იურაქუა
 მარემაყახან აჩოავრა რაცია „იქუჰაიტ“. უბრი
 აყარა ჩოავრა დანეკეუნახგამე იბარგხოუამებტ.
 იმგუახუ ინახაშიალღეიტ 25 ფუთ რყენდა აფე-
 ქური, უი აშოქუესან ბემგუანუ ბმაუბ აუაა

შარდა ირაციავხეიტ, აურაქუა ჩეიმხეიტ, /
 აარვარა ციგმან. „იბა იმგალო ბელჯმუაქმან
 სრაბყუ იაკვიტ ჰია კუტ დგურღმონსიქმან
 იამცხუშია იაიბაშიალაბ აფეთ აიბირშიაიან
 ითინე ჩთან ხუქკე ააიხუეიტ. აჟიტიან ხეშიანე,
 იკმალე-კმაჩოუა. შამახადა ჩოჯეილა ბდნამგა-
 ლაცუმ აუავე იჩთან დეიგურღმანე დეფსუან,
 აგურვა თეფ ინათომებტ. იაჰათა გრხუარ-ხუა-
 რუა აძლაგარახე აჯექურეი დშოაწაბ იქივანბრ-
 ქუა ციქწიანმან. იჩთან კმელე-კმეჩოუა აშოვლა
 ანიბაანაგობ, აკე იგდამებშია იბონ. ადვრვაშოვ-
 ქუსან კუტ იჩთან მაკმახეიტ. უი ბენდა დარ-
 გურღეიტ იარა. ჩთანუ-ჩოაბოუ ბდვრხოუადა
 იაროუა ჰია იგუ ხეთ-ხეთუა აგურვა თეფ ინა-
 თომებტ, ეიბგანე იხმანდა ჰია დანგუაყუან.
 ჩონაკ აშქემთან კუტ იჩთან ახმთაზ ანკაარაქოვ
 იმბეიტ. აგუაში დენთენენ დეიმდო აქმაფთა
 დნექუფშო-აქუფშოენ აკუარა დანმენთალაბ აშ-
 თა იბეიტ. აქერჰია დენხელან აყუარავენალა
 იქოენეიხეიტ. დშოხეიუაბ კადვრ იგუაში ნთენ
 იჩთან ალტარრაქოვ იშოვყაბ დნაგუდფშოვლტ.
 აჩოენს კუატალხოეიუა ან ინაკუშოა-ააკუშოო
 იაცნე. კუტ დგურღეიტ იჩთან აფეი იარეი ეიბ-
 განე იახიბაბ. ჩთანუ ჩოაბოუ, ბდვრხოუადა
 ჰია დნეინ იგუეიტაბარ, ჩთანენ აჩოენს, იგუ
 აახუაშხეიტ კუტ. ჩოაბაკ არირ ატიელა ბგარ-
 ჰია იშიოზუ ააიგუაბუეიტ, ახა იიჰიოზი.—ჩუ-ჩუ!
 —იჰიან იჩთან აფეი იარეი იაფცა იქოენეიხეიტ.
 აწაბვრგ ჰჰიოზარ, კუტ იჩთან ჩოაბოუა იახშოაბ.
 „შევე იგვლაბ იჩთან აჩოაბა აწეიკვიტ“ უმჰიო-
 ჰარ. უი აბას იყალხოეიტ. აციელაშოამთაბ კა-
 დვრ დანეკავგლა ანკაარაქოვ იჩთანქუა რუაკე

ახდარა იაქოვნ. ჩაბაბაკ არინდაბ ჰია იგუ. რაა-
 ნაგოეიტ კადღრგდჷ. დგღლანუ აკრაამთს რანჭჷნი
 ფშოუან იჩან, ნას ძეკ ნკოეითიარცე აგუნიშ
 დენთუნენ დახმანავალაბ, კუტ იჩანგდჷ ალტარ-
 რაქოჷ ახდარა იშოაქოჷბ იბეიტ. ილაქუა ჰაწ-
 ჰაწო დაადგღლან დახუაფშოუან ჩოანუ ჩოაბოუ
 იაროუა ბბოიტ ჰაა. აჩაბა შოაროზ ანიბა, აქერ-
 ჰია დაახენჰიენ იჩან იაროზ ჩოანუ ჩოაბოუ გუ-
 ეითეიტ, იშოჩოანენ ანიბა იააშოთიფაან კუტ იჩან
 აქოჷ ინკარშიენუ აჩაბა ააიგუდკღლანუ იააგანუ
 იჩან ინაწეიწეიტ. უიაკუხოეიტ. კადღრ იჩან
 „აჩაბა არიტ“. კუტ იჩან აჩაბა იბაწამკეიტ.
 კადღრ იჩაბა იაბჰაიტ, დაარა აჩოებზიაგდჷ ალ-
 წიტ. ავრა, ახუმარრა ხუართაფშჷკ ამამკეუა ხდჷდ
 დუ ამანუ იყალხოეიტ.

აბრი აჩოლუბ მკეკე ძეკურ აჰათერ ბლოი-
 ქუიწოზ. აბრი აუბ კადღრი მკეკეი ირჰიარც ირ-
 თახემებ, არი აჩოჷ თოურუხ მადაკ ამოლუბ ჰია ზაა
 იბშიაჰჰიებ.

VIII.

იააშოეიტ. აჟივანახმ აფსთჰია კუამყდაქუა
 ანა, არა იკედღფსალან. ჯარა-ჯარაგდჷ მგმალ-
 სა-მგმალსა რჩოეიყარატინუ, აშშჰია ინეილან
 აჟივან ამგუაღია იწაჰიებანუ. ამრა ხააკუაკუარა
 აფსაბარა იქუქქო ეიხალუშიარაკ აჩოვკშინახ-
 ხდან.

რეილაჰიარაქუა კენ სელმეი ბინეი აგუაში
 ითუნენ აკკარა იწაშშუ რქოარხოეიტ. სელმა
 დაარა ლღლახმ ეიქენ, ლღმაჰი ხაკუცი ითაკრა
 ლხაგუთა იალნარყდონ, აგურა ლღზგომებტ ლა-
 რა ხაკუცი დღღაქოეიტ ჰია.

— იიაშოროუპ, ფასა ხაკუცი დღმჯრუბან, აკო-
ქუა დღმჯრუბან. უბრი აწეხუალა ასტრეპიან ნაძე-
იანმაშოროუ ან შოქუსა იხეგახან აურეპიან ნაძე-
უსყან უი ბანათს იმან, ითახციანფიყდა დრეიგ-
ძომეზტ, იგულაცია, რჯრახუქუა იძონ. ახა უი
იანბკუუ, ანკადა აკუნ, დსემაჰიხანძა, დანგკეუ-
ნაბ. უაჟიე ხაკუცი დთააციარახეიტ, დღმჯრუა
ჰალოუ დიბააიტ, მამ, — ხაკუცი დღმჯრატოე,
„გულლა დთარკეიტ“, აბას ლგუ იაანაგონ სელმა.

— უი დეიბგანე დხენჰირაჰა, ირეკჰარა
შიბემგააიტ... — ლბეე ნთელგან დააუბერეიტ იშო-
ნეიუაბ.

ზინა უსყან ქოჯლემთიტ.

— ზეგა რბენ იხე აჯჯკა ექუიხოუან, ზეგა
რბე დაათსავენ...

ამვა იანდქუბგე სელმა ხაკუცი ითეძშია
კალმეჟუა დალაგოეიტ, იაციიეთეი აკუნ ილჰია-
ხმაბგე ამმერხაკუა.

— ბაკუწ, დი, სბეჰიოეიტ, აძიე იაჰარგე
ფხაშაროუპ დაბატოი ფჰიეს ხაგოუ ჰია ბზიჰიან...
ამვა ჰაქუუპ... — ზინა დაახმაჰინე ლან დლაბეონ
უაჟიე-უაჟიე.

აკკარა ინეწწენ აღიჰიეფშო ინექუგელონე ამ-
თაბე აშოჯრჰია ეაკ რაფხმა ინიყეიტ, რემვა
ააინწიანე, სელმა უი ლელაფშო ნაქუშიეიტ.

— უნან, ხაირ ბქემლაშოა, იბროზეი! — აკო-
ჰია ლებეე ნთელრეეიტ.

— იბეხმბეი, იბეხმბეი!... — ლჰიან დღმჯრუა
აქეჰრჰია დაალეზხმაჰიეიტ ზინა.

— იბემბაძეი აჟა?

— ზაკუ ეოუბეი, იაბაკაბ აჟა? — დნაფშო-
ააფშოეიტ ზინა.

— იაბაყაბ ბემბოი, აბას ინიყეიტ! — ლნაპუ
ნალურხხხეიტ აჟა ზლატაბ ალა.

— აჟა მუშთაცოგმა ჰამჟა ანეიხნაჟა მჟიხნაჟა
განე ჰაბცომა ჰარა აყუანდა, მა ხაკუცი აკე
იხიტ... იშთაკუხალაკგდე ჰამჟა მანშიალახომ,
ჰხენჰიეროუპ, — დაანგელ სელმა.

— ჰარგდე ეგდჰახამუამ, ხაკუციგდე ხარ იმა-
დამკუა დააბარა ჰაყოუპ, იბემბარი უბას აკუმ-
ხოზარ, ირჰიო ზეგდე ხაბწომა, დი, აჟა აკემბა-
რაკგდე აბღერუამ.

— ბაალა! — აშოგრჰია ლქოენალხოეიტ ზინა.
სელმა ახუხუა დქუფსეჩჰაუა, დხმაჰინმაჩო
დნალეშთალოეიტ. უს ამჟადუ აქოე ინკელსტ,
რაფხმა ინრექუშიაბ ამაშენა ინთალან აყუაყა
იდიქულოეიტ. — ამაშენა ჰკანაეუეიტ. — ლჰიან
სელმა იანაქუტიომ აკერგდე ლეჩოლორუადავტ,
ახა ზინა ილემუკუა დენთალოგალტ. სელმა ლა-
ქეიმთეჩოხა ამაშენა დახმაქუტიაბ დაარა ლგუ
აბნარჰაიტ, ხაკუცი იგურჰვა ლმელხარშოთუამებტ
აკუმბარ. ზინა ლმახუარ ეილარლულუა იშოგლ-
კემ „იშოფალასუ ჯბეიტ“ შოგლჰიომ აქოეჰია
კმალაშიერ ინკელყეიტ.

— რეფსენწოე ყალააიტ უი ჰბაფეზწაბ, იბა-
კუტი ხაზნოუბეი იაჰმეყარწა, — დაარა ლგუ ია-
ხუეიტ სელმა, ამაშენა ირლასნე აყუა იახდაანა-
გაბ. უს აქალაქე ინალალტ, ამაშენაგდე ანეყუა-
შია ეიჰა იაარკუადეიტ. სელმა დანდენაფშოუაბ
პიონერცია ხუქქუაჰ ადაულ. იასუა, რეზუდა
აყაფშქუა ათანე რჩოეიყარატინე ეივაგვლანე აუ-
ლიცა იანგლანე იშოააიუაბ ლბეიტ.

— რმოურახუ ედააიტ, ბაყა რლოეიშია ბზიო-
უბეი, ბემბოი ასოლდათ რეიფშო ეივაგვლანე

იშოცო ახუტქუა!.. — ახუტქუა დრეიგურღმა ციანუ
დაგდააფუ შიჯრჩიეიტ.

— სან, სან! — ლჰიან ლმახუარ კნე ნალღერძა
წესიტ ბინა. — იბაჰაუოუ, ეინყდანუ იახმკუა-
შოო? — აფსუა შოკოლ აშოთაქო გუფუკა აქკუნ-
ცია ეიბანუ, ეინყდანუ იახმკუა შოოზ ახმ ლნაპუ
ნალღერძხეიეიტ ბინა, ახა სელმა დხმაფშოაანდა
ამაშენა ნავეეიტ.

— იახმა, ნუჰიოუ რემაზააპ, — ლჰიეიტ ბინა,
აშიაჰიარაქუა, ანუმარრაქუა ანელმა.

— იალბდერააუაზეი ანუჰია შორემოუ?

— ისემდერკუა, ბემბოი იყარწო, ეინყდანუ
იკუაშოოიტ, იხუმარუეიტ...

— ანუჰია რემაზარ აულოცა იანერხოუაზეი
აეილარ? ვეეირა ეყამ, ძეეირა? ას ნუჰია ბბა-
ხმოუმა?

— უსოუბ აქალოქა აქოუ ანუჰია შოჯყარწო,
ჰარა ჰქოუ ეიფშო აკე ეიბარშუა ჯებშო!

ასტანციაქო ინეინუ ამაშენა იანაათეწ ბინა
ლან ლმახუარ ამწალღერსენ დღემა ანხავ ივნუ
შოჯყაბ რქოუნარხეიეიტ.

— ისგულაშოოიტ, წუფხგდე ბაბეი სარეი
ანხავუ ივნახმე აბასტიი ჰეეიტ. ჯარა, ვეჯარა-
გდე იაათგელან ავიტრინაქუა ინართაფშოუ-აარ-
თაფშოუა ანხავუ ივნაქოუ ინკელსიტ.

— ზაყა იპარაკეუზეი, ჯბეიტ, — აბრი აუმა
ანხავუ ივნუ ჰია ბაბ ზეძბანუ იჰიალო? — სელმა
ლხე რაჰანუ დნაწაფშოიტ. ივნალტ. ბინა დაა-
წიიინ აბილეთ თირთა აკასსა დნადგელტ აბილეთ
ამულხრაკე. აკასსა ავნუწყა ეიბარჩიო აფსუშია-
ლა ეიციაეიო ქკუნციაქუაკ თაგელან.

— აბლეთ ჰთახენ, უხაწკ სცეიტ!... — აკასსა დენკლფშოიტ ზინა. აკასსირ ქკუნგდჟი დანანა ჰიენ დნალაციაეიეიტ აბილეთ აახუოზ სეფსენა. აბილეთ ამხნუ აკასსა იანენათერწ აქკუნცია აადი-ლზიბაჰიან ინალშკლაფშოიტ. — რაცია დეფჰი-ზბა ყაიმათუპ, — რჰიან რგუ დახუანუ დაადერ-ჩხუეიტ. ადერჰაჩონუ სელმეი ზინეი აბახთაქოუ იცანუ ხაკუცი დერბეიტ, იბაარგაბ აქატოქუაგდ ირთეიტ. — აეტაფ სარუმთარგდ ყალაპ ჰია ი-ხირგულუმ სელმა ლელაბჰ აკერ იააიწნახეიტ. აბახთა აყნეტი იხენჰიენუ იანაადიექულა სელმა ლეა ზინა იაალგუალაშიან დაარა დახეჩეიტ. — აჟა ეგაბდერძომ ჰია ბასემჰიანი, ბემბოი ხ-კუცი დეიბგაძა დშოკყოუ, — ლან დაალერფხა-შეიტ. უს აბაზარ ინალალტ. — საბ იბუ უაპაკ აახუანუ იჰამგარ ზუამ ჰია დქუგლტ ზინა. სელ-მაგდუ უი დააქუშთაჰათხან ეიმლო იშოალაბ ძ-ხერთა დიქმან ხუქკ აქოუ უაპა ვაბაკ შოკნაჰაბ რბეიტ. ზინა ლოურესშია ყუეი-ბეეი ააცოერლოგან აუაპა შთიუაბ აძახვი ლარეი ნეიქუციაეიეიტ. აუაპა ახუ ზენდაგდ იმერციგეიტ, ნი მათ ჰია იააილაძან იმერხეიტ, აბაზარ აქოუ უაპა რჩოენ-მერხაკუა ასტანციაქოუ იააინ აბილეთქუა ამხნუ შებეშთახჰ იცობ ამაშენა ითალანუ ინდიექუ-ლოეიტ. აქალაქჰ ინალწხმანუ ეიფშო, ზინა ლან უს ლალჰეიეიტ. აუაპა შთააჰუაბ საბ იაბემჰი-როუპ სარა იციერზგაანძა.

— იზბან, იაადომჰ აუაპა შთააჰუაბ? — იჯა-შანუ დწააიტ სელმა.

— იაადომ, ახა იბემჰიან, უბას აკუ აწეხუა-ლა, იბბუ უაშთან იბბაპ. — ალემჰანუკ ლან დერ-გუბზელთუა დააუან ილემჰიარაცე. ამრა ნძაალა-

ხმან სელმეი ზინეი იპაქმ-ფსქქაჟა რეკნე აშოთა/ იაათალტ.

— ჰაიბგანე ჰააიტ, იხმეშარგუენქაჟაჟაჟაჟაჟა
 შოოჟა! — დააყუნდ-ყუნდიტ სელმა, აგუაში ია-
 ნაათალა. ავნე იააინ რემათია ვაბაქუა ნარეში-
 წანე რჩაარეფსახხმან ეიფეშ აჰმათგამ დაა-
 ხალტ, ზაკუცი დეშოფაყოჟი ჰია დწააჟა, სელმა
 ლლეგაჟი დანენაინუაფეშ ლელაქუა აათქჩაააიტ.

— ზაკუცი ზარ იმაძამ, ახა აფჰა ზამანაგამ
 დუმაზააპ, აფსციეირგამა. აყუა დუძმა ჰცანე
 ჰააიტ, უმბორი, ნეირთა-ააირთას იყოჟი ზეგამ
 რნომერქუა ლდერუეიტ... — ლეფჰა დლოეიგურ-
 ლმაწია დაალერჩხუეიტ სელმა ლხაწა იქოჟ.
 ნას აკაკალა ეიქუფხამაძო, ილბაბ, ილაჰაბ ზეგამ
 ჰიო ლქთაალხუეიტ.

— დი, აქოთახმაგამ ლექულწეიტ ჰაიბგანე
 ჰბააუაზარჰია, კუაგუარქუაჟი ჰქარგამ ყალაპ... —
 დეზუმარჟა ლაბ ინაილოჰიეიტ ზინაგამ. რეზხარა
 იანააიციანეია, აჰმათ დენდილწეიტ არახუქუა რბჟ.
 ზინა დექუგეჟააჟა აკრელუეიტ. აბესთა ზაბბალა
 იუნე იშოკნაჰაბ აჰმათგამ არახუქუა ეილერ-
 განე დააიტ.

სელმა ილბემჩაჰაჟა ლხაწა იუაპა ატიჟ
 ააციერელგოეიტ.

ზინა ლელაქუა წარყუქონე ლან გუბლან ლე-
 თანე, დნალბეფეშოიტ დანბტიამ.

— იბაკუბეი ბარა ისციეჟიმო? — აქერჰია
 დნაზწააიტ აჰმათ იფჰიესი იფჰაი ინეითაკ-ააი-
 თაჟოჟა დრეზუაფეშოჟა.

— ზინა ულაზწაა, ლნაპალა იულთარცე ლგუ
 ითოჟა!... — სელმა ლყაფყაფქუა დერთაგლოანე,
 სნაფსაბააპ ლჰიან ლმამხე კნე დვეინოეიტ დგე-

ლარაც. ზინა დვაგვლან აკვლურაქო დნეინ ზინა/ ნახქუა ცივრგანუ იძიძიო აჰამამ დენხქუთილთი.

— ბაკუბეი ბარა ისციეჟიძო? — დქუიტი აჰმათ იფაბ.

— ბაბა, ისჰიო უუბარ იუსთოიტი იუბაბ- ხუბ, მამ უჰიარგმე ისეზუთომ! — ლელაქუა თქ- ჩო დხმაჰინუ დნეიბეფშოტი.

— აბბამეყუაჟი, ბარა იბჰიო იარბან ისემუა, ზნეკერ მამ ბცივსკხმოუმა?

— საბიფსანუს ჰია უქუიშ, ნას იცივრბგოიტი, იბეიფშოროუ უბაბ, — საბიფსანუს, იბჰიო შო- ზუა. — დქუიტი აჰმათ.

იძიძიო ილკებ ლჩანახ აჰამამთრაქო ინეყა- წანუ, დეჟუა დენდილეყიტი ზინა.

იბაკუუ ბბანდა ჰია აჰმათ იგუ ხუთ-ხუთუა დეშოტიბ ლშაბე აყენდა, ინეიუა დთაშშე აუაპა ლეშიწანუ დააუნალტი. დვაწყეიტი აჰმათ დგურ- ლმაწია, — ჰი, ბაბ დბეკუნშოხანაიტი სეშოფა- შივრკმათეი, საჟიფმთქიხა, უაპა სოუპჰია სგუ- ლუაბუ!

ილხეი-ილხეი ეიხემეძო აუაპა დნახუაფშოტი. ზინა იაალეშინლურწირენ იარა იყივა ინაშილ- წეიტი. იუაპა უბასყაკ დეიგურლეიტი აჰმათ, დქ- კუნხაბ აყარა იგუ აადეიტი, იგუ ქოჟეცხეიტი. იშიგხუა, იშიწო დაარა დანუაფშოუან დგურ- ლმაწია. ზინა ლაბ იუაპა იგუაზხარა იბეიტი ანელეჟუახუ, დაიდგვლან, — უაჟიშთა ისთახუ უასჰიოიტი, — დიქოფშოუა დნაიბწაიტი. აჰმათ იუაპა იგუ აარფშოქადან ახუ შეშუა დანდგ- ლაბ, — იჰია, დად, იჰია! — იარგმე ზინა დნალ- ზეფშოტი. ზინა ასაატა დეშთაფშოუა, დლაკვა-

კრუა ფუთრაამთაკგამე ილზემგუალიტ, ნას ლგუ
 აზრხანე, — აკომსომოლრა სალალოფე
 ცემღმზარ, უბრი აკუნ ისპიარცე
 ლპიეიტ.

ინაილნარყეიტ აჰმათ იფჰა ილპიან, იციემ-
 ლხეიტ უაჰა ათახემკუა, იიპიარა იქრამშიო
 დღეზუაფშოუა დაანხეიტ, სელმა აკომსომოლ-
 რა ატიე ლღემჰა იანაათასწიყდა დღეყეიტ.

— ააიტ, კოცხატარა ხლაპიას იბოუააიტ,
 ბეციგეი ბეზბიეი ეიყარანე ბეშოფაჰანშოეი, —
 ისაჰაუაზეი ჯბეიტ, ჰაყირა ლრუციგმარაცე და-
 ლამგეი არი, წაპყა! — სელმა ლეყაბშალა აღ-
 რეი აციჰარეი დნალაგეიტ, ბინა ლეში-ლეში
 ნეიქუწო აში შოყაბ ლქოზნალხეიტ, ლხე შთა-
 ცალანე დხუცუა, აჰმათგამე იხე იქუენე იფჰა
 ილპიან დაზხუცუა დშოანხეიტ დახმგელან.

— იბმუდაგუშობარ იშოფააური, ჰაზხუცუბ,
 იპარაძა, — ილანხე ეიქუშუე იუაჰა ათამც ინკდ-
 კნიჰალტ, იაახწიანე აცკ ლამჰიაკუა, ბინა ლან
 უი აყარა დიციშიომებტ, ლჰიატიაქო დაალ-
 გონ, იგუ შოათანე, ჰასაბლა დესზერგუბზღოუა-
 ბარ ჰია დაქოენ, აუაჰა იაროქწიგანე ახე აციერ-
 გარა ახმღღუაღამე დაარა დეიგურღეიტ, აუა-
 ჰა დაკუნშოონ ლგუანელა, ბნეკ ლუს ახე ანღერ-
 წესე უაჰა აქუქოლმთიიტ უსყან, იბულაკგამე
 აჰიარა ბგუალიტ, უაყიშთა ხუქე-ხუქლა აუსურა
 სალაგაროუბ ჰია აუნანტიარაკ უბრი ლხუცუან,
 აჰმათ იუაჰა დეიგურღმო იშოიკებ ილანხე ანეი-
 ქურიწაბ აკუნ ლგუ იალან, აუხა, აკომსომოლრა
 ალაღარა ლგუ ითახუნუა ლოიართა აქო დშო-
 შთაბ აცია დენთანაგალტ.

მეშა აუსპიართაქუ დანაი აუა^{მეშა} ეიზახმან. შოუკ არამწაქუ იტიან, დარს^{მეშა} კე აჯ ამწან. არამწან იტიან რბეუ უსყაკ იმერ-დუსიაკუა ეიქთაქიეიო აკე ეიმარკოუან. აქმათ-გამე უბრაყა დრეღალტიან. მეკეკე აიზარაქუ დანაიუან დახმტიალომ ითუფე აქუ არა აშაპე-წყიყა დადტიალან არსანა იაპიეზბა თეხნე, დეცო-ყეციუა. მეშა დშოაიუან ბნე აუსპიართა-დენხალტ, ანა უაყა იითახეზ უავე დანიმბა დეი-თანალბაან არამწა იტიექუან რახმ იქთაი-ხეიტი. დნეიუაშია ანერბა ეიქუძერკუა აციაეი-რა იაყუწნე იარა იანმ ინხმაფშექუეიტი.

— მშოეზბიაქუა!—იტიან იყაბშალა დქარო დნარეღალტ. ინეიხადგლოხეიტი აძიერკე, ანა რეღალქუა ნწდრეყუქოზენ უამაკ იხანე დთადმერ-ფშოიტი, აკაბე იგუიანე იშოეყაბ მეაშო. მეშა ერახნაკ იცია იაალაშიეიტი არამწაქუ ეიდტი-ლაქუან ხაირკე შოეიბერემპიომ. აკოლბომ იალაბ აქმათრაი არსანარაი ფასა აახესგამე ეიეივა-მეტი, ეიბერპიომიშ იტიან იაიციემღხეიტი მეშა.

— შიტიექუა ჰია ნარაპიანე უაჰა დამგარე-ლამციეიაკუა აშოცაჰია დნახენჰიტი იშოთხყა. აჯ ამწან ეიდტილაქუან რქუ დენაი, ალუ-შიაკ იშოიბახმაბ ეიფშო იბიიანუხა დნარეღალ-ფშოიტი.—უაი უტია არახმ,—იტიან ჩეხმა დვა-გელან იტიართა დვახეწიტი მეშა დააფხმო.

— მამოუ, სტიადომ, აქეთსოვეტი ანაგლოავე დესთახეუბ,—იტიან ურთგამე დნარეღალტე ვაფხმა-აუსპიართახმ დნახენჰიტი. უბრი აამთაბე დანე-ნაფშო ძეკურ დშოაიუან იბეიტი, იქოენახანე

დნეიფელან, — აკაზე უსთახუბ უააიშ, — იპიან
 იმასუარ ინაპე ნკელდა აუსპიართა ^{ინაგბა}
 ლოეიტ. ^{ზიხლირთაქა}

— აჰმათრაა რელახე ეიქუშია ზბოიტ, გუა-
 ლსს ირემოუ უდერუაბარ? — დიაბწააიტ.

ძკურ ილახე ეიმარცუა, ზნე ქოცხაყა
 დნეშთაფშოიტ, ნას ინაპე ილაქუა ინართიშ-
 აართიშენ, ინაცია იფენწა ინთეირკააკადან ით-
 რეცქადააუა, — სუბდერუამ უმბოი, აჰმათრაა რე-
 ლახე ზნეიქუუ, უჰიან-სჰიანკ ხარუმწაყუა იყამ,
 იშოუბო ციიკრას იყოუ ბეგამ გუარაწანე ირ-
 მოუპ უაჟი...

— უს აკუბარგამე ყალაპ, ახა უაჰა აკგამე
 უბემდერძოი უარა?

— მაპ, უაჰა აკგამე სუბდერუამ... — რჩეიდ-
 მერხალაკუა იხენჰინე აუსპიართახე რქოაარ-
 ხეიტ. არამწა იტიაბ ანხაცია აძიადილა ინეი-
 ლენ-ვეილენწუა აჯ ამწა იტიაქუაბ რქოე იააიტ.
 მუშეი ძკური აუსპიართა იანენგუნალა აქესო-
 ვეიტ ახაგლავე კანგამე დააინ დეყან. უიგამე
 ილემჰა ინთერშიტ, ახა ეგამსუბდერუამ ანიჰია
 იაარლასნე აიბარა ხერტიტ. აჩონე იალაცია-
 ეიონ აჰაბლა მვაქუა რეყაწარა აუს. აუაა აღ-
 ნე დოუსე რხუთააქუა დერბანე აჰაბლა მვაქუა
 დერჩოეირაცე რთახენ. კან დააქუგელან. აჟია
 ჰიარა დნალაგოეიტ, უბესყანწიყმა დრულწიხაა,
 რგუთა იგელაბ ასტოლ დაადხხელტ არსანა. ინაპე
 აღმარაჰია ინექუიკშოან ილაქუა კელერპოდანე
 არტაჰია აჟია ბააფსქუა რქოააირხეიტ.

— ამვა ჰხეყაწომ ჰარა, — იჰიეიტ არსანა. —
 ჰიენთქარაა იყარწააიტ რთახეზარ, ჰარა ჰააფ-
 სეიტ, ჰგუაყეიტ უაჰა უს ჰაბუამ...

— შეფსდმა უარა, ჰაუააჟილარ! ირჰიო
შიმაჰაძოი? იშიეხმზეი, შიეგ-შიქოჯი, იბეძმძელ
შიენწიამა?—დნარულაყააიტი იბეჯ ნეიწიხმძე

— დად, აჟილარ, არსანა იიჰიო შიაზემძერჯენ,
— იჰიეიტ კანგდჟ იბეჯ ნარლულუანჟ. — ამჟაქჟუ
მჩულა აძიგდჟ იშიირყაწაძომ შიარა იშითახემ-
შარ. იყაშიწარ შიარა იშიბეილდჟუბ, შიეითანი-
აირა ბზიხაბ, შინჯყუარა მანშიალაბაბ, შიარ-
ჩიეიპ ზეგდჟ რბჟ...

— იაჰბეილდშარ ჰარა იყაჰწაბ, შიარა იბჰა-
დჟშიწოზი? — რჰიან ინეიბარჰიჰიეიტ არსანეი
ივბჰციეი. აბართ აჟია შონეიმარკოჟაბ დააკიერ-
ყეიტ აჰმათ. — უნასკმა უარა ნაყ, — იჰიან, არსანა
დნეიგუთასნჟ ითჟფაქო იარა დნაგულანჟ, — ჰარა
მჟაგდჟ ჰბჟყაწომ, აკოლხოზგდჟ ჰშოალწუა აჟი-
ლარ იშიაჰჰიოიტ... — არსანა ეიფშო ინაპჟ
ასტოლ ინჟქჟუაშთანჟ იბეჯ ნარულაირგოჟეიტ.
იაჰთახემ აკოლხოზ, იჰამბააიტი აკოლხოზ ჰია
რბჟქჟუა აბიქუდერგოჟეიტ აჰმათ ინაიციჰიანჟ. ნას,
აშნაწი ანგულო ეიფშო აჟუჰია იაიილაღან,
ეიგუანჟ ასტოლაბა რჰოაარხოჟეიტ, კანი მჟშეი
უაჰა აჟიაჰიანგდჟ რჰმთაყუა. ჩხმა დნაზღაბ
გუფჟჟჟ აკოლხოზაბი აღარცია ირეიუაბი რჩო-
აიდერკულან ურთ ინარჰოაგულტ. მჟშა დააბჟ-
ლასხაშია ასტოლ დაადგულან, თჟნჩ ჰაიციაჟიამ
შიეიბეძერჟქჟუა ჰია დრჟჰიო დალაგოჟეიტ. იაი-
ქუტიეიტ აშოჟკა ბეჯ, აილაჟეილას. მჟშა იბჟ
აკოლხოზაა ინარჟქჟუანჟ, — დად, აჰმათ, იუჰიამ
ჰაჰაიტი, — იჰიეიტ იარა — შიეგუ ნბჟრხო აუსქჟუა ჰა-
რა ცქმა ეილაჰჰააბ, იჰარჩიეიპ, აკოლხოზ აყნჟ
იშიეგჟუ-იშიეზბოჟუ ააბაბ. შიარა იშოჟშიჰიო
ეიფშო რთჟფ იქჟაჰწაბ; იბხუართოჟუბეი, აციჰარა,

აგუნჯრხარა, იფხა შაროუმი... აკოლხობ შილა
წუამა, შიადამა ჰია ჰგულუუეიტეი!..
მაპ, შიარა შიეგურა უაქიშთა იჰაბგომ, — ჰეა
ნე ჰაუააქილარ ჰრულე შიხეიტ, ჰან შიეზრწიეიტ... —
იბეჟ ქუაქადა ეითანარჯლაირგუეიტ აჰმათ.
აკოლხობ ილაბ შატა, ლეუარსა, კუნტა, —
იანმარნახს ჰარგამე ჰალწიეიტ, — რჰიან აჰმათ
ინაიდგელტ.

— უბას აუბ იშათახეუ, აჰეზრხაცია! —
აკოლხობ ჰალწუეიტ ანმეზრჰიან აჰმათრია ირე-
მარჩხუო არსანეი ივებციეი აღმღმაჰია ეითა-
ნეილალტ უამა რეშშხა.

არსანა ზენდა დგუან, — შირეგუთას ნაყ, იჰამ-
ბააიტ ადიგამე, — იჰიან ილაბა რხხო იქუაინ-
ხეიტ.

— უბაცოი არანმ, უნასკამ სემჰიეი! — დაა-
ციეზრყეიტ ჩხმა. აშოზრჰია ასტოლ დნეჰუთალან
იბეჟ წარეხუწიამა დრულაყააუა დანალაგა მაჰკ
იააიბძეზრვიტ. იგუ იაანაგომ აუთაქუაგ იჰიარა-
ცე ითანხხეიტ ჩხმაგამე.

— ააიტ, — უარა აჩია უაკუბმა აქილარ
ჰეზბეომ აჩარჰიაცია ურედგულანე!.. შიეგუთას
ნაყ!..

არსანა ივებციეი იარეი ჩხმა იანმ იანიგუ-
ეიტ დეჰუსანე დკაპციოიტ ჰია.

უბასყან მეშეი კანი, ნას ჩხმა ივებციეი
რჩოზნარბეარეჟენ ირულაკგამე ეიყურკეიტ მა-
შიეზრ ყამწაკუა. აჩხნე უამა ეიბარა ჩხეი ბეყამ-
ლხეიტ. კან-კანე ეიბაჰო, რულაქუა თიბანხუა
რეჟნეყაქუა რახმ ინეიმეწიეიტ, ამჰა ყაწარეი
აკოლხობი ეიმაკუა.

მ-კვკ აპარტია იალაზი, მ-კვკ აკომპოზიტორი
 კკუნციეი, აქტსოვეტ იალაზი, აღარცია რგუტ
 აყენტი ფუთვკაი ახულებეჩოხა აშოკოლ აქუთ იაი-
 ბიბაგუეიტ, აჩონე აიბარაქუთ იყალაბ აუს ია-
 ლაციაეიარაცუ. ანხაკვეილარ რალაცია რუფხამ-
 შარა ზგუ აბეიბაკნე იყაბ აპარტია აჩლენციეი,
 აკომპოზარ კკუნციეი რხატი უსუშაგამ რგუ ინა-
 მძო, იახმფაჰახი ჰია რხე ყუნშო, რხე გუბლან
 ათო ინეიდტიალტ.

რჩადმდრხალაკუა აჭერჰია აიბარა აადერ-
 ტიტ. აიჩეიკა ასეკრეტარ მქშა ზეგამ აარძერ-
 კნე დნალაციაეიეიტ ზეფშორა ყამწაძაკუა იარა
 უბრი აუნაწიყმა იარკნე აუსურა იალაგარაცუ,
 ზემშალა ეილარ აგურკვა როუბ აუაა ახმდერ-
 ხურაცუ.

— ჰაფსთაბარა ეილმხარაცუ ბთანემ, ტიმ
 ჯაბაალა ახნეყუგარა იაშეკლოუ აუააციგმა-
 ქუა—აკულაკცია ჰქეთა იალანხოიტ,—იჰიეიტ
 მქშა. ურთ მკკქ დნაბლოუ, ეიენი-ჰთანეი ჰქეთა
 აშა ალციციბანე იბეიუაბ, ბლზეიწებრა ჰაბემთომ
 შორაკუუ შიარა შახულა იეიდერუეიტ. შიარა
 იეიდერუეიტ, ურთ წეფხ ჰკოლხოზ ანეიქთაჰკაა-
 უაბ ჰაბლადერფშოზებ ახენტა-ვენთარა, უაეიე
 ვაფხმა ირქოცენე „იუბაბ აწკეს იეიცოოუ“ ჰია
 ჰაითაბექედერ შიანებე ეიბოიტ. იანმა აიბარაქუთ,
 აკოლხოზ ჰალწუეიტ ჰია იქუგლანე იქადაქმ-
 ქლოზ აჰმათი ივებციეი ირჰიომ, დარა რხალა
 ირჰია ჯეშიფშან. უი დბერჰია აჰმათარაა ბეკუა
 ითაბერშიებ მკკქრიაა შორაკუუ სარა აგურა
 შისერგოიტ. წეფხ მკკქრიაა არგამა იქუგლანე

იცაქოზთგმ, სუნტია რჩეითაკნუ აუსურა ია-
 ლაგფიტი. ჰაიტი აბაათსუ იშოეზმბეი, ~~აქეღმე~~
 რაფზმა აკოლზობ შიეშოთალალოფი ჰია ~~აქეღმე~~
 ქიაქუა ნასკმაფზმანუ აკოლზობ იახმალალაბ
 რეზმნაციგმატირა, რაციორ შიარა იაქოუბ; აა, აბარ
 ირულდერ შოაძანგმუ შაყაროუ!..

იჭახქუაბ უაქეშთა იამცხუუბ ჰია იფზმაძა-
 ზაიტი ავუბცია! იჭახტიემნუ ჰქეთა იალოუ იარა
 აბერეიეწიყმაგმუ იააქურეცქმაანუ შიააი აშოა-
 ცაჰია ჰკოლზობ არღულუარა ჰალაგამ!..

— აქეაგ სჰიარ ყალარუ?— იაქეა იგუ იწახ-
 ხოუა, იგუ ეიბაკოუა დვაწყეიტი მუშა იქოაფზმა
 იხუცუა იტიაბ ჩეზმა.— იშოექიბო ეიფეშო, —
 იჰიეიტი იარა, — იახმა ანაციკმეს ააჰაგზოფიტი
 ამაშიორ ჰალზობახრაცე. ჰაბწააბ, იზხარადა აბ-
 რი? იზხაროუ აა, აბერეიე აბრა მუშა ანუ აათ-
 კაანუ იჰიიჰიეიტი. იიაშოაწიყმანუ იაგაწაბერ-
 გეუბ. მუკეტი, ჰარა-ჰარა ჰაიჩერჩახუ ჰაიირსრაცე
 დაქოუბ, ნას სარა სხუ იაზეიდღეუ აუსურა ყასწა-
 ლაბ ჰია. წაბერგეუბ სარა აკოლზობ უალწჰია
 ხუთალა ეგმეიემჰიაეტი (ისეიჰიარ აკუნ იბზიან
 იჰიან იხაფეც აქოქოა ეწეა დეგმაანაფეშო-
 ააფეშოტი), ანა აჰმათ დნაბლოუ ჰვეზცია ფეთვეკ
 იხუ ითარფანუ იშოიმიოუ. ბბოიტი. აჰმათ, დუავ
 ბერგეუბ, დუავ ქიოუბ, მუკეტი იჰიარეი დანაბა-
 აიგა, აკოლზობ აქოუ იარა იჰიარეი ნაბწაქო-
 გმუ ფეთვეკ ყალაშოტი. სარა იაარკმაქოზნუ ისჰიო
 უბრი აუბ; მუკეტი იშხუა-მეშხუა ჰქეთა იალაჰ-
 ხრაცე სთახუბ, ჰარა ეილარაკ ჰაასთა მუკეტი
 კმენქოააკ იყამ აძიე დიკეზოუბ, უი ეიდერუა-
 ზაიტი, გუბიანრა ყაჰამწარ ჯარგმუ დეზჰაცი-
 ცომ, ჰნაპაქოუ დეყოუბ.

— სარა ისეღდუშინო აკაბე სხე სეიგდომ, /
 იპიან დნატეიტი ჩხმა. ეროვნული

— მუშეი ჩხეი იშეპიან უამაკ ატსნოტი მხაპა
 აკუმ. — იპიეტი, აციაჟეარა აზინ ამხნე ივაგელაბ
 აკომქჟარ ტკუნ უართან, — ახა იშეიასპიარაც
 სთახუბ ჰარა აქჟარ დაარა ჰგუ ფეიო ჰშოჯ-
 ყოუ, ჰაილაბგარაც იაქჟუ ჰალაცია რხე. იშოჯ-
 ეიდერუა ეიფშო ჰარა ეიპავჯე აქჟარ წეფხ
 აახესგამე აკოლხოზ ჰალალან აუსურა ჰაქჟუპ.
 წეფხ ალა აბასყავჯე ჰიჟეილარხუნე აუს შოეიტა-
 ამუცებგამე, აიცენხარა აბასყაკ ჰშოაშკლამებ-
 გამე ჰაუ უჰიარატიე ჰამხქუა აჩოავრა შოჯოთა-
 გამე ეიდერუეტი. სარა სახმახუაფშოუა აბრი
 რგუ ფნაჟეაბარ აკუნაპ მკკქ ივებციეი იარეი.
 ზეგამე აკოლხოზ იალალარ ნას დარა აკჯრზლერ-
 ხოუადა? აკომქჟარცია ჰია იყოუ ჰკოლხოზ ეი-
 ლაბგო აძიგამე ჰიეიგდარ ჰთახემ. იანმჰშიერბო
 ანეირა ჰაციემააშო ჰაბხოიანე ჰაყოუბ, აბრი
 შეიასპიარაც აკუნ ისთახებ.

— უართან იიპიო აუბ ჰარგამე იაპჰიო, —
 რჰიან რბქუა ნადერგოეტი ეგამერთ იტიან
 აკომქჟარ ტკუნციაგამე.

— იშოჯეიბო ჰქქთაქჟოტი ირეილდუ ანხაცია
 ააიციაჟეიან აკოლხოზ ყარწეტი, — იპიან იაჟეა
 დნალაგოეტი კან. აკოლხოზ ზეყარწებ ჰაადაპ,
 ანხამვა ბბია ჰნათაპჰია აუბ, ახა აკოლხოზ ნხარ-
 რა ახმუნძანადო ცქმა ეილკაანე იბზემდერუა,
 ჰიარას იათახუბეი, მაკანან აუაა რაციავენე იპა-
 ლოუბ. ახა აკოლხოზ ეილკაანე ირებდერამ ჰაბ-
 ჰიარუ ჰარა იარა აილაგარა ბჩოაბწიოლხნე ია-
 შთოუ აკულაკცია? მამ, ჰარა უი ჰაბჰიომ. მკკქ
 ბეიფშოჯამ ალა იდერუეტი აკოლხოზ ნხამვა

ანხაცია თებგო მკვანე იშოჯყო, ჰათხდაყა იშოთ-
ბაახაშთა, ინხამკა დუდძანე იშოჯალაშთა, ნას...
იარგმე იწეზუა შოჯფწიაშთა. „ადე იაგვ...“
დამწასუეიტ“ რემქიორი, აა აბრი აუბ მკეკტგმე
ანხაა ჰაქილარა დბაქოუ. ჰარა უსნაგდატინე
იპადუბ, აქილარ ცქმა იაბჯრბუცნე ირაჰქიარა-
ცე უჰიან-სჰიანქუა ირაჰაუა ზეგმე შოემცეუ. ურთ
უჰიან-სჰიანქუა რხალა აქივან-იალვრნე იშოკამ-
ჰაუა. იქთაქთადა იააცვიერგანე იდჰარბაბ, ჰაბზია
ბთახეუი ჰაციგმა ბთახეუი აუაა ბუსთქეუოუ. ხუ-
ციაკ ზეურშოოუ ჰალაცია ბერა-ბქწია აწანდა
იშოჯწაცალატიოუ. სარა სგუ იაანაგოიტ აბრა
აიბარაქოუ დოუსე იყაჰწაქუაშთა აუსქუა აათწი-
წია-აათწიწიანე ინეიბეჰიანე უაწივწიყმა აქილარ
რეიბარა ყაჰწაბ ჰია, ალარცია რგუფ იალოუგმე
ნაბე ეიბგანე ჰრაციაქიამ ჰია.

— ძეკურ უარა აკრუჰიარაცე უთახეუმა? —
იჰიან ძეკურ იხე. ნაიქუკნე დწააიტ მეშა, კან
დციანქიანე დანაალგა. ძეკურ იბლუბ შოკუაქუა
აჰიენწირა აარტნე იხუდა თერხმაზმა ილანმ
ეიქურშშე განხა დეფშოუაშთა დეშოტიაბ მეშა
დანიაბწაა დვაგვლარაცე იჩოჯნაბიკეიტ, ანა
იხუდა აძიე დნაქულულუანე მწელა დირტიაბშთა
იმანა-შანა ნკედერშშნე დნმასაყუა იაჰიცი დეი-
თანექუტიეიტ. — სარა ისურჰიოზბეი ართ ზეგმე
იშოემჰიანბ, იყაჰწაქუაშთა შიარა იჰაშეჰიანბ...
უაჰა აქიანგმე აციმწეიტ.

არო აიბარა ინალათშოუანბ აუავე იბარარტიე
იყან, აპარტია იალაზი, აკომქეჰარციეი რნავსან-
გმე აქეთსოვეტ იალაზი ალარცია რგუფ აყნტი
იყაბი ზეგმე დაარა რგუ შოთქიოზბ. ანა ცკაკრა
აძიგმე ილამწაქუა დოუსე ეიბეძერვნე, ეიბხუცნე

აუს იახუაშობა რპიონ, იყალაბ, იბეხყამა ალატყუა
 აარფშოუა. აქილარ რთენჩ ნბამვა ეილაბგობ, აუა
 შოთარბატეზ დარა აცივაშომებტ, უჩიფი რქლუბ
 ანაგდარა აკუნ იბეშობა. ატეემცია ბნარფანე უა
 ირულატიაბ ძეკურ იაკუნ, უი აციგმაურაქუა დებ-
 კოვზ დნუაჩინე დრემან, აიბარაქოე იჩოციერგანე
 იქოახუ იპიარატე იბე იბომებტ, იბეე იხულა-
 შიანე, იხუდაჯალ ხჩინე დეყან.

— სარა უაწიე აშეეშთან აკოლხოზაა რეი-
 ბარა ყასწოიტ, კან უარგდე ალარცია რგუფ რეი-
 ბარა მვაფგა, — იპიეიტ მქშა. უბართ აიბარაქუა
 ჰშოთარულგალაკე აშებეშთანბ აუსპიართაქოე
 აქილარ ბეგდე რბეიფშო ეიბარა ყაჰწაბ. აკოლ-
 ხობაი ალარცია რგუფი ჰაცერხერაანე აბენთა-
 ვენტარა ჰალაბგალაბ აუააციგმაქუა აარფშონე
 ეილარე ბეგდე იდჰარბაბ. ჰარა ბეგდე ჰაქივაქუა
 ნეიბეთანე ჰმააშაკუა ხელა აუს ააურ, ჰამჩ
 ბქუმხო უს ჰამაძამ, ჰკოლხოზგდე ბეიფშოეყამ
 ალა იპარლულუარატეი ჰაყოუბ.

უაწიე აიბარაქუა შოეყაჰწო ალა უანბ აქი-
 ლარ ადერრა რეშთაშოა რპიან, დოუსე აბცა-
 ქუაშობა სილა იშთეხნე უბრაწიყმა იაიბერ-
 ჰიეიტ. აჩუნტიი რეიბარაქოე ირძაბ იაგემეკუა
 შიყულა იყაწანე იანეშოერბ აიბარა ადერკეიტ.
 მქშიე კანი ლოეილაციანე, მქშა აუბა არსანა-
 რაა რანბ დცეიტ, კან— აჰმათრაა რანბ.

XI.

აშეეშთან შოანბა დვაგელან დგუაყ-გუა-
 ყოუა იჩოეილაპიანე ამაწურთა დნეკნახეზნ აღუ-
 რა ნეენფაანე ჩო-რპიერთას იხკაანე ირემაბ აკე-
 წაყა იქოენეიხოეიტ მქკეკ. აკეწაპია ჰაბქოეუ მქ-

კვებრაა რჩო-რჭოერთა ჯარაკ ადა თალოართა
 ამადამებტ. აქოც-ბნარშოერთა ახეკურშოანუ
 წან. 10 მეტრკ იპარაკებ ქოყმარაკ ახეკურ
 აგუაში ქოწანხე ირემან. ინარხუა-აარხუანუ აქუმ-
 კუა. ამკა იშოიაშოაბ ხლანწუ ივაშთხე ითაგა-
 ლან. აჩოქუა ანულობაარცოში იანბარცალოში
 იბბალოკმ, ირგულდუაბეი აბართ ჰია იააჯეი-
 შარჯნ, უბასყაკ იმანშიალამებტ. იგულდუაციან
 არი ამკა. ახა დარა რჩოქუა აღურშეცლახმან.
 ინხეჭურგვლანუ უნარუწაყმარ, ჩარაბ ყაწო იქუ-
 ვრაა ინალობააუან.

მეკვქ იჩო ალურა აქოაწანუ ახალართაქო
 დანააი, ალურა ირკმაქთხე იკნუ აფხმა დგვლანუ
 აშშეჰია დენკვდლოეიტ. აბეჟარა ააიკიშოანმან
 ეიფშო აჩო ირცცაკძანუ აქოაანახეიტ.— ისეშე-
 ლათალოეიტ უმბოი,— იჰიან იარგმე ირცცაკნუ
 იქოანუკეიბა, იშაპე ამარდარა ილაქოყმან ია-
 ლურაგმე ნაიმპეწშიან დეუმპელოუა დენთალოტ,
 იხე დბამებუაძაკუა დეშონეიუაბ ახეჭუ დლალე-
 ვრჯნ აყმაფჰია აძე დნალაპაეიტ. იმათიაქუა
 იცია იადქაბლო აძე იხმეკუკუანუ იკათიო დაა-
 თეწეიტ. აძერჰია იჩახმე დნახმაფშოეიტ, ახა იმ-
 ბეიტ, იხალანუ იცახმან, იმათიაქუაგმე იხგმე
 აკე უსს იყამწაძაკუა დეილობაა-ეილაფსე, უა-
 ჟი-უაჟი დექუწიორნუ ამარდარა დაქოაპაუა
 დეკხალან იჩო აშთა დაფშოუა, დექოყმა-ქოყმო
 აკკარა დნეწალეიტ. უბასყან ილა ალა-
 შოარა იეიპაძა აკე ნაფერაპაეიტ, ინაპე ილა ინ-
 თიშნარ, აშა ახმეკუკუა აკათიარა იაქოენ. იბბ-
 ბუა ინეიცრალტ.

— ანცია ისერბა მეშა უფსრა, უმშოალა
 იხაკუტი მეყუმბაროუბეი სეშთაგვლოუ!— იჩაბ-

რა თეხნე ირვანე ილახა ინადიკლან, დეიქუ-
 ბაადა ამვა დააქულოვეიტ, ქოაიხაკე, ყაქქეძე-
 კუა დეციჰაუა. აგუაში აქო დანაბი, აქო დანაბი
 რა-ითათალო აგუაში აფხა ადიაქო იშოჰიუაბ
 იბეიტ.—ალაქუა უეიმერწიააიტ, უკნე უშოჰააი
 ჰია დაღუა-დეფსო აღურა ააქუა ნეიდიკლან
 ალემჰაციქუა არაბ ნარეხთირგოვეიტ. აქო იან-
 კნე ავნეყა იქოაიხოვეიტ. იფაწა ლასკუგუდა,
 ილაქუა ვრყუს-ყუსუა აბარწაქო დგელან კა-
 დერ. მკკქ აშა იქოაშიო, აძე იხმეწიწია დშოა-
 აიუაბ ანიბა,—იუხმზეი, უარა?—იჰიან იბეე
 ნარგანე აბარწა დნეწეიტ.

— ისეხმზეი უმბოი, სხე ფესოიტ. მეშა
 დშოჰესებ უმაჰადაცი?..—დშიი-ფშიუა აღურა
 აჩხარფართა ინახარშინე, ყელტ-ყელტ ჰია ეი-
 მააქუა რებეე გო, აძე იხმეწიწია, ავნე აბარწა
 დნეწალოვეიტ.

— ე-ე, საბიც, იბაკუტი მაქყუიკროუბეი ჰბე-
 ქეშია,—იხე დახაშოშოააუა იქოაიხოვეიტ კა-
 დერგამე.

— უი ეიფშო ეგდა ჰრექეშიაბ, მეშა დეიბ-
 გაზარ!—აკუასქა. ამარდუან დეკკდლოვეიტ.
 კადერ დჰიარ-ფსარუა აჩო აკუადერ აქუიწეიტ
 მკკქ იჩეილოვეიჰიანდა, მკკქ იჩოანეილოვეიჰია
 დნალობაან ამგურხაქუა რლულუანე ახმეშითჰია
 დნაქუტეიტ.

აშებე ნეწხდან, იაჰიშა კატირაა რეო დან-
 ნეი. აგუაში აბაიგუარა ახუქქუა ხუმარუან.
 რანშა დანერბა იგურღმაწია იხეიფელტ.

— კატია ავნე დეყოუმა?—დრაბწეააიტ.—კა-
 ტია დეყადამ, ახა სასეკ აბერეო დაინ დტოოუპ...
 —ავნაფხა დენჩოჰეწეიტ, დანუნაფშო, ნაყტიი-

რახმ ჩოჯ ეიქუხთია იგვლან. აშოჯრჰია დანჯ-
 ხალა, მერზაყან დხაყუდა უაყა დტიან. *ე. რ. მ. მ. მ. მ.*

— დაარა უშოჯსთანჯ, ბზია, ჰაიქუშოქი
 უხაწკ სკეიტ...—ინთარფა ნეიხფანანჯ, იჩოეიდჯფ-
 სალა დნაიდხხელან ინაპე იმიხეიტ.

იარა უბრი ამინუთ აბჯიყყა კატიაგდჯ დაავ-
 ნალტ.

— უნან, იაპთოუ დეზუსთა, — ლჰიან დააინ
 ლჩოჯლარყუნჯ მერზაყან იგუ დნაგუძიტ.

— უშოფაყოუ-სეშოფაყოუ ჰია აფსშიაქუა ნეი-
 ბჯრჰიეიტ. — მაჰმეთ ინაბარ იყოუმეი შიემჰიოი? —
 აჰჯრჰია დამწააიტ მერზაყან.

— ინაბარ იყახეუი, დდჯრძიტ, სუკუნშოლოუპ,
 ალაშიაგა აუავე დრემფეზმაშიარ ხაირკ იდჯრ-
 ბომა... ნასგდჯ დჯმაზავეუპ ჰია ჰაჰაუეიტ...

— ლხაწა ითეშშია მერზაყან იქოჯ აჰიარა
 დაციფხაშო, ლჯლანხ ეიქუწა, ქოაალთიტ კატია
 დანგვლანხ. მერზაყენ დაქუფსჯჩაიტ.

არჩ ეიფეშ აამთა მეჯოდანყყა უბარემ...
 იაპფეიფეშოზი უჰიარაუაბეი?... მაჰმეთ ბზიანუგდჯ
 აბრი აყარა ჯაბაა ხგარა ბიქუნაგანარჯ.

აუავე დეზქუმშიო ეგდჯყამზააპ, ზაუალთეი!..

— იქუქუმა-შიექუმახა, ინეიხუაფეშოჯ-ააიხუა-
 ფეშოუა ფეორამთაკ უს იააიქუძჯრვიტ.

— იანმა დაარა აუს ბუიტ ჰია სეყოუპ, კა-
 ტია, აუსჰიართა სავსენჯ სახეცობ შიეშოჯბქქუა
 ციგმაშია ისაჰაუან ახარა!..

— ჰაშოჯბქქუაგდჯ ციგმან ააი, — ლჰიეიტ
 კატია.

— სეფსე აიუა თანჯ, ჰქეტაქოჯ კოლხობ
 უსჯრბარემ, სუკუნშოლოუპ მერზაყან...

— უბას აუბ იაგდშოაქუნაგო. მაჰმედ ბბიანუ
 იშაუგას იაგდრეილდუბ უბრი, ეილბკაბიტ აჭრუგა
 ფჰიეს. იანაკუბაალაკგდუ უავუ იშთახმბგდღიანთჰა
 მებტ, ბენუთა თაბმევიტ რეიჰა ანამ ანამან აამ-
 თაბგდუ.

მერბაყან დასძანუ კატია დააირჩხუეიტ.

— იანმა იბელშთან ცქმა იჰაჰიში! — მკკუ-
 გდუ იჩუღანბგდძანუ დნალაბწააიტ იაჰიშა.

— იანმა შახულა აუს რუიტ აჰისა. აუებდ
 ანდენტო იაანუ იყან აბარბარვუ დაგდუდმურცა-
 ეიეიტ, დფხარწეიტ.

— აფჰიეს ზუმჰიარა იყოუნეი, კატიაგდუ დფ-
 ჰიესუმა, ინარჯლყდო აბაწა ლულუა დიაკუნბუ. —
 ინუ რწესუა მკკუ დნაიბუფშოიტ მერბაყან, კა-
 ტია დეითარჩხუო.

— აჰკა-აჰკა არუგხუეიტ ინუ ლოეიხერ-
 ცყააარც. აფენჯერ დკლფანუ დერციემცარ, იია-
 შთანუ დაგდურშუნ. აკოღოზ ატიუ ფთრაამთაკ
 იბალაციაეიარემ ჰია სყოუბ ჰქეთაქთუ, უბასყა
 რგუ თერყეიტ იანმა.

— ასირ! — იააჯეიშეიტ მკკუ აჰისა ირულ-
 შთამ.

— იაჰშოათანხუაზეი, სუკუნშოოუბ, მერბა-
 ყან, ჰაფხაშარაქუაგდუ ჰარყუაწროუბ უაეიშთა?

— უს აუბ, იფაჰქხუეი, ნიბარწიაროუბ
 იშოუბბო, უაჰა ფსუხუას იჰამახუი.

მკკუ, მერბაყანი კატეი რაეია დნუბუაფალან
 იფკააუა ირაჰიო იკოუნეიხუეიტ იარგდუ ბაყა უს
 იუბდოუ, ბაყა ილთირშოახდოუ ატიუ.

— დაარა ხშოუკლა აუს ეიუაბააბ, აჭერხაწა
 მკკუ, აჭრუფჰიეს კატია! — იჰიეიტ მერბაყან, იაგდ-
 ნაციწეიტ.

— შიარა შიხე ციერემგაკუა, აღარცია რუღა
 აუს ანჯეიუ, უაპა ათახდამ, — იპიეიტ ენარანს
 იშიემდღრუეი ურთ დაჩააკალა აბაკუან მისხა
 ხდაძო, აკოლხობ ჰამბააიტ ანერჰია, ბენდა ია-
 ლემშთარგამე ყალაპ. დაარა იუს ბზიოუპ მკეკე
 ბნე იუაბჟაბგამ ამჰაჯგრა ატიე.

— იარა უბრი აუპ სარა სხე იასერხუადა! —
 იპიან მერბაყან დღოეიბჟეშოიტ მკეკე.

— უავე იხე იაირხუაშთა აპიატიქუა რაცია-
 ძოუპ. ამჰაჯგრა, ჰია ისოუჰიამ იწაგამგამე ეი-
 ქუსერჩიხაიეიტ. უაყა იციერბგეიტი აეიეტი,
 აქსატი, ინეისერხერაან აუსუა კომმუნისტცია
 აჩენქუა რერთო, აპლან დგამლქუა რბფერწიო
 აყენდაგამე ინასეგეეიტ.

— ნებ ჯუშთ! — მერბაყან იძლქუა ჰეპდა
 აჩარა დნალაგეეიტ. კატიაგამე აეია აარემელ-
 დეიტ.

— სარა ურთგამე სხე იასერხეეიტ, ახა სხე
 იასერხუაწიყამბ ანცია იხამწარა აუპ. უი ბენდა
 იარბაგოიტ არაყა, ისეცხრააბგამე აკე ეყოუპ.
 იაჰნესებ მშთათე აბე აუემდ ანმენტო აძიე დაა-
 კელსენ ხუქი დუი ააიბიგან ანცია დეყაძამ ჰია
 რუღოეიჰიეიტ. უბრიიეთეი აპისა ხაგახანე იყოუპ,
 აშიიირა იაქოუპ აკომმუნისტცია რბე, რხე აათ-
 ნაყაძეეიტ ირეიჰიამბ. დაარა ისეცხრააიტ უბრი.

— დეზუსთხარუდაშ, აკე იჰახუაშთა უავუბარ-
 გამე ბღერუადაბ? — დლაბწააიტ მკეკე.

— უბრიიეთეი დსემბატი შიემბოი, სნაია-
 ციაეიარ სთახენ სარგამე... — მერბაყან იშიამხე აი-
 ქუიხენ იტიელუქუა ეიმერქტაქთაშია დნატიეიტ.

— რათხდა აკოლხობ იქუნაცყააუა ბეფსე
 თაკშია იყოუ ჰაუპ, ეგამრთ უსყაკ ირციალა-

ძუაბეი, — იპიეიტ იარა, — ალარცია ნახუ რუმან
უი რბჯყარწარ, ახა იალ ჰარშოარემ ჰან სეფოლუმი
ბქოუ ციათეარატოუ იყოუ აუაა ჰარა — ჰმარტოუ
აქოუ იაგანუ — აკოლზომ იალამლარატოუ იაბჯ-
ყაპწარ ხემფადა აუს ეიწაპყმოიტ. დერვაგაღბ
დარა ურთ რულა ფსუზუაკ ააუროუბ; ნას შიქ-
თაგაგ ბემქოხაკენუ იდიქუუ მუშეი კანი აკრულემ-
შოადო იუბარა უყოუბ.

— ე-ე, უი აუპეი იაპთახუ ჰარგაგ, — ინა-
ცერპიეიტ კარეი ძეკქი. — აშოუ შილამპერ ეიფშო
ანუში ჰაწალანუ ჰყეტ-ფსეტ ბეუ უაკუ იმერპაძა-
კუა აუს ჰაბურ, — აპარტია იალოუ აძიი ვეჯეი
ჰნაპაქოუ იაპბაგარ შარდა ჰაბლა ლულუანოიტ,
ჰმანშიალანოიტ!

— უს იყოუგაგ აძიუ იაყარა დსემოუბ... —
ქოაიტიტ ძეკქი, დაბჯოხუაშია.

— იუმადა უარა უს?

— ისემადა, ძეკურ დსემოუმნი! უი სხუ დთა-
სურფაწიყეიტ აჩოაგაგემთან!

ძეკქი დაალაგან მერზაყანი, იაპიშეი ირეი-
პიეიტ იიუბ აუსქუა.

— აქერხაწა, აქერხაწა! — იგუ იაახუეიტ
მერზაყან.

— აკერ დუცხრააუაბააპ ნას ძეკურ?

— დსეცხრაა უპიანტ, აიარეიკა იაძბო აუს-
ქუა სარა საფხდა აძიერ იაპაუამა? აკაკალა ბე-
გაგ ნასეიპიოიტ, დარა აუს ბზიაქუა ილსურ-
შოახეიტ.

— უბას, უბას, აქერხაწა! — დაიგურლეიტ
მერზაყან.

— შიებზიაბ, აბააფსქუა, აუს ჟიულა შიებუ
აქუმერქულდჳუა. — კატია ბარა დაარა მძებუღუ
ღოუერი, ახაცია რეიფშოწიყმა ბსუფხმადოიტი
აკუჯაგამ რგუ ნეყაიწან, უაჟიშთა სცალაპ იპიახ
იხურჩოვიუა დვაგელტ მერბაყან.

— უახა უყაბ, — რჰიან ინაიქუიბაჰიეიტ კა-
ტიაგამ მკკკგამ, ახა ააგელარა იმუიტ.

— უახამ სახმნიეიუაგამ უახა ჰნიელა ციაჟია-
ქუაშოტ, იშოუბო ეიბაშროუპ ჰაბლოუ, შიაქმ
თურყმარაჰია მაკანა აკგამ ჰამამ ახა...

— უიგამ ყამლაშოეი! — უსგამ ნეიჰიეიტ მკ-
კკ, იხურბაჟინე.

— მერბაყან დცაანძა კატია დნაგმაგმან ახმ-
მხმ ჰატოქუაკ ილუმაბ ააცეიზულგან მერბაყანი
მკკკი ნეიდღურტიალან დაარა რქმაქქუა დღუ-
რყაწეიტ. აკრჰარა იანაალგაწიყმა მერბაყან
იხურმერბაკუა დიხუილანე დღოქულოეიტ.

— უი არკუჰაგამ იაჰაიდიქუა მაქხაგუ-
შეიტ, დაშიეიტ აამთა ციგმა, ათაკრაქუა იხი-
გაბ ზენძა დღდრაჟიიტ! — მკკკ მერბაყან დნეიხა-
შოშოააიიტ აგუაში დთუნე იხურ რკუარუა დანვ-
ქულა.

— ააი გუშა! ხაწა ბზიარა იგმებტ იანი-
კმაჰიემთაბ, უი უჰიარგამ დანბატიი მერბაყანე,
ჰაბ დიქულოუპ, დაჟიებარგამ ფხაშარაძამ.

— უმბოი იგუ იზურტიომ რკუჰა, ამცა იც-
როუპ. აბრაყა დაადგელალოიტ, დნასაბჟა-აასაბ-
ჟალოიტ დანღოიას-ვიასლო.

— იხენჰინე ავნე იანაავნალა, მკკკ ხელა
ღებზააიბ, მაჰმეთ იგუ შურანუმ ალა იააითიიბ
ასალამ შიყუ ლემხნე აფხმარა დნალაგოეიტ.

ამერხუაგა აცფხაქუა იქსაქყო დაბეჭდვით
მეშა ავნე ასოქ აყნე დახაშთაბ.

— აცია სეშთფალაბური იაბა რეიპა შეჯე
აგელარა სგუ იანთაბ.— იპიან ილაქუა რყუქუა
იიართა დნექუტეიტი. ინაპე ნეიგდან, იქსაფხმა
აბურკამელ იხშებ იმათიაქუა დანაარება, იციააკმა
იშოჯყაბ იბეიტი.— იაბა იქუარფსსონმა, სემათია-
ქუა ზერციააკებეი ჰია იგუ ნაბეჯნე, იხე აბარწა
ინეწერჰიპიანე აეივან დნაწათეშო-ანათეშოტი, აბა
ამეშო კაბ-კაბუა ეილგანე იყან, აძაძა კუეიკუეი-
უა, იყეშო-პეჯეშოძა აჰასკამენ ხექუციქუა ირხა-
ტიან. იმათიაქუა ნეიშეწანე, ისაბთან ეიმააქუა
ნაიშაწანე ასოქ აში ალევჰია ინკედელანე, დეიშ-
ჰიო, იფენწა ფსსო დნეწეტი. დენთეს-ათესუა
არახუქუა გუათანე, აძენა აქოე დნეინ, იქოე ინაპე
ძიძიანე დეშააიუაბ, აჰიათრა აში აარტნე აშარ-
ქუა ნაურიშთენ, ამაწურთა დაავნალტი. ამცა ახე
ნეიხულაწანე ფეორაკამე დააჩოჰიარტიეტი, ნას-
იფჰიეს დანააი აქარტიქუა ააიბციერელგან, ბესთა-
ხაშიაშიალა კაკალე ააკნე აუსჰიართახა დცა-
რაცე დენდიელეტი.

მეშა აუსჰიართაქოე დანააი აქეთსოვეტი ასე-
რეტარ ილა უავე დეყამებტი. აუსჰიართა დუკ
იაციეზარამკუა იგგლამ აკოოპერატიე აში აარ-
ტნე იანიბა, კანი აუასთაციეი ააიაახდა სნაბეჯ-
სებ იპიან დნალბაან იქოევეიხოეტი. დეშოწეი-
უაბ აქეთსოვეტი ამილიცია დააიფელან ეიძანე
აკოოპერატიე ახა ინდიექულტი. იანნეი აკოოპერა-
ტიე ხაჩა დევენაგეფენე იდიქმან აფსსარა დაქოენ.

— აქერხაწა, უბას შექემთანლა აში აარ-

ტლა, იცქმანგამე ინეყუგალა ჰია ნიეიჰიან იცქ
აიბ ამილიციიამე იარგამე ნდიელწუნ ჰამთაკ ეი-
ციაეიო იგელან აუსჰიართახა იფშოლა, ნას იპაინ
აკოოპერატივ ივნალან ინატიეიტ. იარა უბას-
ყანწიყმა ზინა დყატ-ყატო დააუნაშოლტ.

— ბზილა ბაბეიტ, — რჰიან ახამე შით-სე შით-
ჰია ივალხადგელტ.

— ბეშოფაყოუ, აჰმათ დეშოფაყოუ?... — აძია-
ძიალა აფსშიაქუა ანლარჰია სტიომ შოლჰიომ
დააგანე დნადრტიეიტ.

— ზინა ენაგამ ეიფშო უი აიფნგამე ამრეი
ამზეი რეიფშო დკაფხონ, ლელა ფშოძაქუა რხა-
ლა ითუჩჩააუა იციაეიონ. დრეყუნქაბლო აფსშია-
ქუა ახმრალჰიომ, ლექოციაეია ხაა იახმაბეძე-
რკუაბ, აკრაამთა დემკარგამე რთახენ.

მეშა იცქნალან ამილიცია ათათენ ყაიწა-
რაკე დგუამ-სამუა იჯება შოეიმიდომ, კონვერტკ
იმფუნმაშთან იაათიგოეიტ.

— ჰაი, აფსრა სოუნდა, მეშა იაციეთეი
უშიყუკ სჯება ითოუბ, იუსთოიტ ჰია სგუ იშო-
თაბ ისბაშშოთი...

აკონვერტ რჩონე მეშა ინარიკოეიტ.

— აბასოუბ შიარა შიშოყოუ, აუაა რესა-
ლამ შიყუქუა შოშიერძუა, — იჰიან ამილიცია
გუბლან ითანე, აკონვერტ აამიხეიტ.

— მეშა დეშონახუაფშოზბ ეიფშოწიყმა ილა-
ქუა ნეინაჩეიტ, „მოსკვანტიი თემერ ისბააიშ-
თიტ“... — იახერტლანე დახუაფშოზბარ, აბარ თე-
მერ იკარტოჩკაგამე ახმაგულოუ.

ზინა დაათრესიტ თემერ იხამ ანლაჰა, აკარ-
ტოჩკა ანგლმა, დახმეყაბ ლბემდრუა დნეილე-
უუა დციეიტ. თემერ იხუდა აგალსტუკ ათანე,

იხე ვადაყა იფხაპიანე, იხე-იქოე აბუთთაიანე დუ-
ყან დუფუშოდაკუაყუარადა.

— პაქკუნ დუშოგბიანხა ბემბოი, ბინა? დუბ-
ჩო ინალორიკვიტ. ბინა ლუფსახე აბუო დნან-
ფუშოლტ, უბასყანწყა, აკოოპერატივ იწაგ-
ლაბ აქკუნგა, ადახთა დააწესუნ, ბინა დნალ-
ხეფუშონე ახუაფუშორა დალაგოვიტ. იარაბნაკ
იაალგბქოეცხვიტ ბინა თემერი ლარეი რებბი-
ეობაბარა, აკაკალა იააცოერწუა ლხე ინთაპა-
პეიტ დუბქუშიაქუახაბ ბეგა.

— არა დანუყაბგა დნაბუნან, ბენდა დუბ-
ვეფხვიტ! — ლპიან მეშა დნეიქოაფუშონე ინეი-
ლურკვიტ, აკუმბარაკგა ბგუ იანანგადაბ ლოხ-
ნიეიფუშოტინე. აშშუპია ლხე დაახო ლელაქუა
ციწლურფუშოა, მეშეი ლარეი რბეარა ასქამ
იქუიწაბ აკონვერტ დნახუაფუშოიტ. აკონვერტ
იანუნ: „მოსკვა ამრაგლაარაბტოი აკერბუა აფი-
ლარ რკომმუნისტტი უნივერსიტეტი“ პია. მეშა
იგუ ინამერპიო, თემერ ისალამ შიყუ აფხმარა
დაქოუნ, იქამეში კუამ-კუამუა.

— აუავრაწყა ილწიტ პაქკუნ, იიპიაქუო
შიაპაუნდა? — ბინა იხე ნალექუკოა, ეგაერთ
იხე ნარექუკოა, აფხმარა დაქოუნ მეშა.

— იანუბეიშ ბბიარას? — დწააიტ ბინა, აშიყუ
იაფხმობ მეშა ილაკთა დთაფუშოა, — თემერ იბ-
ბიაბარა ლგუ იწალანე.

— იბბიანხე დახეწუაბააპ სენტია. აქერხაწა,
თემერ!

მეშა თემერ დაირჩხუევიტ, აშიყუ აფხმარა
დახმაქოებ. ბინა დუფხმაბ ადრეს ლემაბაარაც
ლგუ იათახნე უაქოე-უაქოე აკონვერტ დახუა-
ფუშოან, ავხე დანეილაკა აშიყუ იანელწარაც

ლგუ ითაკნე დტთან. მუშა აფხმარა დანააღგა-
 წიყმა ბინა დვაგვლან ადახთანა ლქუნაღვლქუნიტ
 უაჰა აქიაკგდუ მჰიაკუა, ადიქმან ქკუნგდუ დიაინ
 რახუც კუანქკ ნალოითან, ილბადგვლაქუაბ მუშა-
 რაა ნარტიანე, დენდიელწიტ. მუშარააგდ დუქ
 ინემნაციაკუა ივაგვლან იცეიტ.

ბინა დჰაქმ-ფსუქმუა ავნე დანააი. აშთთა
 აგუარა დამკოუა, თემერ ინათა დელბაბშია ლგუ
 თწიუააუთა დყალოუეიტ. იახმაგდუ ილბდგრუა-
 მუბტ ლარა რგუ ეინბერშიაბ, რებბიეობაბარა
 ეიწაბყმაბ აუს ახეი აწეხუეი. „სშა ბუაანდა ბეს-
 ხფეშო“ ჰია შოლოეიჰიობ, დნუქუფრაა აწარა და-
 ხდკაბ, ბუნდა დარხაგონ. „თემერ ბიეოიტ“ ჰია
 მკეკქ ბნე ილოეიჰიობ, წაბერგვბაარენ ლგუახუუა
 დყალოუეიტ. დაარა ლგუ კახაეიტ ასალამ შიყუ
 ახდულობაიმუშთუაბ. იხე ფხმაჰიანე, იხუდა აგალ-
 სტუქ ათანე იკარტოჩკა ახდულობაბ, იაჰაგდუ დარ-
 შიეიტ, „აწარა დუ ბწაბ აუავვ სარა საგიათიეი-
 შარემ“ შთა ჰია ლგუ იაანაგონ.

ავნე დშთააიბწიყმა ლუათახ დნუკნახხენ,
 დხუც-ხუცუა აქმაად ინანელწიეიტ: „მოსკვა ამრა-
 გვლარახმტიი აკერბუა აქილარ რკომმუნისტტი
 უნივერსიტეიტ“. იაგმა ლუნდაბგდუ ბიონე დებ-
 თენჩემბეიტ. დდახლარაცე იაახუანე იაალგაბ
 არახუცგდუ ერშინე ინეგქოალორშიიტ, — დბმ-
 ტიო, დებთენჩემბო, ალოურა-უა, დშთაყმო ადიე
 დექუნ ხულაანდა, თემერ იფშორა, ისახმა ლებ-
 ლა იწაშიო. აუნა დანეშთალო იაჰაგდუ დეი-
 ციაბხეიტ. ლელაცია ნთააცუფხმაბა, თემერ იხუ-
 და აგალსტუქ ათანე, იხე ვადაყა იფხმაჰიანე,
 ლხე-ლგუ დთაშიანე დქოხონ. ერგმაჰია აწეხ-
 ბეონ ლელაცია ნეინელქეიტ, ანა უბასყან-

გამე აფხეძ ჰანტა დნალანაგალტ. ილბონ თემქრ
 ლარეი რეკნე იტიანე ეიციაქიოშია, მნე ბბბბბბ
 რალა დღეზნეკუობშია, მნე ბაბატიო მსგოს მსმ
 დღეწაყდობშია. დააქუზხეიტ აშთარფაბე ლე-
 ლა-ლქოე თაკუაჰა, დეიშთარა-ეიწარანა, ლგუ
 ეილანენჰიოე, ლბე ლენდუა. ვენტი-ბენტი რაყა-
 რაგმე ასტოლ დნადტიალტ ასალამ შიყუ იბეღ-
 ვრააცე, ანა უიგმე ლბემგუალიტ. დაციშიონ ლე-
 სალამ შიყუ ფეჟიქიანე იკთეიფსარ ჰია, მა დანე-
 ჩჩარ ჰია. „სარა ეილასეჟიქიო ანბანქუა იათია-
 შანგმე დრეფხმარემ“ ჰია ლგუ ილნათონ ავრა
 დნალაგაცეფხმადხ, ნას დააყუწუან. იხუდა იამაბ
 აგალსტუკოი იბე აფხმაჰიაშიე დანრეზხუცლაკმ,
 ლნაპე ააილშოშთანე ავრა იაყუწუან. იმდგრუ
 ქთა ფჰიბბბას ლბე ლეფხმადონ, ლბე ყუნელშონ
 ბინა, აწარა-დუ ითაბ ასტუდენტი თემქრ იასთა.
 უბას გურკაციგმალა ამშოქუეი აწბქუეი ლბე-
 ლგონ.

XIII.

აშეჟემთან აჰმათ უსურა აცარა დაბეცვა-
 კოეა დტიან, კაკალკ ჰბეჟაშიწა ჰია ითააცია
 ირუდცალა. მკეკტგმე ნაყტიირანხ დეჩთჰიატიან
 იქთაკმაქუა ერშოო.

— იიაშოოუბ აჰმათ იუჰიო, ანა სენტია აჩთა-
 ვრა ითაქიგალო ბარაქმათრა აწამლარ ჰია სშიო
 სეკოუბ, იბბან უჰიარ, უბასყაკ ყება-ძებალა იაა-
 რეზხუ ანციამე დაბერანემ. უარეი სარეი ეიბა-
 ჰჰიაბ აკუნ იბბიან, უბასყან აკოლხობ შიაალ-
 წერ, იანმა შითენჩდა შიეჟაბაარენ, შინე აბბაბაა
 არბო...

აჰმათ არი აქია აცკე იჰიაძომებტ, დაბა, იაა-
შოერცკაკუშ, ამრა ჰაცინაშოლოეიტ ჰია უაქიე
უაქიე ითააცია დრეწაყდონ აკუმბარ.

— ზინა, ბარგამ იბეზმბეი, აჰმათ აკოლხობ
ბზია იბოზააპ ანა, — დეჩიო, იჩოერგეზმბლოუა ზინა
დლოაწააიტ მკკე, ამჰაბესთა აწშუა ანდურძე და-
ნდახაგლაბ. — აწაბერგ ჰჰიოზბარ, ბხე ბზია იბბო
იათიეიშარატოე იყამ აკოლხობ, ყდასა-ჰიასას
იყოუ ბეგამ უბლარელაგელარეზეი, აქმარან-
ჯცია რბაარგდა. ჰქეთან აკოლხობ იალოუ დაა-
რა იმაქუუპ, იაჰთაბეწიყდამ ჰია იტიოუპ აქილარ.

— ურთგამ ალალარა იყოუპ ჰარა ჰაიფშო,
იშოებზიოუ ცქმა ეილერკაარ, — ლჰიან მკკე
დააიბზმაფშოშია აბესთაურა დნალაგოეიტ ზინა.
მკკე ლაწებულა დნალბეფშოიტ ათათენ ლვა
იფენწა ითერბბუა.

— იყალაპ იალალაქუაშოაგამ... ანა აქილარ
რეარა მარიოუმა. აჰმათ... ბავესთაბუ დებზე-
ციგდამ აკოლხობ იალაიხუუბეი უაქიტიი აამთა,
უი შიარა იშოედესკლომ აკუმბარ... აბართ
შიეიფშო ხარ ბმამკუა იყოუ ხაბე ეიდერკლარ,
ჰალალონ ბეგამ...

— მკკე ილა თრაა ზინა დელგუდფშოლონ
დეიბეტარუა, აბესთა ეილაგბო არუან დანმა-
ხაგლაბ. აჰმათ იალოიჰიაარა იბემდერუა, დნუ-
ცუა დტიან, მკკე ვაფხმა ივნე ააირა ანდენთეიკებ.
აძლაბ ლბე აკუმბარგამ ბდერუადა ჰია იგუ ბნე-
ბენლა უახმა ინხანაანაუან, იაგდააიციემდლხონ. ანა
აძლაბ მკკე დშოიმგობ იდერუან, ლაყარა ანდ
ლექუწანე დირთობარგამ. აბეარაკ, დბესყუამ-
წუაბეი ჰია იგუახე ეიყუქქონ. ზინა აბესთა ააკ-

ნელსენ, მკვებამ ინაპე ნაილერძიძიან არშია ია-
ნენახატია, იიპიაც ვითაპიო იქოზენიხუეიტ

— უხუთაა ზაყა ყალარზეი აპმათი სენტიანა
— დწააიტ მკვებ აკრებო დეშენიუაბ.

— აკერ ზდერუოუ, ისოურ იაბბაპი.. — და-
ნეიფხმხუცაა, — სენტია აჩოავრა ლულუა ჰაქუჰაპ
პია სეყოუბ, ჰაურაქუა დაარა იმარემაქოუბ. —
რაარზნრაქუა ააირჩხუეიტ აპმათ. აუსურა აცა-
რა იახეცცაკოუაბ ზინა დერხადგელანე აკრერ-
ქოალწონ ლაბი „რესას“ ბზიახუი.

უაქიე-უაქიე იაპუნაჰაუაბ აკუტქუა აქერახმწი
ნარეღაწო აში დახდეღაგელაბ, დაბხუცუან მკ-
კებ ილზიუხმაბ აციიკრა.

იიუნ შა ანწიამთაბე აკუნ. ზინა აყანქ ლებტიან
რევენ. ჩონაკ აიგუში ააშთელხენ ამეია ბლდე ააგა-
რაპია ნერციყა ლქოზნალოხუეიტ. აქმათთა დნექუ-
სენ აივხაა დებელანე დეშენიუაბ, მკვებ იბლა
ერხუანე, ილრა ინაპე თაკნე, დექეუა აივხაა აწე-
ხუაქოუ ალაფანრა დაალწენ ზინა ლახმ იქოააი-
ხუეიტ ერგამაა ინეიხგო. აშოერპია დნეიფხხელან,
იუნბზეი პია დიქოათეშოუა, დიბწააუა იეივანერ
დნაწაგულტ. მკვებ იქოუ ეილგომებტ.

— აი-აი, სელრა სეზმ-სეზმ-უეიტ, სქე-სქაპან
კაშიეიტ. დღემქწვრნე დეაჰაუან. ზინა ლოეი-
გუში ნეარშინე ლნაპე ნაიკურშოანე დაანელ-
კლტ.

— იჩა აბაათსე, სუცხრააპ სარგმ, უმშიან. —
დერგუაგუო დღემანე ლქოაალოხუეიტ, ლოეიგუში
უავე იანიმბაშოაბ აეოცრა ინელარშინე, დღე-
მანე აძაქოუ იააიტ. ლეივანერ დნექურტიანე
აძე დნერგანე ამხე აანდა იავალანე რქოზნარ-
ხუეიტ. ალა-ცაპა აჩოძანე აუავე იანიმწასუა ეიფშო,

აყვფჳია დნაღჳმწასენ ლეკლამჳია ლოფეხარღჳ-
ლუა აწიახ-აწიახჳია ვენტი-ხენტი ინეიქურცეცანჳ
შაალგუძიტი. ნიკოლოზი

— უნან! — ლჳიან შინა იღჳხმ ლბემღჳრუა
დააშოაყჳ-შოაყეტი. ეითაფსახენჳ დნაღჳმწასენ
დიგუდირღჳლუალტი. შინა დაანაპყჳა-შაპყეტი.
ახა ეგაღჳღჳმშოაზშია ანღლბა ლებჳეჳ ნაღჳრ-
ღჳლუეტი. ლქოჳ ეიხაგჳუანჳ იშოიკზგაჳ, ღქაღჳ-
ქაღჳუა ღწიუა ლებჳეჳ ნთღღჳფეტი.

— ბჳსშუეტი, აქჳააჳქჳრ, — იჳიან მჳკჳქ ეიქუა
აჳღბა იტაპანჩა ნთფაანჳ ახჳ ცჳრცჳრუა შინა
ღგუ ინჳწეიკეტი.

— თემჳრ იღა ფსჳ ბჳაჳჳმ, ალაგზშჳლ, „აჩჳ-
ფხთი-აჩჳფხთი ეიბაბღჳუეტი“ ჳია, — ბიბჳფშოჳჳ
უი დაანჳჳ ჳია. დნაღჳქუციყეტი ლებჳეჳ ლმჳ-
რგარაეჳ. შინა ლაჳია ლგუ იწახზოჳა, — სუშჳრც
უაქოჳჳ უარა აფხაჳშჳ, ახა იუბგარჳჳ უი... დნაი-
ქუჳაქარტი ლგუ ააფსახენჳ, იღჳქუჳენჳ იიკზბ ატა-
პანჩა ახჳ დთაფშოჳა.

დაარა აკჳრ ღქჳუირგეეტი ღჳრშიანჳ ინა-
ჳაქოჳ დააიგარაეჳ, ახა ხაალა ლჩოიღჳმთოშია
ანიბა, ნახ იააიშხაციგჳაჳან, — აჳალაგაჳ ციემ-
ღჳს სრჳმოჳჳ ჳენჳჳ აწიჳ სახარწოტი, — იჳიან
იუს-ჳიჳსქუა ბეიფშორაბ ნეიდხუცლანჳ იხოააირ-
ფსჳჩოტი, რგუაბზღღჳლა იჳიატიჳქოჳ დააიგა-
რაეჳ, — ბარა ბზენ სარა ისჳმოჳჳ ისხჳჳ აკჳ სეიგ-
დომ, სჳფსჳ ავთკაარეიფშო ბზია ბშოჳბზო ბას-
ჳიახეტი, იაგჳა ბუნღაბგაჳ სჳიატიჳ ხაბწომ, სჳ-
გჳურა ბგომ, იბბან, სრჳეჳჳბჳშჳარგაჳ მჳ უაჳჳს
სბჳმფხჳაჳომ, სბჳხბჳრყჳომ აკრჳჳაბარ ისაჳი, იბ-
ღჳრუალა არჩჳეირა საშთალარ...

ახა უი ალაგმე მკეკე ზინა ინაპაქუ ღი-
ზაამგუეიტ, ბზია დშუღუღმობ დაციცეფშეცეფი
იაათურყმანე იალჭიეიტ. უი მკეკე დანაქა დანაქა
ხუციტ, ფუთრაკ აშთანხ — ბაიი ჰტიანე ცქმა ჰაი-
ციაჟიამ იპიან დნეინ აქდოუხუა იკაჟებ დნექუ-
ტიეიტ. ზინა უი ააიყმარა ლბე ინალოგრხუან
აშთაჰაპია ირგლულუანე ლქუზნალხუეიტ, ლეშ-
თანხყა დანხმაფშო მკეკე დღეშთამლაჟუა ირთა-
ანკელანე დეშტიაბ ლბეიტ. დანხცობ აძიე
დიბარჰია დშიანე დნაფშო-ააფშოუა, დეკყყმა-
ქყყმა დენდიქულუეიტ.

აბრი ახუცრა დეკუენ აშუჟეიჰია ლქეკრანხმწი
ყმო აში დანხმლაგელან. დემშია დეფხამშია მკ-
კეკე რეკნე დანმააიუაბ ლთანხემებტ, იაგანხმ-
ძღლშონ ტიამბაშთაქუ სიფხმაძოიტ ჰია. იაგმა-
ჯარა უნიარგმე უბრი ილა ინხელბალონ. აკრე-
ჭარა იანაალგა მკეკე დვაგელან დციეიტ, ზინაგმე
ხუმა-ფსუმა აკრეჭანე აჰმათი ლარეი ვიძანე უსუ-
რა ინდიელწიტ.

* * *

მკეკე იგუ ითაბ არგამა იპიონ აჰმათ იქუჟ.
სპიატიე აყნე დააირ ბზიოუბ, იანამუგმე
სეშოფეიტიეიჰიარა ჰია აჰმათ ითაპციეი იარეი
რწაკე დაქუგულუან. აჰმათ ლულულა იცია
იაალეჟეჟუან აკოლონობ უალწ ჰია დეხთაკნე
იახიეიჰიობ. დანყუაშწუაბ, ახა იარა უბასგმე
აითაჰიარა ითახემებტ, ანაფხარა შოფანეჟუბ-
გოი ჰია იხმემძღშანე, ნასგმე იძლაბ მკეკე, ხმემ-
ძღეკ ლორგარ ჰია დშიონ. მკეკე დააინე დცა-
ცეფხმაძა, ზინა დლაბეონ, ვითალემჰიარაცე რე-

უნე დშთააიუა, ირეიპიაქუო; ახა იარა უბასგამ
 აჰმათ იგუ მკკეჰ დაარა იფიწიეიტ, უო იჰაიეჰ: ||
 ხაწანე სენტია ზნე აიბარაქუო იიპიანმაგამუ—დაცეჰ
 თხაშო დეჰან. „იგმა სეფხაშარგამ, სშიარგამ,
 მუშოკე ზნე დსემრარგამარ ზეჰალომ“ ჰია იგუ
 ითახუხუა ითან იარა მკკეჰ იუს. ზინა ზენდა
 ილთახემებტ აკოლხობ აზე მკკეჰ იიპიაქუომ,
 აჰმათ დეითეიეარჰია დაციშოინ. აკერქუა იაქულ-
 კხმან ჰაუნე უმაინ ჰია იალჰიარაცე, ახა ილბე-
 გუალდუამებტ უი აჰიარა.

მკკეჰ დესრარგამოიტ ჰია ლჩხაბწიელხნე
 კენტი-ხენტი აქეთსოვეტაქუო დცახმან, ახა აჰიარ-
 რა ლბემგუალდგუა დააუან. ლარა ილუხყმანე
 ლაბ თაჰმადაკ აღა დიოურჰია დაციშოინ. აბარ-
 თქუა იხე იარხუანე მკკეჰ იჩარჰიარა აწეხუა
 ფწიომებტ აჰმათ იუნათა.

XIV.

მკკეჰ აფსაქმა-ფსაქმაჰია დკუარუა მერზაყან-
 რაა რაშთთა დანუნთალა, უავკტიეჰსა დქქურ-
 შიძამკუა აშიქუა გწარყაცა იარკნე იშოჰყაბ
 იბეიტ.—აჰთნე დუძმა უავკ დახდამკუა იშოფა-
 ყალოფეი, იბშანოუბეი არი,—იპიან იააიციემელ-
 ხოეიტ. შარდაკ ნაბეჰამკუა აბნარაქუო უანა-სა-
 ხაჰია რებექუა ეიქურგო შოუკე უსკ იაქოენ,
 ყვგუბექუაგამ ნალარში-აალარშიშია იგონ.—
 აბრა იყახარ აკუხაპ მერზაყანრაა! — უბრახმ
 დენდიქულოფეიტ. დშოხნიეჰაბ მათიხულა ითიძა-
 ნე უარდენკ ამვა იშოხანგელაბ იბეიტ. აუარდენ
 ახმგელაბ ანაყტიირახმშია, ნემჰახუნ, უანა-სახა-
 ჰია დარა უარდენკ ართირა იაქოენ, აქმარსთა-

ქუა აქუნო, უი ანავს აკუნ აწლაქუა ნეროფანე/ ეილაქუა აყვგურა იანდაქოზმ...

— ბზია, ქოქუეიტი! — დნარუდგვადე...
იჩო ანე დაახანე. — ბზია უბააიტი! — რჰიან ინაი-
ხუათჰოხნე ვაფხმა აქიქიაჰია აუსურა ინალა-
გოეიტი. აქმარსთაქუა რჩოეინე აუარდენ იაქუნო.

— ართ ამათიანუქუა ბოიქდა? — ზაა უი დაბ-
წააიტი იარა.

— აკოლხოზმ ანე იაჰთახუჰმ ართ ამათიანუ-
ქუა, — დააციაქიეიტი დნარანხმა ასაფეჯ კნე აუარ-
დენ აფხმა იგვლაბ ათაჰმადა უავასა ჯჯჯ.

— იბზიამი აკოლხოზმ ანე იშითახეზარგამე!..

— მერზაყანრაა ანდცა უდერუაზარ, უნხმ
ზგოეიტი? — მერზაყან დიბარაცე დაარა იშოითა-
ხეზ უდეროატიე გუნდაალა დწააიტი მკკქ.

ჯჯჯ მკკქ დეზიანწააბ აქია აცკე იჰიარაცე
დშოაქოზმ აკამბაშქუა რუაკე ანე აშოჯრჰია ინა-
ყმან, აუარდენ ანე იაწაგვლაბ ასაფეჯ ნაწშიან
ინკაშიეიტი. ჯჯჯ იჩოლარყუნე ასაფეჯ ნეშთი-
ხენ იქივანხერ აუარდენ ხუდა ივანჯრგუანე ეითა-
ნაწაირგვლტი. იმაშხულწ აულუ ინექეირგვლან
იფაწა შოლაქუა ინაპე ნარეხმშე-არეხმშუა მ-
კკქ დნეიბეჰოეიტი.

— მერზაყან დუმბარ ფსეხუა უმაძამი? —
იჰიან დიბწააიტი ილაქუა ნეიმარხუხუნე, ფთ-
კგამე იაარგეზმალშია.

— დუმბარ სხუართამ, ააი, ციგმა დესთა-
ხუჰმ...

— მერზაყან უარა დახეუბო ადგამო აქოე
დეყამ იაგმა დუთახეზარგამე...

— იბზან ჯაუშთ? იყალაბეი, სარა დახეზმბარა
დეყამეკუა?.. დაბაცარებ?..

— მერბაყან დთაკუბ, იუსგამ დარა იცო-
გმოუბ. — იძიეიტ ზღზ. — ითააციაგამ
იცეიტ.

აუარდენ აქმარსთაქუა აქუბწოზ, ზღზი მ-
კეტი რეიციაყიარა იაბზქოლუმზახან, გუყარალა
ინეიხუაფშოჯ-ააიხუაფშოქუან, აუსურა ეითანა-
ლაგოეიტ.

— ალლაზ, ალლაზ! მერბაყან რეცზა, იაყი-
მთქოხა იფეიფშოზი... — დარა იგუ იალსიტ
მეკეტი მერბაყან ითაკრა..

— ხარ იმაძამ, აღუნეი აკერ აქმაზ აღვი-
უაიტი, უაყიშთა იაბზოუა... — ქოაითიტი ზღზ.

— უიაზე აკუხაბ შიარგამ იბნა ზეშირააუა?
— იჩო აღურა ნაქოაკშოხან დნექუგეზიტი.

— ააი, უბრი აბოუბ იბაზრააუა!.. — იჩოაწა-
მერხაკუა ინაიშთეიძიეიტ აცკე აყია.

მეკეტი იაზაბ იამხაცოგმანოეიტ. მერბაყან
ითაკრა იარგამ იბე დამხნარხუციტი, იცთიაქუა
ზეიფშოხაბ დერნე. ახა იარა უბასგამ დებქოზბ
აციგმა ნეყუგარა დაყუმწრაცე, იბე დამეიგმა-
რაცე იძბეიტ. იიუშოხა, ილვირშოაშოხაბ აუს
ქოცქუა ხუშადუა დააუან აღემზანგე. მეკეტი
დშოოზარ, დეფხაშოზარ თაკრალა აკერგამ აჯა-
ბააქუა იდერბახმან, უბას იყაიწაქუოზ, ასოვეტი
ზიენთქარრა დახმაქუფოზ აბე. აკერქუა დთარკ-
ხმან ასოვეტიტი ზიენთქარრა რაფხმაძა აფსნე
იანაა, ახა უბრიგამ დეფნამჩოტი, დბეშცილან
აციგმანეყუგარა დბაყუმწიტი, იაზა დეიციახოეიტ
აკუმბარ. ავნე აშოთა დაათალტი ეილაშოშიხმანე
აამთაბე. დანენაფშო ავნე აფხმა ხ-ჩოჯე აკუა-
დერქუა რექუწანე იშოგელან იბეიტ.

— იაბარტიქოლუშ ართ ასასცია იაპოლოუ? —
 იპიან დაარჯეიწენ იჩო ნქოაპიანე ამოფრქოა: II
 აკუასქმა დენხალტ. დნეიბარ, იტირტუბ...
 ასასცია, რუადიე მქუა იაკუნ, ვეჯა გპუ ჭორმა-
 ლა ეილაპიანე. — ბზილა შიააბეიტ! — დნეინ
 რნაპქუა რემიხეიტ იარა იბეპიან იშთააიბ იცია
 იალაშიანე, იბლა აშოშთარა ფწიანე.

— უარა უოლუმა მკეკე ბანდიუ? — დწააიტ
 გპუ მათია ბშიებ რუადიე.

— სარა სოუბ, უხხმ ბგოეიტ! — დეინაფსე-
 ეიწაფსე ქოააითიტ.

— უარა უაკუბარგამე უბაანდავუბ, უდი-
 ქუაანგალოიტ, ირლასნე უჩოჯრხოია აბრა უშთა-
 აბო! — ინაიდინეიტ. მკეკე იხუაფშთიე ნეიხ-
 ყეიტ. — ჰაი ჯუშთ, სხეზშიეჩყდოხეი აუაჲ ქია
 ბამანა!.. ციგმა სემუეიტ, ციგმა სემშიეიტ!..

— აციგმა უუ-იუმუუ ჰარა იაადჯრუეიტ,
 ირლასნე უჩოჯრხოია, იაპციეზულთეიტ ჰაუბეფშთ-
 ნე ჰაშოტიაბ.

ხუ-მინუთე რეშთახმ მკეკე დრაფცა აშოთა
 დენთჯრგოეიტ.

XV.

• მქუა აყუარა აბეკე დავალანე დეშონეიტუაბ
 იჩოეილუხოუა აძეე დენხეკუტიალტ. ასარკმა
 ეიფშო იკაბ-კაბუა, იგაბგო ითატიან აძეე აწა
 აფსეძქუა ეილაპიეზ-მეზუა დანენარჯლაფშო და-
 რეილაპან, ალაფან თაყუაყუანე იკეზარ აკუნ —
 ააიგუახეიტ. იკრეხუდა კალმაჰა დუკ აფაში
 იციეწეწენე იარა დეშოჯყაბ აქოაანანან დაარა
 ინაიმწაჩოჯრბეიტ, ანა იჩოეილუხენე აძე დთალა-

რცე დანჯვეიხა აშოჯრჰია აფაშიახა ინათოჯსოტ.
ადე დენთალტ მუშა. ახენთა-ჯუნთარაქუა იბჯქუშიაბ
იროაინე რუსქუა ანდღერმანშიალაბი აშოჯქუ
სანტიი რურაქუა იბზიანე იანდჯყალაბი დაარა
იბე იგუ აჰიო, იში თანე ქმატლანწყმა დეყან
უი აიონე. ამშო კაბაა ათათუნ რციარა ბენდა ია-
ბეილანე იანდჯყალაბ იარა დარგურდღონ. 5 გეკ-
ტარკ ინარეიჰანე ირემაბ რთათუნ ფასა, აქოჯნრა
შაქურცალაბმან, ასორტგდუ დაარა იბზიანე
იააიჰან. აჩთაგა კადერშიხმან, ათათუნ ყაწარა-
და უს რემამებტ. აჩოჯკუაბარა დანალგა აძე
დაათეწენ რეიჰა იყუაბშია იყაბ, იცაჰი-ცაჰიო
ამრა იარცახმაბ ხაჰიკ, დნექუტეიტი იბლა
ამრა ინათანე. იბზარა იფსანიშა, ცქმა დანბა,
10 – 15 მინუთ რეშთახა აქერჰია იჩთაილოფეი-
ჰიან ამხახდუ დენდიქულოფეიტი. უაყა დანნეი ბენ-
და იგუ აბჰაიტი. ალაპყდაქუა ეიხეშნე იბაბო
ითაგელან აშოჯქუსანტიი რაარჯნრა. — უი გურ-
ფსას ირეზნოტი ჰაბციემღეუ ჰალაცა, — იჰიან
დნალს-აალსუა ცქმა იბანე აანდაქუა გუათანე
დნახუნჰიტი. იალგაბ ამჰანუასთა დანემლოკუა
აგუარა დკედებზალა დენხეწენ ათათუნ კაბარმანდ
დდიქულოფეიტი. უა დანააი ბინა დტიანე არეფნრა
დაქოჯნ. აგურ ააშთიხენ იარგდუ დნალჯდ-
ტიალტი.

— აჰმათ იიჰიოზეიშ უაჰიე? — იჰიან იაა-
ციორიგოფეიტი აჰმათ ითეძშია.

— იიჰიოზეი საბ. — ლჰიეიტი ბინა, დააიქთა-
ფშონე — მკეკე ქოააჰირა იმოუააიტი ჰია დტიო-
უბ, იიუქუაბ დაარა იხდემდლშანე.

— უაჰიე აკრეიმაშიეკუაჰა იარეი ბარეი?

— მამ, აკგამ ეიმაჰკოდმ უაქიჲ. ^{სნაპაქუ}
 დანააზგა... — მუშა დნაიხუაფშონუ დაჩჩეჲ ^{ჭიხი}
 ლგუ ალაყანუ. დეჩჩეჲ მუშაგამ. ^{ზიხლირთაჲ}

— საბ ბაწა აკ სემეიმკრა, დგურღმაწია დე-
 ყოუბ ჰაურაქუა დანმენარულაფშოუა. — აკოლხოზ
 სალწურგამ უამა სბოუანჰია მუკჲ იხუ დამა-
 დლოიქ ინალარში-აალარშინუ...

— ააი, დეშოუბ ეილჰარკააიქ იააულაკ-
 გამ... უაქიშთა ეილმნგამ აუს. ააულაროუჰ, —
 იჰიეიქ მუშა.

— ზინა ლხუ დემვანაძაკუა აუს ლუან აკოლ-
 ხოზ აქუ, ლუმთაგამ დაარა იცქმან. ათათენ
 ხუწიქუა ეიხუჰიჰია-ეიწუჰიჰია აკუმკუა ეიციიყა-
 რანუ, იფშოდანუ აშთაშია იახალწონ ახუწიჲ აგუ-
 თაწიყდა იალჯრყმანუ. ილჯრღლონ ათათენ რუფ-
 ხრა აფყარა იშთაწახაკუა ეიფშო. ამაშენა ია-
 ნანჯრწოზ ბლმცკგამ ალშიანუ იკაშიომბტ,
 იფშოძაკუაქუარაძა, იკალაძა ახუაფშორა უფლუ-
 ფხარენ ამაშენა იანმანუ. შიახუაფშო, ლუმთა
 შაყა იცქმოუ ჰია მუშა უაქიჲ-უაქიჲ ლვზცია
 აკოლხოზაა ინადირბონ.

ადჯრუაჩონუ აშებუ აგუაბუ, აულიცა ნემვანჯწ-
 ტიი რთათენრთა აბდ დეყან დააუან მუშა. ადიჲ
 დანააქულა სჩოუ ჯყაბარ ბბაპ იჰიან იქთაყუაშია
 იკაშოთენ ადიხუხუა დებჟალანუ იქოუნეიხოიქ.
 უბასყანწიყდა ჩამადან ყაფშუკ ივაკენუ აშთაცაჰია
 იშაქთაქუა ეიხგო ადიჲ დექულანუ ადიჲ იქთააი-
 ხოიქ, მუშა იბიამა ათშიარრა დაბქუნუ.
 ზნაბუ იგუნმაა მკეკუა ადიჲ დნექუფშო-ააქუფშო-
 უა ფუთკ დვასკეიქ, ანა იააიუაბ აუაჲ მუშა
 დებლაცოზ ალა იხუ რხანუ იქთააიხოიქ. — დე-
 მუსთხარუდა ჰია დაათგელან დნაფშოზბარ, აბარ

თემურ, დაახუნძინე იხე იქუკნე ირღულღულან
იქუხნეიხთეიტ დანიდერ. თემურ იჩამადან, გგლან
გგლან იანაიფულა რჩუხნეიგულღულანე ანუფანქან
ჰია იაიბაგუძიტ.

— უშოფაყოფ, თემურ?.. ჰაიბამბეიყთეი იწ-
ძო უმღერუეი. — დიკთაფშოფა აფსშია იეიჰიეიტ.
თემურგამე მუშა იხანუტი იშაპაყუნდა ბლალა
დეიმდო დიეიგურღმანე, — სარა ხარ სეშამ, უარა
უშოფაყოფ, შიეშოფაყაქყოფ აკუნეყა? — დილა-
წიაძანე აფსშია ეიჰიეიტ. მუშა ამოჯრჰია დნეინ
თემურ იჩამადან ნეშთფა იმანუარ დნაწაგგლან
ეიციაეიო ადიე ინუქულთეიტ. კე-შოქქუსა რაახეს
ბქტაქტუ იმაიციკბ თემურ აფსშიაქუა ანეიბერ-
ჰია ამთახე რქტაქტუთი აყიაბქქუა დრანწააუა
დალაგთეიტ.

დრანწააუან ხედჰიალა აუაა: ანაკაა, აჰისა,
აუა, აქულა, აქკუნცია, აჰისახუქქუა უბას
ეგამერთგამე. ეიციაეიო ათათუნ კაზარჰია იანნავა-
ლა აჯჯაჰია აკოლხოზაა რბეჟე აარაჰაიტ. — ართ
ბუსთციადა? — დწააიტ თემურ. აკოლხოზაა შორა-
კუბ ეიჰიეიტ. მუშა შიყულა თემურ იბიცჰანმან
რქტაქტუ აუსქუა ბეიფშორაბ, უბრი აყუნტი თემურ
ბაა იდგოუან იყაბ-ინებ აყიაბქქუა რაცანე.

— არსანა იიჰიოზიშ უაყიე? — არსანა დნალ-
კაანე დწააიტ თემურ.

— არსანა არი აბეარაკ იაჰაიდიქუა მაქხა-
შია დეყოუბ, დეჟულანთეიტ. — იჰიან მაქკგამე ინეი-
ბარჩეიეიტ. აყორა იახუფანე აულიცა იანუნანგე-
ლა, არსანა იტიე ეითააციფორიგთეიტ მუშა.

— ჟიახა ზნე შშიალდე იქაფშარაქტუ ეი-
მარკბააპ აკოლხოზ ატიე. არსანა აკოლხოზ რჩო-
ხუანე დაბციეიონ ჰია სარჰიეიტ.

— იბლაყალარები ას?

— იბლაყალა ჰია სგუ იაანაგო უი პუბლიკი იპიან აჩამადან ააითეიგან იარმა ნაპუბლიკი კირი მუშა დციაეიო.

— სენტია აარებრა ჩუეი იბუყამწეიტ, ცია-
ლუაგალა დეიქუშიამებტ, კბაგმჯ, აარვარა ნეი-
ხმდან იადგმულქუა ინამტრყაწეიტ, დაარა იბლა-
ფწიანჯ დეყოუბ, ილა აკამბო. ჰარა უბასყაკ
აუადავრაქუა ჰაშორქუდტრშიაბგმჯ ჰადგმულ-
ქუა აძუ ექუწიანჯ, ირფსაანჯ იაპციალუეიტ, იარა
უი იმატარა იანილემშა დაყუწიიტ, უაეიჯ არსანა
დღგუქეიეიო იფსანჯ ცო ჰამხქუა დრეგოუბ.

— ნას, იხშოჯ იბაქოჯ იაანტ, უაჰა იარბა-
ნუ? — თემტრ იჩაბრა აათიხენ აფხძე ბეხმშოჯბ
იხე-იქოჯ ინაქთიშ-ააქთიშიტ, აშიშტრაყენჯ იანნიე
მუშა აჩამადან ნაირგულან ინატეიიტ, მინუთუ
ვაეიყა აშიშტრაქოჯ იტიან აფხძე რელაბაანდა,
რფსჯ რშაანდა, ნას ივაგულან რქოჯვარხოეიტ,
რემვა ამფენ იყაბ აკოლხობ თათენრთაქუეი ამ-
ხერთაქუეი თემტრ ირბო, იყაჰწაბ იჰალჰარშობ
ჰია მკკქტრაა იბქუდტრშიაბ ნაიაპიო ინეიუან.

— კლასსლო იჰალოუ, ჰუსქუა ეიწაბყმო დარ-
ბანბაალაკგმჯ შიიმეიგდან, — იპიეიტ თემტრ, მუ-
შა დააბზობუცნე. — წუფნ სარა საბმყაბ ურესტიჯ-
ლანგმჯ უამან იყარწობ აკულაკცია, ანხაცია
ლარცია ეანჯ იქუდტრფო, ციგმა იაციფხამშო
იანალაგა, ირმეიგდამაკუა იქურჯცყმააიტ, ბბან-
წეკგმჯ ურთ რაბხომ ჰარა ჰბე, ურთ აწერბელ
ეიფშო აშაეირა იაშცელლოუბ, იანააყუწიგმჯ რფსჯ
აარხეწიიტ, უბრი აყნეტო იშიომ, იფხაშიომ, ახანა
ინეიუეიტ, აუარაქუეი აერა-ციარაქუეი ჰია აკ-

გამე შიამბემხუცდაკუა, აპარტია ამვა დუ იშვიდ
ნაწო ნაშიეგდალა. იშიორლულუა, ეიქეკაბენ
იშიემოუ აკოლბოზ ბაწიე, აკოლბოზ იალამლა
ანხაცია აწაშეცუა, ნას აკულაკცია ირებდუა
ეობაპ. თენჩ ჰაიციაეიაპ, სკაანდა, აკოლბოზ ახ-
გამე ჰნეიპ...

აყუარაქოუ იანნეი, ახაპიქუა ინარექუგელა
აარექუგელო ირნე აბნა ინციერალაოეიტ.

XVI.

მეშარააქოუ აკუნ. ხულბეჩოხან. თემერ იჩურ-
ტლანე აბარწაქოუ დტოანე არასართა დეშოთაფ-
შოუაბ,—უბაჰია იბზიანე იქოაბააპ სუნტია!—
იპიან მეშა დიაბწააიტ იარა, არასართა დთაფ-
შოუა. მეშა ამაქმა-ფშოქა ინაპე იქუწანე ჰიებბაკ
ახრა დაქოუნ თემერ ინავს აბურკელ დადტია-
ლანე.

— სუნტია ხარ ამამკუა იქოალაოეიტ სბაჰია, ახა
სასხუკ აყარა ჰბეწიანხერგამე აუპ, ესეშოქუსაგამე
უსოუბ იშოჰანხელა.

იაპიებბა იმაქმა ინექუენე, თემერ იახე დაა-
ფშოუა ქოაითიტ.

— იბბან, იშიემითიუეი, ფაროუმინ?

— იიაშოლუბ, ფაროუმ არასა თიტოე ბაუა
იბე, ჰარა უამაკ ჰბალბოუამ, სარა ახა სოუამ,
აფშიმა ფჰიესი ანუქქუეი აქოუნრა რემჩ ანაქუმ-
ხალაკე, აგულაცია ნაჰარსუეიტ, ხუტი დუი
ირბეჭო რჭოიტ, ირებგო რგოიტ, იაანხო აფეთ-
ეგამყოლომ

მეშა იმაქმა-ფშოქა აყუარდი ინექუიწან,
იაატო-მაყა რხბანე იაპიებბა ნექუშუა ირბბტინე

კენტოყა დნაქათიჰინ, ინაცია იბზ ანუ სიქუბ
ინაკადრსნუ იმანუარ ანუ ჳრბაადანუ აჰიჰბბა ან-
ლქუიწა, აჰჰაჰია ანუ აგო, იყუაშჰბბა — ციაჰია
ნაგულოსიაიტი.

— უცანუ აძუ სბააგოეი უარა, — იჰიან იმ-
გუაცია თასჰაჰდა ასოჰ აქოჳ იტიანუ იბჰმარუაბ
ანუქუ ინაიდიწან ავნუ დნუჳნალოეიტი.

— დაარა აუადაჳ შიალასწეიტი უახა, აფსრა
სოუნდა, ხმუკურ ამცა დეჰჰბიანსშიტი, აშოოურა
ბამანახა...

მეშა იჰჰიჳს რბუ ყაწარა დახდაქოჳბ აფსშია
ნახჰიანუ, მეშა დიშთალანუ დნუჳნალოტი თე-
მერგადუ.

უს, ანუქუ აგუგუმ ალა აძუ ანაიგა, მეშა
დენდილოწენ იფაწა ჳრბაადანუ, ასარკდა რმწარ-
გვლანუ დანუნატი, თემერ დააინ აჰიჰბბა იმხნუ
მეშა იშთიმუაბ იფაწა სო დნქულოეიტი. აფაწასა-
რა ზდერუა ყაბაკ დახმუბახმო, იბ-იქოჳ ჳარა
იმწკუაჳლა იბბიანუ იბისეიტი.

— უნაჰუ ბაყა იხააუბეი, — იჰიან მეშა იგუ
იანუანუ იბ-იქოჳ ინაჰუ იქუშუა, იბუდა რუც-
ქმო დუაგვლან იქოჳ იძიძიეიტი.

უბრი აამთაბუ აღუდ-მუდჰბია ეიციაეიო ავნუ
აშთახმ ალა შოუჳკ რქთაარხეიტი, ალაქუაგად
ნეწიბარყდან იშოუა ინარფხხელტი.

— ჰუ-ჰუ! — იჰიან ალაქუა დრუწაყმო მჰახმ-
შელა იქოჳ რბო მეშა დნალბააყდან დნეიბარ,
არსანეი ჩხნეი რაკუნ.

— ასასცია შიაჰთაბააჰ უახა, — ბბიალა შიაა-
ბეიტი! ალაქუა ანერყუიცი რნაჰქუაგად ნარემხნუ
აფსშიაქუა რეიჰიეიტი.

— თემერ არა დეყამი? — დწააიტი ჩხმა.

— დეკოუბ, ააი!—რქვაარბიეიტ ავჯგაგმე.
 იაიიუა ბუსთხარკდა ჰია თემერ ილუმბა
 წა დშოზრბეძერკუაბ, ავნე აფხმა იანააკელს
 სთქუაბ იდერტ, დვაგვლან აშთააკაჰია დელბაანე
 დნარფელტ, იაგვდობაკვლაქუეიტ, ნას ინეი-
 ლაწიან აფსშიაქუა ეიბერჰიეიტ იარეი დარეი.

— თემერ, ასყადთა უანემაა, ჰაუხაშთთაბ
 ჯაჰშან, იკლხეიტ ეიდერლოუ?

— იკლამოუ, დაარა იჩუეიბითეიტ, არა
 დანეყაბ დეიფშოუმა?—თემერ იქთაფშოუა ინეი-
 ბერჰიეიტ.

— ჰიენთქარრა უბასოუბ აუავე დშთაადო,
 იბზიარანა იაფელაბიტ, ანკაა აუავე იქე ანერ-
 ჭომ იავებოუ ჯუშო უაჟიე! ასოვეტ ჰიენთქარ-
 რა დაანეჩხუეიტ ჩეხმა.

— უნეიშ-სნეიშჰია ეიმაკუა, აძიადიალა ეი-
 შთაგვლა ამარდუან იხალანე აბარწაქთე ინეი-
 ბარტიაქუეიტ.

— უეიბგანე უაჰზააიტ აკუუ, ანცია იჯ-
 შოუბ, დაარა უგუ ბზიანე უყოუ? რელაქუა ეი-
 ხამერყუსდაკუა იხუაფშოუა ეითანაიბწაქუეიტ
 არსანეი ჩეხეი.

— ხარ სემამ ისებარგუუბეი, ართ ბეგმე
 შიემჩალა,—იჰიეიტ თემერ იქთციაჟია ხააკუა-
 კუარაბა. დანააბ, დშთააბ, ბაყარაამთა ამჰა დე-
 ქუხაბ, მოსკვა აქალაქე ბეიფშოროუ უჰია ია-
 ნიაბწაქუა,—შირაციავხაშტე აშთკოლ ითოუ,—
 რჰიან უიგმე ნაფერშიტ.

— აა, ჰრაციავეუბ, აწარა ითოუ, აფსუა,
 აქერთუა, აურჯს, აშიამახე ბეგმე უა იუბაპ...

— ალლაპ, ალლაპ!—არსანა იააჯეიშეიტ
 თემერ ირეიჰიაქუმ. „ლა იაბო - ხე იაფ-

სოუპ“ ჰია, მოსკვა აბარა მაცარაგდუ ბუფსო-
უბერი?

— იყიბანდოუშია შიეყანდა, — იჰიან თემერ-
გდუ უი დააილაჰაიტი.

— ანცია იუშოუპ, აბრი ეიფუთ აამთა
ჰბერბაბგდუ. ჰაბაცია ბნეკერ მოსკვა იცანე ია-
ხმაბუ, ჰარა ჰბემცაბარგდუ უარა უმციეი! — თე-
მერ დნეიჰსაფუშოტი ჩხმა.

— მუშორაკ უანიეიტი, ჰაბაცია რეცჰაქუა
მოსკვა იბგახთუადაბ, მოსკვა მოუ აყუა იცანე
იბააუამბტი... იაახეჩიეიტი არსანა იიჰიან.

— ჩხმა, იშიელოუბერი არაყა აეიაბეეს,
აკოლხომ უალალტი ჰია საჰან, დაარა სგუ ია-
ხუეიტი, აქერხაწა! — ჩხმა დიჰსაფუშოთა იჰიეიტი
თემერ.

— აკოლხომ სალამლაკუა თემერხუეიტი, უა-
ჰა სეზლალოხუეი, სგაძოუმა, ისხეილდუ სბემდუ-
რუა, — დგმაააჩხხუეიტი ჩხმა.

— დაარა იბზიან იყაუწეიტი, უხე იაბეილდუბ
უდერწიეიტი. — იბლა აბერკამელ ინკედწაშია დნა-
ტიეიტი თემერ არსანა დიხუაფუშოთა. არსანა დვა-
გელან აყუარდი ააშთხნე თემერ იჰსაფხმა ირ-
გელანე დნატიეიტი.

— თემერ, უარა უფსენწრე დუხაბაიტი, უწეი
ბზიანე ჰქეთა უალხიანე უყოუპ, უაეიე აწარა
უთოუპ, ახა ფუშოძალა უალგანე უაჰბააშოტი!.. —
აციაეიარა ნაფუშიგუეიტი არსანა.

— იაცე უაბიტი ჰია ანსაჰა საყარა სეცნა-
წეიტი, სეიგურლეიტი უაკე იშოიბბაც, ჰარა მოუკ
ბნაკე ჰამოუპ, ეგდჰამბატი, აამთა ჰოუკე ჰბაიან
იაჰბეილდუ, იაჰბეიციოუ ჰბემდერუა ჰყალხუეიტი.
ადი იიჰიომ აძიე იჰიომ, ჰაილარგუეიტი.

არსანა იხე დაციფხაშომა უჰიო, ბნე ქოცხა-
ყა დღეშოუა, უსნტიი ადიახმე დღეშოუა, დციფხაშო
ჟიონ. მეშა, თემერ, ჩხმა რლემჰაქუა ინეჰიარეჰა
იძერჟუან რელაფშოქუა იარა იქუეხე. მეშა დვა-
გელან ალაშა არკნე აბერკემლო ინეჰეირგელტ,
იარელაქჰაბ ალაშოარა ცქმა ინეიხუნარფშო-
ქუეიტ.

— იარბან რეიჰა ხელა იუბეილემკააუა? —
დწააიტ თემერ, არსანა იგუ იაანაგაქუო ცქმა
იჰიაბ ჰია.

— არსანა დააბზუციტ, — ისბეილემკააუა იარ-
ბანუ, იბუციფხომბეი აკოლხოზ აუჰ. მეშარაა
ირჰიო მეკჰეი ძეკური ირჰიომ, თერქუტილანყა
ჰახერგოშია, აკომმუნისტცია ჩარჰიაციოუშია
ჰაციდერშიაქუეიტ, აიაშოა უასჰიაბ.

— უახა უააიტ ჰია ანსაჰა აკოლხოზ აბე
სნაუაზწააბ ჰია სშოაიუაბ ჩხმაგდე დაასხმ-
დეიტ, უიბარაცე დააუაბარენ.

თემერ დაარა დარხუცტ არსანა იიჰიაბ.

— უსგზწაარაცე უააბარგდე იშახუუბ, იბ-
დერუა აწაბერგ უასჰიაბ. ახა მეშა იგურა ბუმ-
გაბეი, იბუართამბარ იარა დალალარზმმა აკოლ-
ხოზ? — აბწაარა იითეიტ. არსანა დბალეზათო,
დხმაფშო-კუაფშოუა დააქოახხეიტ იიჰიაშოა
ცქმა იქოამშოიო მეშაგდე დაციფხაშო.

— მეშა იგურა ბგარგდე ყალონ, ახა ისეგ-
ხეიტ უაყა... — იხერკუშოანე დააყუწეიტ. ინეი-
ხუაფშოქუეიტ ეგდერთგდე.

— ასოვეტ, ჰიენთქარრა ანხაცია იაჰბეციოუ
შოკანამწოზ შოფოუბემდერი, — იჰიეიტ თემერ. —
აპარტია იალოუ ჰია უბქოუგდე შიარა იშმი-
წუციოუბ, შიარა შიბენ აბბიარა ყალარცე ბთა-

ხუე უააუბ. მკკკტ აეილარ ბეგამ დშიალოუბ,
 ინზ დაშთოუბ, ბეგამ დეშინეჰიჰიო დეჰაბარ ეიჰი:
 ლიშორი. უმბორი, ზაკუტი მალთუ იმჰუჰიკუბ, უნკ
 ბზიოუბ, ძლაგაროუბ, დიქმანუბ, კაბარმოუბ.
 იბლარჰაბეი მკკკტ აბრი აყარა მამარა? ზნეკრ
 დრაშოო უბანმაზმა, ინაბე აბუ გწიანუ დდოჰ-
 ქუნეი, იარეი უარეი შიეიუაცოოუბ, აბა არსანა
 ულარუბ ჰიო აკერ დუხუანდოუმა! აბრი ალაგამ
 იუმდერუეი მკკკტ დბაკუტი უავუ!

— უი იუჰიო საქუშოაჰათუბ, აბა აკოლხოზ
 აბე მკკკტ იიჰიო წაბერგუშ? ჰაილარგაბარგამ
 ყალაბ, საბიც!.. — დეიფხმბუცააუა აჰერჰია ინა-
 შთეიჰიეიტ არსანა. თემერი არსანეი რეიქოა-
 ეიარა ალაქოუმთდაკუა იაბეჰერკუა იშოტიაბ,
 არსანა აბანს დანწაა მეშეი ჩხეი ლაწეხუალა
 ინეიხუაფშოზნ ეიბარჩეიტი. — თერქუტიოლანყა
 აბიერ დდოქურწახმოუმა უბრიიეთეი? — დიაბ-
 წაიტი თემერ.

— უი აუმი ისჰიო. მჰაჯერრა ცარაგამ
 ზბომ, ხუქე თირაგამ... ჩხმა ილა აფხმაწიყმა
 ისჰიოიტი, აბარ იარგამ დახმტიოუ, ერგმაჰია
 ინე შონეყუიგომ, უაეიე დააზა იფსე თაკნე
 აკრიხაშიალო დეყოუბ. — ჩხმა იახმ დენხმაფ-
 შოტი არსანა.

— იაბ, იაბდუ, ირუმერგელაძომ ავნე ჰარაკ
 კუაფმა ინექურიგელტი აბაკუან კოჰე ააიეთეი,
 დკუაფმა დენხოეიტი, იიჰარა იმოუბ, იიეთრა
 იმოუბ.

— სენტია რეიჰა თაბგალო დააბაპ უარეი
 სარეი? — იხოერფაგმანე არსანა დააიეიკანიტი
 ჩხმა.

— აჩუკრა აბასმოუ სენტია, სეძიტეი, ილა-
სწაბ ახუქგდე უაჟიოუპ აარა იანაქთუ, ~~იხიფტეი~~
უიგდე აციალუაგა აკოლხოზაა ისდემრადე, ~~ისხე~~
ლაწადომებტ. აბართქუა ზეგდე სანრეზხუც ჰარ-
ეომაშ ჰია სგუ იაანაგო სყალთეიტ, აიაშთა უას-
ჰიაპ, აკე სეიუაძამკუა სექუხთეიტ აუაჟ ლარ ბა-
ძანა. მკეკტრაა ჰდღრძიტ ჰია სეყოუპ, საბიც...

იგუ იალღრსნე დააშოშოიტ არსანა.

— აკოლხოზ უალამლან ჰია უაზჰიაბ უზციე-
მღუ იოუპ, აკულაკცია რჰიატიე ბზანწგდე უა-
ბემძერკუნ. თემერ აბერკდელ იჩონათანე იძახუარ-
ქუა ავბაგდე ნახეიშიტ. დაარა აკრაამთა ეიცია-
ეიონ არსანეი იარეი, ნას ურესტიელანტიი აკოლ-
ხოზ ეიქოკაარა, აჟიაბექუა ააციეროგან, ცქმა
იაზერხუცნე ეითარეიჰიეიტ. უს მეშა იფჰიეს
რნაპქუა დღღრძიძიარც დანაადიელწ, ჩხეი
არსანეი ვაგღლან იდიექულოთეიტ. დაარა აკერ
ირუდიცალტ მეშა, აზა აკრეჰარა რემუკუა
შიეწს ააბზიახთეიტ რჰიან ინდიელწნე იცეიტ.

XVII.

— მეშა უგელომა? — იჰიან თემერ ინაპე
ილაქუა ირეზშელო დნაჰინე აგღლარა იაქოზბ
მეშა დნეიბეფშიტ.

— სარა იწაგდეგდე შეჟლა სგელალონ, აზა
იხმა უაჰათერ ბბეიტ, უქოზხარ ჰია სშიან
სჩოააშთასერხთეიტ...

— სარგდე შეჟე აგღლარა საშელოუპ, —
იიართა დნექუტიან აჩოეილაჰიარა დალაგთეიტ
თემერ, მაკმანა უშთაბ ჰია მეშა დშოიქოზბგდე
იმუკუა. აში ანაადღრტე დარა რგუ იშოაანაგოზ
ეიფშო იაგდშეჟეციამებტ, ამრა აწლა ხეჟუსიქუა

რქვინდა ინეიზმან. ხმკურ ზაა დგვლანუ აჭოქ
 ლუნმან, ამანურთაქო ახუქქუეი ლაქოქოქოქოქ
 ქუა გონ. ზინგლირთაქა

— შევეუ შოაჰქოიომ აცია ჰალახაზააჰ ია-
 ხმა... — მუშა დიშთაგვლა დნალბააიტ თემერ.
 იხუნჰინუ - იაინუ რეკოქუა ანარდშიდია ხმკურ
 აზალაქო აჭატო ნალჯახიან მუშეი თემერი
 ნეიდტიალან ანუჰიაქოქუა კოლა რქამაქქუა ნე-
 ყარწეიტ. აიშია იანაახუნ მუცხუ რჩუნმერხა-
 ციაკუა აიარახხ იდიქულაჲეიტ. აჩუნ მჩოქშოან,
 თემერგად აქეთსოვეტ ანუ დცარაცუ ითახუნ.
 აქეთსოვეტ აქოქ იანააი აუაა ეიზანუ იყან, თე-
 მერ ინაიდტიალბაალტ აქეაბექუა რბუ იაზწააუა.
 აკერ შოქქუსქუა ამან ანიუნმაზ, დახიზ, დახმა-
 აძაზ იფსადგვლ უააქილარ ბზია იბანუ, იგუ
 აჰიო დრულატიაზ დრაციაჲიონ თემერ. იაზხუც-
 რატოქ რხე-რგუ ითაგალო, აქეა ბზიალა ირხა-
 ანუ ირეიჰიონ იზიაზწააქუოზ რთაქქუა. არსანა
 დააინ დძელუდა თემერ დიქსატიაზ აჩუნგად
 დიზძერკუან.

უფსუნწრუ ყალააიტ, დად, აქეაბე სირქუა
 ჰაუჰიეიტ ჰია ათაჰმადციეი არფარციეი რეკქუნ
 თემერ დერნჰიონ. ზნუ ინეიმბე-აიმბუა, ნას ეი-
 თააიზკვუხშუა, უბას მაცარა იდეიზალან იკუ-
 შოანუ იგვლან აუაა. აბარ ეიფხეჲეჲუა იაა-
 ვნალტ აიზარაზუ კოქც იააიზ გუფკკ ანხაცია.
 თემერ აფსშია ნაიაჰიანუ აქეაბექუა ჰია იაზწააუა
 ინაიდტიალახტ. რეიჰა ეიმაკტიჲს ირემაზ, იზბ-
 წააუაზ აკოლხოზ ნხამვეი, ატიემ ჰიუნთქარცია
 რახხ იყოუ აქეაბექუეი რაკუნ. აკოლხოზ ადა
 ანხავუ იბეილმუ დაჩოაკუ ჲყამ ჰია აკოლხოზ
 ახეი აწუხუეი ეილკაანუ იჰიო დანალაგალაკა,

ბგუ იამეხუაჭუომგდჳ მაკვხომებტ, ახა თემერ/ უავე კოვეს დბანჳ იბეძერჳუან, უს იყაწაყდბანაწი
 იპბარგუუბერი ჰია იაჳია ინაფჳკლაქუომგდჳ
 ციავენ. დაარა იჯარშეიტ ამოვზოლერი ჰია იბე-
 შთოჳ ლენინ დჳ დახმთაგლოჳ აჰადგუნ სკვნა-
 ლანჳ იბბახეიტ ახიჰიაბ, წჳფხ ჰანოჳურჳშთ, ან-
 კმა აუჳა ახადერჳბუაბ სიბრაჳა ნეჳუარა სეჳან
 ახიჰიაბ, უბას ეგდერთგდჳ, რეზბარა იანიაციჳაჳია,
 —უჳეიშთა ჰიყუჳაწჳპ, დჰარგუჳამწიიტ, —რჰიან
 ფჳთჳკჳ ინეიბჳჰიანჳ ინდიელწიიტ, ურთ ინარჳშ-
 თარხხნჳ დაჩთა ფჳთჳკჳგდჳ, იაალახეიტ აუჳა
 ავნჳ ავნუწჳა. უბრი აამთაბჳ დშთაპ-შთაჳჳა
 დჳფშთბბბ აში დაალაგელტ ზინა, ინხმაფშთხ
 ივალხაწგლაქჳეიტ იტიაქჳაბ, დჳაგელტ თე-
 მერგდჳ. ზინა ავნალარაგდჳ ახენჰირაგდჳ დეი-
 უჳამკჳა, დხმაჰი-ხმაჩო ლშაპჳ ახმენხელგაბ აში
 დაალახეიტ. თემერ უი ანიბა იციემღხანჳ იხჳ
 ბემჳა ინარხანჳ დნჳშთაფშთიიტ. ინეიხუჳაფშთჳ-
 ააიხუჳაფშთქჳეიტ ზინა ილღხმებ ააჳაშანჳ.

— ბჰაიჳეი ბარა, იბჳზბჳეი? — ლბჳჳ ნალჳ-
 ქულერგჳეიტ, ნასთხაშია იგკჳატიაბ აფჰიეზბა
 შახუა.

— ისღხუაზი, აკემბარაკჳ, შიტიაქჳა, შინა-
 წკჳ სეეიტ... — დააინ შახუა დნალჳვართეიტ, ლჳფ-
 შთთიხუ ნალჳხყდანჳ.

— ბჳშთფაჳოჳ, ზინა? — დლაბწააიტ თემერ,
 იხჳ ნალჳქჳენჳ.

— ხარ სემამ, უარა უშთფაჳოჳ? — ლჰიეიტ
 დაარა ილციჳუადაჳხანჳ დჰიეწიე-ჰიეწიჳა. ზინა
 ლჳშთახმ დაჩთა აბიი-ჳჳჳეი იაჳკნალაქჳაბ ინეინ
 თემერ აფსშია იარჰიეიტ, იქუნჳჰიეიტ, ნას ინ-
 დიელწინჳ იციეიტ.

ზინა დანაპუნალა ილუხმებ აბლდაპაპია რხ-
 შოკ აბიშოტიტ მუშა, თემერი ლარეი რხეს მხ-
 ეიბჰია შაქუაგდუ აკალა შია იფხდაბერიტ, ანა
 უანდა გუვარა იმამბტ, იალოიპიაარა იბმდღ-
 რიტ. ახანტე ბებზიეიბაბარა ეიბკა შიანე იყაბ
 აქკუნე აფჰიებბერი რეიცეზხმ შია შიახარა რეგუქუა
 იაგდა ითნა შაანდაზარგდუ, ეიცინარფხდაზარგდუ
 იანეინია რებზიეიბაბარა იშთაყდ-შთაყდო ეითა-
 ნარებციერწიტ. ანა გუვარა აძიგდუ ირემთარა-
 ცუ, დოუსუ ირელშოზ ალა რეჩოდღერჩოვიტ,
 ზინა დანაპუნალა ილუხმებ ადა, თემერ იხუ და-
 ხან, — აკომქოარ იაჩეიკაქოუ ზაყაჰუ აჰისახუქქუა
 შიემადა? — ხუთ-ხუთლა მუშა დიაბწააიტ. მაკმა-
 ნაბე იჰამოჰუ ზინა ზაწიეკ ლოჰუ, შახუაგდუ ალა-
 ლარა ლგუ ითოჰუ! — ილუმჰა ინთიშიტ. ზინა
 აკომქოარა დშოალა ლანდაბ თემერ იბდერუა-
 მბტ. ილაქუა ააციერწირფშოზ დანუნალბჰეშოჰ,
 ლარგდუ იარა დშოიხუაფშოჰუაბ იბერიტ. ცკაკ-
 რელა ხამა-ხამა რეხქუა ნეიბდღერჩოვიტ.

თემერ იჯგბა კნიშოკა ხუქუკ აათიგან,
 ბლდუკ ნაგულეიანე, კარანდაშლა ვბაყა აჰია
 ნანწანე, ირჩხნე იჯგბა ეითანთეიწეიტ.

— აიზარა ჰალაგოიტ; ადიახმე შიააიბა, —
 იჰიან აქეთსოვეტ ახანტიაჰუ კან იბეჰ ანრელა-
 ირგა, აუათან აქოუ იტიაბ აფეოთჰუ ვეიბარგულან
 ადიოლწრა იალაგოვიტ. ზინა ლკუბა შახუეი
 ლარეი აშიახმ რქოანეჰარხა თემერ დნარებმან
 უაჰუ იმერბაკუა იიკუბ აქდაად ხუქუ ზინა ლნაპე
 ინანეჯგულანე, დაგმანალეხუაფშოზ დნარეც-
 დიოლწიტ.

ზინა ილოჰუბ აქდაად ილანაპიო ზაკუჰ
 ლბემდერუა, ლგუ ხუთ-ხუთუა, დეცკაკოჰუა აუს-

ჰიართა დნავალზეიტ იშოვნდიელწებ
 წიყდა, ილგვაგვლანუ იააიუაზ შახუეი
 აქილარი აძიგდუ ლელა იამბო. აუსაქარტა
 თახტოი აბნა ჩოგუ დნავალან ლქდაად აარ-
 ტნუ დნახუაფშოგბარ აბას ანენ:

ზინა!

აკაზე სბაციათიარაცვ სთახეუბ, ფსვხუა მზეყაწო-
 ხარ რაფხადაძა მახეიბაბაზ აბნაქოგ ბსკქუშია უაწიგ
 აშგბეონ.

სარა უა სნეინუ სგბზფშოუეიტ *

თაგზა.

თემერ იყნტო შიყუკ სოუბ ჰია იაქუმგულ-
 ძობ ზინა დაარა იჯალშეიტ არი აშიყუ. დარ-
 გურლეიტ უაპა ათახემკუა. ლგკუა ინთაჯგუანუ
 დეშობახუობ ავნეყა დდიექულშეიტ აიზარანგდგ
 დემნეიკუა. ავნუ დახმეიბ იაპაგდუ დეიცა-
 ნზეიტ, ლბუ ლბეკნამკოუა, ლგუ ლზმერთენჩუა
 თემერ იბზუცრა დენთანაკოიტ. ეს-მინუთ იციურ-
 განუ დახუაფშოუან ილბიკვბ აშიყუ. ილგუდუჰი-
 შიალან ილკოუან, ლგკუაქოუ ლცია იადლწონ.
 აღერვაჩოუნტი იმშო ანბააიუეი ჰია დაბჟფშოენ,
 ასაათქუეი ამინუთქუეი ფხაძო.

XVIII.

თემერ იშიყუ ბლდუც იშოაპიომ ეიფშო აშგბ-
 უონ იაქურშიანუ, მაკქმა-შაკქმა ლჩოეილაჰიანუ,
 აღდარა დელყმა-ლყდო დლოეიუან ზინა, აკაწლუ
 ნაარა დაქშალანუ. აფსაბარა დექუნაგალოეიქთეი
 უი ამინუთ აყარა გურლმარა დაქუმშიაცვბტ.
 თემერ სნეიქშაფშონუ, სნეიაციათიანუ სუფსუნდა
 ლჰიო, ლბუ ითაბ, ლშა იალაბ აბზიბარადა

ეგაგლობომებტ. რეინიართა დაბააიგუახო* დანა-
 ლაგა, დააუ-დმააუ ჰია იბარა დახეჯეჯეჯეჯე
 ზაყა ლულშოობ ალა დეთოჯსნე დდიქულსეიტი,
 იციგმაროუ იბზიაროუ ზდგოუადა ისეიჰიო ჰია
 ლგუ ლგზმერთენჩუა. აწარახმე დციეიეთეი აბარ
 ფშე-შოქქუსა რაახეს თემერ თენჩ დიქთამციე-
 ყააცებტ, იუბვეშახაბ, იყაბშახაბ ლგზდგოუა-
 მებტ. ლარა ილთახენ იგუ ლჩთაქულერშოარა-
 ცე, დეფჰიებბა ყუშოხეიტი ჰია ლზიჰიარატიო
 ლჩოჯრჩოეინე იაყეაქუა დრეწამზაკუა რცკე
 აქუნაგა იალჰიარაცე. დენკელსიტი თემერ და-
 ხმეყახ. არასრა დელაგელან იარა დკალაძა,
 ზინა ლგუ იშოაანაგომ აკუმეკუა, იკუმეიი იკა-
 ბეი იშიწანე, იძარა-ჰა თერძაქა, იბთერფა იეიჰა
 იქურშინე. ზინა დააუაშია ანიბა, იქოჯნახანე
 დნალოფლტ, ლნაპე აალემიხენ დელქოაფშოუა
 აფსშია ლოეიჰიეიტი, დააქუწიინ არას მახუთაქუა
 აახეიეიეა-აახეიეიეიანე ინეიქუიწან ლნაპე კნე
 დააირტიეიტი, დაალედტიალტ იარგმე. აწაბერგ
 აბე, თემერ ანკეიფშო დეყამებტ. იაგმა უმჰიან,
 უსყან იდგორა მაქენ, ქეთა ქკუნაკ დანდუბა-
 ხმოუ დეყან, აცცაკერაქუა ნაილას-ააილასუა.
 უაეიო იხუიეე ეინელანე, იხე-იქოე ეიჰა ითინე
 ზეილმათამ არფეს იაკუნე, იუბვეშა ჯარაკ ათე-
 შიენტიალარაქოე იკელსნე, იხოჯრყულანე, მცხუ
 იხე აჰათერ აქუწო, იაეია დანემცცაკოუა, ახე
 ათან დციეიეო უბას იზლაიცილაქუაზმაბ მაქ-
 მებტ. ზინა ლულა დანაახეფშოულა იგუ იაციე-
 მელხეიტი თემერ. ილოეიჰიარაცე დეზბააიფხმაბ
 დაარა იბლა ფწიანე, ირუკჰარანე იფხმაძონ.
 იკალეფსაშოაბ ალაღერძქუა იგუ რთენჩნე იციე
 იბალაგდომებტ. ანკმა დანიბახმაბ აწკესგმე

დეიღმენ უაქიე ზინა, ლექურა ანაგძარა დაბდა-
 კაშხ აცივი-ვი იაჰა ილყუნულანდანი ^{დაბდა}
 თიქუა აშეი აზშოი ეილათიოლშია უბეჭე-
 ეიკუაფხო იაჰა დეფშოძან, იაჰა დგუკენ. უი
 ამინუო ლულანდ ეიწუნუ თემერ დბიხუამფშოიტ.
 რუსქუა ნბულხჯხუ იზლაყალაბ ალა აჩუნტი
 რეინიარაგდუ იუაშიშოქრანუ ილუფხაძონ, აწვა-
 ქუა ზეიფშოჩან ლებდერუამებტ. იარა უბრი
 აყნტიგდუ იხდესჰაშია იაყალაოეიტ თემერ იყნტი
 აგუბლარა ილუმაბ.

თემერ ზინა ილუეიჰიარც დებზააიფხაძაბ აუს
 ხდანთა აციერგარა ეგდუმარიამებტ, რეიჰა იბ-
 ლამანშიალანაშოჰა ჰია იჩურმაზეიუა დაბდტიაბ
 იგუ წადანა ზინა დაალბუხაშიაშიანოეიტ. იქვა-
 ფხა იკარშიებ აძერანბც ხუქუ ააშოიხენ ანუში
 ინეწაკშოლ ილაქუა ზინა იბლუნუამერფშოუა
 ადგდულანდ ირხანუ აბას დალბგოეიტ აცი-
 ვიარა:

— იშუბდერუა ეიფშო, ბარეი სარეი აკრაა-
 წუეიტ ჰაიქოქენწიააუა ბზია ჰაიბაბოიოეი, აზა
 იამუიტ, იჩოეიმხოეიტ ჰუს, ეიმვალაციამზააპ
 ჰაფსთაზარაქუა. ბარა ყუშოყ ბოლუბ, ბეგურაგანუ
 იბასჰიოიტ ჰექუშიაბ...

იაქია ანაგძარა იციემლნუ ინახოირფაშა უჰიოლ
 დააქთანოეიტ დგურკო. იანციეროიგა ნახესგდუ
 ხეირკ შოყყამებ ზინა ლცია ინალაშიეიტ, აზა
 იყაბ აიაშოა ეილკაანუ ილაჰარაცუ დაბგუაყოუა
 დქერუან.

— იკაბუფსარაცუ ბეყან წვა ზმამებ ალა-
 ლრძქუა, ზდა ფსუ ბხამ ბაბ ზაწიე სხემთალა
 დემფსერ ყალომებტ, აზა ჰაიქუხოეიტ ბარგდუ
 სარგდუ...

ლაბ იშრატო ანაიკოზწყა, — იყალაბუი, სარა სუმშუეი!? — ლაბიან დააღზუ-ღზუნ დვაწუეი, თემერ ილა დხეფშოლო. თემერ ილა იბაქუქუშემთირ ბინა ლელაწილდაწირა უსყაკ იგუ იალამძო ინტონაკაირ. იხუ ვეიწუნუ და-ნუნალქოაფშო, — ლელაღვრძქუა აკუაფა-საფაპია ვადანტი იბაღწიწია ღძამვა იააქუიბაპიანდან. იფსუ იხულემში იააკვლაგელტ, იქაღში წეს-წესუა, ბინა ლწიუარა იბემჩაუა დშოჯაბ, იგუ ააფსახუნუ აშოჯრპია დვაგვლან იჩაბრა თუნუ ღძამ-ვაქუა რეკქაო. — ბესციემშიან სარა, იბუზაბუი... ბტია იყალაქუაბ, ცქა იბასპიაპ... საპათერ, აბუ ბემწიუარაც სბუპიოიტ!..

— ლნაპუ კნუ დააღზუნ ლტიართაქუ დეი-თანაირტიეიტ, დელქოაციეიო, დვრგუბზღოუა.

— სარა აუაჰუ დესშუა სყამ, აუაჰურა ზგუ ითოუ სიქუშიარ დახმსერხუბ აკუმბარ, ისერ-პაიტ, სცია ითასგდეიტ ისდღბ ახმმძლ, უაეი-შთა სგუ კასერშიოტ...

— იასაპიიში, იშიბუეოუბუი საბი უარეი? — ბინა დააღწიღ-ღწიოიტ.

— იპაბუოუ ზბასემპიოზუი იანციერზგა, იბას-პიაროუბ ინაგძანუ. იშოგბდვრუა ეიფშო საშა მეტა დვრშგუშეიტ, მეტა დვბშუბ ბაბ აპმათ იოუპ...

— დვბზეიშაბუი, აეირაციგმა საბ?.. — ლელაღვრძქუა ლქოჯკუეუნუ იკათიო, ლვბჟე-ღვბ-ნემკლო დქაღბ-ქაღბუნ. თემერ იძაძა იგუ ინა-ლანაკშეიტ ლოეითაწიუარა. დვაგვლან ლნაპუ ააშთიხუნ იშუშუა ლელაღვრძქუა ჩაბრაღა ეი-თააირეკქეიტ. ლხუ დაციშიეიტ ბინა, ლაბი იარეი ირუბუაბ აუაჰურა ანლოეიპია. იააღვუა-

ლაშვიცი ათოუბა სემოუპ ჰია ზნე ილხეიქია-
 ხმაზგდ. დქჯ-ქჯჯუა დალაგოეიტ აშოუა, ლეზგე...
 ზშია, აყუარაჰია ლხაფეცქუა ეიწასუა, დაქსაბ...
 რა კაქქა ხუქე-ხუქლა ეიშელხო ინალექულაშ-
 ცეიტ, აშიაფეჯაფ იუაახანე რაჰიაქუა თუნე
 დერშერც იააიუაბშია ლელაფშო იკაკაქნე იწა-
 შიონ. უაჟი სიშეოუ, უაშთან სიშეოუ ჰია თე-
 მერ იყამა დახუაფშოუან, რუბზიეიტაბარაგდ
 ლხაშოთნე.

— შიარა სშიელაკდესუამ, ანცია დბემაზარ
 იხაწა, სეგურა გა, ბუავეზარ...

თემერ ციგაძა დლეჰიეიტ ლჩოეიქულკრაცე.
 იარა იბეილეძეკააუა დეყამეზტ, აილარა ზინა
 დშოაციშიაშაბ, იაგდა ბზრა ეიტაბო იყაზარ-
 გდ. ბაყა ილშოზბ აჟია ხაალა დერგუბზელუა
 ლნაპე კნე იშეშუა ერგძჰია აწიეუარა დააყუიხენ
 დნარეირტიეიტ, ახა ზინა დხაჰიერშიერანე თე-
 მერ დივატთან, უი ამინუთ აზე. ლგუ შიაფე-რჰა-
 ფუან ლარა უაჟი-უაჟი, ილციეუადავენ ლალა
 იდტიალარა, ახა დიფერწნე ადიექულარაგდ
 ლბეგულდუამეზტ. ფთრაკ ააბჟესიტ. ქოშთძაკუა
 იშოეივატიაბ, ზინა ლგუფეიარა ააინსელდშია ანი-
 ბა თემერ იფარათრა იჯება იაათიხენ აქოე აი-
 მერშიანე ზნე მკკეკ იითაბ აშიაქე ანომერ ზნეზ
 აქააად ეიწეზნე ინალოირბეიტ.

— აბრი ანომერ ზნე აშიაქე ალა აჰმათ
 მეტა დიშიტ, აშიაქე ახათაგდ სელა იაბახეიტ...

ზინა აყეფჰია იაალგულაშვიეიტ აბჯარქუა
 ანრელერგოზ შოქქესეკ ზნე აუსჰიართაქო აჰმათ
 იგანე შიაქეკ შორითახმაბ, უსყან თემერ აქეთ-
 სოვეტ ახანტიავეს დშოეყაბ. ანარმა ფშოქა აყა-
 რა დყუაშოგკარაძა ლეფშოთიე ნალეხეეიტ, დნეი-

ლუწუეიტ დანხეყოუ ლბემდერუა. ფასა აწკესგამ/ თემერ დიცეშიო დააყალთეიტ, აქიატეიჩესტე:ი ფხაბა დციარძეძო, დეთრესუა. შინალორთხა

— სშა ბუანდა იშუესმერძრა ჰია სახეჭუა- ხან აბრი აქაად, ახა სთოუბაგამ ეილაბგორი ბარა ბზე...

აქაად ნეიდიკელან იფეჟიჟიანე ეიმერბლმე- ჟიაა არასრა ინელწეიფსეიტ, — აბრი იფეზჟიჟიან აქაად მზე ამოუ აიჰა იმწედლოუბ იფეჟიჟიოუბ, შიარეი სარეი ჰაილარა; საშა მეტა იფსე სემანე სბეჰიორი უაჰა გურვა ყაბემწარაცე არი აუს აწეხუალა...

შინა ლელაქუა აახელტენ ლუარა-ჰარა არას- რა ინელაფსამ აქაად ფეიანაქუა დნარბფეშორი, ილხატეიან ალაშტარა ხუქე-ხუქლა ინალეხყდან, ამრა აღდარა იაალაქჰანშია ლბეიტ. თემერ ილაბე ეიქუწა შინა ლანდ დაახმაჰიენ უს იჰიეიტ: — იჰაბეოუ აილარა აწეხუა ფეიოუბ იბდერუა- შაიტი, ახა იაგმა იხმამთაზარგამ იბასჰიაროუბ ბარეი სარეი ხაწარეი ფჰიესრეი შთაჰეილემ- ხოუა. ბარა ბყუშოუბ, ახშოვ ბემოუბ, ბგუ კა- მემეჟუა ბზე ბანუა, ბჩთაქურშია ბეფსთაზარა ანდ- ჩიეიხაშთა დგამელე აქთე.

იჟია უაჰა აცემწაკუა დანაალგა იზე ნარ- ყუნე დხუცუა დნატეიტ. შინა ილხელგომ აგურვა დუ აკუნ უსყან იარა დბეზხუცუამ.

— აკომჰარარა ბალაზააბ, დაარა სგუ ია- ხუეიტ, ბაციემანაშაკუა ამან აბულა, — იჰიან დნა- ლქთაფეშორი. ციგმა იმბეიტ იარა უი აქია აცენ- ხურა აქიაქუაკ იალჰიარაცე აკომჰარარა დშთა- ლალაბ ატიგამ ბნაციწამ უი აბე აუბ, ახა შინა

დჯაბონ, ლქოჲ ეიხფხომომბტ თემერ იქოჲ. ლქო
 ითხოზ ლაბ იყაიწახმაბ აუაჲსრა აკუნ. ეფიქტუნ...
 ხუცურთას ილუმაბ. ინალელს-აალელს...
 აბაჲლაშხა ითაგეჲუა დეიმნადონ თემერი ლაბი
 რეილარა აციშოარა. იაჲია აკკ ანიმაჲაჲა — ბაა-
 ლა, — იჲიან ლმახციე კნე დჲაირგვლან რქოჲნარ-
 ხოეიტ აჲასარა ილაღანე იმეიციაჲიაჲო, აჲჲა-
 გჲე აფსეიქუარა ამ-ეიქუარა რქოჲ. აკუარა ია-
 ნენხქუგვლა, — ბზილა, — იჲიან ლხაჲე აალემხნე
 იკნე დნალქოჲაფშოიტ, ლხე დჲახან ლარგჲე თე-
 მერ ილაკთა დანენთაფშო, ილბემჩჲაკუა ლელა-
 ლქოქუა აჩოჲრჲია რქოჲარხოეიტ ლნაჲგჲე ააი-
 ყუწკლხეიტ.

— ბარგჲე სარგჲე ჲაგუნაჲა რბემგააიტ აბ-
 რი ეიფშო აუს ჲაქუბერშიაბ...

თემერ იჩაბრა თხნე ილაქუა ირთშუა, დწი-
 უარაჲე ეგრიგემხო, იგუ წაა-ხმშიაშიახა დნალ-
 ფერწხე იქოჲნეიხოეიტ იბლააიბ აბნალა.

უბრი აჩონე ინარკნე ბინა, თემერ ბენდა დი-
 ქოჲფსაჲუა დყალოეიტ. იაბჲემწიაჲაკუა ილხუ-
 ცუა დალაგოეიტ ლარა აღდარაქოჲ ილხეღგაბ
 აგუაჲრა, ციგმა იაგჲაჲალშონ აჲია გუაციჲნდა
 ლამჲიაჲაკუა იგუ ლხებელოჲა ლარა დახმეღ-
 ფერწხე. ლციჲაჲა ილნათონ, მეშოკჲ ბნე თემერი
 ლარეი ხაწაკეი ფჲიჲესკეი რეიფშო ეიდნაგაღაჲ
 ჲია, ახა უი ინაგდანგჲე აგურა ლეზგომბტ, ირ-
 ბჲაბ აუაჲსრა ფსეხუა შოჲრბამთოზი, ეინეშიაშა
 შოჲდნამერყაწოზი უსს იფხმაჲანე. უბრიგჲე აგუ-
 ხმაა მკეკუა — საჲინე, უაჲა სელამკუანე სყალარ-
 გჲე თემერ იიუა ბბაანდა ხაწა სცომ ჲია ლქო.

ბეიტ ზინა. დაგმაღლაგვიტ უბრი ანაგდარა
 თემერ, ზინეი იარეი, რუს ანანთავუნთაქუა, ანგდარა
 გალარა იგუ იწალანე იქმაფთაქუა დეხბენი, იფთქა
 ცხა ეიბა-კუეიბანა, იუუაძა აში აარტნე დნეკ-
 ნალტ. იციფსხმაბ ითააცია ზეგამე. ააიგუალა-
 შიეიტ. იგუ ფიშააუა, ითწიუააუა ასაბა ბქუ-
 ტატა იყაბ აციარდალუ იხე კნე დნექუტიეიტ.
 იაგმა იჭაარგამე იგუ იაბხაწომებტ იარა, უბრი
 აჩხნე ნახეს ზინეი იარეი უაჰა ეიბაბარა რუქუმ-
 კუა, ეგამუზბეილამკუა ნაძაძა ეიცეძუეიტ ჰია.
 იშთეიცეძუაბგამე აგურა იგარატოე დეყამებტ.
 მოსკვა დცეიყთეი შიყუ ბლამეცკ ზზააიმეშთცებ
 აფჰიებბა ლგუ იციეხმშიაშიაბმაბ ჯიშონ, დაა-
 ფხმანე უი აჩხნე ილთეიჰიაბ ბუნდა შიაქმ-გუდ-
 წარაკ იავებან.—ბუფსთაბაარა დაჩთა ჯარა ია-
 მადა, ბხე ბახუ ჰია ილთეიჰიაბ აცკე აყეაგამე ია-
 ლემჰიეიტ. უბრი აყეა აცკე იალჰიარ ეიჰა ეილკაა-
 ხონ, ახა ირუბეჰაბ აუაჰშრა ატიე ახმლოფიჰია-
 ბგამე იქუნაგანე იფხმაძეიტ, იხე აგუბლან იბა-
 თომებტ უი ახმლოფიჰიაბ აბე:

იფაცხა აში ნკედრიწან იხე იმახმხა, იხე გურკო
 აშოთა დენთესიტ.

XIX.

ამრა ათაშიარა ეიბალუშიარაკ ადა აგემკუა
 იანნეი, ილუციმაყმა ყაფშ-გეეძა აშიაფშ იხალა-
 ლანე აყეჰან ხშერახმ ითაკუკუა აქუზნანახთეიტ.
 იარლაშოზბ აფსაბარაგამე ალახმ ააიქუნაწან
 ახე-აქოე იააქულაშცეიტ. აკკაჰია აშია ჰიო ბემხე
 ითაბ აკრუცია აღერკაჩოხნტიი აუსურა ცქმა
 რჩთაბეყაწანე იაფელარაკე ძეხმეკ ხარუქუთიანე,
 რგუ ქოეცხა, რუნეყაქუა რახმ ინგუარლოფეიტ.

ძკურ იფიქს მაკტინეი იარეი ეიცნე ძარ-
წიილა იქთაჰიაბ ახალტ გუაში ხუკუ, ანტონჯი
იანჯნთქწ, ინავაწიიიტ ათათუნ კაბარმაჰე
ნაქუა ციერხრაკე. ამაშენაქუა ანაწარგალა, აშ-
ქმთან ამაშენა იანჯრხებ აწიაჰიქუაგდ ააგანე
აკაბარმა იწაგალანე ეიცრეხუხუა აცჰა ინხერ-
შიტ.

— სენტია ფუთ ვაყია ჰბაამრეხერ ზარგდ
სარგდე ჰაფხაშიეიტ, — ძკურ ილაქუა ერხაადანე
იფიქს ინალოეიჰიეიტ.

— ფუთ ვაყია ააჰამრეხერ ყალომა დოგო-
ვორლა ჰხე იადაჰწახეიტ...

— იააჰრეხროუბ აიი, ახფხმაძარა ანავსან-
გდე ჰთათუნ ასორტ დაარა იბზიანაჰ ჰია საქუ-
გულოუეიტ. ბემბოი, აბლდე უქთაქქო იშოყოუ...

— ამაშენაქუა ირნეზი იწიაჰინე იენაჰაზი დერ-
ხეფშოუა დნადგელან, 'მეწირაკ აღხნე ინაჰსერ-
გუწა ინანჯრეჰქელანე აციგარ ინელოეიჰიეიტ.
ინეიქოქწაქნე ასიჩკა ანენაცრეიწა, — რაცია ისი-
რუბ, მაშალლაჰ, — იჰიან იააირჩოხეუეიტ.

— იბზიანარ აუმი იაჰთახეუ, აფარაგდ რა-
ციანე იათნექებ... — დგურლმაწია დააყალტ იფ-
ჰიესგდ.

— ბცა ბარა ავნეყა, სარა აეიქუა თასცა-
ლაჰ...

— რეხკაარა იქთაჰ აგუაშიანხე იქოქნეიხეიეიტ
ძკურ. აეიქუა ახკაარა აანდა იავალლა აჰირა
იაქოქნე ხუკე-ხუკლა აგუაშიანხე იაასკამო.

— ეი-ეი! — იჰიან ინაიაფცა დაარწაყეიტ.
აგუაში აარტნე რთაცალარა დშოაქოქნე, დანე-
ნაფშო, ხთარფალა იხე-იქოქ თაჰიჰიანე აანდა
დნავაგელა-აავაგელო აძიე დშოააიუაბ იბეიტ. —

უარბან უარა?—იბეჯ ნარგანე დაათგულტ დი-
ბეფშოუა, ახა უი იბეჯ აქუქოშემოკუა დაქუქო
დალაგოვიტ.

გივლირთქა

— უარბან სემჰიეი უარა?—დეითაწაანე იაი-
უაბ აუაჰ იახჲ ირულულუანე იკოზნეიხოვიტ.

— სუბემდერი, ძეკურ, სარა სოუმო, მკეკე!—
იხთარჲა იხეხე დნაიდგელტ. ძეკურ იააჯეი-
შეიტ მკეკე დანიბა, —უოურეშთმა, ანცია იჯ-
შოუა!—ინაჰე ნაიმხნე დააგუდიკელტ. აფსშია-
ქუა ნეიბერჰიეიტ. მკეკე იხე-იქოჲ ათაჰიჰიარეი
იაიშეი ძეკურ აგუჰარა ნაინათეიტ, ახა უი ახე
იფემკეკუა ავნეჲა დემჰახეწერც იეიჰიეიტ.

— ავნეჲა სნეირგჲე ბზიოუჰ, ახა ზნე სეზ-
ზააიბ აუჲ აწეხუალა ჰნეიციაჲეაქუარ სთახენ...

მკეკე დნალაგან ქართუნტი იდებნალანე დშოჲ-
რციააბ, იხე დშოაციშიო იმჰაკუა ინაიეიჰიეიტ.
დნავალა-აავალან ძეკური იარეი ფსეკ შოეიცრ-
ხოუ, აძი იდა აძი დეშოხუართამ, ვნეილჲე შორჲ-
მამ, იშოეიშციოუ ნეიქუიფხმადეიტ.

— ჰქეთა იალახაბ ალააპკქუა თარხანე აჲი-
ლარ რგუ ითოუ აშაჲუაჲუა თჰარტტარაცე სუ-
ზააიბ, —იჰიეიტ მკეკე. ალააპკქუა ჰია ბზიჰიან
ძეკურ ერანნაკ იბეილემკეააიბ. — იბუსთციადა
ალააპკქუა ჰია უბქოუ?

იააგუცარაკნე, უამაშია იფხმადანე დიზწააიბ.

— იბუსთციოუ შოფაუბემდერჲეი, თემერი,
მეშეი როუმო სეზქოუ!.. ურთ ავ-ლაკ ირხჲანე
აკოლხოზ ეიმჰოხანაკეიტ უმბოი ჰაუააჲილარ.
სთაკრა რხე იარხუანე იქურხეიტ, ისდერწიეიტ
ჰქეთა რეცჰა. ხარ ზმამეჲა, ბქოჲ ციაჲიო იყაბ,

უარა ინაუგუთასნუ აპარტია უალერციტ. ჰაიუ-
 დაცია წებურაანუ ჰაფსუ ჰხურხრაღუ იატუტუ.
 — ავჯჯაგდწიყდა ჰშრაცუ?... — იაფი...
 თარაბა დწააიტ ძკურ.

ავჯჯაგდ, ნას იშთფა. თემერ იოუბ ეიჰაგდ
 ითარხატოუ... უი აჩია იოუბ ზენდა ჰაბლა ფებ-
 წიანდოუ, ჰაქუხხხდოუ!.. აწარა დაღგან დშობაი-
 ლაკა ეიჰაბერაკ ნაირთაბ, უარგდუ აკოლხობ
 უალაღა ჰია დნაუდგღაბ... ბზია იუბომე აკოლ-
 ხობ ალაღარა?

— მაბ, აკოლხობ ალაღარა სციემღუბ, აბა
 აუაჯშრაგდუ მარიადამ, უსხდამთოუბ...

— უარა უბეცეშოზნი, სარა სოუბ აკუმ-
 ბარ,— იჰიეიტ მკკკუ.— სარა სშობაბ უსგდუ ირა-
 ჰაბ, მკკკუ იოუბ რჰიაბ... აბა უი საციშობომ
 სარა, აბაკუან ას მაცარა იცაბჰია უყოუ, ამთა
 ჰხე ითარფანუ ჰაუბაბ დუკ მერწკუა აქთავ-მავ
 ბქქუაგდუ გო იალაგახეიტ. უმშობან, უსყან იბეი-
 ფშორახო უბაბ...

— უარა უბეჰიან სხე სეიგდომ, უსგდუ იუ-
 დერუეიტ, იბზიოუბ ითაჰარხაბ ურთ ავჯჯაგდ
 სარგდუ ისციემღუბ, დარეი სარეი ჰგუალქუა
 ეიმოუბ.

აფნდა იიჰიან ალა აჰია ამამკკუა დაბერაბ-
 ხეიტ ძკურ ურთ რშრა იარგდუ დაშთან უჰია-
 რატოე. მკკკუ იჯებაქუა რახნ ინაპქუა ნდოქუი-
 წან ანაგან ტაპანჩაქუა ვბა აათიგოეიტ, რუაკ
 იქოცჰპარაბა, იცრცრუა იყან.

— უალაფშო, იუთახუ რუაკ უმაბ,— ინეირ-
 ხხეიტ.

ძკურ დალაფშოუა ინაპუ ნეიგდან იცრცრ-
 რუაბ ააიმინეიტ. ადერვაუხაბუ აქთჰიარა ნყა-

წანე აკვჯაგამე ინეიმეწიქ. ძეკურ აგუაში არკნე/ ავნე დააინ ილაბე ეიქურშშე არხიარაუდნეჩხაბდე. ტიეიტ. — იუხმბეი უარა? — დწააიტ რეხაბე. მწმწკა ტინა.

სგუ ეილაბენჰიუაშია სეყოუპ, სულრაგამე ციგმა იხეხმეუეიტ, სიართა ყაბწაროუპ!

მაქტინა აჭერჰია აიართა ააყალწან ძეკურ იჩეილუხნე დექდეუა დნეშთალტ. უი აუხა ლა-ციეიხმეშ იბეყამწეიტ მკეკეტი იარეი იეიბერჰიამ დშაბხეუცუან.

ძეკურ აპარტიანმ აკანდიდატრა დალერციე-ეთეი [აპარტიანმ აკანდიდატრა დალერციეიტ იარა მკეკეტი დშოციხრააუან ანეილერკაა) ბზია დეზბობმ, აპარტია იცალამ ივებცია რგუ იციე-ხმეშიაშიახანე, იაპათერჰეუა მაქხანე დეყან. მკეკეტი ლაბაყდავს დეზბეყაიწამ აკოლხომ ხერბგალარა ეგმალემშოაკუა ზამანალაწიყმა აშაქურგგლარა იაქუხნ. იარა მკეკეტი იპიატიაქო დახმეყამ შოჩოე-იმე იგუ აბვო დალაგანმან. აუხა დაარა დხუ-ციტ იგუი-იგუი ეილაფეშოიტ იშოფაბური ჰია, იაგმა იუნდაზგამე მეშეი თემერი ბხეიშააშთაბ აკგამე იბემეშთააიტ. ხუცერთანა იანისძალაკმა ადინეყა დდიელწუა, დევენლო დალაგონ, იიარ-თაქო დნეშთამგელაკუა იმცახა იეილანე.

— უშოფაყოუ უარა? — უაყიე-უაყიე ლებეჯ იქულერგონ იფჰიეს მაქტინა.

— დაარა სხუართამ, სეჩმაბავხეიტ ბემბოი! — იპიონ იარგამე. უს აწხ აკერ ინასკეიტ, არბა-ლმქეუა აკერ-სიჰია იაიილარფსეიტ, ახა იარა იგუ იბერთენწუამებტ, ილაცია ნთააცვფხმამაძა იგუთეხა იძამხა არხუჰია ინაილანაკშოონ. აწხუტეიანე იძბეიტ მეშეი თემერი რშრაბე მკეკეტი დიცემცა-

რაც, უბრი იაბკენ იყაიწაბ აჩოჯრჩმაბაკრა იხე
 ინარხუნენ. აშთარა საათკ შოებებამ დენთახუნთუა:ი
 დეციეიტ. ზიხლიჩინთქა

ადერვაუხა იშოჯლაშცარა ილაშცაბმან მკ-
 კეპე ძეკურრაა რტოვ დანააი. დნჯნალაზარ, ძეკურ
 დეჩმაბავ გუაყენ დეშთან, ახუარაპია დეიძშიო,
 აფხეძბაა იქუნათიო, მკკეპე იბლა აშოშოარა ააფ-
 წიეიტ.

— იუხმბეი ჯუშთ?—იპიან დწააუა დნეიხა-
 გლტ. ძეკურ იფსე იციფრააციანა, ერგამპია იქოვ
 ეილგო, უაჟი-უაჟივ დექაუნ. მკკეპე იბეჟ ანი-
 პა, დციფრპაბშია დაალყდან იხე აბაადა იაქუმ
 დლაბან ილაქუა ბტენ დნეიქთაფშოიტ.

— იახა სუფსე... სუფსხმან უმბოი, მკკეპე, უა-
 ხაგდუ სე... სშოუბო სეყოუბ...—აშოოურა დთარ-
 შინხ დამან ძეკურ.

— იახატოი აწხ დახესუეიტ პია სეყამებტ,
 უხაწკე სეეიტ, ციგდა პირშიეიტ...

ძეკურ იფპიეს მაკტინა დააინ მკკეპე დანი-
 ციაჟია დლუზხმაპინე აფსშია ლოეიპიეიტ.

— რაცია ეიწახოეიტ ჰუსქუა!—იპიან ციგდა
 იგუ იალსიტ იარა ძეკურ აუხა დახმზიმეხუან.

— ძეკურ დექაუა, დქუფსეჩაუა დაანმაპიენ,
 —უხალა უნაბეჟს აკრუბეჟაწარტი უბარ, იყაუ-
 წაპ, მაპ აწაკუნაგდუ, სარა სეშოფათსრი,—აი,
 ალლაპ-ალლაპ, დააწეწიტ იარა დგუაყ-წიაყოუა
 აციართა დახმლაბ. ძეკურ აკგდუ დიმეხუოშია
 ანიბა დნახუც-აახუკენ იხალა დდიქულარაც
 იძბეიტ, ძეკურ იეიპიამ აახაწაშია.

— ბეიფშო ყამლო ეგდუყამ. სმანშიალახარ,
 სხესეპ, იამურგდუ საახენპიეპ.—მაკტინა დანუნ-
 დიელწ ძეკურ აბანს ნაიეიპიან, იითამ ატაპანჩა

ნაიმხნე დვაგვლან დციერ. მკკკ დაწნდოქლო
ძკურ აშააცაჰია დვაწყყან იჩააილაჰაჰაჰაჰაჰა
დოლყეიტ. გინგლირთჰაჰა

— მკკკ დწიყუ-წიყუუა აანდა დნავაგვლა-
აავაგვლო დნეიუან. ბნე ალ აშაპაქოუ დაანქთა-
სნე დნაფშო-ააფშორი, ნას დნათრესნე აბოურა
დნავაგვლტ. აბოურა ავნე უამაკ იაცოვზარამკუა
არასათრა ანაყტიირანბშია იგვლან. უანტიი
უააფშონე ავნე იანუკნალოზ, იანუკნეწუაზ, ნას
იზუსთციოუგმე ვილუკაარატიე იუბონ. მკკკ
აბოურაქოუ დანნეიწიყყა ალეი-ფსი რბჰარა
შოუკე ააცოვრყყან იქუიბაჰია დაანერკვლტ.
ანს-არს იჰიან დექუფეიტ, იჩიყეიტ, აბა იჩიბ-
მერწყესუა დაარჰივზეიტ. აყეფ-სეფჰია ინაიმყუ-
წასენ იაბჯარგმე იცოვრგფეიტ. ატაპანჩაქუა
იქთარხზოუა დეიმლაგუა დეკნე ავნე დაარგაბარ,
აბარ ძკურ, მკკკ იარლმა ჟივა ინაპე ალარფსე
იკვუბ. მკშა, თემერ, ნას დაჩაა 4—5 ჰკე უაა-
ტიი არფარცია აბჯარლა ვიქუნეზლა იგვლოუბ.

— აჭერხაწა ძკურ, რაცია სუაადეიტ, უს
უთააციაგმე უზგმე უააძააიტ!— იჰიეიტ მკკკ
ძკურ დნეიქთაფშონე.

— სჯაბაა იულრაგლოუ შაბა იულრეტააიტ
უარა აფხამშა, უმშოალა სეზქუმშიაც იყოუ-
ბეი!— დაამაქარიტ ძკურგმე იზიუქუანმაზ ნეი-
გულარშიანე.

XX.

აჰისა რანმენტე აკოლხოზაბხე რაფხმა ანეი-
რა ახე აბერკეზ ბინა, დანნეი აჩონე ინარკნე ია-
ჰა-იაჰა ინაწწო ლქოუნალოზფეიტ. ანაციაგმე
ლარა იაალქოვშორატიე აუსურა ლჩოადშია-

ლო აშუაცკრაბე დგელანე ბეგე რათხმა უსურა
 დნეიუან. აუსურა იანაქოუ აამთაბუე რ მხაეკა: ||
 იტთანე ათათენ იანო რფსე ანერშირქ, მკანკან
 აკე დაქოენ უაქიშთა შიგელ ჰია აუსურა იალა-
 გარაცე ირუდცალო. უბრი ეიმაქნე ლაბ აჰმათი
 ლარეი ლასსე-ლასსე რგუ ეიბენხალონ. — ბარა
 ბებზამეყუუბ, აუსურა ბაშიტ, ას აძიე იუამა? —
 დანლო: ბაშლაკე ლაბ დღერგუბზღოუა დალაგონ,
 დაათსანე დშოყამ იხე ითაგალო. ბინა უბასყაკ
 იბზიანე აუს ანმელოუაბ აყნეტი, აკოლზომ ეიპა-
 ბერა აჰამთა ლერთეიტ, ლკარტოჩკა თენე
 აგაზეთ „აფსნე-ყაფშ“ იანერწეიტ, უი აკოლ-
 ზომ აქოე ადაგმე დააიკერდერიტ აფსნეტი
 აკოლზომ ჯაქილარ, აღევ ფჰიებზა ჰია ლენდ
 ნარულავიტ.

ათათენ არეფხრა იანასაკმაჰიემთაბ ჩონაკ
 ბნე, ცქმაგმე იმშუაცკუა აჰმათი სელმეი ითა-
 ხუხუა იშოციაბ, აშშეჰია დვაგელან, შაკფენ-
 წალა, არდიენა ეიფშო დკუაფ-კუაფუა ლემათია-
 ქუა აახუანე, ლეფსე ძო, ლქეტ ბეჯე უმაჰაძო
 ლჩთააილალოჰიეიტ ბინა. დხმაფშო-ხმაფშოუა
 აში აქოე დენკელსენ, ხუქე-ხუქლა იეწრააუა,
 აბეე რმაჰარატიე ჰასაბლა იაარტნე დენდიელ-
 წენ ამაწურთახმ ლქოენალზოეიტ. უაყა ხემა-
 ფსემა კაკალე ააკნე, აწყატი ი აში აღა დდიელ-
 წენ ანწესთა დანენხეწ, ბნე-კენ რაყარაგმე დეი-
 თაბხმაფშონე აშუაცაჰია დხეყუო აკკარა დნე-
 წალტ. ირლულუანე დნეიუან აძე დნეჩოფენგე-
 ლაანდა. აძე დანნეჩოფენგელო, აკე დშოაზნუკებ
 უდერრატიე, დხმაჰი-ხმაჩო დაახექუნალტ, ლშა-
 პე ეილზნრაგმე დეიუამეყა. ნას ლააიგუა იშთაბ
 ახაჰი დუ დნექუტიან ლოეიმააქუა ლეშელხრააცე

დშაქუზბ, აკვიპია კუჯთუა სელმა ათშიარია/ დააბუყყდან ლქუაალხუეიტ. ბინაგდუ დმტყუშნაჲ: II უი აკუნ, დენხდაფშოიტ. სელმა ალხუერ-აჲ: III კდყყო დაღყო დააიუან, — ბინა აკაშაარხნუ უსურა დცანუ, „ამშუ ახეილალოგობ“ აბუ.

— ბუნჰიუ ლასუ!.. — სელმა ლულუალაწიყდა ლფჰა ინალუდღლწეიტ დუნჰირაკუ. — დაალაკ-კაკოიტ ბინა.

ჰათუნ ფხასთახოიტ, სუნჰიერგდუ ბბიოჲუპ, ახა...

ლუბშაპუკ ეილუხუა ლბუკ აარფსუჩუნუ კუაალთოიტ.

— მოუმოჲ, ბუნჰიეროჲუპ! — ლჰიეიტ სელმა. დააინ ბინა დნალუმწასიკ. იაიბარხხუეიტ ფუტუ აყარაგდუ, დშოღლმუშთუაბ ანუღბა ბინა დააკუარაწან „აკუათახმა სუქუსწახეიტ“ — ლჰიან უი ინაქუალურფეიტ, ნას ეიჰაგდუ ლჩუალურღულუეიტ.

— იახმატიი ამშუ-ღმარს ბუქუნამხააიკ ჰია დყუნდ-ყუნდუა, ლფჰა ბაწი დშიიუა დნახუნჰიიტ სელმა. ბინა აკაბარმაქუ დანააი აკოლხოზაა რბუთავუკ ააიხდან, აქუჰაჰია ათათუნ რუფხუა ლარგდუ დნარულატიეიტ. ახულბუჩხარა ყალოეიტ. ბინა ლთათუნ ხუთა კუხუნუ, ეიქუჰაბ აკაბარმა ინუწალწან ისარჰიარუბეი ჰია ლგუ შიაფერჰაფუა აკუნყა ლქუაალხუეიტ. აკუნუ დააიბარ, აჰმათ დუჩმაბაკუნუ დუშთან, ამცა შოოჲრა დთარშინუ დამან. ბინა დანუღბა სელმა აცოჰარა დალაგოეიტ...

— დაარა ბბია დნუყუბგოეიტ ბაბ, დშო-ქუბუხუა ბბაპ უაეიშთა...

ბინა ლან ილქიაბ ზაწა აქუქოლქმთოზ, ულგსერ შაკუარაკ ლელქმწუა დციო მძინა დნა-ყალთეიტ. მშოლურა რაციაბ ლაბ იანქმა-ტეიტ ინაპქუა შუშუა, იხე არბაადა აქუწო. ლგუ აწიუარა იაკოუან ბინა დანხუცლაკა, ლაბ იჩმაზარა ლქიარუ, აკოლხოზანხა აუსურა დანხ-ზემცო ლქიარუ, ეიპარაკგაქ დაციშეიტ ამშო ლმარს დაბერკვიტ ჰია ახარა ლარა ილქდერ-წარ ჰია. აუსა აჰმათ ეიპაგაქ დეიციახთეიტ. ზნე დთაჰიძიო, ზნე იხე აბაადა აქუწო იშთეიკუშოზ იაადერშთეიტ.

— აჰე, ბაღა, ბჩთეილაჰია ლასსე! — ლქიან სელმა აჩოქრხთიარა დაღაგთეიტ იშთააშთაზ-წიყა, აყუდრთავ მსგუდა ლანხა დცარაკ. ბინა დააღმწიგ-ღმწიიტ აჰაქემ დააგაპ ჰია, სელმა ბინა დნალქუყააიტ ლბჟე რლულუაძანე.

— აჰაქემ იოლმა იაბგო, ბაბ ამცა შოლურა დთარშინე დამოუბეი, ბემბაძოი!... — ბცანე აკოლხოზ აქოქ აუს ულა, ჰამშო ლმარსქუა ეი-ლაგალო... ამბეშ ცქმა დებზეყანაწაპ ბაბ.

ბინა ლხე ლქუქნე სელმა დაღაჟა უამა ყალწონ, აჰმათ იჩმაზარაზე აარა ზეგაქ ლარა ილქდწანე. ბინა ლულაქუა თერბახა აჰმათ დან-ხემთაბ დააიხუაფშოზნ ლელაღერძქუა აახაყუ-ყუალტ. აჰმათ იჩმაზარა ინაგარგლანე გურ-ვას იშთოლხეიტ, ლენხა ბლარჰიანხოუ აკოლ-ხოზანხა აუსურა იახდა უაწიე დანხემცო.

— ბაალო უაქიშთა! — ლქიან სელმა დანენ-დიქულა ბინა ლებლა ფწიაბშია ლშამხე კნე ერგა-ჰია დვაგლან ლან დნალქცდილოწტ, სცომ ლქიარ იშოლქემშოზ დერნე, ამულაციეი აყუდრთა-ციეი რბე სელმა ლუაჟშა ბააფსენ, ურთ ეგარბ-

დღრუამ უპიარ ლჩთაქუღლშააუან. ხეზაკ ნალღლა-
 კდაკმარგმე, ურთ რახმ დდიქულონ. ამქუღლღლა
 ირქუბ აჩხნე წასემ ჰია. რეკნე აკე დეფლღლღლა
 ყალომეზტ. მცხაწარას იყოუ ზეგმე ლარა დრე-
 ლაყან, იაალაჰახმოუ ზეგმე ხალწონ. ბინეი
 ლარეი ეიცნე იახმცოზ დგურემ-შირემუან, დყუ-
 ნდ-ყუნდუან, აჰმათ იჩმაზარა ბინა ილქუღლწა-
 წიყმანე დეყან, ბინა ამშოღმარს ეილაღლემგარ,
 აჰმათ დღჩმაზაჯემზარეზშია ლგუ იაბონ. აყუღღრ-
 ფავ მსეგუდა ლქუღლღლა სნაძანე ილჰიო საჰანდა
 ჰია დღთოგსნე დცონ, ზეგუქუა ეიბახუნე იყაზ
 ლღჟჰაი ლარეი მეიციაჟიამო. უს მსეგუდა ლა-
 შოთა ინთალტ. დჯეყუდა აციარდალუ დქუღლღ-
 შიუბ ლლაბაშა ლაფნმა იკედრგულანე, კასეი-
 ქუაწიალა ლბლაძარა თაქუაჰიანე, ლღლა კელ-
 ჰიჰიაქუა გრკუეი-კუეიუა, დჩარჩ-მარჩუა, დქუღლღ-
 დკაგულტ სელმარაბა აში იანნღლაგღლა. ლლაბა
 ლღწერგუო,—სელმა ბანეზბოუბ აკუმზარ სგე-
 ლარტი სყოუმა, ბააიშ ბშოფიბგოუ.—დააგუ-
 დღლკულტ, ნას—ბინაგმე.

— ანცია ბაჰციიმშააიტ ბარა, მსეგუდა, აფი-
 რა შოკუაქუა ზეგმნაშოა, ბეშოფაყოუ, დი, იშო-
 ფაყოუ ბეჰკუნცია?

სელმა დასძანე მსეგუდა აფსშია ლალ-
 ჰიეიტ.

— შიეშოფაყაქუოუ, ნან, სელმა, ახუქე, ადუ,
 უაკე დღეზწაარა, აჰმათ დეიბგოუმბა, არი ბარა
 დღბტიუმ ჰია სყოუმბ...—ღღლაქუა გრყოუს-ყოუსუა
 ბინა ინალაღღრხეიტი.

— ააი, სარა დღსტიგუშოუმბ, სეზკუნშოოუ,
 აზა ლაბ ნასუფდა იაციიეთეი დხუართამ ბემ-
 ბოი, აკჯრ ჰირშიახეიტ.

— იხმბეიშ, ხგუაშთა, იჩმაზაშოლბეიშ? —
 დწააიტ მსგჷდა.

— სბკუხშოლუბ, იჩმაზაშა, მბგბუბ
 ტიე იყოლუბ, ამცა იცროლუბ, უანგამე ჩოუნგამე
 დბლუეიტ.

— ჰაი, ნანხეიტ, მბგბმეკუა უს აკუბარ...

ლოლაბა ნალწერგუო, დქამუა დვაგულან, აშიენდყურა აღემპა იაათულგოეიტ ეილაპიარა ხუქკე აზნა აყუდ. იანაალგორტლა, ინეილგუშთაა-აილგუშთააუა შეწირაკ ნეიდულკკლან ახმერ-ციპია აყუარდი ფშერკცა ინგქულღესეიტ. იააი-ბელჰიპიან, ბაქუსიეია, ნან... — ლჰიან ცკრაქუაკ სელმა ინალღურკკეიტ. სელმა ლქამუში ინადულ-კლან ირკუამ-კუამუა აკააპიანუ მსგჷდა ეითა-ნალღოთეიტ. ახმერციპია იანგქულღესა, აყუდ-ქუა ლუარაპარა რჩთაარცყეიტ. მსგჷდა ლხუ ბელ-ბელთუა, — აკოლხობ შილოლუმა, ნან, სელმა? — დლაზწააიტ აყუდ დახუაფშოუა.

— ჰალოლუბ, სბკუხშოლუბ...

სელმა ლელაქუა ააციეწლორყდან, ირკციგმა-დანე ატაბჰიანწიყმა ლელაფშო ბინა ინალაალგორ-ხეიტ. ბინა ლხუ ააულღშთენ ლქთაფხმა ანუში კნერგუ დნექუეშეიტ.

— მეშოლმარს შიექულმა ნან, სელმა? — დეი-თაწააიტ.

— ამშოგამე ჰაქუუბ, სბკუხშოლუბ, ავაშთა ჰშოიტ, — სელმა ეიჰამამე ლლაკთა აალორციგდან ბინა დეითანალღუაფშეიტ.

— ამშო ეილაყიგაბააპ, სეფსენდა, — მბგბუბ აპმათ დკაბეკებ...

— რაცია სწეხუა ფებწიეიტ, — ლჰიან ბინა ლგუ დენთაშიიიტ მსგჷდა ლხუ.

— აკოლხობი ამშოდმარსი ეინაალაძომ, ნან-
ხეიცი სელმა, იახდფაშეიხი, შიარა ე...
შიაკუმბტეი? — დაარა ლგუ იალჯან...
ციაეხეიცი მსეგუდა, სელმარაა ირეხდებ „ამდ-
რა“.

— იადერგუშობი სბკუხშოლუბ, უაეიცი
ამთა... — დააციფხაშეიცი აკოლხობ იახდალამ.

ბინა ათაკუაეი ილქიამ დნაქთაფარგდ ციგმა
ილემბეიცი, ახა ლან დლუციშიან ეგდელმბემბიეიცი.
სელმა ლგუახე ფეიონ ბინა დახდელბობ, ამკა
ჰნეჭულარ იბსერბამ ჰია დლუქუმბქარუა დტთან.

— იაფსეხუოუბეი, დი, მსეგუდა, იათახეუბეი
ყაწატოეს? — დწაიცი სელმა.

— აშტია შნე დეშინეჰიაროუბ აჩემანავე,
ათააცია ირეიჰამბებ ამბებ დკანაეიცი, უაჰა იად-
ნაკლომ...

ლუხულამშია ფწიომბა უჰიო მსეგუდა აიმ-
ჰიარა დნალაგან დაარგუაეიცი, დანააუნაშთ,
ბინა დნალუხუაფშოენ, — ახდვეე დბემანააბ იბებარ-
გუუბეი შერი! — დაალუეილაჰაიცი.

— არი დქმააქერუბ, — არი ლოუბ ამშოშა-
რა ჰციეილაზგა, აკოლხობ დაჰზაფერგომ, „აკამ-
სამალრა“ ჰია აკე დაჰციალალუეიცი იშოაჰთან-
დამებ...

სეძლამ აკომსომოლ დალოუბ ანელჰია, მსე-
გუდა აკერ ლგუ ნთუფსაიცი, ახა დნუცუა უს
ლჰიეიცი: — ნანხეიცი, ბარა ბეუშოუბეი უს ახდ-
ფაბუი, სელმა ლჰიარტიე ხამწაკუა აკოლხობ
აქოე ბნეინე ამშოშარა ახდფეილაბგოი. — დნა-
ლაბეიცი იაარფსეჩოშია.

— ირუა ჯებშომა დიხეიცი, უაეიცი
აქთარაქუა, რხე რკუაჩროუბ; ლაბგდ ლარა

დღღვზოუბ, იშხსთახდაღბ ავჯაგაგე აკოლხობ
ისციალალხეიტ. — ლჰიეიტ სელმა.

— სარა სეკუნციაგაგე ჰალალორიტ
ანა ისეშეიტ. — ნაცლწეიტ მსეგუდა, დარა რე-
მაკარა მდერს ისეფხმადამარგაგე აკალაშია იყა-
ლორიტ ლჰიან, ირედღღვზმადალაბ აარა ეიფშოუ
ლარა ლეჯნართაქჰგაგე იშხჯყოუ ალაღღვზრდერ-
რაცე აადმანე.

— ჰაი, დიხხეიტ. იბურტიე, ბარა ბყუშომი,
ბეკუნცია შოფალაბწოი! — მსეგუდა დაალჯრჩ-
ხეიტ სელმა, სეკუნცია აკოლხობ იალასემ-
წეიტ ახელჰიანბ აბე.

— უაეიშთა ჰცალაბ, დი, აჩემბაჰვ დშხჯ-
ყოუ ზდერუადა, — დვაგელტ ზინა ლელახმ ეი-
ქუპატა.

— ხმაქაქესაკ იავზხოუბ, სბეკუნშოხოუბ. იბე-
ქუნაგორტ ჰია აკუმ ანა...

სელმა, მსეგუდა ლაფხმა ინექულწეიტ 3 მა-
ათე იცობ აქმაად ფარა. მსეგუდა აქერჰია ლე-
ლაფშო ინეწალჯრშიეიტ ბაყა ლელთაბ.

— ანცია დიხმჩაბ აჰმათ, შიციემშიან, ის-
ჰიანბ ანეჰიაგატიქუა ყაშიწა.

იგუდიბაკელტ იხედიბაკელტ, იანენდილწ
სელმა ლახმ დაახმაჰიენ, — ზხმჯშარგუწა საკუნ-
შოი ბარეი შინაბე დანუბ, ჰარა იაადჯრგუ-
შობი! ბხენჰიე ბეციგმა-მეციგმა ჰია ლნაბე გრ-
გეეუა ლქჰუნალხეიტ. სელმეი ზინეი ამვა იან-
ნექულა დაარა რგუ ეიზხნხეიტ აყუღვრფარა
ეიმაკნე. ჰაშხნეილაქწიყადა აჰაქემ დაასემგარ
ზუამ ჰია დექუგელტ ზინა, უი სელმა მამ ლჰი-
ეიტ. უბას იშხეიმარკოუაბ მაკარა აუნე იააიტ.
აჰმათ ამცა იფილანე ეიჰაგაგე დბელუან ააიხ-

სულმრავ იმადამკუა. იშთააიზწყედა ანუჭიპუ დარ-
 ფხმან აყუდგრთავ იშთელჰიბ ეიფშთ, ანუჭიპუ
 ტიე ყარწყეიტ. ახა აჰმით იმცა შოლურა უმრავლ
 იაგემტეიეიტ. დგუაყძო დანალაგა ა-10 შშო
 რჩხნე იაარგაბ აჰაქემე აჰმით იჩემაზარა არშო-
 როუპ ჰია რეიჰიეიტ. უბრიგა აგუხმაა მკეკუა
 სელმა დეკთყმა დენგუარლან აყუდგრთეციეი
 აფშოციეი აძიადიალა ეიმულდეიტ, დოუსე ირ-
 ჰიაქუაბ ხაბ-ხაბე იყალწყეიტ, ახა აჰმით მებკე
 დეშთან, უახა უაწიე დანბაფსუეი ჰია ითუნბაცია
 იდეიბალა. ერგაჰია დააციენხთეიტ არშორა ჩე-
 მაბარა იხმეზ.

XXI.

იაალაშცახმან. აქალაქე ფსთაზაარა ენაგა
 ეიფშო აჩჩაჰია ეილაშოუან აუხაგამე. ავტომო-
 ბილქუა, ატრამევიქუა, ატაკსიქუა აშოჯრ-სერჰია
 ინეიფყმა-ააიფყმო ვილარი დარეი ეილაკულმე-
 ცუა ეილან. ბქამე ხფხმაძარალა აქალაქე ბერლა-
 შოზ აჰემცა ლამპაქუა, ეიკუაფხო, ცუხამე მილ-
 ლიონლა აწეზ იალაქქონ იხატეი წიცახა. ანა-
 არა ატრამევი ააგელართაქუა რქოე გუფ-გუფლა
 იფშოუნ ახაციეი. აჰისეი, იანბაარიშ ჰია ზემჰაკე
 ეიცფშოუა. ირეიჰაბ აულიცა დუ აქოე ინეილეს-
 ველესუაბ ანცო-ხუც უაა დრელწირაა დეცტაქ-
 ცტაკოუა დნეიუან თემერ. ფასა აქეთაქოე დანე-
 ყაბ ეიფშო დეილესხა იხუდა თაყაცა ეიბარკნე,
 დეშოუავეილყმაბ ინეყუაშა მაცარალაგამე იუდ-
 რუან. აპლოშჩად აყნე დნაძაანძა, ატრამევი
 ნეყუბგო ათელ ბქდა წერარჰია იაარმაციესენ
 იკახხაა აცფხმქუა ილაფშო ინეწაშეიეიტ. დაარ-
 ხუციტ უბრი თემერ, იააიგუალაშეიეიტ ანკმა

ჰივობა ყაწარა ჰაჯმათ იყირაქო დანნილომ,
 აყირა ალა რწესუა ჰაჯმათ დანიცხრეკუტხლმ
 აცუფხმ ცაჰი-ცაჰიქუა იძერკუინა არხმარხმ
 იშხნწფრააუაბ. ილაფშო ატრამვიი ვითანა-
 შთეიწვიტ არელს იქუფრაა, იკუკუაძა იახანეი-
 უაბ. აბრი აამთაბე არხუარაქო იარა ვიფშო
 ცცაკრულა იააიუაბ ფჰივობა შახუდაკვი იარეი
 ნეიგულძალან დააირბერბერიტ.

— ულაქუა ეგმარგმბადო უყალამა, იუხმ-
 ბეი? — ლჰიან აფჰივობა ლგუ ნერხანე დნაიაბაშნე
 ლაფხმაყა ლქოვნალხვიტ.

— სშინაუათუბ! — დაალთეიერხუევიტ დნალ-
 ქოაფშოჯნ. დაარა იფსახე ნკედშეშიევიტ თემერ,
 აფჰივობა ბინა დაალთეიფშონიშალან. იფსე ეილა-
 ხუანე დლღშკლაფშოუა დგვლან ილა დნაფერ-
 წაანდა, ნას იგუ იაუა-იამუა ილგმბმააუა იმ-
 კახმ დნაგევიტ.

წაბერგვლაწიყმა ბინა ბენდა დლთეიფშოჯნ, და-
 ჩოაკალა დეილაჰიან აკუმბარ. ფეთკ დანენასკმა
 იგუ იამუკუა დააგევენ აშოაცაჰია დნალღშ-
 თალტ იშაქოაქუა რლულუაძანე. აფჰივობა დღშო-
 ნეიუაბ აქარტი ხააქუა ახმერთიუაბ მაგაბინკ
 დნუვნალტ. ბნე ათდამც დნადგვლან ასარკმა
 დანეფშოჯლო, ლხახუ ლხეღფა ინავწაჯგუა-ააფ-
 წალჯგუევიტ, ლქმეშიგმე ყაფშეკ ნახმღლშ-
 აახმღლშიტ.

თემერ დანიბა ლარა ლახმ დემნეიკუა, ადა-
 ხთა იადგვლანე აქარტიქუა აამხუომ რქო დნეინ
 დვაგვლტ დნაჰინე ლარა დლღხუაფშოუა. აფჰივობა
 ლიშანლოჯრჩვიქუა, ასარკმა დადწნე დააინ თე-
 მერ იშთახმწიყმა დვაგვლტ. თემერ აქერჰია
 დაახმაჰინე დნალქოაფშოვიტ. აბარ ბინა ლხათა-

ლოფსათა, ლელაქუა, რხალა ითქჩააუა, ლეჯემს
 ფშოძაქუა, ლელანა, ლფენწა... ზენქსკეუ მონა
 დლოფიფშოუბ. ილაქუა იბელფერემგამიზანსლქემ
 ხალტ. აფჰიზბა თემერ დანელბა დელდერიტ.
 ვბა-ნფა მინუთ რაფნმა აულიცაქუა ილგუდჰალაზ
 შოიაკუმ, აკერგაჯ დნაიხუაფშოიტ. აოჩერედ ანა-
 არდგგლა თემერ ჭრანცუმ ბულკაკ აახუანე დნას-
 კამან იპორტჩელ აქუა აარტრა დალაგოეიტ,
 ილაქუა ციქწერფშო დელბეფშოუა. ლარგაჯ ჭა-
 ტიე ხააქუაკ აახუანე დენდოლწიტ. ხემა-ფსკმა
 დნალეშთალოფეიტ თემერ. დაარა დეცცაკენ დდო-
 ქულოფეიტ აფჰიზბა, იარგაჯ ირცცაკეიტ. აკვარ-
 ტალ ანწიამთაქუა იანაი, აფჰიზბა დაახაფ-
 შოენ თემერ დიხუაფშოენ დფეშოერჩიეიტ. ნას
 დააწიინ ატრამვი ააგელართანმა დნემჰახწიტ.

უაქიე-უაშთან დებდერაჰ ჰია იგუ ხეთ-ხეთუა
 დეშოლეშთან. დანიციემჰახწი დხენჰიიტ თემერ,
 ანა უსგაჯ ბინა ლხათა დიბაბ აყარა იგუ აა-
 ძეიტ. დშოაიუაბ ამჰაქუა დაათგლან აკერ
 დხუციტ.—ლშაპქუა ფწიამიტ დაბასგუდჰალოზ,
 —იჰიან ბინა ილოფიფშოენ იიბაბ აფჰიზბა იგუ
 ლეზხაააუა ინეყუაშალა აშოაცაჰია იჰვა დნ-
 ქულოფეიტ.

აპლოშჩად აახეიწიან დაჩთა ულიცაკ დან-
 ლანე იქოენეინოფეიტ. აუხა აწხ ბზიამჰემბტ.
 აბემბელ ეიფშო იტატაძა ეიქუმ ასე შოენე
 ხეზაქტი იანანაგობი იარეი ეილანარკენტუან
 აჭაროენ ფშოა ისუაბ. თემერ ანაატი ანაიქოა-
 ნაჰია იპალტა ასუსცია ხუდა დვახან იბე-იქო
 ნთეიჰიჰიეიტ.

— რაცია იჭერხაწა დგაღლუბ ურესტილა,
 ანათა უაკვ დარწარუეიტ!—იჰიან იგუ ხაააუა,

ვიცხაუბა იშაქსაქუა იაჰაგამე ინაირთბააირ. დან-
 ნებ აულიცა დაამვანეწენ არღმარახმ აღლა და
 ვაწიინე დარხა ულიცაკ დნანელტ. ფეფუ და
 ნასკადა ვნე ეინაგლა დუკ აში არტნე დნევენალტ.
 იპალტა იშინეზრწიერნე ამათია კნაჰავ ინაითანე
 ამარდუან დეკკდლდოეიტ. მნე იანმაფნდომ აუ-
 დიტორიაქო დნეიტ, უაყა იხე ანიბევენამე აჩაი
 ჟიერთანე დდოქეულდოეიტ. უა დანნეი ივებცია
 აჩაი ჟირა იაქოვენ. აოჩერედ აქო დვაგელან იხუ
 ამხნე აუათან იცვენაბ ქეუნაკ დნაიდტიალტ
 ახუაჰაჰია აჩაი დნანუო. უბასყანწიყმა დარხა
 ქეუნაკ დაავნალან თემერ იანე იქოააინოეიტ.

— აბართ აგაბეთქუა უარა უნდძალა იყო-
 უბ, — იჰიან „აფსნე-ყაფში“ „სოვეტსკაია აბხა-
 ზიეი“ იაფხმა ინექეიწიეიტ. თემერ აწიცა ნექურ-
 გულანე აგაბეთ „აფსნე-ყაფში“ ააიწენე დნანუა-
 ფშოზბარ, უამაშია იბანე ილაქუა ნანხალტ...

— იანუბეი უარა? — იჰიან ივებაგამე იხე დაა-
 ხან დანენანფშოზლა ფჰიებბა ფშოძაკ ლსახმა შოა-
 ნებ იბეიტ.

— ბაყა დებზიოუბეი, დაფსუოუში არი? —
 დწააიტ თემერ ივება. — დაფსუოუბ, ააი!.. დსა-
 ჰიშოუბ, — იჰიეიტ თემერ ილა თრაა დანფშოზლო.

— დუაჰიშაბარგამე ბზიაკ ლოუბ!.. — აჩაიქირა
 დნალაგოეიტ. თემერ ასახმა იწწავებ ავურა და-
 ნანუაფშო იანენ: „N — აქეთა, აკოლხობ „ალა-
 შოარბაგა“ იალოუ, ირეილმნე აუს ბუა, აკომ-
 ქოარ ფჰიებბა ბინა“.

აგაბეთ იაფხმა ინექეიწიანე დეცცაკე-ცცაკოუა,
 ყეოქწიეროვლა აჩაი ჯეინე დვაგელან, რეშთა-
 ლართა ავნახმე იქოვენეინოეიტ, აშიყუფნდართანე
 დნეინე აშიყუფნდარაგამე იგუ იბაქუმეკეკუა. რუა-

თან აქვს ივრცია უკვ დეკამეტ, ასტოლ დნა-
ტიალან აგაბეთ ნეიწებზე ილა თაა ზინა ლსა-
ხმა დახუაფშოუა დალაგოეიტ, იზნარა დანა-
ხუაფშო აგაბეთ რჩხნუ ნაყ ინეჭუწანუ ინაპქუა
ავბაგამ ილანმა იაწურგუანუ ასტოლ დეჭუფშოუა
დაახუციტ, იმცაბზზა ინაინყეიტ იაიბკლყყაბ
ზინა ლბზიაბარა, იშთაპი-შთაპიუა იქოცხა
იდაქუა ინართეს-პართესტ ანკმატიი აყაბშაქუა
ააცოერგანუ, ზინა დლოფიფშონუ აჩხნუ იიბაბ აფ-
პიბზა იგუ დთხო. უსს დშთიმაბ, აგაბეთ იანხუ
იიბაბ ასახმა ეიპაგამ ნეიბაცნაწეიტ, ზინეი ია-
რეი იაარხხთხსხმაბ აგურკვაქუა აკაკალა იცოერ-
წუა იხუ ინთეიბაპიეიტ.

აწეხუტიანტიი რეინიარა აან ილციემძაკუა
ილთეიპიამ ამაძაქია ათაკ აზიალემპიამ დაარა
იხუდაჯალ ხნაჩოუან თემერ.

— აბასყაკ სგუ შოლგზმააუა, ბზია დშოჯ-
ზბო დაჩთაჯარა ლხუ ლერხარ იშთფაბურეი პია
ხუცურთას იშთხნუ იმან უბრი აბეარაკგამ. იგუ
იაანაგო ანწანუ შიყუკ ლზიკერგამ ითახუნ. აბა
უსყან დნუშიარ აკუხონ, ილზიკუაბ აშიყუგამ
ფპიესს ლგარანამ ახუ ირხარ აკუხონ; ირბეყაბ
აშოურა მქოდა დანაბზუკლაკამ, ურთქუა იბ-
მგულამუა დლაშთა-კაშოლ დეჭუხონ. ინაპ ილანმა
იაქუწანუ დვაგდლან დხუცუა აკრაამთა აღურა
დეჭუფშოუან, ნას დნეი-ვეიუა ასტოლ დნაკუშთა-
ააკუშოლ, აკ დაშთოლუშია დენკდფშოგლა-ააკდ-
ფშოგლო აუათაბ დნეჯნალტ. უბას დგუაყწია-
ყოუა დშოჯნაბ ასტოლ დეითანანატიან აქმაად
ნაიმწაწანუ ზინა ლახმა აშიყუ აკრა დნალაგოეიტ,
ფუთყ ივზმან ეიფშო იკალამ ნეჭურშიხუ იხუ კნუ
დხუცუა დეითანანატეიტ, თემერ უბასყან იაი-

გულაშიეიტ უახკ ბნე იაბ პახუალთეი იაშა
 მტეი ფხეძ იშობაბ, აუსპიარა იციფწაწაწა
 ხნე იმოუ აშიაქჲ, იგუ იათაშიეიტ აშიაქჲ
 ყუწიტ ჰია ბინა დერტიანე ილთეიჰიაბგაჲ.

— აფსნი მოსკვა აქალაქი ბაყა ეიცოზბაროუ
 აყარა ჰაბუაბააიტ აშაურეი სარეი,—იჰიან დნა-
 წაჰიჰიეიტ იხე იათაშიაბ ახმეძელ, ნას იგუ ბინა
 ეითანაღბიშთენ, აშიყუ ბვრუ იბმეკრუ ჰია დერ-
 ვაგაგებ იგუი იგუი შთეილაფშოუან ივებცია ხუ-
 მარუა-იჩჩო იანაავნალა, იკალამი იქაადი ნაყ
 ინეჭუიწეიტ.

XXII.

ასოვეტ ჰიენთქარა ზეგაგნჯარაქუე ეიფშო,
 აფსთაბაარა ქუეცბა ეილაშოუან არაყა აფსნგაჲ,
 ასოციალიბმ იამვარტინე იქუნაცყადააუან, იფეხ-
 ნაა, იხუაშო-ხუაშოა იქუნაწონ აციგა-მეციგა
 აზნეყუბგობ ჰალაცია. აკულაკცია მჩ დულა ირე-
 ჟილაბ აკოლნობ ციქურფა, იაჰა-იაჰა აჩოჯრღანე
 აქეიტირა ბენდა ითარხო აქეიტირა ყაიმათდა შა-
 ქუნარგელონ. რეიჰა იყუშოგებ ანბავეილარ ბაა
 აკოლლეკტივ ნნამვა ეიქურკააუან, უახხ იმნიე-
 ცებგაჲ აკუშო-მეკუშოა იაფაჩოჯრბო ალაღარა
 რჩთაბდერხთიონ. ამანდარინქუა, აჰატერქალქუა,
 ალიმონქუა იგუაზერჰაგანა, იხმედშშე ეილაგე-
 ლან, ჰყუატა-ფსატო ჰნააკუაკუარადა ასოციალიბმ
 რგელავცია რქუე ჰანთაძეთუნდა რჰიობშია.

ამქსაამთა ანჯყოუ აკუყუბააქუა მცხუ იშოჯ-
 რაციაბო, იშოჯღააცო ეიფშო, აყარმარა ანეწი-
 ბაჰიარა იაქოჯნ ავხეიზაგელაქუა. აკატაჰია ირებ-
 ჰაუან არაცია ეწერხლარაცუ ტყუარჩალ იაა-
 უან აუააფსერა რხეფხეჰარა. ტყუარჩალ აბეჲ

აფსნე იალწირაა ჰჰინთქარრა დუძდაქუ ინსო/ინარულაუან აძბახუ ზმაჰაც აჩოდრჰაუა

სტალინი დუ ფეზავეს დებმოუ აკომმუნისტ პარტია ამვაქუწარალა ჰტიელა ესააირა ფზაყა იცონ. იარა იქუნხო აეილარქუა რებზიეიბაბარეი რგუეიწებრეი იაბქუფო ლენინი სტალინი რძილათტი პოლიტიკა ბზიახუ თემერგმე დაციბქამხეიტი. იკვლნაფმშოხეიტი თემერ იფსთაბარაგმე. აეიტი აამთა ანჯყაბ აკუზარ, თემერ დგუათანე აწარახმე დდიქუბწოდამ. ამაწურა დალაბწოდამ, დუავებტიუადაბ. აჰმთ დეშნე აბნა დნგლაშეიქუა დცარენ, მა დეკნე აბახთა დენტადრბაარენ. იშოაკუნხალაკე თემერ ბლუეიწებრა ბქუბ იაკუნხომებტი ანკადტიი აამთა იხმძარ, ანა იბარგუუბეი უაქიშთა, აწარა იწეიტი, დუავეხეიტი. აკომმუნისტტი უნივერსიტეტი დანალგა აშთახმ ბაუადე აქოე ამაწურა დნალალან დანთა შოქუსქე მოსკვა ირთაანიკვლტი. უაყაგმე დაარა დყუშოხეიტი, აკერ იბეიტი აკერ იაჰაიტი.

უაქიშთა აფსნეყა სცაპ ჰია იანაქუიკ, ირთჰიარა აასკო იანალაგა, სნაძანე უსუტიეკ სნახაგვლანდა ჰია იფსე ჰაწ-ჰაწო დყალოეიტი. აბასალა, აშოქუსქუა ნაგძანე, იდერრეი ინშოევი ირეცწანე დააუან იარა აფსნეყა.

იიულ შზაბე აკუნ. თემერ ივებციაქუაკოი იარეი აფხძე რქოაშოე ატრამევი იაათეწენ კურსკიი ავოკბალ შოყაბ რქოაარხეიტი. ტყუაფსყა იააუაბ ადიელბა საათე აშთახმ იდიექულონ. ავოკბალ იშოაავნალაბწიყმა იშოიმუაბ ძჩელა აბუქეტი აყნე დნადრტიან, ივებცია რზარჯალა აკრიქოარწეიტი, ფეტრაბამთაკ ჰაიბაბომ რჰიან, ხმაქერქუაგმე აპივო რეიტი. ეიციაეიო იტიან

უაყა იახმენდაამთაბ. ნას ივაგგლან, იჩამადან
 ივებცია რუადიე იააშთიხენ ადიღლბახმ ~~ტქსანან~~
 ხეიტი. ეიდჩლა ატუნელ იწალანე ბქსქვანან
 ახციხუც უაა ირულაგგლა. ხეხმ იახევხალა ავა-
 გონქუა ირხმენთაშთალა აუაა ათალარა იაქოენ.
 ივებციეი იარეი დაჩთა ფუთრაკ იააიციეიჟიან,
 იააგუდიბაკლან მოსკვა ანეჟრა იგუ აზხდააუა
 ავაგონ დენთალტ იარგმე. იტიართა ფუთაანე
 იჩამადან ხეხმტიი ალუ ინეჭუიწან იცოზ დნა-
 რულატეიტი დნარქთაფუთო-აარქთაფუთუა. უბრი
 აშთახმ მინუთ ვაქეაგმე მერწეკუა არშიააჰია
 აბეჟ ნარგან ადიღლბა აიხატიემჟვა იქუყმა
 აქოენანახეიტი. თემერ დახმტიამ აკუბე აქოე
 ითაბ იმჟალაცია უი ამინუთ ადიგმე ქოითძო-
 მებტი. უარლა-შიარლაკ ინეიხუაფუთლონ აკუმ-
 ბარ. აფენჯერ იადტიალაბ რუადიე ზნეზაწიეკგმე
 იცთატიაბ რახმ დხმამფუთდაკუა იქოე ადინჯყა
 ირხანე ადიღლფუთრა დაქოენ, აქჰაჰია ილა-
 ფხმა ინიყდოზ ბეგმგმე დრეხხუცუა.

თემერგმე ირუერთენი დახმტიამ დნუცუან
 იაფხდაყა იფსთაბაარა ბეიფუთრაბაშთაბ, აფსნე
 დანმნეიუა დეზბადერგლო ამაწურა დაციემბა-
 შაკუა ხმეძლა-ფუთალა იშუნეყუიგაშთაბ.

— უაქეშთა ავნიყა სციოტი, საზმნეიუა ზინეი
 სარეი ჰაშთფაყალარიშ.—იჰიონ ზინეი იარეი
 რუს ბეიფუთრაბაშთა იზემდერუა, იაგდააიგუა-
 ლაშიონ აუსჰიართა ადაშმა იციეწაწანე იიწია-
 ხებ აშიაქგმე. იიაშოლუბ, ზინა დშოლყუაწებ
 ლოეიჰიანხან, ახა ეგმშოლზარამზგმე იბონ.—
 აბერჟიერაანდა ხაწა დემცაცკუა დეყაწიყდაზარ,
 იაშთან სარა დესბეფუთუბ, რაცია დრეცჰანეიტი
 ჰია, ბალემ დუკ იუბშიაწიყმა იხე გუბლან აი-

თონ. აიაშთა ჰჰიოზბარ, ზინა დაწოადიუ იკნუ დ შოჯ-
 კნაგლოლოუ იბარ აწკეს დღესურ ეილი შონი. ლბზაჰი
 ბარა იახმანდაგდუ უბასყაკ იბკარ შიუანმენტი. ლბზაჰი
 აბრი გურკვას იმანუ, აღივლბა დთანუ აფსნეყა
 დააუან თემურ.

აღივლბა აკურ ინასკეიტ. ხარა იაანნაჟტ მოსკ-
 ვა ბზიადა. ვ-მინუთუკ რყუნდა იაანგვლარანუ ია-
 ხმეყაბ ასტანცია ააიგუანხეიტ, ანჯყუაშიაგდუ
 არმაქეიტ. აღივლბა ათეწრა ბთანქუან ფეტვუკ ვა-
 გვლან ავაგონ აში შოჯყაბ რქოუნანარხხეიტ, ახა
 თემურ დემწესეიტ, ათეწრა იგუ ითამშბტ აბუ. აფენ-
 ჯრაბჰ იფეშოუაბ ანაწა-რფუს დაანმაჰიუნ დანუ-
 ნატია თეიმური იარფი რულაფეშოქუა ნეიქოა-
 გვლტ. უი ანაწარფუს მკკჰქ იაკუნ. თემურ
 ილაფეშო დაყაბ ჯშა იაგმააიციემლხეიტ, ახა
 დეშოფეიციეილაგობ, უაჟი დიბაბმა, დხუქირიეთეი
 იიდურუაბ იგულა მკკჰქ. უბასყანწიყდა აღივლ-
 ბაგდუ ნაწესეიტ ივაგვლაქუაბ რვებციაგდუ ააინ
 რტიართაქუა რყნუ ინატეიტ.—ჰარი თემურ, უა-
 ბაყაბ ჯუშო,—იჰიან მკკჰქ ილა-იქოუ იხარჩო
 აშოჯრჰია დაასკმან თემურ იახმ ინაპუ ნაირხ-
 ხეიტ. თემურგდუ მკკჰქ იეიფეშო ილა-იქოუ იხარ-
 ჩო დვეიხან ინაპუ ნაირხხეიტ. რეიქეშეიართა
 ადგდელ, რეიქეშეიაშა შოჯყალაბ ციგმა იჯარ-
 შეიტ აკვჯაგდუ.

— ჰტიართაქუა მინუთუკ იჰაფსახუბ იყალო-
 ბარ,—იჰიან მკკჰქ დნაციაჟეიეიტ თემურ იდტია-
 ლაბ რუადი იახმ, უი მამ მჰიაყუა დანჯვაგვლა,
 იარა დააიასუნ ივაგვლაბ ითუფაქოუ დნატეიტ,
 თემურ იჩოუნაიდურლულუალანუ.

აბართ აუაა ბზია იშოფეიბაბო უჰიარატოუ
 მკკჰქი თემური ნეილაწიადან აფსეიაქუა ეიბერ-

ჰიეიტ, ანა ავჯგაგამ რელაქტა ინზუბაალონ
 აგურეიბამგარა, ეიბრაზნუ გუკ-ფსუკალა, მონუ...
 მეიციაჟიობ. ზნე ეიცეფნაშოშია, ზნე ჰეიკუსმინა
 შია, ხეზმ-ხეზმ ეიბრაჰიობ აფსშია, უსყაკ აწვა
 ლულუამებტ, იუაშიშიერან. ავჯგაგამ იფკააუა
 ინეიდერხუცლოეიტ ანკამ რებერა იყალაქუა-
 ხამბ აუს ბააფსქუა. მკკქტ იფშორა იბარა
 აკერ აჩაფსახხმან, ფასატოი იუავ ხემკებრაქუა
 იციეძნე, დმზნიან აბაანდავტირაქუა ეითარკებ
 იცია-იეუ იანეფშონე, ჯარა-ჯარა შოლაქუაგამ
 ნაილანაფსახმან, ანა დაჩააკალა იუოვუ წარრა
 ფიშემებტ, უი შახულა იბონ თემერგამ.

— იუხენჰიეშოუბეი, მკკქტ, უჩოჰიარა ააინე
 უოურეშთუ, მამზარგამ უს... უოურეშთუ? —
 დწააიტ თემერ. მკკქტ დხმაჰიხმარო თემერ დი-
 ქათეშოუა, — სალგოეიტ სუს... ისხებგოეიტ სჯა-
 ბაახუ, უაჟიშთა სუავხარატოე სეყოუბ, აკერსელ-
 წუაზარ!..

— უარა იუააშოუბეი? — დწააიტ იარგამ
 აძერჰია.

— სალგოეიტ სწარა, მაწურა ფეტკგამ ბბეიტ,
 უაჟიშთა სუავხარატოე სეყოუბ, აკერსელწუა-
 ზარ!.. — დააციაჟიეიტ თემერ, მკკქტ იიჰიან აშ-
 თრა ინქუწანე.

— ანცია იჯშოუბ, უანამძეძებ, უაბიფაბა-
 წიენ, აკერ აჯაბააქუა უბახმან...

— უსოუბ, ააი — „აჯმა იმფსეშთა ამაწი აბე-
 ლაყუეეიტ“ რჰიოიტ, აამთა სარა სბე იჰალალ-
 ხოეიტ.

მკკქტ დააქუფსეჩჰაიტ.

— აამთა ბეგამ ჰბე იჰალალუბ, სარა სეიფშო
 მდერკ იბუუბაბეი აკუმზარ!..

— ააი, შთა!..— ზემვა იჯემშქუა დნარვა-
ხეიტი თემერ, მკეკტი იახა დაახმაფშინგა დედი
ლაშია იააიციაქიან უაყა რჩაანერგულქი ინუქა
ჯაგამ. მკეკტი ბნე-ბნლა ილაქუა მცხუ ირყუს-
ყუსუა, იქამიგამ ქუაც-ქუაცო თემერ დნეიბ-
ფშლონ, ახა აკგამ იპომეზტ. რქუათმა ირიაბ
ურესკ იხე თემერ ინაიქუიკენ, — შიარა შიარ-
ქმაბქუოუმა? — იპიან დიაბწააიტი.

— მამოუ, ჰაფსაციოუპ ჰარა, აფსნერტიქოუპ,
— იპიეტი თემერ.

— ჩარქმან ბებშიაბ ჯესშან იშეპიომ, ბაყა
იეიფშოუბეი?

უბრა ინადერკენ აურესქუეი იარეი აცი-
ეიარა ინალხეიბაგალტი. მკეკტი ხუქკგამ იგუამ-
ფხეიტი იარა დავაქნე თემერ დარა შოუკ დრა-
ციეიო დახმალაგაბ. ახა დეფშოუა დეშორიაბ, —
იუაპახმოუბეი თემერ აფსნეყა აქეაბე ქოჯეს,
ააკედესკა შიყუ უოუხმაბარ? — ირუნბქეიგალტი.

— ისოუხეიტი, ააი, აშიყუგამ — მუშა დაარა
ირჩხუორტი ჰქეთა, ინეიუენე აკოლხოზ ალა-
ლარა იაქშუბააპ ჰაუააქილარ, აჰისა ინადერკენ
აუსურა ციგმა რჩადერკალოტი ჰია დეიგურ-
ლმან ივუეიტი.

მკეკტიგამ უი აქეა აკერ დააიგურდეიტი.

— ანცია იჯშოუპ უს იახმაყალაბგამ, აკოლ-
ხოზ ეილამუ იარბან იყოუ უაქეიტი იამთა,
აქეტიგამ აიციენბარა ჰაშეკლან ჰარა აფსაცია,
ჰპიენტქარა უი აუს ბზია ეიპაგამ იხთანაკეტი!..

აკოლხოზ დასძანე ირჩხუეიტი მკეკტი გუქ-
დარაკ აწაწანე იპიორტი უბემშიარატი, ნას თე-
მერ იახა დააჰინე დიქოაფშოუა ბნეკ აყარაგამ
დააქუფხუჩან უს იპიეტი:

— ანშოკვდარა უაკვ დფხასთანატიუიტი, /
 დარძუიტი, თემერ; სარა ზეგდუ შიქოუ სმინაჟაჟი
 თუბ ამდერრა ისუნდუზ აბუ. აბასყაკ სხუანდუამდუბ
 ჰამამთა კოუც, დაარა აკრეილდუსკააიტი სანდუყაბ,
 „ლა იაბო ხე იაფსოუბ“ ჰია სულა ხტიტი, აკრუზ-
 დერუა სყალთეიტი, აწარა სთაბშმაწიყდა. ჰჰიუნთ-
 ქარრა აბასყატი ი ნხარა-ნწერა იბკოუ იბალგარ,
 ნასუფ ჰამან, იაჰხეიმგუმჰიო აბარაქმათრა ჰაქუ-
 ჰაშოტი, ჰათხაჯუშოტი. ჰარა აბაანდავცია ბელო-
 მორტი ი აკანალ ყაწარაქოუ ჰანდუყაბ დაარა
 ჰაიცილაბნე აუს ააუან...

თემერ აქერჰია დაახმაფშოტი მკკკე იახა.

— ბელომორტი ი აკანალ აყნე აუს უუაბმა უარა?—იათიწაიტი.

— ააი, უბრაყა აუს ბუან, ანუში ბეოუაბ ბრიგადაკ სალან. უახუაფშოტიშ არი?—იჯუბახნ ინაპე ნდიქუიწან იშიყუქუა აათგანე თემერ იირ-ბეიტი. თემერ აშიყუქუა დანრუფხმა, ბელომორტი ი აკანალ აყნე ანუში ჟსცია რბრიგადა დშოალაბ, იბზიანე აუს შოიუაბ აანიხტი. დაარა იგუ იახუეიტი თემერ,—აქერხაწა, უს აკუზარ,—იჰიან დაგირჩხუეიტი დიხუაჩხო. თემერ ილახ-ქოუხარა მკკკე დაარგურლეიტი.

— ანცია ისყურხააიტი უაწიშთა აციგმა-მე-ციგმა ნეყუგარაქუა ისელაბ „აშა იცაშთა აღა იალაგლომ“ ჰია სბერეჟაგლოზ, აკოლხოზ შოუ-ბზიანე ახმფასხემდერი, სადებცალაბ მეშეი უარეი აწიე შიელაწარა, აჰმათრაა რემუახყდარა. აღდარაჰიაწიყდა აკოლხოზ აყნე უსურალა სხე სერქიაროუბ, სფსე აქუთესხრაჟუბ აკოლხოზ ნხარარა, უბას ბზია იბბო სყალთეიტი. მკკკე ბუნძა დეხუშოახუეიტი თემერ იყნე. დაარა უაკ ქიაკ

დუბახმაბარ ეიფშო დნაახუეიტ, ანკმატი აფამ-
 შარაქუა იმან კაიფსეიტ, იყაზშა ბეგმატონდელნი
 აჩუეითანაკეიტ. უხნმ, უციგმა-მეციგმაჰმა-თემერ
 დივაგეჟუა, ჰათურლა იმაწურა დაქოზნ იახმაა-
 უამ ალმჰანჯკ. თემერ იბუჰია აქატი ხააქუა
 აახუანჯ ადიღლბა ითეიგალონ ასტანციაქუა რქოჯ.
 ანკმა აჰიასათშ იწეიბამერგლოზ, ცუთაკ აქოჯ
 იმააიბუამ აილაცია ადიღლბა იახმენძეიცითან
 დაარა ეიშცელტ. თემერ ილა თრაა უაჟიჯ-უა-
 ჟიჯ მკკჰ დინუაფშოუა დალაგონ, ბინა ლწე-
 ხუალა იბთეიბარფშონმაბ აუსქუა იგულარ-
 შიანჯ. მკკჰ ნაუნაგდა იხმვეჟბარა იბხაწომებტ
 თემერ, უბას აკუიტჰია იგუ ღერყუანდეიტ იცებ
 აღოკუმენტ ბზიაქუა.

— უს უზურგმ ბზიარამზარ ციგმარას ია-
 ლუგამ ბუგუანუუაბეი!—იჰიეიტ თემერ,—სჩუეი-
 ხაროუბ, სუაჯხაროუბ ჰია მკკჰ იიჰიაქუამ აჟია-
 ქუა ინარჯნჰიანჯ.

აწნ დაარა აკერ ინასეეიტ, ადიღლბა ანჯ-
 ყუარა იაცნამწომბარ იაგნამერხო, აჟაჟოჰია იქუ-
 ფრაა იციონ. თემერი მკკჰი ეივატიანჯ იახმენ-
 ძეიციაჟიომ ადიღლბა ითან რეიჰარავკე ჯციეიტ-
 ჯარაკ-ჯეჯარა აკუბექუა რქოჯ ციაჟიაბექუაჰ
 ნალარში-აალარშინჯ იუმაჰაუაბარ, ზეგმ ეიქუ-
 შშე იციან. ავაგონ მაწუჯე—ავოჟჰატი იგუა-
 თანჯ დნარელს-აარელსნჯ დციეიტ.

— აკრაჰჰამ თემერ,—იჰიან მკკჰ დვაგლან
 რეჰატიქუა ციერგან ინჯქუიწეიტ, იციანჯ რნაპ-
 ქუა ძიძიანჯ იააიტ, ინეიდტიალან აკრეჰარა
 იალაგჟეიტ. აკრეჰარა იშოაქოჯმ თემერ დაა-
 ციაჟიან აბას იჰიეიტ.

— მკვლქ, უარა უყნუ უს ეილკაატოვკ სუმოუბ, იახდფეიპიეი ჰია უგუ იალუმსენ, უი აუს ეალფეი-
 ყთეი აკრააწუეიტ, უარგდუ სარგდუ ჰაფსთაბა
 რაქუა შარდა რჩფეითარკნეიტ. ამცხუ აჟია სა-
 ლანაგალომ ისურკდაქუეიტ, — იუბთადა უარა
 ბინა დანეიმაჰკვზ შოქქუსკ ბნუ სეუნუ უნეინუ
 ისუთაბ აშიაქა ანომერ? იბლფეილუკააბეი საშა
 აჰმათ დშორშებ?

მკვლქ, აპერბელ ეიფშო დყაფშმა დეიცრაშია-
 ნუ თემერ დნაიხუაფშორიტ, დჰიეკუ-მეცუა ფუთრაკ
 აცკე იბემჰიო დქუხუეიტ, აკრეჰარაგდუ დეიუამ-
 კუა. უი აჟია აციერგარა აკუჯაგდ ირქოცუნუ
 ირგუალანარშოონ ანკმატი ირეციემლრა, ირ-
 ბეიბაუქუაბაბ, უბას ეგდუროგდუ. მკვლქ უი ბზია
 იმბეიტ. აკრეჰარა დააყუნუ ილახდ ნეიქუწანუ
 ბხუ ფჩოუა ბქოაწაქუა ვაბგობ, თემერ დნეიქოა-
 ფშორიტ ილაქუა თაა.

— უი ანომერ აჰმათრაა რქოუ ისოუიტ, იშო-
 სოუბგდუ აბას აუბ, — იჰიეიტ იარა იციემელნუ
 წაყა დეფშოუა.

— აჰმათ ჰუალკ იქუნ უი აშოქუსან, ჩონაკ
 ბნუ სნეიტ იმსხუეიტ ჰია. ფუთრააამთაკ ჰაიცი-
 აო ჰტიან იარეი სარეი, უაჰაგდუ უაჰუ დეყა-
 მებტ. აფარაქუა სუთაროუბ ანესჰია იხორიანუ
 იჯუბა ითაბარუნ, იაათგანუ ისიოეიტ. აფარა-
 ქუა იჯუბა იანთიგობ ქდაადკ რეკთშოანუ იკა-
 შიეიტ, უბასყანწიყა — არანდა უაიშ იჰიან
 აგუაში აყნუ აძიე იბქოთიიტ, იარა დანუნდოელწ
 იააშოგსხენ სანნახუაფშო იბაკუმ ბდერიტ, უბრი
 აფხდაგდუ მერბაყანი იფჰიესი რულა აყუა ისაჰა-
 ხან მუტა აჰმათ დშორშებ...

აფხდავ იგულაშიაშოტ მერბაყანი ნაბრი
 აკრძართაქოვ რგულაიბაგანუ ვიბერჰიაბ მკკტ-
 კი იმაჰი მაჰმეთი იშორაჰაბ. მკკტ უბრი ბეჰმუ
 ააცივრიგან თემერ იციემდაკულა იეიჰიერიტ.

— იშორილუკააბ უაჟიშთა ცქდა იბღერიტ. —
 იჰიერიტ თემერ, ილაზბ ნეიწეხნუ მკკტ დნეიხუა-
 თუშხუ.

უაჰა აჟია ვიბემჰიაკულა აკვჯაგდუ რნაპქულა
 ააილღუშუა ფუთკ რქაბხანუ ვიფუშო, მკკტ თემერ
 დიბთუშოუა აჰიეზბა ააქუნნუ აკოლბას ააფყყა-
 ააფყყანუ ასაქულა თემერ იაზბ დნარჯხან ინაიმ-
 წეიწეიტი.

— სარა უაჰა სჰომ, მკკტ. — იჰიან აკოლბას
 საქულა ჩა-საკ ნარჯცწანუ მკკტ იაზბ დნარჯხან
 ინაიმწეიწეიტი თემერ.

მკკტ ინაპუ ნეიგდან ურთ ექუიხრაცუ დშოა-
 კოზბ, თემერ დვაგულან ავაგონ დნუკუნუს-ააკუნუსუნ
 დხენჰინუ დანააი, მკკტ აკრძანუ იციენხაქულაბ
 ფხეიკრაცუ აქმაად რულაჰიარა დაქოუნ. აშა-
 ჰიაქულა სურლულუაციეიტი ჰია სეყოლუბ, — იჰიან თე-
 მერ დანაატიაწიყდა იხუ ნარყუნუ იშაპუ დუბშუაბ
 იშაწატიაქულა რულაკუ აქოვ ინაპუ ნეიგდან აშა-
 აარკულადანუ დანჯლატია მკკტ იაზბ დენსმაჰინ
 უს იჰიერიტი.

— მკკტ, უარეი სარეი უსგდუ ამჰა ჰაქულუბ,
 აფსნჯყა ჰეოიტი, უდინანუს დაჩოა უსკ აბუ სუაზ-
 წაარ უგუ იალსუოლუ, იალემსუოლუ შოაასოლუ-
 ჰიარა?

დუკ იმერხმააციაკულა, აბას იაალჯრყდაშია
 თემერ მკკტ დიაბწააიტი.

აიაშოა ჰჰიარ აუმი, მკკტ უი აბწაარა ატაზ-
 ჰიაწიყდა ლულულა ინეიხჯკულასუბშია იბეიტი.

ახა უსყაკ იჩხადმერხალაკუა იზაკუბერი უხსან-
წააუა, — იპიან თემერ დნეიქთაფშოიტ, დუაქრანგვქი
ილანხ ნეიწმხკუა.

— იზაკუ ჟი აუბ, — იპიეიტ თემერ, — იუგუა-
ლაშიარ ყალაპ აკოოპერატოვ სანჯწაგვლაბ მნე
თემერ აფარა იძეიტ ილთეიშიაგვ ბაათესუბ ჰია
არედაკციაქთუ აძიე აშიყუ სბალთეიწან, იაანე
არევიზიაგვ სბერუიტ, უარა უოლუბ სგუანუთეიტ
აშიყუ ალაბწა... უაქიე იანაასგუალაშია ჰაიცია-
ქიო ჰახმცო სუაბწააპ სპიან...

მკვქ იხუდაცია აყენდა აძე ნაიხულაწიაბშია
ილაქუა ნხთეირკკან თემერ დიხუაფშოუა დაა-
შხანხთეიტ. უბრი ამთაბე უა აკუბე აქთუ ირეც-
თაბ ახაციეი აპსეი აკე ააიბერპიან აყერ-ყერპია
იააიბარჩეიტ. მკვქ ილაქუა ხაკალა ურთგვ
დნარბეფშოიტ იგუ ალაყაძამკუა, ნას ილანხ ნეი-
მეირცკან დააფეშიერჩიაშია უს იპიეიტ:

— თემერ უარა უაჴ ყუშთჴ უოლუბ, ახა, მკვქ
დანსემფხმაშია შაპქთარში იბეზუბ ჰია იაქუუ-
კეიტ ჰია სეყოლუბ... ანკმა იყასწაქუანმაბ ბეგვ
სურპიარც უაქთუბ... — მავ, იპიეიტ თემერ აქია
მცხუ ანემპიააკუა, — აშიყუ ალაბწაბ უარა შოუა-
კუუ სოლუპიარ ჟი აბე უარეი სარეი ჰშთეიცემგუ-
შოუა უსგვ იუდერუეიტ ნას იბძატიუბეი — მკვქ
დნეიბეფშოიტ.

— ააი, სარა სოლუბ აშიყუ ალაბწაბ, — იპიეიტ
მკვქ იააგულანე, — იუდერუაბააიტ ჟი ეგდართ
ისემყუწყაქუანხოლუ აკე ეიფშოემკუა სახანუნე
სშოეყოლუ. იიაშოოლუბ, უსყან სნაგამთა სექუნ, აბა-
ლემდარაქუა ქიპაკე ნეყუბგონ. ახა უაქიშთა ჟი
ეიფშო ანცია ისყურხააიტ...

ავჯგაგმვ რულაქუა ცქმა იხაამკუა ინეირუა/
ფშოენ, უაპა ეიბემშიაკუა უა იააფქიტნუფი
ათუძშია ალაციუიარა. გ. მ. ლ. ი. მ. მ. მ.

ამრა ჩერნიაგ იშხა ინკქუქქანმან ალბა ითუ-
წნუ თემერი მკკქი აყუა აქალაქე იანაალალო.
მკკქე ამაშენა სტანციახე დცეიტ, აბილეთ ამხნუ
შეტიი ამაშენალა აუნჯყა დდიქულარაცუ. თე-
მერ იჩამადან ივანუ ანხავ ივნუ შოჯყაბ იქთააი-
ხეიტ, იგუ ქოჯცხა, აფსუნტიელა დახააბ.

XXIII.

მკკქე ფშ-შოჯქუსა რაახეს იიმბაცუბ, დუბ-
ციოდნუ დეყაბ იქეთა დაალხალეიტ დაბქოჯცხა,
დტიემუაჯხა. ტიემუაჯეს იხე იფხადო დყალოეიტ
იარა, ანკმა იშოიბახმაბ ეიფშო აკუმკუა აჩეი-
თაკრაქუა იყაბ ანიბა: აუარდენქუა აყუიარ იაც-
რაპიანუ იარბთურგობ აპულჰათ მვა-ციგმაქუა,
ხაპილა იჩაფანუ იკარშიირახა ივაშთნუ იანიბა,
ახაან უაჯუ ილხეიმწაცუბ ადგამლო კუაბაქუა ფეჟი-
ქიანუ იბაბო ათათუნ ჩოავრა რთაგულანუ იანიბა.

ფასა აარჯხრა ყალოდომშია ირფხადომბ აკკარა
დგამლოქუა, აღდარაქუა იხტნუ, იხკაანუ ირქქუეი-
თაჰან მკკქე იხაან იიმბაცუბ აკულტურა ქოჯც-
ქუა: აჩაი, აგერან, ატუნგ უბას ეგამკოთგამ-
შიკე-კეში მაშენა ბწოლუ ათათუნ კაბარმა ეიბჰია-
ეიწჰია დუქუა, ჟემა ჯარა იდერგგლანმან. ამე-
წურთა ქოჯცქუა, აკუასქმა ქოჯცქუა ანა-არა რე-
ყაწარა იაქოენ. ნას მკკქე იდერიტ, ანხავუქილარ
იშოხახუო ანხარა-ნწკრა იშოალაგაბ, ფშ-შოჯ-

ქუსა რაფხმა იშფეიფშოქმებ იქტა, ლულუა
 აჩუშფეიბნათაბ. იცია დაათაძეძეიქ იხაქუა
 ქუა დრებხუცნე, ჟილარე იროუბ აბლა
 გმე იცემელნე.

ამშო აფსთჰია ნხელან აქუარფსსარა იანალა-
 გა, აწლა ინაცია კლდანე იფიკახერ იხმნე იაი-
 გობ იპალტა ეიწეხნე ამალრაქუა ინაპქუა ნარ-
 კლოიდეიქ.— სზდერუა აძიე სიბარ აწკეს.—
 იჰიან ახუდა კვშთიხენ იხე-იქთგმე ნთეიჰიჰიეიქ.
 ანკადა უი აქეთა ბზაგალანე იბმამ, ჩოქდა ამი
 აყენდა იმნეიუაბ აუაჰუაგმა მკეკე. შაპელა და-
 სუა დაზააუაბ აძიე დიბარ ითახემებტ, იარა
 იგუ იზლანაგობ ალა „აამთაკ ყალარ“— შაპე-
 ლა უანააუაბ უგუალაშიუო ჰია აძიე იაჩოფნი-
 ჰიარგმე ყალონ.

აუსჰიართა დაზაიგუაზო დანალაგა, ამვა
 დუ ალა დემცაკუა დნახეკუშოან ამვანუასთა
 დნანელტ, უს აყუარა დნექულოფიქ, აზა იიდ-
 რუაბ, ანკადა დებლანეყუალობ ამვაქუა იმბეიქ.
 ინარხუა-აარხუან აყუარაგუთა იქუეგაბ აუარდენ
 მვა ირბგანე აძე იაგანზან.

— იყალაზეი მშიან? დაათგლან დნაფშოქ-
 ააფშოიქ. დუკ ნაბეამეკუა იარმარანზ იშოშოაპა-
 შოშოაპადა ატელეგრაძ სტოლბქუა შოგლაბ
 იბეიქ, აუსჰიართანზ იკელგაბ ამვა დუგმე
 ილაფშო ინეწაშიეიქ. იქოუნეიბან უი ამვა დუ
 აქოქ დენკლსიქ.— იზაკუტი ბნარშიერაზი აბრა-
 ყაგმე.— იჰიან ანკადა აბნაკუტქუა ბექუტილობ,
 ამვა აქოქქუ აქოქ იფემყაკუა იანარევებ ალაფან
 დუ იხე რაჰანე დვაწაფშოიქ.

— ჰაფსაბარა შოეიციკებ უიალაგმე ივა-
 შომ,— იჰიან ბნე ინეიწეხნე ამვადუ დექუფშოუა.

ზნე ატელეგრაძე სტოლობქუა დრეხუაფშოქუა,
 დაარა აკერ იააჯეიშეიტ ართქუა. აყუაფიხუმი
 წიაკუა ანუქუ დავალანუ ავნიყა იქამაიშეიტ
 ხაპარა იქამათა ჰია იბეძთოლუ დანაბი აჯჯაპია
 ეიპავკე ანუქქუა რეხუმარ ბეჟ ილემპა ინთასიტ.
 ცქა დძერვებარ, რვნი იაქუენე იგონ ანუმარ
 ბეჟ.

— ჰავენრა ეიბგოლუ ეიბგამუ შდერუადა ჰია
 იააიციემელხანე იშაქთაქუა ნართბააუა აკკარა
 დნეწალთეიტ, ავნი დამაბიგუახაცუხამაძა ანუქქუა
 რეხუმარბეჟ იაპა - იაპა იაასკამანე იფელონ.
 ივნი აქუ დექუფშოქუა აღიე აწეხუაქო დანენკელ-
 შია, დბახემწესუა დააშთანხეიტ. წვა შამამ აშო-
 კოლ სუქქუა აჯჯაპია იხუმარუა აშოთა რხა-
 ვალანე ითან. იფშოთიხუ ნეიხეეიტ, იხუ-იეჟ
 ხეილაგელტ მკეკტ. იწიბაანემკელაკუა ირლუ-
 ლუანე აშოჯრპია იქთააიხეიტ. ჰკუნაკერი ფაიზნ-
 ბაკერი ეიქთაციაეიო ასოქ აქოჟ იქუგელან. ილა-
 კთა რეციგმანე ურთგმე დნარეხუაფშოქუნ აქოჟვ-
 ჰია დენხაწირელტ. ავნი დანენეკნალა იქოჟცქპა-
 რაძა ითინე ივნაგელოლუპ აშოკოლ ყუარდიქუა,
 აღუ ეიქუაწია, ათამც იააკურშოხანე იკედუპ აპ-
 ლაკატქუა, ალოზუნგქუა, ლენინ, სტალინ, უბას
 იმაქემკუა ავოქოდცია რპატრეიქუა. იყალაქუაზ
 ანიდერ იიურა იბემდერუა დყალოთეიტ მკეკტ.
 დმაქმა - ხაპირშოქრახეიტ უი ამინუთ. ზნე იმ-
 ცა-შოლოურახა იქილოთეიტ იოურახაუროლუ დბე-
 ლუა, ზნე იგუ ნთეფსააიტ, ინთეხმშიაშიააიტ,
 ნას იხე-იქოჟ ეიქუაწიაძა ინეხშიააიტ.

ასოქ აქოჟ იქუგელაზ არწავე ჰკუნ აშშჰია
 დაავნალან, — აკრუთახეზმა, — იპიან დიაბწააიტ.
 ფასა ეიფშო ილაქუა ეიწემხკუა დნაიხუაფშოქუნ.

უაპა დილამციყიაკუა აშააცაპია დენდილუმა-
ნუ იქუნეიხუეიტ. არწაკვ დხნჰინუ დანანდნეღოქნი
იკვზა არწაკ ფჰიზბა დნალდგელან, — დუიხა შინუ
ჰაციყიარაგდუ იათიეიშომ, დნაკუ უაუუხეი არი!
— იჰიან მკკქ დქჰუყმა დანდცოზ დიშკლათშოუა
ქააითიიტ.

— არი ავნუ ბტიუ იაკუზარ ჰია სუყოუბ,
დანგოუბ რემჰიოზი, დააზარ აკუზაპ...

— წაბერგვწყყოუბ იბჰიან, იიაშხანუ იარა
იოუბ!

უი აშთანდ არწაკცია აწიწია ინასუნ ანუქ-
ქუა აჯჯაჰია აშყოლ ინთარწეიტ. მკკქ და-
ჩხაჯარა დენკედემგელაძაკუა დეშოიაშხან დარა
რეჰილანტი შიარახ ივნუ დლოეიტ, აზა აბერგცია
ანიმბა, — შიარახრაა აბაციეი, — იჰიან ანუქქუა
დრაბწააიტ.

— ურთ აკოლხოზანდ უსურა იცეიტ! — იბზ
ანუ დქჰუციყიო, ნასკმა დგელანუ, უაყიადა იიმ-
ბაძაცზ მკკქ ილა თაა დინუათშოუა ინეიჰიეიტ
ანუქქ.

— კადერ დანდყოუ უდერუაზარ, ჯემ, უა-
რა? — ანუქქ დეითიაბწააიტ მკკქ.

— ბაკუი შშიან იიჰიო! — იჰიან აბწაარა
იოუბ ააჯაშანუ იკვზაგდუ დნაინუათშოიტ ანუქქ.

— ისჰიანი უმბოი, კადერ დანდყოუ უდ-
რუაზარ ჰია სუაბწააიტ, იუბეილემკაანი?

— კადერ დფესხეიტ, დაგდერუხეიტ, უაყიოუ-
მა იანუაჰა? — იჰიეიტ ვაფხმა ანუქქ.

— დფესიტ ბანდძუბეი უარა? იჰიეიშ ცქმა? —
დაბეგაჩამენუ დწააუა დაგდვაწყეიტ მკკქ. ანუქქ
დშიან, იმგუაცია თასჰაფძა იდგელაბ ეიწბა ხუქქ
იჩუნაიდირლულუალტ, მკკქ იანდ დფშოუა, ნას

ეიცნე აშაბა რქოზნარხეიტ. მკკეკ იაბ იფსრა
აქოავჰია იბლა აშოშოარა ააფნაწიფიტ. ^{კოკოშაშა}
ხულწქუა იშამხე ინექუქნე ინაპქუა ^{რღაშა} ინა
წირგუან დტოანე ახუცრა დნალაგოეიტ.

ამგუაცია ჰეიმპელდა, ავერვერჰია ლადეი ვა-
დეი აწეხუა ყდო, ჩოან ხუქკ დაქუტოანე, იაჰი-
შა კატირაა რაშოთა დენთალტ მკკეკ უბრი
აჩონე ახულობეჩხა. იაჰიშაფა ეიჰაბე ომანხე აკერ
დვეიდასხან, იანშა დანიბა დიდურტ.

— უნან, მკკეკ დახმააუა!— იბეუ ნარგანე
დგურდმა-გურდმო დნეიფელან იჩოქშეკლ და-
წაგეფუა დააჩოქეიხეიტ. მკკეკ იაჰიშა ლხშოა-
რეი ლარეი ეიბგაძა იახიბაზგაძე უსყაკ დმერ-
მეიგურდმო იგუდკელანე აფსშიაქუა ნარეიჰიან
ილახე ეიქუშშე დაავნალან დნარტეიტ.

— ჰაბ რეკჰა იოუბ ხაძედა-ფეშოადა ციგმა-
ლა იციეწაფსებ, ჰარა ჰაფსე თანე ჰაიბაბეიტ
იჰაბარგუუბეი!

იფსეფ ნეიხულოფეიგალან გურთიელა დააქუფ-
სეჩჰაიტ.

— ჰაბ იფსეშა ჰჰიარუ, ჰჰენრა, ჰგუარა ჰჰიარ-
უ, ას იაქუშიახდადა, ნანხეიტ, მკკეკ...— გურ-
თიელა დქუფსეჩჰაუა ლხე კნე დნარტეიტ კა-
ტრიგაძე.

-- ფოთვეკ ჰალაცია ნეიდკელაშია ითაჰარ-
ხახმაზარ იჰახელაკგაძე სგუ აბააუან, — იჰიეიტ
მკკეკ იაალერყმაშია. კატია ლაქია უახხე ანე
მერხაკუა, უეიბგანე უზლარემპეწწხეი, ნან, მკ-
კეკ, უფსე ზლარციფეგაბეი ართ ალაქუა? ჰარა
უსგაძე ეგაჰაქუშშია ჰაყან, უეიბგანე სელა უა-

ბოიტი ჰია სეჟამეზტი, უაჟეშთა ისეზარგულუბეი,
აკე საქუმშიაძაზშია ზბალაპ...

— სფსე ირციეზგაბ ზხუარაფუბეი, ჰანდერწიეიტეი, ჰავნრა კანენტიინე შოკოლს იყარწიეიტ იშოზბბო!

— უარა უხაწოუბ, — ლჰიეიტ კატია, მეკეტი იაჰაიდიტუა რმაჰნარეი იგუ კაჰარეი შთელხრაკე, — ახაწა დეჰქუმშიო ეგაჟყამ ჰათსაბარაჰუბ, ავეილაკია ეიდშოჟლანე იანეისუა უაჰა იყამლოზარ აკუხაპ, უაჟეჟ ჰაწახაზარგაჟ ჰაშონეი ნეიუა ჰიააიხრა ჰაყოუბ. უმბოი, სარა სგუ შოკასმეჟუა, იყასწაც ყასწალაშოტ ჰათხდაყაგაჟ, ჰალა სიციშიანე შთახლა სცარემ უსგაჟ სფსე თანაწე. მა იარა, მა სარა, ას ჰაიშთაზაროუბ იახმატი იამთეი ჰარეი.

— ბარგაჟ ბთაკეში ბანბოურეშთი? — დწაიტი მეკეტი იაჰიშა დნალზხდაჟშონე.

— სთაკენ ააი, ახაწარა ზლოუ უსკ აწეზულა, მეზკე აყარა წუეიტ სოურეშთიიეთეი!

— ბეზთაკეში, ისაჰიში?

— სეზთაკეში უმბოი, აკოლხობ რახუ აჰიენაჟშეგა რუთანე ინსერწიეიტ. აჟე-ხმაჰუეი აცი ულუჰუეი სშიტი.

— იზლანწერხეი ნას ბარა შოზაკუბ? ბეციგმა ზჰიადა?

— სეციგმა ზჰიაბ, ოჰ, ლეფსრა სნახაგელააიტი! — ლჰიეიტ კატია, ლელაჰუა თეწნე იცო დგუანე. აუს ანციგმახა, ჰანდერლულუა ჰანაძეი ბზიანე მარიკაჟე აქესოგეტი აქოჟ დენკელსენ, — კატიეი სარეი ჰაუბ არახუჰუა ზშეზ ჰია აციგმა რალჰიეიტ.

— ჰაი, ლაქირა ციგმაზააიტი, ჰაშთფალში! —
 ლარა აჩხადაჟი დთარემკედი? — იჰიერი
 იფსანზე ნეილალიან.

— ლარა დეზთარკუხუაზი, სეანე სალაღ-
 გალტ ანუღჰია, სარა იშოჯსნარაზ აიაშთა ანეი-
 ლერკაა, ლარა გუბლან ლემთაკუა დნაურეშ-
 თიტი, უაჟიე აკოლხოზ დალოუბ.

— ნას, ჰაბ იფსრაგდე ბახდეძადედიტი?

— მამოუ, უსყან სთაკენ, — ლულანხ ააიქულ-
 წეიტი კატი, ნას უს ლჰიეიტი: — ჰაბ რეცჰა დეფ-
 სგუშეიტი, ივნრაგდე კაბენერტიტი, ანა მეშოკე-
 ზნე იუასიათ აჟია შოფაჰხნამგდარი, „აძე ახდე-
 შთარანხ იცოიტი“ ჰია ჰმალ იბტიემ იშოფარანა-
 ხარი, ჩოჰშიალა აუს ზუა ასყატიი უაბზია
 ზეგდე რმალქუა რეზხნემჰიერ ყალაშთამ ზნემ-
 ზარ ზნე.

— ჰაიტი სან, ბარა იაგდა ბზერურგდე ბეფ-
 ხამშოზააბ, — იჰიან აშოჯრჰია დააწყეიტი ლეჰქუნ
 ომანხ, იანშეი იანი რაჟია დტიანე დშ აბხდერ-
 ვუაბ. — იბაკუბეი იბჰიაქულ დერკაგდეზ, დართა
 უამაკ ჰალაბგალაშოტი უაჟიე, აუაა რერანუქუა
 ახუში რეთანე იშუა, ახამდეძლდეჟი!

— ესემშთა უფშოქოუ ჯუშომა უარა აშიიკ-
 კა, უან სოუბ სარა, იუდეროუ?

— უარა უან ულესხრაალაროუბ უს ახ-
 ფოუჰიორი, იფხაშარამი!

ომანხ იანშა დაიციფხაშან უაჰა დრელამ-
 ციაჟიაქუა დენდილწიტი. მეკეჰ დნალაგან კატი
 ილაჰიორ იქოხნეიხთეიტი იჩჰიარა ნაძანხა დშოლუ-
 რეშთებ, დეზხოურეშთებ, აშიყუ ბზია შოციკებ, ნას
 მაჰმეთ იაარაგდე დუკ შოზბეჟამებ ინალაციაჟიეიტი.
 მაჰმეთ იაარა დუკ ბეამ ჰია იბლაციაჟიებ იაარ-

ლაბქუხენ, რგუ ააშინახენ, უი ატიე იწაგამ
 ინალფეიბაგალან აპიარა იშთაქუზ ადინჯა იყუღ-
 ყუღა ალაქუა აძიე იააიეიშოიტ. —
 იპიან ომანხ იბეგამ ნეირგუეიტ. დებუსთოუ
 ბბაპ ლპიან კატია დვაგვლან აშთაქუ ღნეინ
 ლხე ნელალკეიტ. აგუაში აქუ დგვლან უატიი
 აპოჩტალიონ, ინაპე ნეირხხან ომანხ ქააადკ
 ნეირკეიტ. ომანხ ირთაბ აქაად კნე დვუა
 ავნეყა იქთააიხეიტ, აქაად ირთაბ ტელეგრამ-
 შან, იაახერტლანე ინახუაფშუბარ, ტაშოკენტ
 აქალაქა აყნეტი იაათიინ, მაშმეთ დაახმაბავხან
 დეფსიტ ჰია აპიონ, აფსნეტიი იცვრგან აძიე ინაპე
 აწავნე.

XXIV.

უსურა მშოენ. თემერ არაიონ ახმენტი დააინ
 აკოლხოზ პრავლენიე დანეჯხალა, აშიქუა ეწარ-
 ყადა იარკენ. „ინდილწებარ აკუხაპ“, იპიან
 აბარწაქუ აციარდალუ დნეჭუტიეიტ. იპორტქელ
 აარტნე აქაადქუა დრეხუაფშოუა, საათბეფთაკ
 აყარა წიტ უა დეშოტიან. აპორტქელ აქაად-
 ქუა ნთაწანე, აში ვარკნე აბერკამელ ინეჭოიწან
 ძეკ ნეეითიარკე დნავალფეიტ. აკუარა ანეჭუ ალა
 ეიციაეიო რქთაარხეიტ ხაწაკეი ფპიესკეი, იშთა-
 აიუაბ აკოლხოზ პრავლენიე აში აარტნე ინეჯ-
 ნალტ. უს იარგამ დანახალა მეშა იაკუნ, ბი-
 ნეი იარეი ასტოლ იადტიალან აკე ავრა იაკოენ
 იპორტქელგამ რაფხმა იქუწანე.

— უპორტქელ ანეზბა უარა შოუაკუბ ზდე-
 რიტ, — იპიან დეჩო დვაგვლან თემერ ინაპე იმი-
 ხეიტ მეშა. ბინა ლხე ნარყუნე ასტოლ დეჭუ-

ფშოუა თემერ დნეიხაწგელტ, ლლახა შარდაკ
 ინეიწმხკუა. მუშა ინაპე ანიმიხ თემერ, დაატუნი
 წიინ ზინა დნალდგელან დელქთაფშოუა ინაპე
 ნეირხბოეიტ. დაარა ილციეზამთარახანე, ლხე
 დვახან ინაპე იმლხეიტ, ერგაჰია ლქოე ეიხე-
 ფხმო იაფსშიაგაე აცკე ლჰეიტ.

— აკერწუამა უააიეთეი, თემერ? — დწააიტ
 მუშა ეიბარტიაქუაანდა.

— საათბეჟაე აყარა წუეიტ სააიეთეი. —
 შიტიაქუა, ბტია ზინა! — ნაყტიირახმშია ზინა
 ლეშარიაშთა ასტოლ დნახატეიტ.

— იარაბი, უამა ჰაქუშიეიტ უმბოი, თე-
 მერ? — იჰიან იკარანდაშ ნექურშინე იჩოჯრია-
 შთანე დაახექუტიალტ მუშა.

— შახუა წარა დდიექუაჰწეიეთეი აჰისა რბრი-
 გადაქთ შიყუანწავკდა ჰაქუხბეიტ, ეილარგოიტ
 აუხმეშოქუა, ზინა შიყუნწავკს დყაჰწაპჰია აუპ...

ზინა ინალეზუაფშოიტ აკუჯაგაე, ლარა აკე
 ლჰიარცე ლთანე აჰიარა ლხემგუაღმუაშია დენ-
 ხდაფშო-აახდაფშოიტ ილციემელხანე.

— უგუ იაანაგოზეი თემერ, აშიყუ აწწარა
 უს მარიადამ იშოუდჯრუა ეიფშო, ზინა ილელ-
 შოარუ?

— სარგაე სგუ ითან ზინა აუწოტ ყაწავკს
 ლალხრა, ეიახა სანეყაბ აჰისაქუა ისარჰიონ, ზინა
 ლედა დარჰადიე დაჰთანემ, ზინა დჰაზხოიტ ჰია.
 დალხტოუე ხემფადა. ბაზერაზემი ზინა? — დწააიტ
 თემერ.

— იარა დიხუამფშოეკუა, დაალაკ-კაკშია, —
 იშოეშითახუ, — ლჰიან ადიახაე დენდიელფშოიტ.

ზინა ლგუ რთენჩნე თემერ დეზიხუაფშოუა-
 მებტ, ილაბარა უბასყაე დშოაბგუაყოუაზგაე, აფ-

ბაქუა ილღმაზ მაქმეზტ. იარგაჯ უბას აკუნ
 დშოყაზ. ზინა დანიბალაკა—იგუ რაზხთნ, ტრეზნი
 უაკვს დემფხადაკუა დაარა იზეყოუ, რეიპნ იითა
 ხუუ აძი დიბაბშია იგუ ყალონ. ასჩეტოვოდ და-
 ნააი ზინა დვაგელან ლნჯუუაშა გრფშოძო, დყატ-
 ყატო ეგი აუათახახა დნჯვანალტ. თემერ აჭერ-
 შია ილაფშო ნალხიგდეიტ ლქთანენალხა, ლხჯ-
 ევაბე თბათეცი, ლძარა ფშოძა უპია ლშაპე
 ინარკნე ლხაციქუანდა ლაფშოჯლა დააიმიდეიტ.
 უბასყან დააიგულაშიეიტ მოსკვა აშოკოლ დან-
 თაზ უახეკ ხულბეჩხა ზინა ილჟეიფშონიშალაზ
 აურკს ფჰიებბა. ინაპე ააირაწიან იცლამჰია ინა-
 წერგუანე ილაფშო მერწესძო ათძამე ინალაირ-
 ყაციეიტ ზინა ლბე დხუცუა. მეშა აკოლხობ ატიე
 ციერიგან იაგეუ-იაბზოუ, ცხრაარას იათანუუ
 შია იშოეიციაეიომ მეკეკ დააკვანალტ. თემერი
 მეშეი აფსშიაქუა ნარეიპიან ნასთხაშია ასქამ
 ხუხუა დნჯქუტიეიტ. მეკეკ იააირა უამაკ რხახდე
 იაამგაკუა თემერი მეშეი იბქოზბ რაჟია ანაგდა-
 რა ეითანალაგოეიტ. დძღლუძა დახმტიაზ ინეიმ-
 და-ააიმლო დრეხუაფშოჟან იარა. დანააკვანალა
 ინარკნე აკე იპიარაკე შოითახებ რდერიტ, ახა
 იზემწააირტ იარა იპიანდა. აიციაეიარა იანალგა
 დვაგელან თემერ იაფხმა ინჯქუიწეიტ აკოლხობ
 დალაღარაკე ივნე იააიგაბ არზაჰალ. თემერ
 იააშთიხენ აფხმარა დანნალაგა, მეშაგაჯ დაას-
 კდან ილაქუა ნანირფშოჯლტ. არზაჰალ იშოა-
 ფხმოზ აეიეიპია იკუა დენთალან იაათგანე მეშა
 ინაირკეიტ, ბელომორტიი აკანალ ყაწარაქოჯ
 აუს ანიუაბტიი იდოკუმენტქუა. იარზაჰალჟი
 იდოკუმენტქუეი ნეიმდა-ააიმლო იაფხეიტ თემერი
 მეშეი.

— უზნაწგლო უბეი, უტია, მკკქ! — იპიან თე-
მერ, მკკქ დტია რაცე ინაიდინეიტ, რეზანე დემტიაკუა ასტოლ აფხმა დჯანჯანა
დანაარხაგლა.

— სკაჭუამა, სგლაბააიტ, ნაციწან დნას-
კან ააიგუა იგლაბ ასკამ დნჯქუტეიტ. ნას დვა-
გლაბენ დააინ მქშა დიქუაფუშუა უს იპიეიტ:—
უარა უყენტი სარა ანარა ბაათს სკდუმ მქშა,
ანა აგადა დერბეოიტ აკუმბარ დერშუამ. სკგუ-
ნაბა სხესხრაცე სთახუბ შიეიცხერაარა სკლაში-
წარც სშიგჰიოიტ, — დნეინ დლატეიტ.

მკკქ აქიალა იხერქიარა მქშა იგუ ხანარ-
ფსსომებტ, ანა უსგამ იყუანდაძა იყაბ აქია ჩოეი-
ქუა ნეიპიეიტ.

— უცა უაქიე, აკოლხოზაა რეიზარაქუე ია-
ნექუპარგლო. ადერრა უაჭთაბ, — იპიან იარბა-
პალგამ იდოკუმენტქუაგამ აანკლანე იქება
ინთეიწეიტ.

— შინაპე სანუბ, იშუშშითახუ! — იპიან დრეი-
ხერხლო დენდოელწეიტ.

XXV.

მკკქ აკოლხოზაა დრელაგლა *აუსურა და-
ქუნ ამხაშია არკამკამ ჰიო იაბ იფსრაგამ აგუ-
ნადა მკკკუა. აპმათი იარეი ბემუაკშია ამათა
ეიცნარგონ. მკკქ ათათუნ ააყაიწან დახო არა-
შიარა დანნალაგა, — უტიანე უახარუბეი, დად,
მკკქ, მამბარგამ ჰათსე ჰშაპ უააი, — აპმათ აში-
შერახე იქუნეიხეიტ. მკკქ ილახე ინაცია ნა-
ხიშენ აწიწიაპია აფხძე ათათუნ ბლქუა ინარ-
ქუითეიტ.

— ურია უარა, აჰმათ, უფსმა, სარა სტორმ
 ამათა ვამგაკუა. აჰასკდენ, ფსცივირუმგნ, მონტაჰა
 იციფსწაროუბ იანმა... — აჯალაკმატ ზინჯუფი
 იქუნეიხთეიტ. აჰმათ აბგდრა ამწან აშიშერაქთ
 დნატეიტ ანუაპაჰია ათათენ დანო. მკკტ დცია-
 ეო.— ზაყა სუავ ნეხტოზი ანააჯენ, იზაკუტი
 გაძარაზი სუბტოზ შოჩიოზ — აჰმათ ითათენ და-
 ნახა ირთაგა იწარს დვაგელან იმათახდ დნეიტ.

— იზბან, დად? — დწააიტ იარა იმახუქთა-
 ქუა მვანწო.

— იზბან უმბოი, აკოლხობ ნხარა ეილდუ
 ეგდჟამ ჰარა იმუფსოუ ჰამდგრუამ აკუმზარ. უმ-
 ბოი, ეიბათახუ ზეგდჟ ჰაილაგელა აუს ანმააუა.
 არი აღგდელ სარა იანესტოზ ათერქუცია ირ-
 ფფო იანან, იადრეზხუან აბჟთა დარა ისციორ-
 გონ, ისჯერშომგბტ ისნარჰაუამგბტ, უაჟიე პიფ-
 ხანაგდლაცია ზეგდჟ იაჰზეილოუბ, ეილდმი არი?..

— ეილდემკუა დადხეიტ, იზბიახუმი, ანცია
 უინეჰიააიტ. აკოლხობ აყნე უანჰადაჰკლოზ მდ-
 რშთაქუ ფთჟჟჟ ჰაციშიანე იაჰთახემხეიტ, იბუ-
 ციებდოზი, უგურა რგომ დად, მაკანა, ანა
 ურთეინარ ზეგდჟ უჰაჰკუნუბ, უხანგდჟ უაფსანაბ.

აჰმათ, მკკტ დრთეინარ შოჩითახზ გუჯ-ფს-
 კალა დაალაციაჟეიტ. ანა იააფწიანე უი აჟია
 აცკე აჰიარა მკკტ იგუამფხეიტ. დებტოზ აკოლ-
 ხობ რჩხნუარა დეითანალაგთეიტ.

— აღგდელ ბაკუუ ეილესკააიყთეი აკრაა-
 წუეიტ, ისჰიარ იხანემწაქუო ჟყოუბ აბჟ კოეს-
 თუამ ჰია, ანცია ირშთახ აღგდელ ზეგდჟ ეიცორ-
 ტიუბ, ზეგდჟ ირბეილოუბ...

ანა აკოლხობ ზლაუადავუ აგბაწიეკ აუბ, —
 ნალაირშიტ მკკტ დემონეიუან.

— უთახვკ დღესვრ, მა დქმაზახარ, აცარა /
მეხოდლა უაქუთორტოუამ, უბრი აზე მქქტუქუა...
დავუბ, აქასტ...
ზიხლირთქა

აქმათ აქვრჰია იამეიკიტ უი.

— სარა ათახცია აძივრკვ სწიუახეიტ, აძივ-
რკვ აჩქმაზციაგმე ზბახეიტ აკოლხომ სალალოფი-
ეთეი, ახა უი აზე უხახმე უჯემშ ცყოუბ ჰია
უაკვ ისეიმჰიაცტ. ბაშთა ირჰიორტ დად, აბეზ-
ჰიაცია, აკოლხომ აწივ ალარწოიტ, იბაშთოუ-
ბეი!..

— ე-ე, აქმათ, ნაყ-ნაყ ეიციახარჰია სემშოი,
მაკმანა უს ჰააიუაშია ჰაქოუბ, ახა...

— მამ, დად, მქკქტ, უი უაქუმგულენ, მებბ
იაქო ამშთგაცია უი ეიფშო იაგმა რჰიამა!..

უბრი ამთახე, რბუ აარგონ აკრეჭარა
შემააიუეი ჰია რბეჯ ნარეჭეირგან რნავს ამხე
აგუთაქოვ ირაშიომ არსანა, რჩთაგაქუა ნადერ-
სენ უახმ რქოვნარხეიტ.

უბრი აჩთხე აშებეშთახმ თემერი მეშეი
ცხენწყარ აბაგმერ ინეჭუსენ იშთააიუაბ აღდა-
რალა იცარაცვ ინემუახეიტ. აწიასარა იანააი
აჩთქუა რფსე დჰარშამ რჰიან (აჩთხე მცხუ იშოლუ-
რან) აშმშერა ბბია ბმამ ჯკვ ამწა იააჩთუეიწიტ.
რჩაბრაქუა რქოშუა ინეი-ვეიუა აფხძე ანრელა-
დერბა მეშა ათათენ ნეყაიწან დაქოვრო აღივ
დნეჭუტეიტ. თემერგმე იბააიგუარაშია დნა-
ტეიტ. თემერ იააცვირიგან მეშა იეიჰიეიტ იხა-
ტივ რაიონანამ დააშთნე რქეთა თაკფხეჭუს და-
ხმადდერწამ დაარა დშოეიგურდლო. აცხერაარა
ითანე აუავრა ილმხებ იუააეილარ რქოვ აკოლ-

ნობქუა ცქმა იანჯღულუანბალაკა აშთახდა, აკოლ-
ნობქუა რჩახეიბერჯმთაც დანთა ქეთაც სკდგმინა...
ჰია რეიჰიარაცე იგუ იშოთოლუ.

ზიხლირთჰა

მეშა უი იაგამეიმიკეიტ, — ჰხეი ჰაფსი ჰაიბ-
ნარატოე ეიფშო ჰანჯყალალაკა იანჯღულთახეუ მა-
წურა უცა, ეგდერთ აქეთაქუაგდუ ჩოეინააიტ უანძა
უჰაცხრაა, — იჰიან იშოეიცაეიოზ მკკქ ითუძშია
აიბჰჰიარა ინალოეიბაგალტ.

— მკკქ აციიკკ იგურა ბენძა იააგოიტ ჰია
შიალამგააიტ, — იჰიეიტ თემერ მეშა დანჯერხუ-
ცუა, — იუდჯრუაბეი, აკოლხოზ იაწეიგალო, იხე
აქურფს აუს იუეიტ ჰჰიეიტ ახა მაკანანა დშიაი-
თოლუბ, ზეგდუ შიელაფშო იხეზააიტ.

— იიაშოლუბ, — იჰიეიტ მეშაგდუ, — ჰგუ კარ-
შინე ჰაყაძამ უი იხე, ზეგდუ ჰიშკლაფშოციოლუბ,
იგურას ინაგოზეი მკკქ. აკულაკ ციელაეიქუა
რეზჰარა ამალაგდუ იუბდაკუბ. აკოლხოზი ურთ
ჰალაციეი რეინეშიარა უს ციგაოლუბ. აკოლხოზაა
ირგულაფხანე დანრუდჯრკლა, იშკლაფშორა იაგ-
რეჰშამ, აკე ირხაზიკძარგდუ უაეიშთა ჰარგდუ
ჰამჩქუა აკერ ითოლუბ ეგილჰარშოაშოამ.

— მკკქ დახმეყამ ბელომორტიი აკანალ
რგლარაქოე, — იჰიეიტ თემერ, — შარდაკუ აბაან-
დაკცია ლეფხა რეთანე იოურეშთიტ. შოუკუ-შოუ-
კუ დაარა იუააქიაციანხეიტ, რეგურა განე ათაკ-
ფხეკქურა უს დუქუა რნაპე იანჯრწეიტ. აძიერკუ
ბჰეიტ, აუაკრა რელწიტ. ახა უი ეიფშო აბზი-
ხარა მკკქ ილალოლუ ილამლოლუ ჰაბდჯრუამ,
ცქმა დეილკაანე დჰამამ. დქიახაზარ — ითაბუბ,
იხგდუ დაციეძრქმ ჟილარგდუ იცხრააბ. აპარტიი
ორგანიზაცია შიეგურჩანრა ეიჰაგდუ იჰარაშიგ-

როუმ, აკოლხობაა პოლიტიკალა რაამდარა ^{აქუს}
 გმუ რლულუაწიყდანუ იკნუ.

— ლაბრალა ჰცალარ ეიჰა იფუნდუა ^{აქუს}
 იჰიან თემერ ადიქულარა იჩხამერხთიო დვაგვ-
 ლან იბლუმა აფშქუა რერჩიფირა დალაგაფირ. —
 ნაუნაგდა იჩიფინაბ რაციაუხაშოტ, აჰიუნთქარრა-
 გმუ ანაპე იქურგვლანუ იაბალაბ; სარა მკკჰქ
 საგიშუან, ხამძღეს იყასემწეფირ უმჰიომარ, დუაუ-
 ხარ სთახუჰ, იუაზარ, იმურგმუ ჟი იაწკეს ჰია-
 აირარტი ჰაყოჰ...

რჩქუა რმგურხაქუა რლულუანუ აყუფ-სუფჰია
 ინჩუქილან ამუა დუ იანგლანუ რქოჯვარხეფირ.

XXVI.

ზენდა დაფშიომახეფირ მკკჰქ აკოლხობუ აკნუ-
 წყა. ადერვაშოქუსანტიი ანხარა ანაბი ბრიგა-
 დირს დყაჰწაროჰუ ჰია აარქოქწაშიო იალაგაფირ.
 აიაშხაბუ, უაჰა ათახემკუა იბზიაწიყდანუ აუს
 იუან იარა აკოლხობ აქოჰ, იუმთა ცქდაკუაჰუა-
 რადა უააგურდმარარტიო იყან. აკოლხობ მალ
 დეიქაჰაუან, დააშომებტ. აღიახმუ იძახუ ბზიან
 ირჰიონ, აკოლხობ დადგვლანუ ირჩხუანუ დცია-
 ჟიორტი ჰია.

უახეკ ზნუ აკოლხობაა იშომგულდომ რუხკაა-
 რა ინთფაა ირციფრქეფირ ირეილდგზ რუციულუ-
 ქუა რუჰაკ. ლადა-ვადა, არხა აღდარა რჰიან
 დაარა აკერ ეიმდეფირ, ატიღლა აცია ახერხეფირ,
 ახა ირემბეფირ. მკკჰქ ციგადა იხუ იაქუიწეფირ
 აცოქუა ახმერციფრემ, ჰაცოქუა ეძ ზახმძუბეფი
 იჰიან უახეი-ჩონი ჰია დენგუარლან ილშოომ
 ალა იარგმუ დეიმდეფირ, რხაბარკ ანიმაჰადა, —

ჰაციქუა ღალა იფხასთანხეიტ სგუახუფეიტ, იჰიან აკოლხოზ აპრაფლენიე აქო ღენკელენჯეულ-
 ვარაქუაგგდუ ნარითეიტ. აუა, აქელა, ღენკელენჯეულ-
 ღენიე რჩურშიეიტ არაიონ აიჰაბერაგდუ ბზია
 ინახადგლანუ, იხთაკნუ აუს ამურეიტ ამილიცი
 რელა, აქესოვეტქუა რელა, ანა რეშთამთაკ
 იზნუქუმეშოდაკუა, აგუვარაქუა ირემაზგდუ რციემ-
 ცხანუ აცი ულუ ნკლახუაშოა იძირ. აკოლხოზაა
 რხუ იადერბაბ აჯაბაბაი, იდერძებ აუსშოქუეი
 ზეგდუ ბაშოახხეიტ. ციგდა იხაარგოეიტ, ირგუ-
 რვეიტ რეციქუა, ანა იყარწოზ, კოჯც აციქუა
 აახუანუ აშოქუსანტიი რნხარა აპლან ნარგოეიტ.

აბარ ურათაგაღარა. აჟილარ უახა-სახა ჰბა
 რემხქუა ირელან, არახუი დარეი ააისუა. აკოლ-
 ხოზაა რკაბარმა აწწუჰია იქაუა ეიწაკუაჰა თა-
 თუნლა ითინუ იგელან, ინუწაფშოლაკა აუაკუ იგუ
 აზნარჰარატიუ. ანაშიალახუ მაქემქუა იზოურანუ
 იყაბ აკოლხოზაა, ირციერდღეჩებ რეცი-ულუ-
 გდუ რბარშოთნუ ეიბარგურდოო რჯექურეი ათა-
 გაღარა იაქოზნ; ივეეკარაბა, იხუი-წიიუა ბესთა
 კოაკ ჰნახატოიანუ იაჰჰანდაბ ჰია; ჰაქქუა თაანუ
 მაქარკგდუ ნეიდააჟიღლანდაბ ჰია რეგუქუა ხუთ-
 ხეთუა.

უახეკ ბნუ მუშა იქოჯეიხან აკაბარმა გუეი-
 თარცე დციეიტ. აკაბარმა ანაყტიირახმშია აანდა
 იავაწანუ ბნაჩოჯგუკ ნაშოზნ, აბნაჩოჯგუ აქო ღნა-
 ძაანდა დანენაფშო, იკუეი-კუეიუა აძიუ ასფეჩკა
 ნეიხიშენ აქერჰია ეითანქოირციბაირ. ბენგდუ
 აგუხმაა მკეკუა დეშოიაშოაბ აკაბარმაზღ დღი-
 ქულხოეიტ მუშა, ანა იააიამხააციგმახან დღთგ-
 ღლანუ დნაფშოუა დძერვიტ. უაჰა ლაშოარა იმ-
 ბეიტ, შოთხეგდუ ანიმაჰა, გურამგართას იააყა-

წანე იყოუ ეილესკააროუბ იპიან, იტაპანჩა თქნუ
 აანდა იჩაფადო იქოზნეიხეიცი. უს ხუტკეჩუქლად
 ასფეჩკა აღდრკებარგამე აბრა იადრკეჩუქლად
 ხუუაბ ათფე აქოუ დნეიცი. დეიძდეიცი, ანანდ-
 არანდ, დციფწაფშოიცი ანა უავე დეყამებე. იბაკუ-
 ხარეზეი აბრი ამცა იბბან, იპიან დნუკუა აკა-
 ბარძანდ დეშონეიუაბ, დუავუბ იპიარატიე ციარაკ,
 ალაშცარა ინალთიბააიცი აკაბარმა ავარაქოუ
 დაათგელე უაყა, ილა ეიხმერსელმძაკუა დეფ-
 შოუა. ბციარა იბოზ აუავე, აშშეპია აკაბარმა
 დნეწალაბშია იბეიცი. აფსაბარა ეიქუშშე, ყტე ბეუ
 ჯარანტი იუაპაუამებე. იაგმა ითააცია დუბარ-
 გამე იმშთალაცებ ავნართა ყალომებე. უბრი აამ-
 თაბე, იშაბ ფენწა დექუგელო, იფსე ძაძანე აკა-
 ბარძანდ იქოზნეიხეიცი, აბაიგეუარა დანნიე ია-
 რაბნაკ დეწამლაკუა იხე აშაყა ინავერპიპიანდ
 დნეწაფშოიცი. იიბოზ აუავე ამაშენა აცპა იჩო-
 ნაბაკნე ათძამეც დეკეღდბბალაბანდ ეიფშო მეშა,
 აკაბარმა დნეწახხეიცი, პაი!—უფსიცი შია იბე-ღმე
 ნარგანე. აციგმა ყაწავ ასფეჩკა ნაიძმეწშიან
 ახმარჩპია მეშა იმწა ინკაშიეიცი, იარგამე დუ-
 უაძა დეფან დნეიხმენფაშოალან ბნე ხუდციასმე
 იაიბარხხეიცი, ნას ბლარწანმე იაიქუფეიცი
 ავეჯაგამე. მეშა იტაპანჩა იმპეწსხოუეიცი შია და-
 ლაგოეიცი აციგმა ყაწავ, ანა ილმშოეიცი. იკა-
 რახხეიცი, ეიბარშოიცი იშოეიქუფეობ, თაქკუმლა
 იშოეისუაბ. მეშა უაპა ილმშოლო იფსე დანა-
 ქუფეშოძა იტაპანჩა რხხა იხე დლასუნ დეიბყმა
 აღდეიპია დენკაიეცი, იარგამე უაყა იჩოზნიქუიეცი.
 კშოარახხეიცი, ეისრახხეიცი უაყაგამე, მეშა ყუ-
 შორა ყაწანე აციგმაუვ დიმენსკუა, იტაპანჩა ანე
 აღინეყა ირხანე აწექმ-წექმპია დხესე. აკუშოა-

მკეუშთა ინხოზ აკოლხოზაა, ახეს ბეჟ ირან
 აკანარმაქთ შთაკუმ ეილკანე იარაზნე, ~~ნაბეჟი~~
 ბეკვიტ, აბჯარ ზმაზგაჲ ლაბა ზმაზგაჲ, ~~ნაბეჟი~~
 ბეგაჲ აცოგმაყაწაჲ აძიადიალა ინაიქუიბაჰიო,
 ნაქუადა იბეყამწო აკერგაჲ დეინახუახუანე უა
 დაარჰიენქვიტ.

უი აკუჩრეიტ. აკოლხოზაა დრემფუზმაშიეიტ
 რთათუნ კაბარმა ბელრა ინეიზ, აშოქუესანტიი
 რჯაბაა რციზერძუაბ რალა-ცოგმა. აყუფ-სუფჰია
 ასფეკაქუა ნეიზმუნე ინაინუაფშოზბარ, აბარ მ-
 კეჰ „ბზიანუ“, ილაქუა თეზბა დრემწაჲუჲ უაყა.
 აკოლხოზაა აძიი-აძიი ნეიხუაფშოუა იააჯარ-
 შეიტ.

— უარა, ალამესდა, ჰალოუ იმძერხა უქუჲუჲ,
 უაფიშთა ცქმა ჰაიციადეიამ უარეი ჰარეი, — რჰიან
 ილა ინთაჲციეიტ.

ადერკაჩონე ამშო აშებჲშთახდრა ინახესხდან,
 დეიქურხნა დქოაჰიანე ოჩამჩერა დნალარგალტ
 მკეჰ. მუშაგაჲ ილაკწაქუა წშიაა, დხუახუა-ჩა-
 ხუა აკრაამთა დხემნეჲუო დეყან.

ჩხმა აყუარა ანქუ დავალანე დეშონეიუაბ,
 აჰაჰაჰია იგუ იაათაშიეიტ, იგუაში იახარშინე
 იბლარიკოუაბ აძარქმაქმა, იახმა აშეჲმთან აკამ-
 ბაშ აგუწასნე იშოფნაწიაბ. — ძარქმაქმა ტოჲკ
 ბლოხსშთა ყარმა ლულუაჲ სუშთააროუჲ, — იჰიან
 აჲოჲკქუა რჩოუა აყარმა ხეზნე იბქუბ ლაფან-
 დუკახნ დნელოლოჲეიტ. ალაფან აშაჰაქოჲ დან-
 ნეი, აშაშალ ეიფშო იხუნუა-ხუნუაძა ადგაღო

იალპიპიო, ზქუციქუა აწლა იახმანთაშოაღობ
 აყარმა ჟიპა დნარჯლაპაიტ. რეიპა იბზიანსაპნოაღობ
 გუანუუაბ ყარმა ციელაქიეკ აშაპე ნეწაწიწიანს
 აქიქიპაია დახო იხმპიანე ინკაიეტ, ნას იააბლირ-
 ფსსეიტ. იხე ვეიწეხნე ალაფან დეითავაწაფშოხეტ.
 ატიელუქუა ავბა ახმააიყუაწუაბ ინაციხეკხე,
 იყატ-ყატო ივეიუა იბეიტ ბახუუას იბზიანსა-
 შოაბ იარა ალაფან დუ იალთიპაბ მახუთა ეიმ-
 ქთაფაჲ. ამლქუა დნარჯნა-აარჯხო, იხეწიწიო აშა-
 პე დეკკდნბალტ. დექულან ამახუ ცქმა დანა-
 ხუაფშო, ბახუუას დაარა იბზიანსარატოე იყან.
 დასუა იფყანე ილაიშთიტ. ავებას იყაიწაშოაბ
 დარა მახუ ეიმქთაფა შახუკგამე იხე ივახეკნე
 იშოჯყაბ იბეიტ. უა დანდქუგულაბნტი დნაძანე
 უი ამახუთა იბეფყომებტ, აბნეირაგამე მანშია-
 ლამებტ. დებმეშთუაბ ამლქუა აკაკალა დაარჯხო
 ალაფან ტილუ ინადხეწიწიალანე ეიგუში ნეიმ-
 ლწრაწა დეიხანე დეკქულთეიტ. იიულაკამამე
 ამახუ აქოე დნეინ იფყანე აქთანელაირხა, ამალ-
 ჩემალქუა, ამახუ სსა-მესსაქუა უჰია იარა ამჩ
 ზქუხარატოე იყაბ ამანე ილალბაავრიტ, იათ-
 ხმაყა დნაფშორატოე იკკაძა იაგმაალოაშთეიტ.
 უბასყანწიყმა იბიაშოა აბნა აგუთაქოე ციპი-
 სთაკ ილაფშო ინეწაშთეიტ. იააჯეიშთეიტ ჩხმა
 იიბაბ.—აბნა აგუთა ციებყმაბეი,—იპიან ეიგუში
 წაყა ინაუშთნე დნალბააყმანე დპიბო დცი-
 წსნე აციპიესთა აბიბაბ დენკვლსიტ. წლა ყატაკ
 აშაპაქოე ვ-შოახა შაპაკ ადპიალოუბ, აკუშთა-
 მკუშთა არახუ ბავქუა ხარ-ბლმარ იკაყუბ, აუაც
 რწიერა აპასკამენ არლმაცან იქქაძა იაბპანე იგ-
 ლოუბ.

იალთიპიაარა იბემდგრუა დააყალბეიტ ჩხმა.
 ბნე დნეინ აშთახაქუა იკნე დრეზუაფშოტა ნას
 აბავქუა. აკუშთა-მკუშთა დეიმლო აცეწარა
 დერციფწაფშოიტ, დბუციტ დეითახუციტ, ანა
 აკრაამთა გუკარა იბეყამწეიტ. აბარ უაქეშთა
 სცაპ, იბბაბგდჟ ფეფუკკ ირასპიაპ იპიან დენდი-
 ქულონე ეიფშო, იაბიგუალაშეიეიტ აკოლხოზაა
 ირციფძებ რეცი ულუ. იფსე აბაკლყმან იყრეყ
 ნქონარპიცააიტ ჩხმა.—ჰაი! ართ იძებ ჰაციქუა
 რებავქუა როუბ, აძი ჰახუდა ფიყთეიტ,—იპიან
 იაარელულუანე იბეგდჟ ნაიამხარგთეიტ დახდგ-
 ლაბ. აციპიხსთა იგუ იბექუმგო, აშთახაქუეი აბავ-
 ქუეი დრეზუაფშოუა, იბუბ დიბგუაანე იბაფუც
 აქოქუა ღწგა, აკრაამთა დემცაკუა დგვლან. ნას
 დაახეპიონ დებლანეიბ ალა დციფწინე ალაფან
 აშაპაქო დეაიტ. იყარმეი იფიყაბ იბახუუაქუეი
 მპიაკუა, უა იაანეენე დეუალააუა ცცაკრალა
 დენდიქულოეიტ.

კ-საათჱ რეშთანჱ აკოლხოზაა რეიპარავუკ
 ეიბანე იგვლან არაყა, რეციქუა რებავქუა ირ-
 ხუაფშოუა, რეგუქუა ფეჟეიო, რფსე რეზთემხუა.
 აციქუა აბნა იბლალარგალაბ ჰაფშთააროუპ
 რპიან, ხამა-ხამა რეჩოშთანე იახანელალაბ, იბლა-
 ხარცალაბ აფავგდჟ რბეიტ, იბლაარცაბ აციფ-
 წარაქუაგდჟ რფშთააიტ. უავკ იაპინამშოთრატო
 იყან ართქუა ბეგდჟ.—ახმაფარჩ უკუა ითოუწა-
 რაპა, ჰალაციბ აკოლხოზ იამაბუბაბაპ,—რპიან
 მკეკტ ირბიუბმაბ აციგმა ნეყუგარაქუა იქოც-
 პპარაბა ეითაარგუალაშეიეიტ. რეგუ აშა თეკუ-
 კო, რეცი ბბიახუქუა რფსანე ქოჯრკააუა, რე-
 ლაბქუა ეიქუმშე აბნარა ინელწენ რეკნეყაქუა
 რახჱ ინეიმპიტ.

მეშარაა რქო აკუნ, აწიწიაპია აწიწიწიწი
 ვრუა აქწაა აწიწი იახანანე იძუა აზუშოთაარა
 დეჩოპიატიან ხმკურ. მეშა დვაგლან იფიქიხ
 აწიწი აალემიხიტი.

— ირლასნე აკრეკეხეგიშ ბდინანეს, დაარა
 ამლა ჰაკოუა ჰაკოუბ თემერგად სარგამ! — იპიან
 აკუაც ძუა ამცა დნეჩოპიატიეტი. ხმკურ ლხანა
 იაქია ვბამტიეკუა დნეინ, აჩუან ააკეღლხენ აბე-
 სთა ეილახუნე აიშია იანწანე ინახალერტიეტი.

დაარა ამლა იაკოუა, იააფსახა იყაბ მეშეი
 თემერი ნეიდტიალან შახულა აკრეკეტი. ნას
 რნაპქუა ძიძიანე შთალარა აკუასქმახდ ივხალტი.

— თენი ჰაციამ უახა, თემერ, — იპიან მეშა
 ასტოლ დნადგლან ირთაილხენე, ალამჰა ვრ-
 ციანე იშაპქუა ვწარკმაკმო დაან იიართაქო
 დნეშთალტი.

— თენი ჰაციაროუბ, ააი, — აცია ზხელან იყაბ
 ილაქუა ეიშაქაბუა, ათძამცახდ დნაპინე დნე-
 ქუიეტი თემერ. ილაციამქუა ნეიხვანე ციამთხაა
 დნალალახმან ეიფეშ, იგუ დაწალღეტი აჩხენ
 აუსპიართაქო იიბაბ ბინა. იშთაყდ-შთაყმო ინაი-
 ლალღეტი ლბზიბარა, ანკმატიი აყაბშაქუა ნელ-
 კანე. იგურვა ხარშთეგას დბეფმაშთა შიყუ
 ბზიკ იმაბარგად ციგმა იმბეტი იარა. უი აუხა
 ეიფეშ აგურვარა ანიბკაშიალოზ შიყუფმარჯლა
 იხეიგალონ იამთა, უი ამანა დაარა აკერ
 იცირხერალონ, ახა ტეშეჯარა დშოყუაბ, აფში-
 მაცია ანეცილაკა ალამჰა არკენ აშიყუფმარა
 უამაკ იშთმანშიალოზობგად აიხუციტი, ნასგად
 დბეფმაშთა შიყუ ინაპაქო ააიგუა იმამბტი.

აუს-ჰიესქუა ხუცუა ინებჲეიგალტ აკერ იახურ
 ჯშა. იცაა ინებზააუა, იგუ ცხლემუჲ იღბა
 ლოეიტ ბნე-ბენლა დანბმეციალოზ ეიფშ იციამჲა
 ყმალა-ფალახა.

უს ანიბლოზ იხე იგუ აქუმაქხონ, აგუამწ-
 ხამწრა დალაგონ თემერ. იგუალაშოონ აქიქტი,
 აქოატო, აუს ჰიართაქოე იწიახნე იმაბ აშიაქე,
 სშა შოეზურაჰია იქოე იაირჰიანმაბ ათოუბა.
 უსყაკ ბეგამე დანრულანაგალალოაკე ბინა ლბზია-
 ბარა ნხმესჰანანე აშოურა ნეიბჰაშოონ, ახა უს-
 გამე ბენდა იზიხარშოთუამებტ იგუ აწაქოე კ-უსკ
 ნთაჰანე აიქუთარა იალაგონ, დაარა ვიბარგუა-
 ყოუან, იშოენეი-ნეიუა ავბამე ბეიბაროუან, ითეი-
 ბარხონ აკე აარბეყამწო.

ბინა მცხუ ლგულაშოარა დეხთანაკვიტ
 დააბქულაბ, აშაურა ნაძაძა იგუ ანაბჰაირში,
 აყუწრახმ იხე ანირბა აშთახმ. უსყან იარა მა-
 ცარა დაბზნხეიტ დეიტამყუწანანალტ აფჰიებბა
 ხემკეზ ლბზიაბარა. უი ხნაროატოე, იხაბერშოთ-
 რატოე ეიფშ იყოუ ხმანთარა ბლოუ დარა
 უსკ იმამებტ. ბინა დიბაცუხმაძა მცხუ დრეც-
 ჰარშო, იგუ ლბებლუა დალაგოეიტ. აიაშოამე,
 ლეჯნათაქოე ლეჯაბაა დაარა ირაცოან. ლაბი
 ლანი აქიქტი, ფასა აყარა რელმშოო რუს-ჰიე-
 სურა იაგხეიტ. ამხახმენტი დანააილოაკე ავნე
 ლხე ნექუწანე აფსშახა ლოუამებტ, არახუ-აშია-
 ხუ რეილოერგარა, აკრურა-აკრჰიარა ბეგამე ლნა-
 ჰე იწელხერ აკუხეიტ. უბასყაკ ჯაბაა შოლე-
 მამგამე სააფსეიტ ლჰიო უაჰაუამებტ, აკოლხობ
 აქოგამე აძიე დიწახომებტ. — იბაკუტი ბავუბეი
 ილელოუ, ფჰიებბა ყადეჯ. — რჰიონ ბინა დებდ-
 რუაბ, თემერგამე იქოე ეგმაირჰიომებტ, ახა გუა-

ნელა ილულშოზი დაარა იჯეიშონ. აუსპიართაქო
დანიბოზ აჩონე ციგმა იგუ ფშააიტი იპარაქოქსა
დუკ იუშშიაგმე იგუაწა აქუნდა ინაგმსხე.

— „სუთახნარ უსმეიგმან, უარა უბე სფსა-
იტი“ — ჰია ანკმა ბნე იალჰიახმაბ შშაჩონე
ეიფშო იგუ იაათაშეიტი. ხემუადა იჰიატიუბ,
ზინა თემერ დაარა დშოულშათოზ, იშეილა-
ციამ ანლოეიჰია აახესგმე. თემერ უი აქესოვეტი
დადწანე დებლაყაბ ალა, ლასსე-ლასსე დმაი-
ლარ, ბინეი იარეი ეიქუმშიალარ ყალომებტი.
ახა, — საბი იარეი ეილაციოუბ, ილა სხეგელა-
რზეი, იგუ ბფეზეიარზეი ჰია დშათანე, თემერ
დახეჯყოუ ბეჟეიჰან დემეიძაკუა დავსუან. არი
ანეილოჰია იაჰაგმე იგუ არფშააიტი თემერ,
იაჰაგმე დრეცჰაიშო, ბზია დიბო დალაგჟეიტი.

თემერ ლცია დალშიანე, ლგუ დანაშოთნე
ბეჯალომებტი ბინა, ხაწაკერი ფჰიესკეი რეიფშო
დყალაწიყმაბ ჰია გულრა ნაგმა შოლემამებგმე.
ბინა ხაწა დბემცოზ, დეფშონე დებტიამ თემერ
იბდერუამებტი, უი იარა იბე იმაძან. იაგმა უბას
აკუბარგმე, რბზიეიბაბარა აწეხუა შოფემწია-
ცებ, რეგუქუა შეეციფსემებ აუჯაგმე იხარწონ,
უი აჰიონ რლაკთა, რციაჟა.

ბინა უბასგმე დეჟან: თემერ ითქშიაკ აძიე
იააციორიგარ, აძეძარა დალაგონ. ფჰიებბაკ ბზია
დელბოიტი, მა იარა აძიე ბზია დიბოიტი ჰია
იქოწყმარ ჰია დაციშიანე. იანამუდა იარგმე
ფჰიეს დააიმგო, ლარგმე ხაწა დემცაკუა დშო-
ყოუ დეჟაბარ ეილმულშონ, უი ლგუ აბააუან.
ბეილმაყამ არფარცია შახუქუა ილულშთანაგალა-
ხმაბ აძიეგმე დიციკომებტი, ხაწა სცომ ჰია ქჟარ-
ფას იყაწანე.

უი აუნა ღბქუშიაც არცჷპარა ღაქუშიაღ
 თემერ. ღბმეცეიღ იაგმა იუნღაბგმჯრ ბინეღ
 იარეი რუს შოიხუცუაბ იცია ყმაღღღღღღღღღღღ
 კკიღ ღშოააფშოუაბ. უანძაგმჯ კუნტი-ხუნტი
 იაქუიკხდან იარა, ზინეი იარეი რუს ატიღ ციღრ-
 განჯ მქშა იეიჰიარაყ, უი აუნა იგუღლიღ იიუ-
 ლაკგმჯ.

— ო-ო!—მქშა!—იჰიან იხჯ კვწირზზან იქუქოი-
 თიღ.

— ჰაი!—აცია დააღყეიღ მქშა. თემერ უოუ-
 მა სექუქოზზბგზ. იუთახზზი?—ღწააიღ.

— სარა სოუბ ააი, აქიაქუაქ უასჰიარც
 სთახუბ უძკრკუაბარ!—სძკრკუეიღ,—იჰიეიღ მქ-
 შა. ღნაღაგოეიღ თემერ აციაქეარა.

— უარეი სარეი დაარა აბზიეიბაბარა ჰა-
 მოუბ, უარა უეიჰაბუბ, სარა სეიწბუბ, ჰაიშციო-
 უბ, ანკეი აბკეი ჰარხემშოეიღ ახა, ჰკუჯაგმჯ
 უბას ჰაიბაფხდაძოიღ. აქეაქ უასჰიარც სთახუბ,
 ისაჰი უგუ იაანაგო აიაშთა.

მქშა იხჯ იაჰაგმჯ იკვწირზზან თემერ ღნეი-
 ზძძკრკიღ მქცხუ იხშოჯკ ნეიბქშთნჯ.

— იბაკუზნი აბასყაკ ზზუჰიჰააუა?—იააჯაშანჯ
 ღაგიბწააიღ.

— იბაკუუ უასჰიაბ, უძკრკლა!—თემერ იაა-
 ციღრიგოეიღ ზინეი იარეი რთოურჯხ აქეაბქ,
 ახჯ იარკნჯ აწჯხუნდა იააყალაბ ზეგმჯ ნაგძაძანჯ
 იციემძაკუა იეიჰიეიღ.—დაარა აგუაყრაქუა სრ-
 ქუშიაბარგმჯ, აჩჰარა იაგმა სემჩ სნარშიაბარ-
 გმჯ, იახმა უაქეირაანდა საშა იშა მუკუა სააიღ,—
 იჰიეიღ თემ,რ,—უაქეშთა სარგმჯ ხარ ზმამ სხჯ
 რღლასფხდაძოშა სეყოუბ, ართ შიემჩალა წარა
 ფეტკგმჯ სწეიღ იშოუბო... ისათიბემშაშთა აუაა

რეგუნდაა მკეკუა, ზინეი სარეი ჰშოვილა ციამგდუ
 ნარგამარინე, ფჰიესს დააზგარცე სეძბეიტ ^{მეშე}
 უაყა იაჟია აწეზუა ააფიწიეიტ თემგტ ^{ლირთჰჰა}
 მეშა ციგდა დარხუციტ იაჰაბ აჟია, დაარა
 იჯეიშეიტ იარა აჰმათ იხემათალა მეტა დეფსიტ
 ჰია ახიეიჰიაბ. დვაგელან ალაშჰა აირკეიტ, იკუა-
 ლაფ ააქუიხენ ათათენ ყაწანე დახო დიასნე იია-
 რთაქოე დეითანეშთალტ.

თემერ იანდ დნაჰინე დნაფშოჟა ქოააითიტ.

თემერ იუჰიაბ დაარა სგუ. იახუეიტ, — იჰიეიტ
 იარა, — აუაყუშორა ნეყუუგაბააბ აძჭრხაწა, უაფ-
 ხდაყა იბზიანხა იუფელააიტ, „კერზეჰჰაბ აკრი-
 ბეიტ“ — რჰიოიტ. აშაურა უახდაყუწებ აკე ვიფ-
 შოემკუა იუჯესშეიტ. აქუნაგა ინეყუუგაბ ალა,
 უშოუაჰქიაბ ჰურბეიტ. იიაშთან აჰმათ უარა
 დუშერთამებტ, შივჯეაგდუ შიუაა ქიაქუოუბ,
 შიკრუციოუბ, ნას დეზხეუშაარებ! ტიემ ხშოჯკლა
 იყარწაბ აგაძარა იანაუქერ აკუნ, უი იაგდუდერ-
 რიტ უარა. ზინა ფჰიესს დეზგარაცე სეძბეიტ
 ანდუჰიაბ, აკე ვიფშოემკუა სეიგურლეიტ, შივ-
 ბზიეიბაბარა საგდაქუნეჰიოიტ ნაგძარა აიუ-
 რაცე.

თემერ იგუ აათნარგურდდააიტ რეიჰა იითა-
 ხებ იკეზა ბზია, ზინა ლააგარა ანიმეირჩხუაბ.

— ლარეი სარეი ჰაბლაყოუ ალა ფჰიესს
 ლააგარა აგუბდარა მარიაბ, ახა უარგდუ აბას
 ჰიანე იანსაბეოუგა, ხემფადა ინასეგძოიტ!

მეშა აბზიარა ნაირგანე დააციაჟიეიტ თემერ.

— არი აუს ბზია აიქოკაარა სარა სნაპე
 იანეზააიტ, — იჰიან, უაწიე იშოარგდუ ცქდა იშოვი-
 ციაჟიაშოა ააძბანე თემერ ინაიეიჰიეიტ მეშა.

— უარა იშოუთაბეუ უაზნეყუა. — თემერ უაპა/ დაქუმციაჟიაკუა დააპიხე დნეჭუიეიტ. მუშა დუაჟი გლან ალაძმა ანააირცია, ზინა დეხეტარქუა ლელა ფშოძაქუა რხალა ითეჩააუა, დგურღმა- გურღმო ალაშცარა დნალღობააიე თემერ. ეიდა- რა დუკ დნაწეწეზშია, იფსე შანე, იგუ რთენჩენე, ციაშთხაა დნალალღეიტ ზინა ფშოძა იგუ დთა- ხუბუა.

XXVIII.

თემერი-მეშეი აგუარბეარა იანენბეალა, ალა- ქუა აარესენ ირკეიტ.

— იახმა ეიანტი აბრაყა სემვასუეიტ, აბართ ალაქუა სარა ისმეი შოუა იანბასე შცულოი? — იპიან მეშა ილაბა ნემვანიწინ აფხმა ბქოააზხაბ ალა- ციგმა ახაგუთა აყეგუ ნეჭურგეიტ. ახე ნეშთა- ნაცალან აფერ-ფერპიშ ალეშაქუა ყმო აქოენა- ნახეიტ, აბეე წუ-წუუა.

— იაქუნაგობ აიაშოა აბუეიტ, იაგმარაანე სეიასერგდე იარა აბრი ალა აუპ ისეიშოუა ეგდერთგდე ახმნარფშოუეიტ! — თემერ იგუ იაა- ხუეიტ ალაციგმა მეშა ინახეიყმაბ.

აწია ინამწესენ ახშერა ინთალე ნერციყა იცარაცე, აივხაა ინეზეესენ აყუარაქოე იანენ- კელს, აძეე დუ აუაა თინე იხეჭეგლან. შოუკე აყუაქ-საქშია ლაბალა იკშოო ანაპირაქოე აკე შთაგუანე იასუან, დარა შოუკე, იბაყაროუბეი აბააფსე ჰია, რეზექუა ეიჭურგანე აკე ეიბადერ- ბონ აძეე იძააფშოელო.

— აფსეძკრა იაქოუმა, ბბაბაა რემბააიე, რუს ნხარა იყოუპ...

მეშა იშაქთაქუა ნარცთაკოთუა თემერ დნარა-
ფყვირ.

— უსგამ უაჟიო ტიარა აამთოთუმი — ჩინან
თემერგამ ირლულუანე მეშა დნაიშთალოფიო.
იააიზარ ალოფან ბლამე ყუაყუასა ათაქრა იაქოუნ,
აქკუნცია რებეჟაჟკე აჩთაგაქუა აათშუა აძე ეილა-
რკვხტუა ითან.

— ზესე აახლოუ შიბეფშოუპი! — რჰიან ინარე-
დგელტ თემერი მეშეი. აშოჯრ-სერჰია იკვწიბარ-
ყვირ აძე ინეჭურთალაქუაბ აკოლხოზაა.

— აძე ანბამკანეჟიგოფი უარა? — დწაიოტ მეშა
აკადახამე აძე მკახგანე იანიბა.

— აძე იაცე იმკახაგოფიო, იახმა აფსედ
ჰკეშოტ, — დააციაჟიოტ ლეუარსა, აფსედკრა
დეშონალაგარა იჩოჯრხოიანე ნარმეიქუაბაწი და-
ხმგელაბ. ინეჭურთალტ მეშეი თემერი, იყარწო
აბბაპ ჰია ინეიციანე. ლეუარსა აძე დენთა-
ლან დეშოიაშთაბ აფაში დენციეწალოფიო დუმ-
ბადო, წკა ბმამეზ აფსედ რაცია რქოქუა რაჰაუა
ხეხმამე იაახოფიბაჰიალტ უბრი აამთაბე. ხუქ-
გამე დუგამე ატტაჰია აჩოფილხრა იალაგოფიო
აფსედ მახეი ანეიბა.

— უაჟირაანდა შიჰაცხრაადომებტეი! — იჰიან
აძიგამე იბეჟ ნარჯლოირგოფიო, ახა უი იაბეძე-
რკუადა. მეშაგამე თემერგამე რშაპქუა ააილოჯრ-
ხენ რეიქუაქუა ნწარკუაკუანე აკატაჰია აფსედ
კოთუა აძეჟ აწეზუანხმ ინთალოფიო. ლეუარსა აფაში
დახმციეწაბ ინაციაქუა ირებეჟაფსანე ატტაჰია
ანეჭუანხმ იდიეჭეიწონ აკალმაჰაქუა. ბეგამე ჯა-
შატოეს ირბეიოტ ლეუარსა იფსედ კეშა. — აქჯრხა-
წა, — რჰიან დეშოდჯრჩოხუოზ აფსედქუა ინარე-
ლაკნე მათე-ეილარშთა დუკგამე ჯრშინე ანეჭუ

სააქუიერ. ილაკად-ლაკადუა აშუერპია აძუენხე
 აქუანუნახა, ახაპიქუა ლაგუდღერწან ირშიტ. იარა
 აგუხმააგად იმკერტ. — ამათ აძაქუე იბჯკპადომ. —
 იპიან ღაგდახემხუციტ. საათკ აშთახე აღარჩქუა
 ზეგად ფსუძლა იხეხუხუო იღერთიციტ. ლეუარსა-
 გად აძე დთუწტ უაპა ფსუძ ღყამ იპიან. რუმათია-
 ქუა რუანუ ამრა იციორწან იღერბეიციტ. ამხანად
 აცარა აამთაგად ააიციტ. აფსუძ შთარა აკოლხონ
 ეიპაბე მუშა იღერწეიციტ ეიქუშთაპათხე. იარგად
 დანახერაბხა იაიასუნ აღარჩქუა ინარჯკუშთან
 ივაგვლტ. დაარა რგუ იახუო ირბიშთეიციტ რფსუძ
 ხუქუა, ირუხთეგულაქუამ აძიეკ ჰუჯაკგად რხუ-
 თაა მერძკუა იშთეიციტ.

ამრა დაარა აკერ ინთაგდალანხან, მუშეი
 თემერი ეიციტ, აღდ-მედუპია ეიციპაქიო ამხალა
 იშთააიუამ აპა ინამწაგვლტ. აპა ხმსუ იქთან,
 ახა ცქმა იყამლაცებტ. მუშა იხე დვახან დახმ-
 ნაწაფშთებ ივეიქდა პა ზაწიეკ ილაფშო ინუწა-
 შიეიციტ. აბრი ქთაპხროუბ იააულაკგად, — იაიმი-
 ფეხმაშთებ ნეშიგულაკ ნაირშიენ აპა აგუთა თეც-
 ყაბანუ ინალთირშიეიციტ.

— უღერვარტი ეიღმხეიციტ, მუშა. უნარში
 ხრიოხაბა, — იპიან, თემერ მუშა აპა იბქუემხერ
 იარა იაგუდღერწარაცუ ირხიანე იიკებ ანე შიგულალ
 ნაყ ინკარშიენე იქთააიხეიციტ აპა შთესხუეიციტ პია.

— უაგდუშააინ არი აბუ, არი აქუამაქუა იბ-
 ქთაწარტიუ სარა დებდღერუეიციტ!

იშთეხნე იჯუბა ინთეიწეიციტ, თემერგად ეგიმ-
 პიეიციტ. უსუნტიი ზინა დახმერაშიომ რხე აქუენე
 რქთაარხეიციტ.

— ბზია ბუიციტ! — რპიან ზინა, ინალდგვლტ.
 მუშა დეჩიო იჯუბა იაათიხენ აპა ვეუდა ზინა

ინალზირკვიტ. — ჩხანბზიალა უნეიააიტ, ლჰიან
დააინ აჰა იმლხვიტ დეიგურდმანე.

თემერი ლარეი რულაქუა რბეინუამზრფშოუა
ეიცოფხაშო ინეიბეფშოე-აიბეფშოიტ.

— აჰმათ დეშოფაყოუ, ზინა? — დწააიტ მეშა.

ზინა ლხე ნარყუნე, ლჰა დაბუაფშოუა ლაბ
იძბახუ აჰიარა ლციემდნე კჰაალთიტ [თემერი
ლაბი ირებეაბ აყნეტი, თემერ იგუ შოათანე
ლაბ იძბახუ ალაციანეარა ლთანემხვიტი].

— აა, აჩემაზარა დეზთანაკვიტ იაჟეიმთეჩხა,
დაარა იმჩ მაქუბ... ლელანხ ნეიქულწეიტ.

— დეშოთუმა უაჟეგა? — დეითალაზწააიტ
მეშა.

— დეშოთუბ ააი, იაჰაგაგ დეიციოუბ.

— ბარა უსურა ბზააბეი ნას, აჩემაზავ ლუ-
ლუა დეშოებმაბ? — ზინა დნალბეფშოიტ მეშა.

— სმარგაგ ყალონ, აზა სან ლშაპე დექუ-
გლოუბ, ძეკ ილერეიბ სჰიან...

— ბეშშიან, დეზბიანაბ, აჰაქემ დიბააგაბ
უაწიე...

— ზინა ლგუ ააირლულევიტ მეშა, ლარგაგ
დაალახტ-ქოხტხვიტი.

— ლჩოაგა კამჰარატიე ინალერგელან, —
აჰიებბა სუთ, მეშა, — ლჰიან მეშა დნეიქჰაფშოიტ
ლხე კეიწუნე.

— იბესთაბ, აზა იაბებუაბეი აჰიებბა?

— აჰა ალაფესყოიტ, ისბააჟეგაბ აქჰა-მაქჰა
ეიცაჰჰაბ შიარგაგ სარგაგ... — დეითანეინუაფ-
შოიტ.

— ბარა ბბე აკუნ იბააგაბ, იბემუაბარ, ჰარ-
გაგ აგამა ააბაბ ნას, უსამი თემერ? — დეხუმა-
რუა თემერგაგ დნეიქჰაფშოიტ.

— იაპიჯბბა ათრა იაათიხუნ ინალორკვიტ
 იციფსსანუ ნაკ აამულუნ აპიჯბბა აფუნწა, ინახარ...
 კმაკმანუ აფხმა მუშა ინაილზრკვიტ, ნას...
 200

ბინეი თემერი რუს მუშა იახიდღრუაბ აყნეტო,
 თემერ დაციფხაშაშია დააყალტ ბინა ლქოუ ია-
 ნნეი, უბრი აყნეტო შარდაკ დციაფიომეზტ, —
 უსოუბ... იიაშოოუბ... ჰია იაარკმაქხუნ აკკკ-კბაკ
 ნარჯლფეიჰიონ აკუმბარ.

— აფხძე ზქთაშოუ ირაშიობ ბინა, ლხე-ლქოუ
 ფშოდა უაჟიჟ-უაჟიჟ ეიკუაფხონ, ამრა საცინა-
 ხმაპ ჰია აკახუ შოკუაგუა ილხაზგამ ლმეზუა-
 კუა ლეზუდა წყუაშთაა არაფა იაშიეზშია იყა-
 ლახმან. ანა ამრა იაზეიცაკუაუმეზტ ბინა ლცია
 ხაა, ილელაწიონ იარა იაჰაგამ იგუარფხაგანუ,
 იმჩ თაწაგანუ. თემერ იხე შთაქალანუ წაყა დეფ-
 შოუა დეიფხამუცააუა დგგლან. უსყან იანეიცია-
 ეიობ ამრა იაფურაბ აფსთჰია ყუწია ანენაფურწ,
 იცაჰი-ცაჰიო ამჩ ამანუ ინარჯქუფხუეიტ ათაშია-
 რახხ აკვრ იშოუნასკამახმაზგამ.

მუშა ილაფშო ბინა ინლქქუიკუნ უს იჰიეიტ:

— ბინა, უახა ასასცია ბოოუბ. აჰმთგამ
 დააბაშოტ, თემერი სარეი ჰნეიუეიტ, აჟიაქუაგ-
 გამ ბაჰჰიარაცუ ჰგუ ითოუბ უსკ აწეზულა...

ბინა ლელაქუეი ლქამეშიი ნეიცქჩან თემერ-
 გამ დნეიზფშოიტ ლელაფშო ინამკატოშია.

— ბზიალა შიააბეიტ შინეირგამ, ჰაშიმეი-
 გურღმოზარ ჰგუ იალსნუ ზეყალაშთამ ანცია
 იღერააიტ, — ლჰიან ლგუ იაახუეიტ.

მუშეი თემერი უაჰა მჰიაკუა, ბზიალა, რჰიან
 ამხე იალალანუ რაფხდაყა რქუნარხუეიტ.

მეშეი თემერი ძნეიუეიტ ჰია ილარჰია
 დაბხუცუა აჭჰაჰია აჩუაგაყმარა დაქუზნ შინა.
 აფსაბარა ლახთ-ქუზნთა, იკკადა მცხუ იაალღმ-
 შუაბშია ლბეიტ ამხუ დახმთაგელაბ. ამრა აცუ-
 ფხაქუა ყუანდადა ილქუნარფხეიტ ფასა იშოო-
 ურანა იშოყაბ. ციკკადა არაშიარა დააყუწენ
 ავნჯყა ლქუზნალხეიტ მეშეი თემერი ისარჰია-
 რღბეიშ ჰია ლგუ ხეთ-ხეთუა. ავნუ დშოააიბწიყა
 ლქოჟ ღნაპჟ ღძიძიეიტ, ლჩოღლფსახეიტ. ლან
 სელმა ციკკადა ბეშთალ ლჰიან აჩემაბაჟ აჰმთი
 ლარეი რღბქუა ნეილაწანუ ზაა აუადაქო დნუ-
 შთალწეიტ. ავნ დუგდჟ ამაწურთაგდჟ იცქმა-
 კუაკუარადა ეილჯრგანუ დგმაგმო აჭატი ყაწარა
 დნალაგოეიტ. ლხუ ითალაბ აგურღმა წუზუაფ-
 წიარაკ ამამკუა მწიფეიჟადა დფურუან ილარჰია-
 შუაბ ეილკაანუ იშოღლნემღჯრუაბგდჟ.

ადჟ ააზგარუ, აფხმა აჩუან სუძიძიარუ ჰია
 იმჰასაბკუა დგურღმაციანუ, აფხმა იყალწაშუაბ
 დაქუშიომეიტ. უაჟიჟ-უაჟიჟ აგუაშიახმ დეფშოჟან
 მეშეი თემერი ააუაბარ ზბოიტ ჰია.

უს აგუაში აარტნუ იაათალტ დარგდჟ. ზინა
 იანღლბა დღბქოქუაბ დაარყუაწენ აშოჯრჰია დენ-
 დიღლყეიტ.

— ბააჟობ ჯღბშობმა, ძნეიუეიტ ანაჰჰია ჰარა
 ამც ჰჰიადომ...

აბას დნალაციაჟიან ზინა დნალღხუაჩჩეიტ
 მეშა, დგურღმაწია დანაარფღლა. რაფხმა დვა-
 გღლან ეიმანუ აკუახქმა ინზალტ.-- აჩემაბაჟ და-
 ხმუშოოჟ ჰნაგ, — რჰიან, აჰმთი დანდუშთაბ აუადა
 ინჯნალტ.

აკერ შოქუსა რააბეს ლევსე ზღაწიანე ბზია
 იღობოზ აქკუნ, დშოქუმგულდოზ ლევსე დანააი
 ზინა ბზანწკ ეიფშოქუსა ლგუ ლხაშოტი, დნ
 გურღეიტ. აჭატი ყაწო, დგმაგმო ამაწურთა
 დევნან, ჰეიჯჯკა თემერ ინეიტხასწანდა ჰია დაბ-
 გუაყოთა. იარეი დარეი ირებუაბ ალა რკნე და-
 ნააი, დანტია, დანგლა ბზიარაკ იშოწკუხანოზ
 აყარა ლცია იალაშეიტ, ლგუგამ იარაზნაკ
 დაჩოაკალა იაყალოეიტ.

აჭატი ანღერხთია აკუსაქმა დევხალტ. აჭმა-
 თი სელმეი ითახუნუა იციან. აბალ აქოუ დანეი,
 ლესასცია ეიციაჟო იტიან. იარაზნაკ იღერხთიეიტ
 ასტოლ.

— ზინა, უახა აუადავ ბალაჰწეიტ! — იჰეიტ
 მუშა, ალაგმან კნე ამპანხშე ლეჟოვა იქურში
 დანაარდგლა.

— აუადავ სალაშიწა ბაკუბეი, იშიბეილას-
 წაქუაბ...

რნაპქუა დიდიანე ასტოლ ინახატიეიტ. ზინაგამ
 ბჰადრთილოლოუმ რჰიან დაარა იღღერკალტ,
 იღღმუა დანალოგა თემერგამ იჩხნალოეირხუნ
 დღდმერტიარ რემუიტ. ზინეი თემერი ეიბაიგუა-
 ნე სტოლკ ეიცახატიანე აკრახმერჰოზ რელაფ-
 შოქუა რზეიყუმკოთა უაჟიე-უაჟიე ინეილაწიონ.
 რგუ აზხარა იზეიბამბო ეიბგუკნე ეიტხაფშოუან,
 იზხატიაბ რხუ რელა იამბო. მუშა აჟიაქუა ბჟა-
 გალანე ზნე-ზენლა ალაქქუაგამ ნალოეიწონ იარ-
 ჩხარატიე, ახა დარა ავჯჯა რთუქშია იჰიომებტ.

აკრერჰეიტ. რნაპქუა დღღერდიეიტ ზინა.
 ასტოლ ეილოღერგოეიტ. ნას ამაწურთახდ დციან
 ფუთრაამთაკ დეყან, დხენჰინე დანააი, მუშა ათა-
 თენ ააყაიწან ასფეჩკა ნაცრაწანე დაქოუხო, —

თემური ბარეი შიდაიციადეიშ, აქიაქუაქ ბეიჭი-
 რაცე ითახუბ, — იჭიან ლღუმჰა დენთადეიშ
 დდიელწხე ამარდუან დნალბაიტი. ზიხაღორთჰა

თემურ დააგვექენ შინა დნალღდგლან ლნაპე
 აანკვლან დღღქუათეშუა, — ბეშთფაყოუ სეხაარა,
 ჰნეიდტალანჰე ჰმეიციადეიყთეი იწუა ბგუბლამ-
 შიორი ბარეი სარეი!.. — იჭიან იფსე ნალღლანანჰე
 ლღლა შიპაშუაპქუა დერხეშულო დლაზწაიტი.

შინა დშთანჰე ადიე დღღლაქუმ ზეგდჰე ააიზღორ-
 კუკუან რეიჰა ბზია ილბობ აუაჰე იგუაფხო
 ანაგძარა იალთარაცე თემურ ინაპაქუა ლჩთა-
 ნღლკვლტ. აგუაყრა მესხუქუა, ანენთავენთარა
 ბააფსქუა. ზხეზგანხამ ლგუ წალა იაბეძმჰაკუა ია-
 ხაეფეფლან ლღლაღღრძქუა ლხე ნარყუნჰე იაალ-
 რეცქემან — ისგუალაშიორიტი ააი, — ლჭიან დნეი-
 ქუათეშოიტი.

— ბააი, ჰტიაპ, — იჭიან ლნაპე შოიკებ აყუა-
 რდიანჰე დნალღხან ინექუტეიტი.

— იბეხმბეი, შინა, ბელანჰე ეიქუშია ზბოიტი;
 სააირა ბციემღღუმა? იბხაშოთმა ჰაბზიეიბაბა-
 რა? — ქუააიტიტი, შინა ლღლაღღრძქუა ახამაბ
 დაარა იგუ იშთანდებ უღღრრატეი ილანჰე ნეი-
 ქუწანჰე. შინა ლხე ეიწემბეკუა, ლჭიენწირა აკვ
 აღღღბალანშია ირყუნჰე-მეწუა იკენ ანუაფეშორა
 დანმაქუებ ირებეებ აუაჰეშრა ატიგდჰე ააღღუა-
 ლაშიანჰე ლცია დთაძეძო, ლგუ აათრესიტი. უსყან
 ირლასნჰე ილაჰარ ლთანხეიტი ილფეიჭიანშთან
 აეია, უი იარგდჰე იღღრუან, იჩთადმერხალაკუა
 ლაციადეიარა დაგმნალაგაეიტი.

— იწუა ბღღრუეიტი, ბარეი სარეი ბზია ჰაი-
 ბაბოიყთეი. ციავალა უბას ჰაიბეკაშიაბარ აკუ-
 ხაპ, იაჰხააგაეიტი აგურჰვა-ციგმა, იკაჰაფსეიტი

აკურ ალაღვრძ, ახა ჰაბზიეიბაბარა აწვხუა ფემ-
 წიეიტ. სარა სხატოე სპიოიტ, იბციემხარცეგამ
 სთახემ, იიაშაწიყდანე მშოაჩონე ეიფეშაწიყდანე
 გგე ბზია ბშოზბბო. ბარა ბქიოუბ, ბრამუბ სარა
 სხე, უი საციემევაშო ეილესკაახეიტ. ბააი უაქი-
 შთა ჰგურვაქუა ჰხაპარშოთებ, იაბზოიტ ჰახდენ-
 დაგუაყებ. ჰაამთა ბეგგე რგლა იგურდმაროუბ,
 იფშოძაროუბ, აკე ჰაბგუამწუა ჰაყამ ჰჩოეიციძე-
 რძკუა ჰათესთაბაარაქუა ნეილაჰწაბ... იბციემღუმა
 არი?

დნალქთაფშოიტ იხე ნალღკვლანე. ზინა
 ლხე-ლქოე იააქულაშთანე, — იუპიო წაბერგგუბ,
 ახა... — ლჰიან ლულახე ეიწეხნე დნეიბეფშოიტ
 ლაქია უაჰა აცემწაქუა.

— იარბანუ ჰუს ეიწაზყდო იყოუ ჰარა ია-
 ნაჰთახხა? — ზინა, ახა... ჰია იაცელწაბ დააბზუცნე
 დწააიტ თემერ. ზინა ირცკაკნგგე ილემჰიეიტ
 დემლაბწაბ აცკე აქია. იაალეზჰკაშიანე ხუცურ-
 თახა ილესიტ ლარა, ირებეაბ აშაურა ატიე,
 იაშოოუბ, თემერ ალუშიაკგგე ბზია დშოიბობ
 ლდერუან, ახა რუს ეს იაალერყდანე იყალაპ ჰია
 დგულთუამემბტ, უბრი აყნეტიგგე იშეართახა ილ-
 ზეყალთეიტ ლგარაწიყდა დანნალააციაქია.

— აბასყაამთა ეგდანუმჰია სუნაშოთებ ჯეს-
 შან... — დრეკჰაუშარატოე, უდა სხუართამ ბჰიობ
 ლღლაქუა იბგუყნე დნაინუაფშოიტ.

— მამ, ზინა, — იჰიეიტ იარა, — ბარა ბესხა-
 შოთნე ბეყალაშოამ ბზანწგგე, იბხარამ აუს ბაწა
 ბაქუსმერძრა, სხე აყარა ჰათერ ბექუსწოიტ, ბზია
 ბშოზბბაც ბეზბოიტ.

ართ აქიაქუა ზაჰაბ ზინა დღფრიტ წივანწიყა,
 უბასყაკ დდღრგურღეიტ, ახა უი თემერ იმერ-

დერკუა ინაგდაძანე ლგუ ლყჩრაძე **ლელახმ**
 უიაყარა ინეიწემხკუა ქვაალთიტ: **მარინეული**

— იპაბეოუ ჰია ისოლჰიანხაბ ალ...
 ლოუამებტ სარა სახმ უხენჰიებ ჰია, უხენემჰიერგდ
 გუბლან სეზუთომებტ, უი ეიფშო აუს უაქუშიეიტ.
 იჯასშოიტ სარა უარა უუაჰ ყუშორეი, უხაწა-
 ლულუარეი ანდენძანაძო, ურთ ჰიაა რემამზააპ
 უარა უციაჰაჰო. იუგუალაშიაშოტ საბ იგუალ
 სხუგარატო აამთაქუა ბაყანტი ურქუშიახმოუ,
 ახა ესქაანგდ სქოხრეი სეიქურხარეი უაშთან
 ზნემზარ-ზნე ლასრაჰ ნაულამშიაძო. სარა უდა ფსე
 სხამ, ბზია უშოგბბაც უბზოიტ იანმაგდ, ახა
 ისქჰაპ უი სახდენძაბახუო. „აბ აციგდა იურ
 ანშორა იხაძოიტ“ ჰია რჰიოიტ აქიეტი უაა.
 ფასგდ ფჰასგდ საბ იმოუ სარა სოუბ, სარა
 საკუხაბ იბქუნაგო საბ იიუბ აბალემ აცკ ჰიარა.
 უი ზესჰიააუა. უგუ იაციემლნე უხე სადუმეკლან,
 ფჰიეს დააგა ბზია იუბო, დაჩაძიე, მუშოკ ზნე
 შიგუ ნიბარხარგდ ჩოფნეჰია შიოურემ, შინაპე
 ეითანეიკუშოერშოაპ...

თემერ დაარხუციტ ზინა გუთელდღალა დებ-
 იაციეჰიაბ.

— იბზოუბ უსგდ, ახა ბარა ბგუ იანანაგა-
 რეხეი უსყან?

ზინა ლელახმ ნეიქულწან, — ეგდაურემ სარა
 სგუ იანანაგარა, უარა არაბყე უოუაიიტ. -- წაყა
 დენკაფშოიტ.

— ბზია სბემბოზააპ უს ანაკუბა, ბაშო აგულ-
 რა სემაზაარუნ აბასყაამთა. — ლნაპე შოიკებ იაა-
 უიშოიტ.

ზინა ლელადერძქუა აკუაპა-საპაჰია ლძამვა
 ინექუიბაჰიეიტ.

— ზაყა უს მშო უმოუბეი უარა?— იფანა გუმეაწიდა ზაპარა იჩოვრგებმალოა ჰათხუა დნა-
 იაბწააიტ. ჰათხუა ილაბა აქთავჰია ანუ მხ ინ-
 წეიკშთან ზაპარა იახდ დაახმაფშოიტ, ილაქუა
 წვრხუალანგ დიხუაფშოუა.

— იაგმა სუფსუბარგმა უარა სუწანომ აუს-
 მუშო აზუ!— უარა ზაყა უმოუბეი?— დწააიტ იარ-
 გმა იჩოვრგებმალოა.

— ზნე უარა იუჰიარ, ნას სარგმა ზაყა ს-
 მოუ უასჰიამ.

— იბეიმა შიკუაბეი უარა, ზაყა-ზაყა შიემოუ
 ჰარა იაადვრუეიტეი... ეიჩოფნე შიჰიო ეგამყამ,
 ამალა შიეიბდათლანგ აიბწაარა შიეაქოუა...

ზაპარეი ჰათხუეი რეიციაჰიარა იჩონალოფერ-
 ხუიტ ჩხმა, აყვრ-ყვრჰია დვრხეჩხო.

— უარა უჩთანკელშ, აქკუნ!— ჰათხუა იხა-
 ლა იჰაიჰიააიტ ზაყა იმოუ, — დაალა ციყუსიტ
 ზაპარა, ჩხმა იახდ დნაფშოხე. ჰათხუა იაჰიებბა
 აათიხენ აფენწალა ითათენჰიგა ანთირეკქმაა,
 აპახ-აპახჰია ინაჰსვრგუწა ინააირხოეიტ. იჯებახმა
 ინაპე ნდიქუიწან იქმასა თგანე ითათენჰიგა ეი-
 წაგუო ინააირთიე, — უაყუწ-უაყუწ ათაჰმადაჰი,
 ბაშოა უჩხოეიტ, უარეი სარეი ავ-აშინაკ ჰაუბ,
 ეიჩოფნაჰჰიო ეგამყამ, — ნეიჰიეიტ ჰათხუა. უი ითა-
 თენ ახარა დააცლაბენ ზაპარაგმა იალმასტი
 თესფეჰი უარკალოფეიუა ეიქუა აჯუბა იათიგან
 ხმარჩ-მარჩჰია ალაბუმაჩრა დალაგოეიტ.

— აფსციეირეგმა, თაკუაჰიედა სახმეყოუ
 სთაჰმადახაბ ჯუშო უყამ, უარა უეიფშო. სთაჰ-
 მადახაბარ უსვრბარენ უთაკუაჰი ლოფეიფშო აძიე
 დსემანდა...

— სთაკუაეი დუბესპიაპ უთანებარ? — ცასპია
დააღაცეყუსიტი ჰათხუა.

— უარა უი უგუაღაუა უსემანდა?...
აყერ-ყერპია იაიბარჩეიტი იზაპაუაბ ზეგა.

— ხაპარეი ჰათხუეი ააიბაბაცუხმადა. აბა-
სოუბ იწილღობანხე ალაჰ შუეიბერპიო, იახდა
ირპიო უსგაგ იშიაპაუეიტი. — ჩეხმა დეითაახეზუ-
მარიტი დეჩიო.

— ალაჰპიარა აწკესგაგ შიააძერკე, ანცია
უბშა, სბეჭეშიახმოუ აქიაბე ყაიმათე შიასპიაპ!
— იაირძერვიტი ჰაშემ ნასთხაშია დანმტიაბ.

— ჰაბმერჩიო აკე აკუმზარ უაგმაღამგან... —
ზაანაწ ჰაშემ ინაიდრეიტი ხაპარა დანმტიაბ.

— იყალაპ შიარჩარგაგ, — დაარეიყან ჰაშემ
დნაღაგვიტი იაქიაბე.

— აპისახუტქუა სნარეიჩოზრბა-არეიჩოზრბო
აყენდა, სყატადა სბუ სეე ააინეშიაშილო სვეიდას-
ხმან. მერზაყან იარკე-ირციპია ატიღლა იმჩო-
ხაკნე დანდიქუბ აკუნ, უსყან ციგმა ბზია სიბონ
სარა, იმაწ ბუგუშონ ისელშოლბ ალა, იპიატიე
ხასწონ, ისემურგაგ საბაცობ...

ილახმა აკერ იაიქუიწეიტი უბრი ანიპია,
დააქუფსეჩჰან ნას იაქია ანაგმარა დეითანაღა-
გვიტი დხუც-ხუცუა.

— მუშოკე ზნე ყარაჩეყა დცონ მერზაყან,
40-ვკ რქოზნდა აჩოციაგაგ იცნე. უარგაგ უაა-
ლა იპიან აბჯარლა სააიქურშიანე ივებცია სნარ-
ხეიფხმადალტი. სგურღმაწია სყალვიტი სარგაგ,
ადგაღლქუა ბბაპ, სნაფშო-ააფშოპ სპიან. ხუმშო
ამვა ჰაქუნ, შხარფლა მაცარა ჰცონ, აციპიერა-
ქუა ჰნარკოზეს-აარკოზესუა, აკაწიარაქუა ჰნარხე-

წყუა; აჩუ თოულანქუა ჰრუქუტიან, იაათსარ-
 ჰია უშიობუ! ყარაჩუ ჰანნალალა ჰირააჰარხუი:
 ქუეიტ, ასოლდათ რეიფუთ რიადლბ მინგანგ
 ლანუ მერბაყან ჰნარშთალუეიტ, უს ჰნავალუეიტ
 ამთუნრა დუკ.

— აბრაყა აუპ ჰახმეიუა, — იჰიან მერბაყან
 დნაჰაბუა-ააჰაბუეიტ. დაარა ანხარა დუ ზმაბ თა-
 უადენ ჰახმეიბ, უაუ ბზიადაკ იაკუნ უახიხუა-
 ფუთუაზგდუ. იხად სგულაშოიმ უმბოი!.. — დაა-
 ხუციტ ჰაშემ, იანიგულამშია იაჟია ანაგძარა
 დეითანალაგუეიტ.

— აჩარა ჰბიუეიტ აფშიმა, უაუ იხამშოთ-
 რატიფ, ვაბა ვემშო გურდმარან.

— იზაკუტი რახუუბეი იიყუაყუადაბ ანა-
 ჯალბეიტ! — იხუ რწესუა იჯაშო დააციაჟეეიტ. —
 ახემშო რჩხუ ჰანააუაბ აძიადიალა არახუთიაა-
 ქუა ჰაითეიტ აფშიმა. ვაჟიაუკუ რყენდა აჩოცია
 იცნუ შებუანდა ნუყუა ჰაასკეიგუეიტ.

იტიაბ ათაჰმადცია რნავსანგდუ იააიუაბ აქთარ
 იანანჰოასნუ ჰაშემ იაჟიაბუ აბუძერკრა იალაგონ.
 იარა იგუარფხადანუ ანაგძარა დაქოუნ.

— ადერხაჩხუ ანააშოა, იახმა ჰამცარ ყა-
 ლომ იჰიან მერბაყან დდიქულუეიტ. დაარა
 იჩოიშიეიტ აყარაჩ დარხა მშოკუ, ვემშო ჰაანიკე-
 ლარაკუ, ახა მერბაყან იმუეიტ. ჰდიქულუეიტ
 იჰართაბ არახუთიააქუაგდუ ჰამანუ. უაყა იყან
 აცი ბზიაქუა, აკულადერ ხოიაქუა ბქუბ ეივაჰაჰა,
 აგულშაბ იავუბაბ აჩუ ბზიაქუა. ჰშოააიუაბ ყა-
 რორი აფსნი რჰიააქოუ ჰაადანდა წვა ზმამუბ აჩო-
 ცია ნაჰფულტ შხაკ აქოუ. მერბაყან ხალამ ნარი-
 თან ჰნარეგსტ. ხუქუკ ჰნასკამანდანუ ეიფუთ იამხა-
 ციგმახუეიტ მერბაყან, — იაბაცოი აბასყატიი

უაა?—იპიან იჩუ დაასნუ დხენჰინუ დნარჯხადჷიტ.
ფუთრაამთაკ დნარაციაჷიან დხენჰინუ რქუტაან
ნოეიტ, ანა იგუ იალსრუგ აკუ შოიპან უდურო
ტიუ დხენჷიანუ, ლულუალა ილახე ეიქუნუ.

— იყალაბეი ჰპიან ჰანენეიდხეზლა, — ჰშო-
ბბაბ ჰაფსიტ, ანამეძლ ააგოეიტ აბააქუა, — ციგმა
იციემლნუ დააციაჷეიტ.

— ჰანდჷყაბ აფშიმა ივნათა ფსრაჷ გჷოუპ,
აბართ ბეგდუ უბრახე წიუარა იციოიტ.

უამაშია იაბეიტ ბეგდგდ, ჰნეიხუაფშო-ააი-
ნუაფშოუა ჰალაგოეიტ იალჰპიარა ჰემდერუა. —
კემშო-ხემშო რაახეს ივნუ აჩარა ჰანატიან, აფსრა
აბაყალობ, — ჰპიან დასუ ჰგუანგლა იპაბბამწეიტ,
ანა შერბაყან იანიპია იპაბიმაჰკეიტ. იააჰკობ ჰარა-
ნუქუა ხუკჷკ არფარცია ლულუაქუა ნარჯხენენ
ჰარქუა ჰარჯუნ ჰხენჰიიტ ჰაშთახეყა. ჰნეიბარ,
აუაა ტუ-ტუუა აკუშო-მეკუშო იაბკოუამ, აპი-
სეი ანაციეი რწიუაბეჷ აეწია კდნაბოუან, მერ-
ბაყან დეფსერ ეილიშო აყენდა დეფბაშეიტ. ჰაფბა-
შეიტ ბეგდგდ, ჰაილაგეჷუა ჰაანხოეიტ იააურა
ჰემდერუა, ანეიშა ჰაქუმშიო.

— ჰაშემ უბრი ამინუთ აბე უბრა დეყაბშია,
უბასყა იგუარფხანუ იპიონ იარა მაცარა დაბ-
ნუკუა. ხაპარა ითეისფჷპი არხუმარრა დაყუწენ
ილა ეინმერსელმდაკუა ჰაშემ დინუაფშოუან,
ითეისფჷპი კუატალოეიუა იშამხე იქუკებ ინაცია-
ქუა ირბეჷაკენ, ბნ-ბენლა ჰათხუა იახე დანენა-
ფშოლაკე, ჰათხუა ილემჰა კდწადანუ იჩხარ-
ყულანუ ჰაშემ იაჷიბე დშოანბეძრკუა იბონ.

— იციფსდა შშიან აყარაჩ? — ჩხმა იბემჰა-
კუა დაბწააიტ. ჰაშემ ჩხმა იახე დენხდაფშოენ, —
აყარაჩ იფა-ბაწიუ დიქოუან აჩონუ, — იპიეიტ.

— ჰანნიეი აუბა უსგამე ჩარან იშოქსაძიამ
 ეიფშო. ფშეშოქუსა ბხეწუაბ აფშიმა ჩრდ-ბაწიო.
 უბრი იქულაბ იგულაკ იხუქი აუათან აქოშ-ინე-
 ქურიანუ იდერციეიტ. აშექემთან აფშიმა იტიო
 დშოქციაბ ეგი დააფშოიტ. დვაგელან დჰიარ-
 ფსარუა დშოქვანაბ, აჰია ცეკში ეიფშო ინე აფ-
 შიმა იფაწა-საგა აჰიებბა აღურა იშოქურშიებ
 იბეიტ. ახუქე აჰიებბა ააშთიბენ დალახუმარუა
 იშოიკებ ივება იგუ ვარხანე დახმეციაბ, დეხუ-
 მარუა დენკელსენ, იხულამშიე ინაქოქრხანე ია-
 ფიციეიტ. აჰკუაეი აკე ლთანენ აუათახ დანე-
 ნევენაშოლა, ახუქე დღებე-ღებუა აწიეუარა და-
 ქოენ, ლარა ლტიე უაღფეიმეშხარა იხუდა ხუქე
 ფეიანე აცეარდალე დექურშიენ. იყალწარა ლბე-
 მდერუა აკრაამთა დშოაეიო აუათახ დევენან, ნას
 დნაბხუც-ააბხუცენ, იჰაბდშოა ჰაბიტ ლჰიბარ
 აკუბაპ, აში აცაფხა ნელარშიენე უაჰა უაკე იამ-
 ჰიაკუა, დაინ ლნაწა აჩარა დანმახატიაბ აღერ-
 რა ილთეიტ. უი აღდერვაჩონენძაგამე ჩარან, გურ-
 ღმარან აყარაჩ ივენათა, ახა ფსრაკე ეყოლებ ჰია
 უაკე იგუ იანაგარატეი ლახეიქუწარა ჰაბრე-
 დემბალტ.

— იაქია აწეხუა უაყა იააფწიეიტ ჰაშემ.
 ინეიქთაფშო-ააიქთაფშოუა იტიაქუაბ ფეტრაკ
 აძიგამე კთიმთეიტ.

— აფიეტორა უი აბე იბბიაგუშან, — რჰიან
 იააგუნქიტ ხაპარეი ჰათხუეი ახმტიაბ.

— უშოაყუწარა უდინანეს ხაწარას იალოუ
 ეგამეყამ უი, — თაუადი-აამეხთეი დარა-დარა აჰა-
 თერ ეიქურწოზარ ჰარა იბლაჰბეილმები, სარა
 სასრა სიბნეინდა უბას იუაბარ უბარენ აყარაჩ, —
 დააქთაფეიტ ჩებდა. შოუკე ხაწაროუბ რჰიეიტ,

XXXI.

თემერ იმპარა იავაგელაზ აუნჯეი, აანერგუა-
ქოჯრგუანუ ათამცქუაგამ ივარუხაშია იკამ-კა-
ნუა იდრეცქმახან. ათაცა ამპარახმე დნარ-
გორეი, ანარა აუნჯეი აქოუ იდერხორეი. ჰაბლა
ჩარა ხბუჯოკ ახმეუბახმოუ ეიფეშ, აყუყ-ქოჯე
ბეუ რაციაშკუა, შაანაწ ატიარა აფშერგორეი
უაწიტი რუს შშოუ ნემხარაცე. რნაპქუა რძიძიან
ატიარა იანალაგა, ჰარა უჰადრთილაროუბ რჰიან
ხაპარეი ჰათხუეი რბუარა დნადერტორეი მუშა.
ათაჰმადაცია ირქოჯნაშიალაკე იარჰიონ იარა
ახმეძ-ქედაქუა იხმძწო. ზნუ „აპოკრო“ ჰია იარ-
ჰიონ, ზნუ „ხაბუკუტ“ ჰია. უი იარა იაჰაგამ
დეიგურდომ ათაჰმადაცია ახიანუმარუაბ, ალაჰ
რელხუა რეხმძქუა ფსახნუ იმან იარგამ. ხაპარა
„ტაგუ“ ჰია დიშთან, ჰათხუა „ზოსმეი“ ჰია
დიშთან.

— ბბლა სუშეკუშოტ უაეიე ალაჰჰიაცია, სა-
ბაშედრთილარი! — დეჩიო დნარედრთილტ. ამა-
წუცია ინდიელწუა, იაპუნალო იდერტიაბ რხუ-
ქუა რემწაწარა რჩხაბდერხორიონ.

— უახა ტალბაშს „აპაკრო“ დალაჰხროუბ,
— იჰიან ხაპარა ჰათხუა დნეიქთახუთხუთორ, ინუ
მუშა ინაიგვანუ.

— სარა საზურაბემ უი... — ირჰიაბ ანიაჰა ხა-
პარა დიქთაფეშონუ იამეიკეორ მუშა.

— აფსციეირემგა, საზურაბემჰია იუჰიო ბაკუ-
ბეი, ულაქუა რეიფეშ იუბოზ უკუბა ფჰიესე დაი-

გვერდები! იალაჭხუადა უარა იუფილდუ? —
 დწააიღ ხაპარა.

— დეხუმარუა იპიოიღ ჯუშთ, ატალბაშრა
 იაჭამთარ ჰია დშიანუ. — დაალაციყუსიღ ჰათხუა.

— შიარა იშიუმჰიაშხა უბანდოუ! — იპიან მუ-
 შა იხუ ნეითაყ-ააითაყხუა დეჩნო დნარქხაფშოიღ.

— იალაჭხუადა ნას, აძიუ იხმძ ჰაპიიშ? —
 იააგუცარაკენუ დეითაწააიღ ხაპარა. უბრი აამ-
 თაზუ, — აიპაბაცია ჰაშიზუფშოუბ ტალბაშკ იხმძ
 შიპიეიშ ჰია, განკანდ იტიაზ რბუქუა ნადერ-
 გვერტ მუშა იხმძ ჰიანუ. მუშა დააიფხანუცაა-
 შია, — იალაჭხრა დეჟიდერუოუ. — იპიან ხაპარეი
 ჰათხუეი დნარქხაბუთ-ხუთიღ.

— ე-ე! — იალაჭხრუდა? რჰიან რუბქუა იაარუ-
 ხან მუშა ილემჰა ინადერკელტ დარგდუ. — „ხამ-
 შკუტ“ დალაჭხუბ, — იპიეიღ მუშა.

— ო-პო-პო, მშიელდუ! მუშა დალჰამხერჰია
 დშიოიღ ჰია სუქუხმზი, იუბამა უაჟი! — ხაპარა-
 გდუ ჰათხუაგდუ ნეისუაფშოხუ იააიბარჩიერტ. უი
 აშთახდ ზხუ ზრუშთაცუბ აძიუკკი ვუჯაკკი რბუქუა
 ნარერთან, აკრეძო ხუა-ფშმა წიუცა ავუ რეიიღ
 ინეიმდა-ააიმდო. ხაპარა იააირძერკენ მუშა ტოლ-
 ბაშს დნუჰიანუ დვახან იეიიღ. უი აწიცა ზეგდუ
 ირელსიღ. მუშა ირთინუ იაფხმა იქუგელაბ აწიცა
 ააქუიზენ, დციაჟიო იააირძერკიღ.

— აბრაყა შიტოოუბ 70-90 შოუქუსა ზხუწუბ
 ჰაბაცია ბზიანუქუა, შიპაგემხააიღ, — იპიეიღ ია-
 რა, — შიხანან აკერ აგუაყრაქუა შიხუეიგახეიღ.
 ამჰაჯერრა იცანუ იაახდოუ, აურესი ათერქუეი
 რეიბაშრაქუა ზგულაშიაქუო აუაა შიეყოუბ. აფსუ
 ზხოუ ათოურენ შიყუ შიარა შიოოუბ აეიეტირეი

აქტორი იხანუ, აკრებბანოლუ. იანდუეიპი
 ჰია გუალს იყაშეშოზარ, აბრი აყარაშო
 შიხევიგანოლუგე იშიმაპაც, იშიემბას
 ჰიარაც სეყოლუპ უახათი აჩარაქო. საჭუგუ-
 ლუეიტ დაარა შიეიგურლამ, შიაქუნეჰიამ ჰია.

— აბასყაკ იაბენე მუშა მხე ააციორიგაბ აუს
 ბაშა უსე შოაკუმეზ ბეგაგე რცია იალაშეიტ.
 ჰისაგე ხაციაგე, მაწუციაგე, კენაპავგე დასუ
 იანდობ, იანდგლაბ ჩოჯრწესე ყამწადო იძ-
 რკუან, რელაფეშო მუშა ილარყაცანე.

— ხატი ჯაბაალა მხე ნეყუზგო აქილარქუა
 ბეგაგე, რელა თრაა იმზუაფეშოლა ჰიიონთქარა
 ბზიანუ ამჩალა, აქილარ ბზიაქუა ჰნარულაგელტ.
 უახარნახეს აწეზუა ფწიანაიტი ქიტი-ნატი აახეს
 ჰაბმერბზაბო აილარა - აშაურა. არი ივენტიენე,
 ივენტიენე იფნადოლუ გურლამაროლუპ, დადრაა!

იიშარაცე იგუ ითოლუ ჰაჰანდა ჰია რგუ ხეთ-
 ხეთუა იფეშოზნ ბეგაგე

— უანა აბრაყა ჰაბთოლუ აფეშიმა იაიგაბ
 იფჰიეს-ხუქე ლაბ აჰმათ, ინემთალა დეფსიტ თე-
 მერ იაშეიჰაბ მტა.

— ჰაი, იშოფა ჯოლუშო!.. — რჰიან ირზმბატი-
 ბარაბა ივაწყაქუეიტ მშილდრაა, აკე ეივა-
 დოშია რჩოაქურხხოლა, ინეინუაფეშო-ააიხუაფე-
 შოლა. აშმეჰია ეითანატიქუეიტ ეიფხმხუცაალა.
 აჰისაქუაგე უნან-ჩენან, ძებნაყა, აშო-რქთა რჰიან
 ურთგე ნეინუაფეშო-ააიხუაფეშოქუეიტ ირაჰაბ
 ჯაშანე. აირეძ მკეზ აკუნაპავ ჩეხმა, იეირეძ აშმე-
 ჰია ინეირგელტ. დნარანაფეშოლა იალოიჰიარა
 იბემდერუა, იგაჩამენე ყტი-ფსტი ბქე უმაჰადო
 იაილახუეიტ ბეგე.

— ნას არი უს ბზიამი, აძერხაწარა ბლოუ უსმი, დადრაა სჯუააჟილარ, საშცია, — შიგნისა იბაკუტი აამთა ბზიასუუ იაჰხეყალა!..

— იააგ უარა აშიაქა! — იჰიან იქუაფხმა იგვლამ აკომქუარ იალამ აქკუნ უართან იბქუ ნაიქუირგუეიტ მუშა, ზეგდუ ირაჰაუა.

უართან დენდიელყდან, ალღი-ფსი რეზუარა ეიქუეაკცახა იყამ შიაქაკ იმა დაავნალან მუშა ინაირკვიტ.

— იშისაჰიამ აჟია ცქმა აგურა ჟიგარაცუ შითახეზარ, აბარ აჰმათ მეტა დეზლოჟეიშებ აშიაქა...

ზეგდუ რელაქუა ჰაწაწო ინალადერყაცვიტ.

— თემერ დუაჟ ყუშოჯნ, ეილოკააიტი აშაურა შახუართამებ, აუაჟუ დეზშუა აჟილარი აჰიენტქარეი დეშორალამ. იხუ იათიეიმშეიტი აცოგდაურა, ხაწარას იმფხმაძვიტ აშაურა. ბინა ბზია დიბონ, ფჰიესს დააიგუეიტ ირეზუამ აუაჟურა ნდემძღეს იმფხმაძაკუა.

— იუჰიო სიირშია იააბოიტი დად, მუშა, იშოფაყალოჟეი არი? ცქმა ეილკაანუ იჰაუჰიაროჟა!..

ინეილაფსვიტი ახაწა ბექუეი აჰისა რბექუეი. შოუკე-შოუკე ზენდა იალერჰიარა რბემდერუა იაბეგაჩამენუ იანხჟეიტი, რელაქუა გრყუს-ყუსუა, ინეიქუაფშო-აიქუაფშოუა.

აშიაქა აშხუა აიშია აკადჟშ ინექუირგვლან, აჩარა იანატიაზ ჟილარა იფყააუა დრელაფშოუა იყალაქუამ, იშოჟყალაქუამ აკე აანმეჟყუა ინარეიჰიეიტი ახუ იარკენუ აწეზუანდა. მერზაყან იხამ ჰიანუ იააილაჟეილანსტი აჩარა იანატიაზ, ზეგდგდუ იგუაანუ აკაკა შიიფხმეძ ნაიშთარწეიტი. მუშა

იაქია დაღვან დანუნატია, ხაპარა დუაწყვიტ, არი ვიფშო აუს ბზია ნეყუბგაბ აქკუნნი, ბერი რხათაქუა არაწიყდა იაბაროლუბ, ირუღან-ჭიალოროლუბ ახაწარა უს იყარწაბ!..

— მეშა დენდიელწენ თემერი ბინეი იმა დაა-
უნალტ. ივეიბარგელთეიტ იტიაბ აძიე ბაწიეკგდე
დაანემხაკუა. ხაპარა აწიცა ააქუიხენ თემერი
ბინეი რახხ დეფშოუა. — ანცია შიეიდინეჭია-
ლააიტ დად უახა აბრა ჰაიდებგალაბ, აუს დუ
ბერქთიაბ აქკუნნი აფჰიებბერი. ბებლა ფეშინიაბ
აშაურა უაჰა ბლთეიწებრა აქუმბააიტ. ეილარ
რეწიხუ, რგურფსა აგემხო, შიარა შიეფსენწრე
დუსო, ხელწლა შიემშონე შინეიდაეილააიტ!

ხაპარა დნეჭიან აწიცა ანენეიტოუწეიკ, მეშა
აშიაქე აპატრონაქუა ნთაწანე ივუშთიხეიტ.

— უახარნახეს იხდემძღემბააიტ, იშებააიტ
აშაურა, — იჭიან აშიაქე ნეიწებნე აწექე-აწექე ჰია
ინთირყეიტ ვადაყა ახე რხანე.

ჰათხუა აკეიჭია ბქთააირხაბ აინყდარაშია
ინეიმჩხანაკეიტ აჩარა იახატიაბ ახაციეი აქისეი.
აღმარაჰია რნაპქუა ანააინერყდა ჰაშუმ აქოუგჰია
არშია დნახუფან, აკეიჭია იბეე ნთერყდანე დშაცი-
ხერტინე დკუაშო დააქულოეიტ.

მოსკვა, კუნცეგო.

იიუნ შხა 5, 1935 შოგქესა.

საქართველოს
სახელმწიფო ბიბლიოთეკა

თავმჯდომარე პროფესორი მ. შოთაძე.

პროფესორი ზ. თბაკაძე.

თავმჯდომარე ასოცირებული მ. შავეჩიძე-შაბა.

აკვეთხარზე იბეჭდებოდა 13/IX 1939 წ., აკვეთხარზე ანბანზე
აწივებ 26/X 1939 წ. აქვიადა აბორმატ 60x90. 19¹/₂ კვეთხარზე ბლადეც
კვეთხარზე ბლადეც აწივ იყოს 21,216 დარგა. ანაკაზ № 436.
ატირავთ 3100. აფლიტ № 901.

აფიონთმეცნიერებათა აკადემია, აყუა,
აფლ. ლენინ იხად ხეუ, № 6.

ახუ 5 მათკ

010/303

2914

ქართული
ნაციონალური
ბიბლიოთეკა

ჩ.გ. 1/120

ИВ. ПАПАСКИРИ

Т Е М Ы Р.

(Повесть)

Handwritten signature or text at the bottom right.